

JOHAN DERKSEN

COLUMNS

Groeten uit Oudewater

voetbal
INTERNATIONAL

Groeten uit Oudewater

Er zijn maar weinig lezers van Voetbal International die de column van Johan Derksen links laten liggen. Geen wonder. Wie hem mist, staat een week lang met de mond vol tanden aan de borreltafel, in de sportkantine of op een verjaardagsfeestje. Derksen is dé opinieleader in voetballand. Net zo vlot, scherp en sardonisch als zijn tong op televisie, is zijn pen in het blad. In Groeten uit Oudewater alle columns van het afgelopen jaar op een rij.

**JOHAN
DERKSEN
COLUMNS**

ePUB

**voetbal
INTERNATIONAL**

Groeten
uit Oudewater

INHOUD

Het is echt waar, ik mis Louis van Gaal

Jan Boskamp, streetwise en een authentiek character

De hele wereld draaide om Rinus Michels

Utrechtse jochies, nostalgie en gebakken lucht

Bedankt, analfabetische cultuurbarbaren en domoren

Een gentleman tussen fascisten, racisten en antisemieten

Adrie Koster, een grijze muis met kwaliteiten

Ajax gegijzeld door academici en leken

Danny Blind overleeft alles en iedereen

Clubliefde als excuus voor intriges

Romantiek en nostalgie dankzij Kick Smit

Intelligente mensen met achterbakse trekjes

Ajax schreeuwt om Theo van Duivenbode

Welkom in het jaar van de Oranje-koorts

FC Twente hunkert naar een loyale coach

Wapenstilstand ten einde, Ajax-soap wordt hervat

Ronald Koeman, de zelfanalyse van een loser

En The Winner Is: John Guidetti

Wat is er toch aan de hand met Nederland?

Louis van Gaal omarmde achterbaks scenario

Dwaze Moeders, mensenrechten en zakkenvullers

Zwijmelen met een boeiend nostalgisch voetbalboek

Hoogste tijd voor crisisberaad bij de KNVB

Wlodi Smolarek was ongelukkig bij Feyenoord

Phillip Cocu, niets is veranderlijker dan de mens

Het sprookje van de korfballer uit Almelo

Een gemankeerde linkspoot en een wondermidvoor

De vergeten verlegen vedette Lambert Verdonk

Mario Balotelli zoekt professionele hulp

Een vreselijk seizoen voor voetbalanalytici

Iedere zaterdag is een feestdag

George Knobel, sobere boer uit Brabant

Renze de Vries, gedreven door clubliefde

Leen Looijen kijkt terug en bijt van zich af

Alleen Marco van Basten en Ruud Gullit in topvorm

Soms begrijp ik de bondscoach niet

We leven in Nederland niet in De Efteling

Bondscoach creëerde zijn eigen ondergang

Kliekjies, ego's en wanprestaties

Ruud Gullit als boegbeeld van Oranje

Dr. Jekyll & Mr. Hyde als bondscoach

Ook topvoetballers hebben een moeder

Dick Nanninga, de vergeten kopspecialist

Kroonprins Willem-Alexander strooit met drogredenen

Gelukkig, Louis van Gaal is terug

Het bord op schoot is onrealistisch gemijmer

Huntelaar en Van Persie bepalen lot van Louis

Kees Jansma en zijn saaie ideale schoonzonen

Pretty Boy Pellè en Louis Laptop

Feyenoord-talent vecht voor zijn leven

Hillsborough en de borsten van prinses Kate

Achter iedere foto schuilt een verhaal

Oudere jongeren met verborgen ambities

De zelfmoord van een flamboyante topvoetballer

**JOHAN
DERKSEN
COLUMNS**

*Groeten uit
Oudewater*

Het is echt waar, ik mis Louis van Gaal

Eerlijk gezegd had ik het niet verwacht, maar het is echt waar: ik mis Louis van Gaal. Ik wil me weer ergeren aan zijn zelfingenomenheid, de stemverheffingen zodra iemand een afwijkende mening heeft en zijn dominante monologen, waarin hij de indruk wekt dat Louis het voetbal hoogstpersoonlijk heeft uitgevonden en daarom de voetbalwijsheid exclusief in pacht heeft. Ik wil hem weer zien in zijn beste rol. Verkleed als volksmenner spreekt hij dan met de demagogische toon van een klassieke vakbondsleider zijn onderdanen toe, die hem als karakterloze kuddedieren volgen.

Het treurige is dat het voor Van Gaal geen parodie maar bittere ernst is, waardoor het plotseling misselijkmakende evenementen worden. Toch mis ik het. De laatste keer dat hij de media haalde was tijdens zijn zestigste verjaardag. Toen had hij een mondain feest georganiseerd in Noordwijk voor alle mensen uit de voetballerij die hem nooit tegenspreken.

Ik mis hem ook als coach en voetbalanalyticus. Niemand kon op televisie een wedstrijd beter ontleden dan Louis en als trainer heeft hij fantastische resultaten geboekt. Helaas staat hij na zijn pijnlijke vertrek bij Bayern München niet meer te dringen om als coach aan de slag te gaan. Zijn carrièreplanning geeft aan dat hij alleen nog met een sterk voetballand als bondscoach naar het WK wil. Hij kan het zich blijkbaar financieel veroorloven selectief te zijn. Sjeik Mansour bin Zayed, de eigenaar van Manchester City, wilde hem naar topclub Al Jazeera in Abu Dhabi halen. Als salaris zou Van Gaal vier miljoen euro netto per jaar gaan verdienen, maar hij bedankte vriendelijk voor de eer en het geld.

De meningen over Louis zijn verdeeld. De voormalige Duitse sterspeler Günter Netzer is lovend: 'Van Gaal was bij Bayern München de juiste man op de juiste plaats. Hij is het beste wat de club kon overkomen.' De Engelse topjournalist Simon Kuper dacht daar heel anders over: 'Bijna alles aan de trainer Van Gaal klopt niet. Hij heeft een afgeplat gezicht, een dikke buik en zwaait op de meest onmogelijke momenten met een notitieboekje. De taak van een coach is voornamelijk representatief en daar is Van Gaal uitgesproken slecht in.' Van Gaals voormalige trainer bij Sparta, Barry Hughes, sluit zich graag daarbij aan: 'Hij was nogal arrogant, hij had de wijsheid in pacht. Op het veld had ik niet zo'n moeite met hem, hij presteerde goed, maar als mens was hij een hopeloos geval.'

Het karakter van Van Gaal was voor Ajax geen belemmering hem te contracteren. Toenmalig voorzitter Tom Harmsen: 'Louis is verdomd arrogant en wij houden wel van arrogante mensen.' Guus Hiddink heeft een hekel aan Van Gaal, al zal hij dat nooit in het openbaar uitspreken. Toen beide heren waren gecontracteerd om het EK van 1992 te analyseren voor de media, weigerde Hiddink in hetzelfde vliegtuig als Van Gaal naar Zweden te reizen. Louis kijkt zelf ook weleens in de spiegel, zoals voor zijn aantreden bij Bayern. 'Deze club is zoals ikzelf ben: zelfbewust, arrogant, innovatief, maar ook warm en familiair. Die cultuur in München past me als een warme mantel.' Ook oud-international Paul Breitner,

tegenwoordig columnist, waardeerde hem zeer. ‘Sinds zijn komst ging ik opeens weer met plezier naar het stadion. Niet om Bayern te zien winnen, want dat gebeurt toch wel, maar om te genieten van het mooie voetbal.’ Daar begrijpt de Italiaanse vedette Luca Toni helemaal niets van. ‘Van Gaal liet in de kleedkamer eens zijn broek zakken, om aan te tonen dat hij de ballen had elke speler te wisselen. Hij kan niet met de huidige generatie topvoetballers omgaan. Spelers willen graag in gesprek met hun coach, maar daar hoeft je bij Van Gaal niet op te rekenen. Alles moet zoals hij het wil.’

Louis was vol zelfvertrouwen begonnen in München. Hij meende dat zijn systematische manier van coachen goed bij de club paste. En hij vond het belangrijk dat de club niet werd geleid door zakenmannen, maar door voetbalmensen met wie hij goed door één deur dacht te kunnen. Uli Hoeness, Franz Beckenbauer, Christian Nerlinger en Karl-Heinz Rummenigge waren als voetballer wereldtoppers en lieten zich niet voortdurend de les lezen door Van Gaal, die ook al hun goedbedoelde adviezen negeerde, waardoor zijn Duitse avontuur nog geen twee jaar duurde. Rummenigge: ‘Hij heeft niets geleerd van alle commotie, gesprekken en onze aanbevelingen. Succes is één ding, plezier is een ander punt, maar het plezier is hier lang weggeweest. Bij ons als bestuur en bij de spelers. En het was een sprookje dat de spelers nog achter Van Gaal stonden. Er werden totaal onnodige problemen gemaakt die de club volledig van slag hebben gebracht. Van Gaal moet zich eens afvragen wat hij heeft gedaan.’

Er zijn dagen dat ik niet aan Louis denk, maar plotseling viel er laatst een boek, *Louis van Gaal – De Man En Zijn Methode*, op mijn bureau. Van Gaal zal niet blij zijn met deze driehonderd pagina’s informatie over hem. Hij wil dergelijke publicaties regisseren, maar auteur Maarten Meijer, die al twee boeken schreef over Guus Hiddink en één over Dick Advocaat, heeft Louis er niet bij betrokken. Meijer haalde zijn feiten en citaten uit boeken, tijdschriften, kranten en websites uit Nederland, Amerika, Engeland en Duitsland. Daardoor bestaat de kans dat er feitelijke onjuistheden in voorkomen, maar hij produceerde wel een boeiend portret van Louis.

Maarten Meijer komt uit Zeist. Na zijn middelbare school zeilde hij in een jacht de Atlantische Oceaan over naar Amerika. Aan de State University van New York studeerde hij biologie en filosofie. In 1991 verhuisde hij met zijn gezin naar Rusland. Hij doceerde filosofie in Moskou en behaalde een graad in de Russische literatuur aan de Staatsuniversiteit van Moskou. In 2000 verhuisde het gezin naar Zuid-Korea, waar hij Engels doceerde aan de Universiteit van Seoul. Sinds 2006 doceert Meijer filosofie en ethiek op een internationale particuliere school in de Koreaanse bergen en schrijft hij boeken over Nederlandse toptrainers. Zijn boek over Van Gaal puilt uit van de leuke weetjes, waardoor je al lezend toch weer een zwak voor hem krijgt.

Aloysius Paulus Maria van Gaal komt uit een vroom rooms-katholiek gezin. Zijn ouders zagen er streng op toe dat het voltallige gezin elke zondag de buurtkerk aan het Linnaeushof in de Amsterdamse wijk Watergraafsmeer bezocht. Louis werd op 8 augustus 1951 als jongste van de negen kinderen geboren. Liefde en warmte werden in huize Van Gaal volop gegeven, maar vader en moeder hadden het huishouden streng georganiseerd. Ieder kind kreeg een taak toegewezen; de een dekte de tafel, een ander waste af. Louis moest boodschappen doen en aardappels schillen. Vader Van Gaal was hoofdvertegenwoordiger bij de Steenkolen Handels

Vereniging. Het leidinggeven zat hem in het bloed en dankzij dat talent maakte hij carrière bij het bedrijf. Hoewel Van Gaal senior overleed toen Louis elf was, pikte de jongste zoon uit de overlevering wat dingen mee. ‘Mijn vader had, denk ik, hetzelfde karakter als ik’, zegt hij. ‘Hij had een open oog voor de medemens, luisterde, maar durfde beslissingen te nemen die niet voor iedereen aanvaardbaar waren, maar wel nodig waren voor het bedrijf. Hij was een leidinggevend figuur. Ik hoorde dat mijn vader vrij streng en gedisciplineerd was. Hij was dol op mijn moeder. Zijn levensopvatting waren kernwaarden als eerlijkheid, eerbied, trouw en een sterk verantwoordelijkheidsgevoel. Deze waarden gaf hij aan zijn kinderen door en paste ik toe als ik mijn spelers trainde.’

De roerige jaren zestig gingen aan Louis voorbij. Terwijl zijn vrienden hun haar lang lieten groeien, hield hij vast aan een keurig kort kapsel. Anderen droegen trendy jeans, maar Van Gaal bleef zijn terlenka broeken trouw. Het enige modeverschijnsel waaraan hij zich bezondigde was de aanschaf van een brommer. Louis was gek op een Puch, een Oostenrijkse brommer met een hoog stuur die alle jongens in de jaren zestig moesten hebben. Stadion De Meer lag op loopafstand van zijn huis, maar voor rooms-katholieke ouders was de overstap naar een niet-kerkelijke voetbalclub taboe. Daarom ging Louis in 1961 spelen bij RKSV De Meer.

Louis van Gaal staat erom bekend de regie strak in handen te houden. Zelfs zijn dochters mogen hem niet tutoyeren en moeten *u* tegen hem zeggen, omdat hij zijn moeder eveneens zo aansprak. ‘Dat was in die tijd heel gewoon in Nederland en ik verwacht het nu ook van mijn dochters’, zegt hij. ‘Ik ben de vriend van mijn kinderen en ze houden van me, maar ik ben van een andere generatie en dat moeten ze beseffen. Ik vind dat belangrijk. Uiteraard spreken mijn spelers me ook zo aan.’

Ik respecteer de normen en waarden van Louis, maar mijn dochters tutoyeren me wél en mijn redacteurs noemen me bij mijn voornaam. Waarschijnlijk vindt Van Gaal dat respectloos, maar zo kan het ook. Zoals een afwijkende mening over voetbal ook kan plaatsvinden zonder stemverheffingen. Ik heb het boek over Louis met plezier gelezen en ben helemaal klaar voor zijn comeback.

Jan Boskamp, streetwise en een authentiek character

Het Oude Noorden van Rotterdam bracht unieke voetbaltalenten voort. Dribbelkoning Faas Wilkes groeide er op. De legendarische linksbuiten Coen Moulijn kwam, evenals Wim Jansen, uit de Eerste Bloklandstraat en drie straten verder, in de Woelwijkstraat, werd de op 21 oktober 1948 geboren Jan Boskamp groot. Hoewel het eigenlijk een Xerxes-buurt was, kwamen de laatste drie bij Feyenoord terecht. Moulijn was misschien wel de beste linksbuiten uit de historie van het vaderlandse topvoetbal. Hij blijft eeuwig een Rotterdamse volksheld.

Ook Jansen was een groot speler, maar weigerde structureel publiek bezit te worden. Hij was een vedette zonder allure, als de dood herkend te worden op straat, zijn telefoonnummer is geheim en zijn verborgen viswater zal hij aan niemand verklappen. 'Ik heb er een hekel aan in situaties te komen waarin ik het middelpunt van de belangstelling ben', zegt Jansen. 'Interviews geef ik niet. Als een journalist naar me toe komt, is dat in het belang van hem en zijn lezers. Als ik praat, doe ik dat voor hem. Als ik zwijg, is dat in het belang van mezelf. Journalisten nemen voetballers niet meer tegen zichzelf in bescherming. Journalisten willen scoren, vaak ten koste van voetballers. Dat vind ik niet reëel. Ik wil weten hoe mijn mening in de media komt. Dat is onmogelijk, daarom moet je jezelf in bescherming nemen. Dan moet je zwijgen en dat kan ik blijkbaar beter dan een ander.'

Wim Jansen verstoopt zich al sinds zijn hoogtijdagen in een burgerlijke doorzonwoning in Hendrik-Ido-Ambacht. Hij leidt een anoniem bestaan. Jansen is twee handen op één buik met Johan Crujff, want de heren hebben dezelfde voetbalvisie, maar voormalig buurtgenoot Boskamp is zijn boezemvriend, terwijl er geen grotere tegenpolen bestaan. Boskamp is een open boek, een kleurrijke man om te interviewen en zowel in Nederland als in België een populaire tv-persoonlijkheid. De hartstochtelijke liefde voor Feyenoord maakt van Jansen en Boskamp een uniek duo. De principiële Jansen stapte al een paar keer op in De Kuip, maar begeleidt intussen de jeugdtrainers op het trainingscomplex Varkenoord. Terwijl Boskamp een vermogen kan verdienen als scout voor Europese topclubs, bedankte hij voor de eer, om op verzoek van zijn vriend Jansen goedkope en voor Feyenoord betaalbare talenten op te sporen. Jansen ligt wakker in Hendrik-Ido-Ambacht als Feyenoord slecht presteert. Boskamp trof ik achter de schermen op het Mediapark in Hilversum huilend aan na een wanprestatie van zijn geliefde club. Ik wist niet dat dergelijke mensen nog bestonden, maar wat is het mooi dat ze er nog zijn: ex-topvoetballers met een clubhart.

Jan Boskamp en ik kennen elkaar al sinds 1966. Toen verschenen onze namen voor het eerst in het Tableau de la Troupe Eredivisie, de jaarlijkse lijst met contractspelers in de krant *Sport & Sportwereld*. Boskamp bij Feyenoord tussen Hans Kraay senior, Eddy Pieters Graafland, Ove Kindvall en Coen Moulijn. Mijn naam kwam voor op de spelerslijst van Go Ahead, tussen Peter Ressel, Pleun Strik, Henk Warnas en Nico van Zoghel. Op 6 mei 1967 ontmoetten we elkaar in de finale van de competitie voor betaalde jeugdteams. Go Ahead won

in Deventer, voor elfduizend toeschouwers met 2-0. Feyenoord was de sterkste in de return in De Kuip, dankzij uitblinker Boskamp, en tijdens het beslissende duel in Deventer werd Go Ahead met 0-4 afgedroogd, waardoor Feyenoord kampioen van Nederland werd.

Ik had een zwak gekregen voor Boskamp. Op het veld was hij een genadeloos harde, vervelende tegenstander, maar na de wedstrijd was hij een schat van een jongen. Hij gedroeg zich als een ongecompliceerde havenarbeider, volstrekt authentiek. Even later – hij speelde intussen voor Holland Sport en ik voor SC Cambuur – speelden we samen in het Militair elftal van bondscoach Jan Zwartkruis. Boskamp ging altijd voorop in de strijd, was een voorbeeldige teamgenoot en helemaal gek van zijn vriendin Jen, een vlotte Rotterdamse meid die geen wedstrijd van haar vriend oversloeg. Daarna verloren we elkaar uit het oog, maar dat had voornamelijk te maken met het feit dat Boskamp een veel betere voetballer was.

De vader van Jan Boskamp werkte eerst als postbode, later als vrachtwagenchauffeur. Hij vervoerde fruit naar het buitenland en was zelden thuis. Ook moeder Boskamp werkte voor dat bedrijf. Daardoor werden de kinderen grotendeels opgevoed door oma. Het waren de jaren vijftig, de littekens van de oorlog waren nog goed zichtbaar. Jan speelde tussen de puinhopen van het beruchte bombardement en maakte de heropbouw van Rotterdam van nabij mee. Iedere goede Rotterdammer had een hekel aan Duitsers. ‘We hadden het nooit over Duitsers’, zegt Boskamp. ‘Het waren klotemoffen. Zo werden we opgevoed. Ik woonde in een echte volksbuurt, de wetten van de straat bepaalden het leven. Ook in het voetbal. Er was een straatvoetbalcompetitie. Daar ken ik Wim Jansen van. We speelden met onze straat tegen andere straten op het Schuttersveld. Ik was een echt straatboefje. Op school heb ik weinig geleerd, maar op straat pikte ik alles op. Tegenwoordig noemen ze dat streetwise. Ik deelde regelmatig een klap uit, maar zelf kreeg je ook weleens een ouderwets pak rammel. Als kwajongen werd ik zelfs een keer opgepakt door de politie. Om aan zakgeld te komen ging ik tussen de puinhopen op zoek naar lood. Dat kon je verkopen aan de lorrenboer. En ik pikte overal lege flessen, dat leverde statiegeld op.’

‘Ome Dirk was zeeman. Hij was soms drie maanden weg. Mijn opa had een eigen bedrijf, een groothandel in fruit. Hij moest alle winkels in Rotterdam bevoorraden, waardoor hij elke morgen om vier uur begon. Daarna was hij duivenmelker. Ieder weekeinde zat hij achter het huis te fluiten naar zijn duiven. Zodra er een duif binnenkwam, moest ik meteen met die duif naar het café om te kloppen. Op zondagavond was de prijsuitreiking in de kroeg. Dan moest ik mijn opa halen, want dan had hij altijd een stuk in zijn kloten. Opa werkte de hele week keihard, maar in het weekeinde liep hij lallend door de straat. Als jongen van negen jaar maakt dat indruk. Ik denk dat ik daarom nooit alcohol heb gedronken. Ik heb totaal geen behoefte aan drank.’

Jen, de vriendin van Jan, kwam uit Rotterdam-Zuid. Tijdens de wintermaanden speelde hij vaak basketbal in de sporthal. Daar leerde hij Jen kennen, doordat ze handbalde. Vanaf hun veertiende hadden ze verkering. Eigenlijk wilde Jan net als zijn oom gaan varen. Een vriend van hem deed dat ook en liep altijd met pakken geld op zak als hij terug was in Rotterdam. Moeder Boskamp wilde er niets van weten, want zeelieden hadden in die jaren een slechte reputatie in de havenstad. Daardoor werd Jan voetballer. Tussen 1966 en 1969 speelde hij 28 wedstrijden in Feyenoord 1. Vervolgens werd hij uitgeleend aan Holland Sport, waar hij 31

keer in de basis stond. Terug in De Kuip droeg hij nog 76 keer het Feyenoord-shirt. Boskamp had de pech dat de club met Wim Jansen, Franz Hasil en Willem van Hanegem over een droommiddenveld beschikte. Met trainer Ernst Happel kon hij uitstekend opschieten, maar met diens opvolger Wiel Coerver had hij structureel problemen. Wim Jansen moest zelfs een keer voorkomen dat Boskamp zijn coach te lijf ging.

Anderlecht toonde belangstelling, maar hij moest daar eerst een proefwedstrijd spelen. Daarom koos hij voor RWDM, eveneens uit Brussel. En plotseling heette hij geen Jan meer, maar Johan, doordat er Johannes in zijn paspoort stond. De club bouwde een nieuw huis voor hem in het landelijke Relegem en dat werd de thuishaven voor de geboren Rotterdammer. De tweevoudige international zou acht seizoenen voor RWDM spelen, daarna kwam hij nog twee jaar uit voor Lierse SK. Daar begon in 1984 tevens zijn trainerscarrière. Vervolgens was Boskamp coach van Denderhoutem, SK Beveren, KV Kortrijk, vijf jaar Anderlecht, AA Gent, Dinamo Tblisi, de nationale ploeg van Georgië, RC Genk, Al Wasl in de Verenigde Arabische Emiraten, Kazma Sport in Koeweit, Stoke City, Standard Luik en FCV Dender EH.

Nadat zijn vrouw Jen aan een slopende ziekte was overleden, belandde Boskamp in een dip. Hij sloot zich achter dichte gordijnen op in zijn huis, kwam de deur niet meer uit en kleepte zich niet eens meer aan. Boskamp zat hele dagen in zijn onderbroek naar de televisie te staren. Hij beschikt thuis in Relegem over ruim vierduizend zenders en volgt alle competities ter wereld. Een bal gaf zijn leven weer een andere wending. Een jongen uit de buurt trapte 'm in zijn tuin en de moeder van die jongen belde bij Boskamp aan of ze de bal terug mocht. Jan deed open in zijn onderbroek; het lijkt me geen al te vrolijk tafereel, maar het was liefde op eerste gezicht. Jan en Lydia zijn intussen onafscheidelijk, bezitten een huis in Zuid-Frankrijk en zijn gelukkig onder de rook van Brussel. En elke keer als Boskamp aanschuift bij *Voetbal International* op RTL 7 verbaast het me weer dat hij nog steeds precies dezelfde spontane Rotterdammer is die ik in 1966 leerde kennen, een uniek karakter.

De hele wereld draaide om Rinus Michels

Zelden kwam ik gedurende al die jaren in de voetbalwereld zo'n onaardig mens tegen als Rinus Michels. Hij kon zich in de media heel charmant presenteren, maar de hele wereld draaide om Michels en hij dulde louter meelopers en gefortuneerde mensen om zich heen. Sterke persoonlijkheden en mensen met een afwijkende mening hield hij op afstand of liquideerde hij. Michels profiteerde van de rijkdom van Gerrit van der Valk, Leon Melchior en Rolf Leeser, die tevens zijn privéchauffeur was, maar de eigenwijze Kees Rijvers moest vertrekken als bondscoach en oefenstofgoeroe Wiel Coerver, met wie de Amsterdammer samen de trainerscursus in Zeist volgde, zag hij als een bedreiging en werd geweerd door de KNVB.

Michels wilde altijd de eer opstrijken na een succes. Hij heeft het nooit kunnen verkroppen dat Johan Crujff alle waardering kreeg voor de glorie van Ajax. Daardoor werd Crujff een soort ingebeelde concurrent voor hem. Op het moment dat Michels in 1988 Europees kampioen werd met Oranje, dacht hij definitief te hebben afgerekend met de geest van Crujff, maar vervolgens wilde *Nummer 14* twee jaar later met datzelfde elftal naar het WK. Michels had in 1988 zó genoten van zijn dagelijkse act voor twee heren op de televisie met Kees Jansma. En hij vond het heerlijk en heel normaal dat Lex Muller, als zijn persoonlijke slaafje, in het *AD* alles recht schreef wat krom was. In de bij uitgeverij De Buitenspelers verschenen biografie van Rinus Michels beschrijft auteur Bas Barkman de eliminatie van Johan Crujff, tégen de wens van de belangrijke spelers. Michels gunde Crujff geen succes of roem. Daarom werd Leo Beenhakker voor het WK in 1990 benoemd, ging hijzelf in 1992 met Oranje naar het EK in Zweden, terwijl hij in 1994 voor het WK in Amerika op het laatste moment Dick Advocaat naar voren schoof. Michels blokkeerde voortdurend de komst van zijn voormalige pupil als bondscoach. Crujff kreeg daarop de hoon van de publieke opinie over zich heen. En ik denk dat *De Generaal* dat proces met leedvermaak volgde, terwijl Crujff zich altijd als een heer gedroeg. Hij heeft in de publiciteit nooit een smalende of denigrerende opmerking over Michels gemaakt.

Insiders wisten hoe Michels in elkaar zat. Hij was een egocentrische, ijdele man die altijd in het middelpunt van de belangstelling wilde staan. En hij was geobsedeerd door geld. Voor alle open deuren die hij namens de KNVB intrapte liet hij zich betalen. Als coach werd hij alom gewaardeerd. Ook door mij. Totdat ik begin jaren negentig in Barcelona met VPRO-verslaggever Jan Donkers, Johan Crujff en Piet Keizer in een deftig restaurant belandde. Crujff had plotseling ook verstand van wijn en Keizer leek dat te beamen. Er ontstond een gezellige, ongedwongen sfeer en de twee Ajacieden vergaten dat er twee journalisten aan tafel zaten, die de informatie niet misbruikten, maar de essentie van de verhalen wel opsloegen. Donkers en ik hebben de hele avond ademloos zitten luisteren naar twee unieke voetballers die samen oude herinneringen ophaalden. Het kwam erop neer dat Crujff en Keizer van mening waren dat de rol van Michels altijd zwaar overschat is. Hij was niet de uitvinder van

het Totaalvoetbal en stond ook niet aan de basis van alle internationale successen van Ajax. Als coach beschikte Michels over de ideale selectie met Crujff, Keizer, Johan Neeskens, Ruud Krol, Sjaak Swart, Arie Haan, Johnny Rep, Wim Suurbier, Gerrie Mühren en Velibor Vasovic. De leiders van de pikorde bij Ajax waren het erover eens dat alle successen ondanks de aanwezigheid van hun trainer tot stand waren gekomen. Als ze hadden uitgevoerd wat Michels destijds bedacht en opdroeg, was er volgens Crujff en Keizer nooit een cup binnengehaald. Na elke tactische wedstrijdbespreking pasten Crujff en Keizer de strijdwijze aan en werden tegenstanders moeiteloos van het veld gespeeld, waardoor Michels kon uitgroeien tot *De Generaal*.

Ook de wijze waarop Crujff zijn licentie als coach betaald voetbal kreeg was gênant. Crujff vroeg Ajax-voorzitter Ton Harmsen, tevens lid van het sectiebestuur betaald voetbal, of hij de licentie kon krijgen op basis van zijn verdiensten als voetballer. Hij voelde er niets voor jaren naar de cursus in Zeist te gaan. Harmsen verwees hem door naar KNVB-official Michels, die hem adviseerde een brief naar de bond te schrijven met dat verzoek. Michels was verantwoordelijk voor technische zaken in Zeist, het ging dus om een brief aan hemzelf. Daarom vroeg de slimme Crujff of Michels die brief niet voor hem wilde schrijven, omdat die precies wist hoe het verzoek moest worden geformuleerd. Michels schreef daarop, uit naam van Crujff, een brief aan zichzelf. Crujff postte dat schrijven heel hypocriet in zijn woonplaats Vinkeveen en hoorde vervolgens niets meer.

Nadat de vroegere wereldster daarover had geklaagd, vroeg Harmsen het dossier-Crujff op bij de KNVB. Daarin zat inderdaad een door Michels geschreven brief van Crujff aan Michels, maar ook de afwijzing van het verzoek. Michels weigerde te voldoen aan de wens van Crujff, omdat hij bang was dat alle ex-topvoetballers vervolgens met een dergelijk verzoek zouden komen. Harmsen regelde daarop in het bestuur betaald voetbal dat Crujff alsnog zijn licentie kreeg.

In mei 1984 trad Michels bij de KNVB in dienst als bondsmanager. Kees Rijvers was achterdochtig, maar de voorzitter van het sectiebestuur betaald voetbal André van der Louw stelde hem gerust: er zou niet aan de bevoegdheden van de bondscoach worden getornd. Eind augustus lekten er rigoureuze reorganisatieplannen uit in Zeist. Michels wilde Ger Blok assistent van Rijvers maken en de door Michels aangetrokken Dick Advocaat moest de functies van Blok bij Jong Oranje overnemen. Rijvers was woedend, Michels had totaal geen overleg met hem gepleegd. De bondscoach weigerde machtsspelletjes te spelen en wilde niet voortdurend over zijn schouders kijken wat Michels uitvoerde. Vervolgens bood de KNVB Rijvers contractverlenging aan, mits hij Michels naast zich dulde bij Oranje. Vier maanden na zijn entree had de bondsmanager Rijvers definitief een kopje kleiner gemaakt. Tien minuten nadat Rijvers verbitterd was afgehaakt, bood de KNVB Michels de functie van bondscoach aan.

Michels overleed op 3 maart 2005 in het Sint Jozef Ziekenhuis in het Belgische Aalst aan de gevolgen van een zware hartoperatie. Drie weken eerder vierde hij zijn 77ste verjaardag nog in zijn favoriete Thaise restaurant in Amsterdam. Er kwamen opvallend veel beroemdheden naar zijn crematie. CATERAARS van Maison Van den Boer zorgden voor trolleys met schalen en dozen vol exquise hapjes en wijnen. Alleen de rode loper ontbrak, evenals het flitslicht van de

fotografen en camerateams. Zij waren niet welkom. Michels had het op de handgeschreven instructies van zijn uitvaart verordonneerd: geen pers.

Op 12 maart 2005 nam de voetballerij, inclusief Johan Crujff, in crematorium Westgaarde in Amsterdam-West afscheid van Marinus Hendricus Michels. Daar maakte de voetballerij voor het eerst kennis met zijn broer Peter Michels. Auteur Bas Barkman reconstrueerde diens toespraak. 'Wij noemden hem geen Rinus, maar Broer', zei Peter Michels. 'Wij zijn mijn vader, mijn moeder, mijn zuster Willy en ik. Broer zat graag op de bakkerskar van opa als we hem op zaterdag hielpen met het rondbrengen van vers brood. Prachtig vond Broer dat.' Naar Rinus, de zoon met het voetbaltalent, ging volgens Peter alle aandacht van vooral zijn vader uit. Voor Broer moest vroeger thuis alles wijken. De hele wereld draaide om hém. Broer werd voorgetrokken, door zijn vader én zijn moeder. Het beeld dat Peter Michels schetste van zijn broer werd er niet rooskleuriger op. Hij vertelde hoe Rinus zich nauwelijks bemoeide met hem en zijn door veel leed getroffen gezin. Zoals hij zich ook niet bekommerde om zus Willy, die tot haar zelfmoord in 1983 een tragisch leven leidde. 'Broer keek, toen hij eenmaal beroemd was, niet meer naar ons om. Ons vergat hij.' Vera Pauw, de vrouw van ex-bondscoach Bert van Lingen, probeerde in te grijpen, maar Peter Michels liet zich niet de mond snoeren. 'Rinus was mijn broer! En niemand gaat mij hier vertellen dat ik niet langer over mijn broer mag praten. Niemand!' Hij haalde een mondharmonica tevoorschijn en begon te spelen, vals en onsamenhangend. Na een halve minuut stopte hij abrupt, stapte van het katheders en beende met een boze blik weg. Bij de kist hield hij even stil en gaf met zijn vlakke rechterhand een ferme tik op het hardhout: 'Nou, tabee Broer.'

Utrechtse jochies, nostalgie en gebakken lucht

Het liefst had FC Utrecht-eigenaar Frans van Seumeren zijn trainer Erwin Koeman al na zes weken ontslagen. De coach wilde Ismaïl Aissati als versterking, maar die was te duur. Daarom haalde de club als alternatief een ander Utrechts jochie van Ajax, Rodney Sneijder. Er moesten snel zaken worden gedaan, maar Koeman was weer eens niet telefonisch bereikbaar, waardoor technisch directeur Foeke Booy en Van Seumeren tot actie overgingen. Later die dag, na de 2-1 nederlaag tegen Vitesse in Arnhem, reageerde Koeman als een stampvoetend verwend kind. Zijn ego was dusdanig gekrenkt dat hij zelfs met spraakmakende teksten kwam. Hij wist nergens van, was er niet bij betrokken, dreigde met opstappen en wilde een gesprek. Van Seumeren ergerde zich dood, schoof aan voor een zinloos onderhoud met de in zijn eer aangetaste trainer en diens zaakwaarnemer, en gunde Koeman in het belang van de club een eervolle aftocht.

De selfmade miljonair zat zich te verbijten tijdens het gesprek. Iedere werknemer bij een van zijn bedrijven die zich zo egocentrisch opstelde door een rel te veroorzaken en de directie te beschadigen, zou op staande voet worden ontslagen. Van Seumeren hield zich in, omdat hij zijn sociale uitstraling niet wilde beschadigen. Hij had Willem van Hanegem, met zijn complete technische staf, en Ton du Chatinier al weggestuurd en nam het ijdele geneuzel van zijn nieuwe trainer maar op de koop toe. Daarbij was er geen geld voor een opvolger en in Jan Wouters zag Van Seumeren geen hoofdcoach. Koeman acteerde vervolgens in de media de morele overwinnaar, maar hij werd vanaf dat moment slechts getolereerd.

Zondag 15 juni 1958, het was een bloedhete dag, zat ik met mijn opa tussen 38 duizend toeschouwers in De Goffert. De trots van het oosten, SC Enschede, speelde in Nijmegen tegen DOS om het kampioenschap van Nederland. Mijn voorkeur ging uit naar SC Enschede, maar bij DOS stond mijn idool Frans de Munck in het doel, waardoor ik uiteindelijk tevreden naar huis ging, nadat Tonny van der Linden de club uit Utrecht naar de landstitel had geschoten. ‘Eindelijk kreeg aanvoerder Tonny van der Linden de kans om zijn behendigheid met de bal te demonstreren’, schreef sportjournalist Martin Bremer een dag later in *Sport & Sportwereld*. ‘Om daarna een schot te lossen dat doelman Jan van der Wint blijkbaar totaal verraste. Vrijwel op hetzelfde moment was Van der Linden verdwenen, bedolven onder zijn uitgelaten medespelers. Even later verscheen hij weer, nu op de schouders van de vele Utrechtse supporters die meteen bezit hadden genomen van de grasmat. Het doelpunt van Van der Linden betekende dat DOS voor het eerst in zijn bestaan kampioen van Nederland was geworden.’

Tonny van der Linden was het boegbeeld van het Utrechtse topvoetbal. Frans de Munck was een vedette, dienstplichtig militair Hans Kraay senior een groot talent. Verder beschikte DOS over spelbepaler Louis van den Bogert, linksbuiten Cor Luiten, routinier Henk Temming en de snelle midvoor Dirk Lammers. Hoewel Utrecht een voetbalbolwerk was met

de profclubs DOS, Elinkwijk en Velox, is dat succes uit 1958 nooit geëvenaard. Later bracht de stad onder anderen Willem van Hanegem, Jan Wouters, Hans van Breukelen, Gerald Vanenburg, Marco van Basten, Rob de Wit, Leo van Veen, Wesley Sneijder en Ibrahim Afellay voort, maar de drie genoemde clubs leidden een zieldoelend bestaan. Een fusie leek de oplossing, maar sentimenten hielden het samengaan tegen. Onder druk van de gemeente, die de financiële tekorten van de drie clubs niet wilde aanvullen, kwam de fusie op 1 juli 1970 alsnog tot stand. Intussen voert FC Utrecht al ruim veertig jaar een wanhopige strijd om zich structureel in de subtop van de Eredivisie te nestelen. De komst van suikeroom en grootaandeelhouder Van Seumeren gaf de trouwe aanhang weer moed, maar door de recente ontwikkelingen is de club aan het zoveelste verloren seizoen bezig.

Van Seumeren wilde Co Adriaanse als technisch verantwoordelijke man, een zwaargewicht. Toen dat niet lukte, contracteerde hij Foeke Booy als technisch directeur, voor een ridicuul jaarsalaris. Dat was niet slim, want Booy is een controlfreak met een diploma Coach Betaald Voetbal. Hij zal zich altijd overal mee bemoeien en nooit een sterke persoonlijkheid aantrekken als trainer, omdat hij zichzelf dan liquideert. Koeman mocht nog niet in de schaduw van Adriaanse staan en is zo'n coach die volledig afhankelijk is van zijn materiaal. FC Utrecht beschikte over een uitstekende selectie toen de trainer afgelopen zomer zijn contract tekende, maar op het moment dat de competitie begon, waren Dries Mertens, Tim Cornelisse, Michael Silberbauer, Kevin Strootman, Ricky van Wolfswinkel en Michel Vorm vertrokken. Toen wist Koeman al dat er geen eer te behalen was. En dat hij na Feyenoord en het nationale elftal van Hongarije voor de derde keer roemloos ten onder zou gaan.

De leiding van FC Utrecht had geen keus. Er dreigden opnieuw forse tekorten, de eigenaar had al 35 miljoen euro in zijn club gestoken, Van Seumeren is wel rijk, maar niet gek. Als FC Utrecht de spelers aan hun contract had gehouden, was Koeman opgezadeld met ontevreden en rebellerende voetballers. Daarom heb ik best begrip voor zijn frustraties. Hij koos voor een ambitieuze club met mogelijkheden en werd na zijn komst geconfronteerd met een elftal dat waarschijnlijk het linkerrijtje niet haalt. De drogreden die hij vervolgens aangaf voor zijn vertrek was goedkoop en laf. Hij miste privacy op trainingscomplex Zoudenbalch en beschikte niet over een eigen kantoor. Maar hij tekende met zijn volle verstand een contract en een trainer brengt meer tijd door op het trainingscomplex dan in Stadion Galgenwaard. Koeman wist waaraan hij begon. Hij kon het niet opbrengen met een afgeroomde selectie aan het werk te gaan en het elftal opnieuw op te bouwen. Dat kan, maar zeg dat dan gewoon. Hij heeft zichzelf geen dienst bewezen met deze slappe houding, die voor veel clubs een reden zal zijn hem in de toekomst niet te contracteren. Het pijnlijkste is nog dat niemand bij FC Utrecht in de war is van zijn vertrek. De spelers niet, de rest van de technische staf helemaal niet en de beleidsbepalers zijn blij dat hij zonder afkoopsom opstapte.

De keiharde saneerder Martin Sturkenboom liet FC Utrecht in de zwarte cijfers achter. Dat wist zijn opvolger, voorzitter Jan Willem van Dop, niet te continueren. Allerlei snelle marketingjongens kwamen langs, maar Van Dop werd de rode cijfers nooit de baas. De ijdele en pedante voormalige tennisleraar was de tegenpool van de eigenaar, waardoor de breuk een kwestie van tijd was. Intussen is de nieuwe algemeen directeur Wilco van Schaik de zoveelste sterke man namens Van Seumeren. Hij verdient het voordeel van de twijfel, maar Stadion Galgenwaard is een kerkhof voor commerciële hotemetoten. In de wandelgangen wordt al

duidelijk dat er binnenkort opnieuw verontrustende cijfers naar buiten komen.

Ook de technische leiding is onevenwichtig. De vaak geroemde Utrechtse jochies gunnen elkaar het licht in de ogen niet, maar moeten de club wél samen runnen. Jan Wouters bewijst al jaren dat hij ongeschikt is als hoofdtrainer en boegbeeld. Maar toen Koeman vertrok, vond hij zichzelf plotseling geroepen de macht te grijpen. De geluiden dat hij niet loyaal is, nemen toe. Huub Stevens wantrouwde hem bij PSV en Ton du Chatinier had zijn twijfels bij FC Utrecht. Wouters krijgt nu een koekje van eigen deeg, want zijn assistent Rob Alflen is blind van ambitie en wil hoofdcoach worden. Hetzelfde geldt voor jeugdtrainer Jean-Paul de Jong. Ook FC Volendam-coach en voetbalanalyticus Gert Kruys van RTV Utrecht lonkt naar zijn vroegere club. Op advies van de voormalige directeur Han Berger gaf hij zijn spaargeld in handen van een investeerder. Berger haalde zijn euro's op tijd terug, maar vergat dat Kruys te melden, waardoor de trainer helemaal blut is en aan de bak moet. Deze Utrechtse jochies hebben alle vier dezelfde ambitie: hoofdtrainer van FC Utrecht worden. Daardoor zullen het wantrouwen en de onrust alleen maar toenemen. Ze hebben slechts één ding gemeen: ze moeten niets hebben van technisch directeur Booy.

Van Seumeren heeft de beste bedoelingen met zijn club. Hij hoopt Marco van Basten als hoofdtrainer naar FC Utrecht te halen en blijft zoeken naar een grote naam, maar geld om het elftal te versterken is er niet. Ik kan me goed voorstellen dat Van Seumeren zich intussen afvraagt waaraan hij begon, want het heeft hem een vermogen gekost. Het is zijn eigen schuld. Als eigenaar moet hij erbovenop zitten en niet voortdurend met zijn andere bedrijven bezig zijn. Zeker niet als hij zijn hobbybedrijf in handen geeft van een groepje lichtgewichtigen dat wordt gedreven door eigenbelangen en met het nodige leed-vermaak collega's ziet sneuvelen. Die romantiek over Utrechtse jochies is gebaseerd op gebakken lucht en nietszeggende nostalgische gevoelens.

Bedankt, analfabetische cultuurbarbaren en domoren

Iedereen heeft zo zijn jeugdromen. Ik wilde drummer worden, maar daar kwam niets van terecht. Ik wilde een goede voetballer worden, dat doel bleek onbereikbaar. Ik wilde met mijn eerste grote liefde oud worden, maar het noodlot sloeg toe. Ik wilde in de omgeving van Nijmegen of in Drenthe wonen, maar huis al ruim dertig jaar met frisse tegenzin in de Randstad, doordat woon-werkverkeer in Nederland onmogelijk is. Ik droomde altijd van zo'n grote Amerikaanse limousine, maar ik rijd in de laatste Saab die in Zweden van de band kwam. Je leert op den duur leven met alle frustraties.

Ik heb nooit de ambitie gehad een tv-persoonlijkheid te worden en heb zelfs nooit gedacht aan het winnen van de Gouden Televizier-Ring. Dankzij Hugo Borst ben ik een jaar of dertien geleden verdwaald op het Mediapark in Hilversum en daar achter een tafel blijven hangen. Het *Gouden Televizier-Ring Gala* was voor mij altijd een bron van ergernis. Ik voel me niet thuis in programma's die worden gepresenteerd door Cornald Maas, Chantal Janzen, Tooske Ragas, Bart Peters of Hans van der Togt. Het hele spektakel was een slap aftreksel van zo'n glamourshow uit Hollywood, waar winnende filmsterren een geëmotioneerd spontaan dankwoord acteren, terwijl ze die zinnnetjes thuis voor de spiegel hebben ingestudeerd. Zodra Nederlandse B-artiesten dat kunstje herhalen, wordt het helemáál ongeloofwaardig. Ik wil er niet bij horen. Yvon Jaspers, Anita Witzier, Peter R. de Vries, Jochem van Gelder en Linda de Mol schijnen het leuk te vinden opgedoft met de complete tv-sekte in Carré te gaan zitten. Ik walg ervan. Dat zal best aan mij liggen, maar ik ben geen party-animal, geen type voor bruiloften en partijen. Ik probeer feesten, gala's en recepties zo veel mogelijk te mijden. Ik voel me niet zo thuis tussen mensen die elkaar het licht in de ogen niet gunnen, maar elkaar desondanks omhelzen, knuffelen en kussen. Daarnaast rook ik en ben ik geheelonthouder. Meestal sta ik buiten bij een asbak. De gezelligheid en collegialiteit in tv-land kunnen me gestolen worden. Het is mijn wereld niet. Ik lever mijn bijdrage aan een programma en tijdens de aftiteling ben ik alweer in de parkeergarage.

Soms heb je de regie van je eigen leven niet in handen. Enige tijd geleden werd ik in de auto gebeld door een ietwat opgewonden redacteur van *RTL Boulevard*. Met een toon alsof ik de Lotto had gewonnen, meldde hij dat ik genomineerd was. Ik wist helemaal niet waar de brave borst het over had. Maar uiteindelijk maakte hij me duidelijk dat het programma *Voetbal International* kans maakte op de Gouden Televizier-Ring en dat ik was genomineerd voor de Zilveren Televizier-Ster. Toen ik de man vertelde dat het me eigenlijk niets kon schelen, haakte hij vol onbegrip af. Een paar kilometer verderop werd Wendy van Dijk gebeld. Ook zij was genomineerd voor de een of andere prijs. Haar irritante overdreven reactie bevestigde mijn afkeer van het hele circus nog eens. Wendy van Dijk heeft haar hele schoorsteenmantel al vol staan met kitscherige prijzen, maar vond haar nominatie desondanks een reden een paar emotionele gillettjes te slaken op de radio. Ik verbeeld me niets, maar met een dergelijke hysterica ga ik geen feestje bouwen in Amsterdam. En ik ga principieel niet naar een feest dat

wordt gesponsord door Jan *Facelift* Slagter van Omroep Max.

Het enige belangrijke aan de Gouden Televizier-Ring is dat het om een publieksprijs gaat. Sinds 1964 kiezen de kijkers welk programma in hun ogen het hoogtepunt van het jaar was. Het Nederlandse tv-publiek kan een favoriet programma kiezen en per sms en internet stemmen. De Zilveren Televizier-Ster voor beste tv-man en -vrouw wordt sinds 2000 jaarlijks uitgereikt. Doordat *Wie is de Mol?* en *The Voice of Holland* veel meer kijkers trekken dan de 500 tot 800 duizend van *Voetbal International*, hield ik geen moment rekening met winst. Ongevraagd werd ik via de radio en televisie wel voortdurend geterroriseerd door de zelfbenoemde tv-professor Bert van der Veer. *Voetbal International* zou kansloos zijn. Sterker nog, winst voor ons programma zou wat hem betreft het faillissement van de televisie betekenen. Het verbaasde me nogal, want Bert van der Veer, 13 maart 1951 geboren in Bergen op Zoom, is een echte tv-man. Tussen het koketteren met zijn vriendin Judith Osborn door regisseert hij *Pauw & Witteman*. Hij weet hoe moeilijk het is een praatprogramma tot een succes te maken. In die sector mislukt bijna alles. De enige praatprogramma's die overleven zijn *De Wereld Draait Door*, *Pauw & Witteman* en *Voetbal International*. Hijzelf was jarenlang regisseur van *Barend & Van Dorp* en *Villa BvD*. Ik hoorde hem níet koeren toen *Barend & Van Dorp* in 2002 de Zilveren Nipkowschijf won. Verder schreef Van der Veer teksten voor *Ren je Rot*, hij was betrokken bij *TopPop*, *Countdown*, *De Miniplaybackshow*, *De Soundmixshow* en *Korenslag*.

Hij heeft wel degelijk recht van spreken, maar nam heel arrogant plaats op de stoel van de kijker. Het publiek mocht kiezen, maar moest wel slaafs het stemadvies van Bert van der Veer opvolgen. De tv-goeroe hield geen rekening met het feit dat het hebben van veel kijkers iets anders is dan de loyaliteit van een trouwe aanhang. En hij hield ook geen rekening met de miljoenen kijkers die tijdens het gala een afkeer kregen van een zaal vol zichzelf overschattende ijdeltuigen. Daardoor stemde niet alleen de trouwe aanhang op *Voetbal International*, maar profiteerden we tevens van de protesterende tegenstemmers, die liever een paar over voetbal ouwehoerende mannen met zelfspot zagen winnen dan een paar egotrippers uit die kudde Bekende Nederlanders.

Die prijs interesseert me nog steeds niets; sorry dat we hebben gewonnen, al koester ik de waardering van het publiek voor ons programma. De boze, verbijsterde, teleurgestelde en wanhopige hoofden van al die gedoodverfde winnaars zal ik nooit vergeten. Het leedvermaak was groot ten opzichte van die aan zelfoverschatting lijdende slechte verliezers. Ze waren compleet hoteldebotel van de Gouden Televizier-Ring, helemaal in de ban van zichzelf. Kom op, jongens en meisjes, er zijn andere prioriteiten in het leven. Ik heb mijn lol gehad en die lelijke ring aan collega Wilfred Genee geschonken. Hij vindt die prijs wél belangrijk, want hij is een echt tv-dier. Wilfred was ook oprecht blij en dat gun ik hem van harte.

De onvermijdelijke Bert van der Veer was boos. Hij zag het als een persoonlijke nederlaag, want geen Nederlander had naar hem geluisterd of hem serieus genomen. Met een zuur gezicht noemde hij *Voetbal International* goedkope borrelpraat en zette hij RTL 7-directeur Marco Louwerens, die de ring in ontvangst nam, neer als een tweedehands-autoverkoper en uitsmijter van een nachtclub. Met zijn schat aan ervaring had het geweten van tv-kijkend Nederland moeten weten dat het primitief is mensen op hun postuur, bril, haardracht, gebit

of kleding te beoordelen. Maar vervolgens zette hij de kijkers ook nog als notoire domoren neer. ‘Het legioen van analfabetische cultuurbarbaren, dat naast het zetten van kruisjes op het totoformulier ook best in staat is een simpel sms’je te produceren, vond het een reusachtige grap om Derksen en zijn kornuiten naar de winst te brengen’, aldus Van der Veer.

‘Uiteindelijk is *Voetbal International* niet meer dan voetbalkantinegelul op niveau. Sinds de keuze van de mooiste televisieprijs in handen is van sms- en belfanatici, is het risico te groot geworden dat het verkeerde programma wint. De ring dient te worden gewonnen door een populair programma dat excelleert in creativiteit, origineel en geïnspireerd van formule is en een zekere *production value* heeft. Desnoods moet het publiek over de nominaties niks meer te vertellen hebben en wordt de balans opgemaakt aan de hand van een enquête, kijkcijfers en dat sms- en belverkeer.’

In zijn woede en frustratie pleit Bert van der Veer voor censuur. De mediajournalisten kiezen al een winnaar van de Nipkowschijf, Van der Veer zit hoogstpersoonlijk in de jury. Daarom moet hij de kijkers hun publieksprijs niet afpakken, dan kan hij veel beter de Bert van der Veer Award in het leven roepen. Dan mag hij zelf nomineren, de winnaars aanwijzen en de prijzen uitreiken. En dan hoeft hij zich niet meer als een stampvoetende driftige kleuter te gedragen als hij zijn zin niet krijgt.

Intussen zijn we bij *Voetbal International* weer overgegaan tot de orde van de dag. We hebben alle commotie glimlachend en enigszins verbaasd gevolgd. We hopen dat René van der Gijp snel weer aanschuift en doen onze stinkende best de kijkers de komende jaren met voetbalinformatie, zelfspot en humor te vermaken. Dat hele geleuter over die Gouden Televizier-Ring hangt me de strot uit. Waar gáát het over? Ik heb niemand gehoord, zelfs Bert van der Veer niet, over de uitverkiezing van die schijtlollige Jeroen van Koningsbrugge als televisiepersoonlijkheid van het jaar. Is het iedereen ontgaan dat die snotneus Johnny de Mol junior en ik óók waren genomineerd? Er is mij groot onrecht aangedaan, zowel het publiek als de mediawereld heeft me volkomen genegeerd. Schande!

Een gentleman tussen fascistten, racisten en antisemieten

Johan Crujff houdt van creatieve voetballers, mits ze het optimale rendement uit hun kwaliteiten halen. Zij moeten volgens Crujff hun creativiteit wel functioneel gebruiken. Als kind logeerde hij regelmatig bij SC Enschede-speler Arend van der Wel, een vriend van zijn vader, waardoor hij Abe Lenstra goed leerde kennen. Maar de eigenwijze Fries behoorde niet tot zijn favoriete voetballers. Evenmin als Alfredo Di Stéfano, Gianni Rivera, Stanley Matthews, Bobby Charlton, Pelé, Raymond Kopa of Franz Beckenbauer. Crujff genoot van zijn medespeler bij Ajax, Piet Keizer. Hij vermaakte zich zodra George Best aan de bal kwam en had veel respect voor Willem van Hanegem. Als *De Kromme* niet in vorm was, gooide de Feyenoorder zijn fysieke kracht in de strijd en kon hij alsnog wedstrijden beslissen. Dribbelkoning Faas Wilkes was de favoriete vaderlandse vedette van Crujff. Over de grens ging zijn voorkeur heel verrassend uit naar de Hongaarse midvoor Florian Albert, een sportieve gentleman-voetballer met een fluwelen techniek en een neusje voor de goal in de zestienmeter.

Op 3 mei 1899 stichtte drankfabrikant Ferenc Springer, in de volkswijk Ferencváros van Boedapest, de Ferencvárosi Torna Club. Vanaf de eerste dag bestond er vijandigheid tussen de nieuwe voetbalvereniging en het in 1888 door Joodse zakenmensen in dezelfde wijk opgerichte MTK. Toen Hongarije vóór de Tweede Wereldoorlog de kant van Adolf Hitler koos, werd de populaire club Ferencváros het boegbeeld van de Hongaarse nazi's. De situatie escaleerde toen de gehate minister van Binnenlandse Zaken, Andor Jaross, in 1944 voorzitter van Ferencváros werd. Hij was in juli 1940 betrokken bij de liquidatie van MTK. De succesvolle Jodenclub werd uit de competitie gehaald. Omdat het bestuur van Ferencváros protesteerde tegen deze beslissing, greep minister Jaross zelf de macht. Hij was tevens verantwoordelijk voor de deportatie van veel Joodse wijkbewoners, onder wie officials en spelers van MTK, naar Auschwitz. Jaross had de dood van duizenden Joodse Hongaren op zijn geweten en werd na de oorlog ter dood veroordeeld.

Nadat Hongarije was bevrijd door de Sovjet-Unie, speelde Ferencváros opnieuw een hoofdrol. Toen de Russische bevrijders zich als bezetters manifesteerden, werd Ferencváros een anti-communistisch bolwerk. MTK werd geadopteerd door de vakbond van textielarbeiders, maar in 1951 kreeg het weer een Joodse voorzitter. István Vas lieerde zijn club aan de gehate geheime dienst van het communistische bewind, waardoor Ferencváros weer de populairste vereniging van Hongarije werd. In het begin van de jaren vijftig produceerde de club opnieuw jeugdige talenten, maar toen Sándor Kocsis, Zoltán Czibor en László Budai doorbraken, werden ze opgeroepen voor militaire dienst en moest Ferencváros de spelers afstaan aan de legerclub Honvéd. In 1963 werd Ferencváros, na zestien jaar, weer landskampioen, onder trainer József Mészáros. Twee jaar later volgde er zelfs internationaal

succes, toen de ploeg de Jaarbeursstedenbeker won, door in de finale Juventus met 1-0 te verslaan, onder leiding van het begenadigde talent Florian Albert.

Het Hongaarse regime wilde zich via aansprekende voetbalsuccessen profileren. Overal werden trainingsaccommodaties aangelegd en stadions gebouwd. In 1953 werd in Boedapest het Nép Stadion geopend. Legerclub Honvéd vertolkte een sleutelrol. Daar werden Ferenc Puskás en József Bozsik groot, de regisseurs van het latere *Wonderteam*. Minister Mihály Farkas zag in voetbal het ultieme middel om zijn politieke standpunten te promoten. Hij misbruikte zijn macht door alle goede voetballers op te roepen voor militaire dienst, waarna ze verplicht voor Honvéd moesten uitkomen. Dat leverde de club in 1950 voor het eerst een landstitel op. In 1952 won Hongarije in Helsinki olympisch voetbalgoud. Het resultaat was een groot feest in Hongarije, want de ploeg had uitgerekend in de finale van Joegoslavië gewonnen en de Russische leider Jozef Stalin was de aartsvijand van zijn Joegoslavische collega Tito.

Op 25 november 1953 speelden de Hongaren op Wembley het thuis onverslaanbaar geachte Engeland met 3-6 van het heilige gras. Een paar maanden later in Boedapest gingen de Engelsen zelfs met 7-1 ten onder. In 1954, tijdens het WK in Zwitserland, moest het *Wonderteam* de show stelen. Maar tijdens de finale tegen West-Duitsland ging het fout. De Hongaren namen al snel een 2-0 voorsprong, maar verloren in Bern na 31 overwinningen op rij met 2-3, ondanks de aanwezigheid van de door het regime geproduceerde vedetten Puskás, Grosics, Lorant, Hidegkuti, Bozsik, Zakarias, Lantos, Buzanski, Toth, Kocsis en Czibor. Terug in Hongarije moesten de spelers door de politie worden beschermd tegen een woedende volksmassa. Twee jaar later keerde die woede zich tegen de geheime politie, omdat er tijdens een vredig protest van studenten met scherp werd geschoten op de demonstranten. Het was helemáál een klap in het gezicht van de machtshebbers dat de nationale helden Puskás, Kocsis en Czibor naar het buitenland vluchtten.

Hongarije moest een nieuw nationaal elftal opbouwen rond het begenadigde talent Florian Albert. Hij werd op 15 september 1941 geboren in Hercegszántó, als zoon van de dorpsmit. De familie verhuisde naar de hoofdstad, waar Albert lid werd van Ferencváros. In 1958 debuteerde hij op zestienjarige leeftijd in de spits. Een paar weken later werd hij al geselecteerd voor het nationale elftal. Tijdens het WK van dat jaar in Zweden werd Hongarije uitgeschakeld door Wales, maar in 1962 in Chili lieten de Hongaren een uitstekende indruk achter. Albert werd met vier doelpunten gedeeld topscorer, met de Brazilianen Vava en Garrincha, de Rus Valentin Ivanov, de Joegoslaaf Dražan Jerković en de Chileen Leonel Sánchez. Vier jaar later in Engeland was Albert de absolute sterspeler. Eerst waren de Hongaren met 3-1 te sterk voor het Portugal met Coluna, Torres, Augusto, Simões en Eusebio. Vervolgens wonnen ze glansrijk met dezelfde cijfers van de gedoodverfde titelkandidaat Brazilië. Garrincha, Tostão en Jair waren figuranten vergeleken bij Farkas, Bene en Albert. Ook Bulgarije werd met 3-1 geklopt, waardoor de onverwachte 2-1 nederlaag tegen de politieke vijand Sovjet-Unie hard aankwam. Daardoor kreeg Albert niet de internationale erkenning die hij verdiende. Hij moest het de rest van zijn carrière met nationale waardering doen, terwijl een ultieme voetballiefhebber als Cruyff hem op de voet volgde.

De Keizer van Hongarije, zoals hij in de volksmond heette, speelde van 1958 tot 1974 liefst

537 wedstrijden voor Ferencváros, waarin hij 383 keer scoorde. Tussen 1959 en 1974 kwam hij 75 keer uit voor het nationale elftal. Albert werd vier keer kampioen van Hongarije en won één keer de nationale beker. Hij bezat twee bronzen medailles, van de Olympische Spelen in 1960 en het EK in 1964. In 1966 was hij, samen met Eusebio, topscorer van het Europa Cup I-toernooi en in 1967 werd hij gekozen tot Europees Voetballer van het Jaar, vóór Bobby Charlton, Jimmy Johnstone, Franz Beckenbauer en Eusebio. Zijn sprookjeshuwelijk met de beroemde actrice Iren Barsony hield heel Hongarije bezig. In 1963 werd hun dochter Helga geboren, in 1967 volgde zoon Gustav. Na zijn actieve carrière trad Albert als voetbalcommentator in dienst van het persbureau MTI en had hij eindelijk tijd om concerten te bezoeken, want hij was gek op composities van Johann Brahms.

Na een mislukt trainersavontuur in Libië was Albert in allerlei functies actief voor Ferencváros, waar hij tevens jarenlang voorzitter was. De club was er trots op dat zij altijd buiten de invloedssfeer van de communistische partij bleef. Desondanks had Ferencváros een slechte reputatie, omdat de fanatieke aanhang voortdurend in verband werd gebracht met fascisme, racisme en antisemitische spreekwoorden. In 2004 werd een supporter van het Engelse Millwall neergestoken tijdens de UEFA Cup-wedstrijd in Boedapest. De ex-topvoetballer schaamde zich altijd voor het wangedrag van zijn supporters en deed er alles aan zijn club een fatsoenlijk imago te verschaffen. Hij vond het vreselijk dat de Hongaarse clubs regelmatig werden genoemd in omkopschandalen.

Sinds 2007 heette Ferencváros' thuishaven het Stadion Albert Florian. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was de capaciteit nog 38 duizend plaatsen, maar na een ongeluk in 1947 tijdens de interland tegen Oostenrijk, waarbij twee tribunes instortten doordat er op de zwarte markt kaartjes waren verkocht, werd het complex gesloten. Na een grondige renovatie werd het 27 jaar later heropend. Stadion Albert Florian heeft nu 18.100 zitplaatsen. Ernaast staat tegenwoordig een standbeeld van Ferenc Springer, de man die de club in 1899 oprichtte.

De laatste jaren tobde Albert met zijn gezondheid. Eind vorige maand onderging hij een hartoperatie en op zondag 30 oktober overleed de favoriete speler van Johan Crujff. Florian Albert, een waardig ambassadeur voor het topvoetbal, werd zeventig jaar.

Adrie Koster, een grijze muis met kwaliteiten

Adrie Koster is de saaiste man van Nederland. Een grijze muis, een voorspelbare eenheidsworst. Een trainer zonder enig charisma. Er komt nooit een verrassende oneliner uit zijn mond. Hij produceert geen spectaculaire krantenkoppen, voor talkshows op de televisie is hij niet interessant. Koster is altijd even genuanceerd en vriendelijk, een echte gentleman. Hij fietst graag door de natuur, leest de boeken van Robert Ludlum, houdt van lekker in het gehoor liggende muziek van Simply Red en U2, en zijn favoriete vakantiebestemming is de Costa Brava. Tijdens zijn militaire dienstplicht was hij voor het laatst dronken en hij verloochent zijn *roots* niet. Zeeland blijft zijn favoriete plekje op aarde. Kortom, hij is bepaald niet de gedroomde kandidaat voor *Zomergasten*.

Koster is ook een begenadigd trainer, een rustgevende factor in de club. Hij is altijd zichzelf en staat voor iedereen klaar. Koster houdt van verzorgd, mooi aanvallend voetbal, met veel beweging, dreiging vanaf de vleugels, aanvallende middenvelders en inschuivende verdedigers. Hij stelt zich als trainer heel principieel op en blijft zijn filosofie trouw. Koster gaat nog liever met zijn principes ten onder, dan dat hij ze overboord gooit om te overleven. Bijna onopgemerkt bouwde hij een indrukwekkende status op. Hij begon als jeugdtrainer bij PSV, was assistent-coach bij Eindhoven en Willem II en begon in 1990 als hoofdtrainer bij Willem II. Vervolgens leverde hij uitstekende prestaties bij de modale clubs Roda JC, Helmond Sport, TOP Oss, Excelsior, VVV-Venlo en RKC Waalwijk. In 2007 trad hij in dienst van Ajax als trainer van de beloften. Na het plotselinge vertrek van hoofdcoach Henk ten Cate naar Chelsea, kreeg Koster de technische eindverantwoordelijkheid in Amsterdam. Dat deed hij zó goed, dat Ajax overwoog hem aan te stellen als hoofdtrainer. Uiteindelijk koos de club toch voor een grote naam: Marco van Basten.

Op dat moment maakte Koster een inschattingsfout. Hij tekende bij de voormalige Belgische grootmacht Club Brugge en begaf zich in een slangenkuil. Trond Sollied maakte Club Brugge in 2005 voor het laatst kampioen van België, daarna overheerste de chaos in het Jan Breydel Stadion. De club trok ruim vijftig nieuwe spelers aan, maar de trainende passanten Jan Ceulemans, Emilio Ferrera, Cedomir Janevski en Jacky Mathijssen kregen het elftal niet meer aan het voetballen. Het werd er niet beter op toen clubicoon Michel D'Hooghe als beleidsbepaler opstapte, maar desondanks greep Koster in 2009 de uitdaging aan. In zijn eerste seizoen eindigde hij met Club Brugge als tweede in de Belgische competitie. Kampioen Anderlecht had twaalf punten meer, maar aartsvijand AA Gent werd derde met acht punten minder. Desondanks wilde het Club Brugge-bestuur de Nederlander ontslaan, maar dankzij de steun van de spelers, de media en vooral de publieke opinie draaiden de beleidsbepalers die beslissing terug.

Vijf maanden later werd hij alsnog weggestuurd, maar de opgevoerde drogreden is onrechtvaardig en ongeloofwaardig. Koster zou zijn doelstellingen niet hebben gehaald. Hij

kwalificeerde zich voor de Europa League en verloor dit seizoen op de elfde speeldag voor het eerst, bij KV Kortrijk. Een seizoen eerder had Club Brugge na twaalf wedstrijden al vijf nederlagen moeten incasseren. Toen Koster ook ten onder ging tegen AA Gent – voor de beker – en thuis tegen RC Genk, verloren zijn Belgische bazen de realiteit volledig uit het oog, terwijl Club Brugge keurig deel uitmaakte van de topdrie. Aan het eind van vorig seizoen moesten de heren hun oren nog naar de supporters laten hangen, maar na de nederlaag tegen concurrent AA Gent grepen zij hun kans en werd de trainer, die nooit uit de school klapte en alle vuile was binnenhield, op basis van emotiemanagement op staande voet ontslagen.

Wie is die bescheiden en onopvallende Nederlander eigenlijk? In 1977 debuteerde Koster als prof voor Roda JC. Vervolgens stond hij vier jaar onder contract bij PSV en speelde hij drie keer in Oranje, voordat een knieblessure in 1983 een voortijdig eind aan zijn voetbalcarrière maakte. Adrie Koster werd op 18 november 1954 geboren in Zierikzee. Zijn vader runde samen met zijn broers een schildersbedrijf. Koster had een zorgeloze jeugd in de Zeeuwse provinciestad. Hij voetbalde en deed tevens aan atletiek en turnen. Omdat hij tegenover de atletiekbaan van Delta Sport en de velden van VV Zierikzee woonde, was hij daar dagelijks te vinden. Eigenlijk was atletiek zijn favoriete sport. Hij was Zeeuws jeugdkampioen verspringen en werd tijdens de finale tweede op het onderdeel sprint.

Op zijn twaalfde werd Koster geselecteerd voor het schoolelftal, twee jaar later werd hij lid van VV Zierikzee. Het talent van de kleine sprinter werd snel opgemerkt, want hij ontving een uitnodiging voor het Zeeuws elftal Onder-16. Op zijn achttiende debuteerde Koster in het eerste van Zierikzee, onder trainer Gerard Olijhoek. Hij voelde zich thuis in zijn geboortestad en speelde zelfs niet met de gedachte naar de grote amateurclubs Vlissingen of Middelburg te verkassen. Koster kreeg ook een uitnodiging van Feyenoord om een proefwedstrijd te komen spelen. Omdat VV Zierikzee in die periode kampioen kon worden, vroeg hij in Rotterdam uitstel aan, maar Feyenoord liet nooit meer iets horen. Na zijn militaire dienst ging Koster in 1977 studeren aan het CIOS in Overveen. Even later speelde hij met het Zeeuws elftal in Axel, waar Roda JC-trainer Bert Jacobs hem ontdekte. Vervolgens toonden ook het Belgische Beveren en NAC, NEC en FC Den Haag belangstelling, maar Koster had Jacobs zijn woord al gegeven en tekende op 22-jarige leeftijd een contract met Roda. Van de Derde Klasse stapte hij over naar de Eredivisie. In Zierikzee trainde hij twee keer per week, in Kerkrade twee keer per dag. Het bleek nauwelijks een probleem, want Koster speelde in zijn eerste seizoen dertig wedstrijden voor Roda JC. Het was gedurende de glorietijd van de club met onder anderen doelman Jan Jongbloed, Terry Lees, Theo de Jong, linksbuiten Pierre Vermeulen en spits Dick Nanninga. Koster was een snelle creatieve rechtsbuiten die zijn trainer bewonderde vanwege diens oefenstof en genoot van de typische voetbalhumor van Jacobs. Zo wist de Roda-coach dat zijn assistent Sjef Spronck gek was op goulash. Tijdens trainingskampen maakte Jacobs dat gerecht altijd speciaal voor zijn rechterhand. De arme Spronck heeft nooit geweten dat hij dan opgewarmde hondenbrokken met veel goulashaus eroverheen zat te eten.

In 1979 haalde trainer Kees Rijvers rechtsbuiten Koster naar PSV, omdat René van de Kerkhof op links ging spelen. De transfersom was achthonderdduizend gulden. In Eindhoven kon Koster het vooral goed vinden met spelbepaler Willy van der Kuijlen. Zodra de Zeeuw diep ging, werd hij op maat bediend. Tegen FC Den Haag sloeg het noodlot toe. Na een

ongelukkige botsing met verdediger Joop Korevaar – volgens Koster kon zijn tegenstander er niets aan doen – moest in januari 1980 bij de aanvaller een nier worden verwijderd. Na zijn terugkeer in de basis liep hij tijdens een vriendschappelijke wedstrijd afgescheurde kruisbanden op, waardoor hij op 27-jarige leeftijd werd afgekeurd voor het betaalde voetbal. Zijn droom viel in duigen, maar hij stortte zich meteen in een nieuw avontuur. Koster haalde zijn trainersdiploma's en ging aan de slag bij de jeugd van PSV.

Overal waar Koster als trainer werkte, wordt hij nog steeds gerespecteerd. Louis Laros werkte onder hem bij Willem II. 'Adrie was straight', zegt hij. 'Hij pakte iedereen aan, ook de routiniers.' Roda JC-suikeroom Nol Hendriks reageert eveneens enthousiast. 'Koster was een rustige man, tactisch ijzersterk. Hij haalde het maximale uit zijn spelers.' Mario Captein herinnert zich vooral de bevlogenheid van Koster uit hun gezamenlijke tijd bij Helmond Sport. 'En hij laat niet over zich heen lopen, vergis je niet.' Jay Driessen maakte Koster mee bij TOP Oss en vond hem communicatief sterk. Excelsior-directeur Simon Kelder werkte zes seizoenen met Koster. 'We hebben nog steeds contact, dat zegt eigenlijk alles.' Marcel Meeuwis onthult dat hij Koster bij VVV-Venlo zelfs op humor betrapte en dat er nooit incidenten waren, terwijl Patrick van Diemen bij RKC Waalwijk onder de indruk raakte van de normen en waarden van een goede trainer en een fijn mens. Feyenoord-directeur Martin van Geel voetbalde nog onder Koster bij Willem II en stelde hem bij Ajax aan als interim-trainer. 'Adrie leverde overall uitstekend werk en is een stabiele factor', zegt hij.

De opportunistische paniekzaaiers bij Club Brugge moeten zich doodschamen. Zij ontsloegen de evenwichtige Koster, omdat hij de door hun verzonnen en nergens op gebaseerde doelstellingen niet haalde. Hij had het kunnen weten, want Club Brugge was een chaotische duiventil met veel wisselingen in het management, de technische staf en de selectie. Koster bleef zichzelf en werd geliquideerd om het gezichtsverlies van de beleidsbepalers te camoufleren. Ik weet zeker dat hij binnenkort weer een baan in Nederland heeft en ik hoop dat hij dan eindelijk de waardering krijgt die hij al jaren verdient. Adrie Koster is weliswaar saai, maar tevens een garantie voor optimale prestaties.

Ajax gegijzeld door academici en leken

Cees Vervoorn komt uit de academische wereld en heeft een verleden als topzwemmer. In de voetbalwereld kent niemand hem, hij heeft geen enkele rol gespeeld in de rijke historie van Ajax, maar zijn naam duikt voortdurend op in het onoverzichtelijke woud van commissies binnen Ajax. Naar pluche hunkerende bobo's wantrouw ik altijd. Ze roepen te pas en te onpas dat ze het in het belang de club doen, maar in werkelijkheid worden ze geregisseerd door hun ego's. Een man als Theo van Duivenbode, met zowel een voetbal- als een maatschappelijke status, wordt genegeerd, terwijl een ex-zwemmer zo veel mogelijk aanschuift om mee te babbelen over de escalerende chaos binnen de club. En hij is nog dominant aanwezig ook, want hij rekruteerde de academici Steven ten Have en Marjan Olfers voor de raad van commissarissen. Omroepdirecteur Paul Römer werd er nog aan toegevoegd en vervolgens werden drie integere maatschappelijk geslaagde mensen blootgesteld aan de jungle van het betaalde voetbal.

Ik heb ze de afgelopen jaren allemaal zien komen, mensen met de fatsoensnormen hoog in het vaandel, en ze met een beschadigde reputatie weer zien vertrekken. Wat is de drijfveer van dergelijke mensen? Ze leiden een zorgeloos leven, maar storten zich uit pure geldingsdrang, zelfoverschatting en ijdelheid in een slangenkuil. Ze maken allemaal de klassieke vergissing dat ze hun club bedrijfsmatig willen runnen, zoals ze ook in het dagelijks leven functioneren. Ze keken uit naar de samenwerking met Johan Crujff. Dat was de tweede fout. Crujff is een ongeleid projectiel. Hij was als kwajongen al de beste speler van Ajax. Hij was de baas in de kleedkamer, op het trainingsveld en tijdens de wedstrijden. Crujff heeft in zijn wereld altijd bovenaan de pikorde gestaan. Zijn geniale voetbalvisie zit in zijn hoofd, zijn beleid of langetermijnvisie is niet vastgelegd in een rapport. Democratie is hem vreemd, zodra het over voetbal gaat. Zijn gebrek aan vergadertechniek kan niemand hem kwalijk nemen, want *Nummer 14* heeft nooit vergaderd, dat vindt hij zonde van zijn tijd. Hij neemt autonoom voetbaltechnische beslissingen, dat is zijn specialiteit. Het zegt alles over hun kennis van de voetbalwereld, dat de drie commissarissen van Ajax verbijsterd reageren op de houding van hun collega. Ze zijn veel te lichtzinnig aan hun uitdaging begonnen. Iedere insider had dit kunnen voorspellen. Crujff is een bijzonder prettige man om mee samen te werken, maar je moet van tevoren wel goed zijn bijsluiter bestuderen.

Edgar Davids is het vijfde lid van de raad van commissarissen. Zijn benoeming was onbegrijpelijk, omdat hij zich gedurende zijn hele carrière gedroeg als een ongemanieerde hork. Die lijn trekt hij nu gewoon door in zijn rol als Judas. Davids had geen enkele keer contact met kandidaat directeur Tscheu La Ling, maar stemde wel tegen hem. Hij liep stage als trainer op De Toekomst en gaf de raad van commissarissen de indruk dat het een enorme chaos was op het trainingscomplex. Nadat Crujff hem daarmee had geconfronteerd, benaderde hij rancuneus Louis van Gaal als algemeen directeur, al zal Davids ongetwijfeld zeggen dat hij het in het belang van Ajax deed. Met die drogreden hoopt iedereen weg te komen.

Natuurlijk is Cruijff niet heilig, hij maakte ook fouten. Zijn gedram met Ling was zinloos. Zijn eigenwijze karakter eiste argumenten van de raad van commissarissen. Hij liet zich niet met een kluitje in het riet sturen, daardoor verspilde hij zinloze energie. Hij wist dat Ling een gesloten boek was, maar om te provoceren kwam hij er steeds op terug. Dat was niet verstandig. Hij was wel degelijk met alternatieven bezig. Hij had contacten met Guus Hiddink, Marc Overmars, Edo Ophof, Marco van Basten en hij speelde met de gedachte Edwin van der Sar te benaderen.

Over Van Basten was de raad van commissarissen het unaniem eens, maar Cruijff was van mening dat zijn collega's overhaast te werk gingen. Van Basten had uren met Ten Have gesproken, maar Cruijff wilde zelf eerst nog eens kennis maken met de sidekick van Van Basten, Dennis Heijn. Om alle schijn te vermijden, vond Cruijff het niet verstandig dat Van Basten een bevriende zakenpartner binnenhaalde. Verder vond Cruijff het onbegrijpelijk dat Van Basten niet met Wim Jonk en Dennis Bergkamp, die samen met Frank de Boer het technische hart van Ajax vormen, had gesproken. Hij vond het van essentieel belang dat de nieuwe directeur het technische beleid van de club zou onderschrijven. Dat waren geen onredelijke eisen, maar Van Basten voelde zich geschoffeerd en bedankte voor de eer toen *De Telegraaf* erover berichtte.

Op dat moment sloegen de leden van de raad van commissarissen, die de club bedrijfsmatig wilden runnen en straight en betrouwbaar wilden overkomen, volledig op hol. Gedreven door onderbuikgevoelens schakelden ze razendsnel over op emotiemanagement en achter de rug van Cruijff werd een complete directie aangesteld: Danny Blind, Martin Sturkenboom en Louis van Gaal, de ultieme tegenpool van Cruijff. De tegenstanders van *Nummer 14*, onder aanvoering van de gevallen voorzitter Uri Coronel, sloegen zich op de dijen van het leedvermaak. Maar in hun boosheid vergaten de commissarissen dat de ledenraad, het orgaan dat de vereniging Ajax vertegenwoordigt als grootaandeelhouder (73 procent van de aandelen), Cruijff een opdracht had gegeven. Er waren afspraken gemaakt. Er zou geen technisch directeur aangesteld worden. Cruijff zou de jeugdopleiding renoveren en alle technische functies invullen. Op een bijzonder onbeschaafde wijze werd er achter de rug van Cruijff om een voetbaltechnische coup gepleegd door leken. Achterbakser kon het niet en de verantwoordelijke mensen, die pas een half jaar bij de club waren betrokken, riepen hypocriet in koor dat ze het in het belang van Ajax hadden gedaan.

Je hoeft geen titel voor je naam te hebben om te kunnen beoordelen dat het zinloos is Cruijff en Van Gaal met elkaar op te zadelen. En dat huilverhaal over de ongeruste ondernemingsraad, die aandrong op een verantwoordelijke leider, sloeg nergens op. Nu is er een algemeen directeur aangesteld die zo veel van Ajax houdt dat hij eerst de miljoenen wil incasseren die hij nog tegoed heeft van Bayern München, voordat hij daadwerkelijk leiding gaat geven in Amsterdam. Door deze streek profileerde de raad van commissarissen zich als onbetrouwbaar en louche. Het doel heiligde de middelen, want niemand is groter of belangrijker dan de club.

Dat de leden zichzelf overschatten bleek wel uit het feit dat ze de directie van *De Telegraaf* lastigvielen met lachwekkende eisen. Chef-sport Jaap de Groot moest monddood gemaakt worden, de column van Johan Cruijff zou stopgezet moeten worden en twee andere

verslaggevers zouden niet meer over Ajax mogen schrijven. Zouden die rookies in het voetbal echt denken dat ze de hele wereld kunnen regisseren? Maar ze deinzen blijkbaar nergens voor terug, want om Cruijff te beschadigen werd er uitbundig gelekt en niet toevallig naar het *AD*, *Het Parool* en *Studio Sport*. Ten Have wil alles clean doen, maar is nu al niet meer serieus te nemen. Hij mag dan organisatieadviseur en hoogleraar aan de Vrije Universiteit zijn, in de praktijk heeft hij zich lelijk vertild aan het voetbalbedrijf Ajax.

Ajax is gegijzeld door academici en buitenstaanders die niet geremd worden door enige kennis van zaken. Alle oprechte Ajacieden zaten erbij en keken ernaar. De beste Ajax-speler aller tijden, tevens erelid, Johan Cruijff krijgt nu de zwartepiet. Terwijl de miljoenen in De Arena verdampen en de club steeds verder afgleed, wilde hij bewijzen dat zijn club met een gerichte jeugdopleiding, met louter ex-topvoetballers in de technische staf, weer zou kunnen uitgroeien tot een Europese topclub. Dat traject ging een paar bestuurlijke technocraten boven de pet. Die mensen realiseren zich niet dat er maar één Johan Cruijff bestaat, terwijl er in Nederland duizenden mensen te vinden zijn met de specialisaties van Ten Have, Olfers en Römer.

Cruijff doet het uit clubliefde, de motivatie van de andere drie mag u zelf invullen. Door zijn onafhankelijke opstelling heeft Cruijff blijkbaar de kwetsbare ego's van zijn medecommissarissen gekrenkt. Dan blijken het ook gewoon ordinaire straatvechters te zijn. Ze wilden hun reputatie redden door een krachtig en doortastend beleid neer te zetten. Het resultaat is dat ze hun doel voorbijstreefden, want ze creëerden een verscheurde club, geteisterd door zinloze prestigestrijdjes, onrust, wantrouwen, roddel, rancune en achterklap. Tel uit je winst!

Danny Blind overleeft alles en iedereen

Ze hebben het overleven tot kunst verheven. Twee succesvolle Nederlanders. De voormalige Spyker-eigenaar Victor Muller en Danny Blind. Muller probeert Saab op de been te houden en dat volg ik op de voet, want ik heb waarschijnlijk de laatste Saab die in Zweden van de band kwam en een eenvoudige bumper is al niet meer leverbaar. Muller weigert Swedish Automobile failliet te laten verklaren en goochelt behendig met Chinese investeerders. Hij kan nog veel leren van Blind, die al elf jaar alle rellen, incidenten en intriges overleeft in De Arena.

Na zijn actieve carrière werd hij directeur spelersbeleid, jeugdtrainer, hoofd opleidingen, hoofdtrainer, technisch directeur, assistent-trainer, technisch manager en sinds deze week is hij weer technisch directeur ad interim. Dat is verrassend, omdat Johan Crujff met de club had afgesproken dat er geen technisch directeur meer aangesteld zou worden. In de praktijk werkte het niet bij Ajax en een technisch directeur, die een trainersdiploma bezit, bemoeit zich vroeg of laat altijd met de verantwoordelijkheden van de hoofdtrainer. Daarom bedacht Crujff een technisch hart, gevormd door Wim Jonk, Dennis Bergkamp en Frank de Boer. Zij waren verantwoordelijk voor het technisch beleid. Dat leek goed te functioneren, maar in hun obsessie Crujff te liquideren, trokken de andere heren en dame van de raad van commissarissen Louis van Gaal en Danny Blind aan als technisch verantwoordelijken. Van Gaal heeft blijkbaar zo'n hekel aan Crujff, dat hij geen gelegenheid onbenut laat om *Nummer 14* dwars te zitten, terwijl Blind geheel in eigen stijl handelde. Hij kent slechts één belang, het eigen belang. Overleven is een zesde zintuig voor hem geworden. Intern waait hij met alle winden mee, waardoor hij de bijnaam *Scholletje* verdiende en in de media heb ik hem nog nooit op een relevante opmerking kunnen betrappen. Blind geeft antwoord, hij maakt geluid, maar inhoudelijk gaat het nooit ergens over. Een eigen mening is hem vreemd. Naar een man met een dergelijk profiel was Steven ten Have op zoek.

Blind loopt al ruim dertig jaar mee in het betaalde voetbal, maar gaf zich zelden bloot, waardoor het publiek betrekkelijk weinig van hem weet. Hij beweegt zich vriendelijk, doch oppervlakkig door de voetbalwereld. En de media wantrouwt hij, zeker nadat hij op donderdag 7 december 2006 een auto-ongeluk had veroorzaakt. Hij reed met hoge snelheid op een auto die met pech langs de weg stond. Een vrouw moest door de brandweer uit het wrak worden bevrijd, een tweejarig kind bleef ongedeerd. Blind bleek, op weg van De Arena naar huis, driemaal de toegestane hoeveelheid alcohol op te hebben. Hij raakte zestien maanden zijn rijbevoegdheid kwijt, waarvan tien maanden voorwaardelijk en werd veroordeeld tot een werkstraf van honderdtachtig uur. 'Er zijn goede en minder goede journalisten', zegt hij. 'Het stoort me niet echt, omdat ik weet dat het erbij hoort. Natuurlijk snap ik dat zaken waar ik absoluut niets over wil zeggen het meest interessant zijn. Het gaat meer en meer over mensen en niet over voetbal. Veel mensen geloven stellingen die zonder enige tegenspraak worden geuit. Dat is best gevaarlijk en daar zouden journalisten zich meer bewust van moeten zijn. Ik weet dat sommige journalisten dat best weten, maar er schijnt aan

hebben. Ik vind het in die praatprogramma's niet prettig dat er twee personen aan een tafel over een derde gast zitten te praten die er gewoon bij zit.'

Dirk Franciscus Blind werd op 1 augustus 1961 in Oost-Souburg, in de schaduw van Vlissingen en Middelburg, geboren. Zijn vader was chef bij een elektriciteitsbedrijf, zijn moeder was huisvrouw. Het ouderlijk huis aan de Prins Hendrikstraat 36 stond op een steenworp van een Ambonezenkamp, waardoor Danny opgroeide met Molukse vrienden. Het dorpse leven bood weinig vertier, daarvoor moest de jeugd naar Vlissingen of Middelburg. Het sociale leven vond plaats bij de voetbalclub Racing Club Souburg, waar Danny op zondag voetbalde, omdat de familie Blind niet gelovig was. Er werd ook niet gebeden voor het eten. Als jeugdspeler van RCS bezocht Danny regelmatig wedstrijden van Feyenoord in De Kuip, omdat zijn vader Feyenoord-supporter was. Het was dan ook een teleurstelling toen jeugdtrainer Leo Beenhakker hem aftestte op Varkenoord. De afwijzing ging gepaard met briefjes waarin Blind werd aangesproken met Beste Eddie en Beste Bennie.

Als jongen van elf jaar had Danny een traumatische ervaring. Zijn zeventienjarige broer Ronny studeerde aan de Zeevaartschool in Vlissingen. Op de terugweg naar huis werd hij op de Boulevard geschept door een auto die hem geen voorrang verleende. Vijf dagen later overleed Ronny aan zijn verwondingen. 'Toen ik ouder werd, zag ik dat mijn ouders ontzettend veel verdriet hadden', zegt hij. 'Dat greep me enorm aan. Dat moest slijten bij me. Je vergeet het natuurlijk nooit, maar het is verwerkt. Ondanks alles hebben mijn ouders me optimaal vrij gelaten. Daar hadden ze het moeilijk mee, maar ze gunden mij een gewone jeugd. Eerst verloren ze hun oudste zoon, vervolgens vertrok ik naar Sparta. Het siert mijn ouders dat ze er geen punt van maakten. Nu ik zelf kinderen heb, begrijp ik pas goed wat ze meemaakten.'

Als zestienjarige leek Danny naar FC VVV te vertrekken. Dat ging niet door toen hij zakte voor zijn havo-examen, waardoor hij nog een jaar langer naar de Scheldemond Scholengemeenschap in Vlissingen moest. Gedurende dat jaar meldden NAC, Feyenoord en Sparta zich in Oost-Souburg. Hij verhuisde naar Het Kasteel, voor 350 gulden per maand, plus premies, een handgeld van 3.000 gulden en hij ontving voor reis- en verblijfkosten nog eens 300 gulden per maand. Daarnaast kreeg hij via een bestuurslid een baantje op het stadhuis in Rotterdam.

In die periode woonde hij bij de ouders van medespeler Robert Verbeek. Na zijn militaire diensttijd werd Blind voor het eerst fullprof. Nadat hij zijn vriendin Yvonne Traas uit Middelburg, zijn huidige vrouw, had leren kennen, kocht hij een huis in de Verlengde Kanaalstraat in Oost-Souburg. Op het moment dat Johan Crujff hem als rechtsback naar Ajax haalde, verhuisde de familie naar Diemen. Blind heeft af en toe nog heimwee naar Zeeland. Naar discotheek Royal in Zoutelande, waar ze Neil Diamond draaiden en een gulden voor een pilsje vroegen. Soms verlangt hij naar Twenty One in Vlissingen of naar Seventy in Middelburg of de standtent Kotiki. In zijn hart zou hij wel weer in Zeeland willen wonen, maar zijn vrouw voelt zich als een vis in het water in Amsterdam. Ze houdt van uitgaan, theaters, cabaret, musicals. Ze vindt Zeeland een uithoek, waardoor Blind ook al moet overleven in de privésfeer.

Blind speelde slechts 42 interlands, doordat Ronald Koeman op zijn positie jarenlang een

vaste plaats had. Desondanks kan hij terugkijken op een indrukwekkende voetbalcarrière. Hij werd vijf keer kampioen van Nederland met Ajax. Hij veroverde vier KNVB-bekers als speler, één als assistent-trainer en in 2006 één als hoofdtrainer. Hij won de Champions League, de Europa Cup II, de UEFA Cup, de Europese Super Cup en de Wereldbeker. In 1995 en 1996 veroverde hij de Gouden Schoen. Danny Blind speelde 537 wedstrijden in de Eredivisie. Ajax beschikt dus over een technisch directeur met een schat aan praktijkervaring, maar tevens over een technisch verantwoordelijke man die slaafs zijn oren laat hangen naar iedere bestuurlijke passant die hem een functie aanbiedt. En principes kent hij niet tijdens zijn overlevingstocht. Edgar Davids en Blind waren als spelers gezworen vijanden, maar toen Davids hem een worst in de vorm van een statusverhogende functie aanbood, tastte hij meteen toe. Geen moment rekening houdend met de ontwerper van het technisch beleidsplan, Cruijff. Zijn collega's Jonk, Bergkamp, Bryan Roy, Jaap Stam en Marc Overmars waren ook niet relevant. Daarom moeten de mensen, die het bij Ajax voor het zeggen hebben, zich wel realiseren dat solidariteit en loyaliteit niet in het woordenboek van Blind voorkomen.

Heel Ajax is in de weer met de revolutie en de machtsstrijd. Blind maakt daar handig gebruik van om zijn eigen positie te verbeteren. Het is zonder meer een kwaliteit, maar of Ajax er iets aan heeft, vraag ik me af. Blind is niet de man die Van Gaal straks tegengas geeft. Maar ik kijk er niet vreemd van op als Van Gaal hem daarom juist heeft benoemd.

Clubliefde als excuus voor intriges

Voordat Toon Gerbrands aan zijn avontuur als directeur van AZ begon, bezocht hij allerlei mensen in de voetballerij om meer inzicht in de materie te krijgen. Zo schoof hij ook bij mij aan. Sindsdien komt hij ieder jaar langs, om een kop koffie te drinken, zoals Gerbrands dat noemt. Dat zijn altijd leuke en leerzame gesprekken, want de AZ-directeur is een belezen man. Dankzij hem weet ik alles over dwangneurosen.

Hij is intussen een ervaren voetbalbestuurder. Hij overleefde de trainers Co Adriaanse, Louis van Gaal, Ronald Koeman, Dick Advocaat en Gertjan Verbeek. Hij kent de werkwijze van de technisch directeurs Martin van Geel, Marcel Brands en Earnest Stewart. Maar het belangrijkste is dat hij zijn club op de been hield na het vertrek van eigenaar Dirk Scheringa. Ondanks de aanwezigheid van curatoren, zorgde Gerbrands voor rust in de tent, waardoor AZ straks financieel kerngezond is en sportief floreert. Vorige week stapte hij weer eens binnen, deze keer met een grote doos gebak. Het was mij ontgaan, maar de voormalige volleybalcoach kwam voor de tiende keer koffiedrinken. En zoals altijd, had hij weer een aardige tip. Ik moest me eens verdiepen in de escalatieladder van Friedrich Glasl. Daarin werd de actuele situatie bij Ajax feilloos weergegeven.

De Oostenrijker Friedrich Glasl promoveerde aan de Universiteit van Wenen op het onderwerp conflicten. Hij werkte als organisatieadviseur bij het Nederlands Pedagogisch Instituut in Zeist en doceert tegenwoordig organisatieontwikkeling en conflictkunde aan de Universiteit van Salzburg. Hij is van mening dat veel organisaties niet in staat zijn hun eigen conflicten op te lossen. Dat komt, volgens hem, omdat mensen conflicten vaak proberen te vermijden of juist extreem strijdlustig en agressief een conflict ingaan. Hij creëerde methodieken om gericht tot de oorzaak van het conflict door te dringen en gespannenheid om te zetten in nuttige energie.

Het begint met een rationele fase. De gesprekken verharderen zich, er wordt stevige taal gebruikt en argumenten worden aangewend om de andere partij te overtuigen. Er zijn botsende standpunten, het accent ligt op de meningsverschillen. De eigen superioriteit wordt benadrukt en de andere partij wordt in diskrediet gebracht. Daardoor ontstaan er negatieve fantasieën over het toekomstige handelen van de andere partij. De tweede fase is één en al emotie. Beide partijen zijn uit op gezichtsverlies van de ander. Er wordt gezocht naar medestanders. Ben je geen medestander dan ben je tegenstander. Dan volgt de openlijke en discrete zwartmakerij van de ander. De morele integriteit van de andere partij wordt ontkend. Hierdoor belanden beide partijen in de derde fase, de vechtfase. Het wordt een bittere strijd, waarin feiten, belangen, emoties en logica door elkaar heen lopen. De omgeving wordt radicaal gepolariseerd en de partijen proberen elkaar zo veel mogelijk te beschadigen. Het resultaat is dan dat er geen weg terug is. De partijen willen elkaar elimineren. Het doel is vernietiging van de ander, ook als dit zelfvernietiging betekent.

Hoewel Friedrich Glasl zijn escalatie van een conflict jaren geleden schreef, geeft het de situatie bij Ajax perfect weer. In De Arena is de situatie uit de hand gelopen, omdat de gevestigde orde zich blijft verzetten tegen de vernieuwende ideeën van Johan Crujff en het feit dat *Nummer 14* als persoon niet goed ligt bij de traditionele clubbestuurders. Ik begrijp die weerstand tegen Crujff nooit. Hij heeft meer voor Ajax betekend dan wie dan ook en heeft het beste met Ajax voor. Toen hij de teloorgang van zijn club niet langer kon aanzien, bood hij zijn hulp aan. Er kwamen nog nauwelijks zelf opgeleide spelers door en Ajax kocht, op verzoek van passanten, te dure oude spelers die niets aan het elftal toevoegden.

Ook in het verleden beschikte Ajax over minder financiële middelen dan de grote Europese topclubs. Maar door de jeugdige talenten creatief op te leiden, deed Ajax niet onder voor Real Madrid, Manchester United, Bayern München of AC Milan. Die situatie wilde Crujff in ere herstellen, met ex-spelers die de specifieke Ajax-opleiding aan den lijve hadden ondervonden. Crujff wilde geen functie, geen macht, geen geld, geen status. Hij wilde zijn club weer een toekomstperspectief geven. Zijn enige eis was dat hij de technische functies mocht invullen.

Daar dacht de wolf in schaapskleren, Uri Coronel, anders over. In 1989 trad hij als commerciële man toe tot het bestuur van voorzitter Michael van Praag, nadat het bestuur van Ton Harmsen had moeten plaatsmaken na een zwartgeldaffaire. In 1991 stelde dat nieuwe bestuur Louis van Gaal als trainer aan. De nieuwe trainer was succesvol, dankzij de door Crujff opgeleide talenten. Coronel speelde een anonieme rol, al was hij de animator achter de bouw van De Arena, die op 14 augustus 1996 werd geopend. De bestuursleden waren ook erg tevreden over zichzelf, want Michael van Praag, Hennie Henrichs, André Kraan, Arie van Os en Uri Coronel werden tot erelid benoemd, waardoor ze levenslang spreekrecht in de ledenraad hebben. In 1997 trok Coronel zich terug, maar in 2003 probeerde hij terug te keren als opvolger van Van Praag. Dat mislukte, maar hij bleef actief achter de schermen. In 2005 vroeg de ledenraad hem een bestuurslid te zoeken. Daarop haalde hij zijn oude vriend Henrichs terug, die niets van Crujff moet hebben. In 2008 dreigde Henrichs zelfs met zijn vertrek, nadat Crujff zijn technische plannen had gepresenteerd in de ledenraad. Intussen schreef Coronel, met een speciale commissie, een beleidsplan. Na de presentatie van die toekomstvisie, werd hij zelfs voorzitter. Het rapport werd binnen de club met gejuich ontvangen, maar vervolgens negeerde de voorzitter zijn eigen aanbevelingen. Eerst mocht trainer Marco van Basten voor een vermogen aan spelers kopen en daarna kreeg opvolger Martin Jol de ruimte om allerlei spelers aan te trekken, waar Ajax niets mee opschoot. Na een wanprestatie tegen Real Madrid luidde Crujff de noodklok en kreeg hij bijval van de supporters en de publieke opinie.

De voorzitter probeerde Crujff weg te stoppen in een doelloos praatgroepje, het voetbalplatform, maar er was geen houden meer aan. Crujff liet zich niet monddood maken, waardoor er tijdens een gesprek bij Coronel thuis harde woorden vielen. Om de strijd te winnen bedacht de voorzitter een vredescommissie, bij Ajax wemelt het van de commissies. In die raad van wijze mannen zaten, heel verrassend, de Crujff-tegenstanders Henrichs en Arie van Os, een supporter van Van Gaal. Het zou zelfs kunnen dat die Crujff-tegenstanders de nieuwe commissarissen Steven ten Have, Paul Römer, Marjan Olfers en Edgar Davids souffleerden Van Gaal tot directeur te benoemen, waardoor Crujff boos zou afhaken. Dat bleek een misvatting. De niet door enige kennis van zaken geremde raad van commissarissen

onderschatte Cruijff, want hij laat zich niet intimideren, misbruiken of belazeren. Het rancuneuze erelid Coronel probeerde door middel van een ingehuurd bureau het andere erelid Cruijff nog te beschadigen, maar hij beet zichzelf in de staart. Hoewel Coronel geen functie meer bekleedt, spreiden zijn tentakels zich over de hele club. Veel van zijn voormalige medestrijders tegen de plaag Cruijff zitten nu in de interim-bestuursraad. De door Cruijff voorgestelde ex-voetballers spelen geen rol. Zij zitten in de ledenraad, maar dat orgaan wordt opgedoekt, waardoor Cruijff vogelvrij is, want dan valt zijn draagvlak weg. Ook de onvermijdelijke Henrichs is weer van de partij en heeft een belangrijke stem bij het aanstellen van de nieuwe commissarissen. Coronel is weg, maar regisseert de Cruijff-tegenstanders nu vanuit de coulissen, terwijl hij de vermoorde onschuld speelt. De mensen die verantwoordelijk waren voor de teloorgang van Ajax, zijn nog steeds aan de macht.

Cruijff vecht voor zijn idealen, maar lijkt kansloos. Zijn lot ligt nu min of meer in handen van de algemene ledenvergadering die in de loop van deze maand bij elkaar komt. Indien de leden de bestuursraad goedkeuren, is Cruijff volledig afhankelijk van Henrichs, die tegen zijn komst is. En als vervolgens die bestuursraad de nieuwe raad van commissarissen kiest, zullen daarin ook geen mensen verschijnen die de plannen van Cruijff steunen. Daarom lijkt de droom van Cruijff voorlopig erg onrealistisch. Hij wil het model-Bayern München introduceren, met louter ex-topvoetballers in de leiding. Michel Platini bij de UEFA, Gianni Rivera bij de Italiaanse voetbalbond en Wolfgang Overath bij 1. FC Köln gelden als voorbeelden. Het old boys network binnen Ajax is waarschijnlijk te machtig voor Cruijff. Ze acteren clublieve, maar voeren een ordinaire prestigestrijd uit over de rug van Ajax. En in de praktijk is het altijd nog eenvoudiger om wat parttime-jeugdtrainers naar huis te sturen dan een peperdure en net benoemde directie. Uiteindelijk blijkt Cruijff de enige echte Ajacied zonder verborgen agenda. Coronel en zijn paladijnen zullen nooit toestaan dat hij zijn idealen verwezenlijkt. Ook al gaat dat ten koste van de club waarvan ze erelid zijn.

Romantiek en nostalgie dankzij Kick Smit

Is er in de harde voetbalwereld nog ruimte voor romantiek? Ik vraag het me soms af. China, India, Indonesië en Brazilië domineren de wereldeconomie. De nouveaux riches uit die landen zullen in de toekomst ongetwijfeld zietogende clubs kopen als statusverhogend speeltje. Corruptie, gokfraude en andere malversaties rukken op in het voetbal. Niemand vertrouwt de 1-7 overwinning die Olympique Lyon vorige week woensdag boekte bij Dinamo Zagreb. De voormalige Ajax-voorzitter Uri Coronel durft niet meer naar praatprogramma's over voetbal op de televisie te kijken, leest geen kranten meer en doet 's nachts geen oog dicht. Het publiek knapt af op de intriges bij de Amsterdammers. De door rancune gedreven Louis van Gaal probeert bewust het stokpaardje van Johan Crujff te liquideren en ik wacht op het moment dat ook Truus van Gaal een wekelijkse persconferentie geeft. Zij begint zich in toenemende mate te profileren als een koninklijke hoogheid, die graag nog wat toevoegt aan de uitspraken van manlief. De familie Van Gaal liet zich onlangs van Schiphol halen door een lakei uit de Duitse hofhouding. Rob Jansen, de topmakelaar van Nederland, sloot contracten af voor Wim Jonk, Dennis Bergkamp en Danny Blind en ze denken alle drie dat ze de technische verantwoordelijkheid hebben bij Ajax. Spelers maken racistische opmerkingen, reageren hun frustraties af met opgestoken middelvingers, naaien elkaar een oor aan en schoppen collega's ongelukkig. Makelaars blijven hun zakken vullen, de voetballers zijn eerder miljonair dan volwassen en de clubs ronselen op onbeschaafde wijze elkaars spelers. Twee unieke televisiepersoonlijkheden, René van der Gijp en Hugo Borst, zijn niet meer in beeld maar consulteren een psychiater. Ik word er niet vrolijk van.

Maar plotseling is daar weer een vleugje romantiek, dankzij Jan, Kick en Peter Smit, de zonen van de legendarische linksbinnen Kick Smit. Zij zijn verantwoordelijk voor de website www.kicksmit.com, een beeldschoon en vertederend digitaal plakboek vol historische foto's, nostalgische verhalen en unieke documenten.

Tussen 1934 en 1946 droeg Kick Smit 29 keer het Oranje-shirt. Als sterspeler van Haarlem bood Wolverhampton Wanderers hem een jaarsalaris van 36 duizend gulden, terwijl Arsenal even later nog meer wilde betalen. In 1946 werd Smit kampioen van Nederland met Haarlem en in 1954 – hij was inmiddels 43 jaar – speelde hij nog even betaald voetbal. Hij was trainer van Haarlem, RCH, HBC, Alkmaar, Aalsmeer en Wijk aan Zee. Vervolgens leidde hij een hele generatie voetbaltrainers op als voetbaldocent aan het CIOS in Overveen.

Toen ik halverwege de jaren zeventig voor Haarlem ging voetballen, was Kick Smit net overleden. Trainer Barry Hughes raakte niet uitgesproken over de prachtige wreeftrap van de aanvaller. Bijna dagelijks bezocht Smit de trainingen van Haarlem en als er een bal naast het doel belandde, schoot hij die met gevoel en precies op maat terug. Ooit nam de Pool Jerzy Sadek een bal ineens op zijn pantoffel. Barry Hughes hield zijn adem in, want de bal leek de op leeftijd zijnde Kick Smit tegen zijn hoofd te treffen, maar de oud-international, in zijn

klassieke regenjas, stopte de bal technisch perfect op zijn borst.

Op 3 november 1911 werd Johannes Chrishostomos Smit geboren in het provinciaal geneeskundig gesticht Meerenberg aan de Brederodelaan in Bloemendaal. Hij groeide op in de schaduw van het HFC Haarlem Stadion aan de Jan Gijzenkade in het noorden van de stad. Het gezin bezocht trouw de Onze Lieve Vrouwe van Zeven Smarten en Heilige Sint Bavo Kerk aan de Rijksstraatweg. Daarom werd hij lid van de RKVV Geel Wit, een andere club was uit den boze geweest. De psychologische druk van de kerk ging hem tegenstaan toen hij ouder werd. Nadat Kick Smit verkering had gekregen met de vijf jaar jongere Rie Ruiters – hij was negentien, zij veertien – wilde kapelaan Van Houten daar een eind aan maken. Maar in 1937 trouwde het stel. Om zich aan het roomse juk te onttrekken, stapte Smit in 1925 al over naar de RK Sport Vereniging Onze Gezellen. Zeven jaar later ruilde hij die club in voor RCH uit Heemstede. Dat was een sportieve verbetering, maar katholiek Haarlem zag het als afvalligheid en verraad. De priester van het patronaat raadde alle katholieke jongens in zijn parochie aan niet meer met Kick Smit om te gaan.

Dankzij de rijke kousenfabrikant Hin verhuisde Kick Smit naar HFC Haarlem. Spelers die een verrijking zouden zijn voor de keurige club werden door invloedrijke leden geholpen met het opstarten van een eigen bedrijf. Op 7 januari 1934 debuteerde Smit voor Haarlem, in de met 5-2 verloren uitwedstrijd tegen Hermes DVS. Datzelfde jaar speelde hij zijn eerste interland, tegen België. Kick Smit scoorde meteen twee keer en Beb Bakhuys schreef geschiedenis met zijn legendarische snoekduik. Oranje won de wedstrijd in Amsterdam met 9-3.

Dankzij de steun van zijn club begon Kick Smit in de crisisjaren een melkzaak. Zijn vrouw runde de melkwinkel en Smit ging met een bakfiets vol melkproducten langs de deuren in Haarlem-Noord. Daarna had hij een ijssalon, een krantenkiosk en een sigarenzaak. In 1937 werd hij gekozen in het West-Europees elftal en speelde hij in het geheim proefwedstrijden voor Norwich City, Wolverhampton Wanderers en Charlton Athletic. Dan keerde hij met de nachtboot terug naar Nederland, om op zondagmiddag weer voor Haarlem uit te komen. Toen Karel Lotsy, de sterke man achter Oranje, het ontdekte, liet hij Smit weten dat die nooit meer in aanmerking zou komen voor het Nederlands elftal, indien hij als prof naar Engeland zou vertrekken.

In 1940 zette de katholieke kerk Smit opnieuw onder druk. De eveneens katholieke Uitgeverij Spaarnestad betaalde hem een flink bedrag om te gaan voetballen voor HBC, een club uit de katholieke competitie. Hij moest daarnaast andere katholieke clubs trainen. Hierdoor kwam er een eind aan zijn interlandcarrière, waardoor Kick Smit in 1944 terugkeerde naar Haarlem, waar hij als een verloren zoon werd binnengehaald.

De hongerende stadsjongens van de topclub Haarlem speelden tegen het slot van de Tweede Wereldoorlog vooral vriendschappelijke wedstrijden tegen dorpsclubs in de provincie. Niet voor geld, maar voor eten. Kick Smit en zijn mannen rukten dan uit voor een koffiemaaltijd met brood, boter, kaas, vlees en fruit. Soms was er zelfs voor iedere speler een kistje druiven.

Naast Smit beschikte Haarlem over de internationals Wim Roosen en Piet Groeneveld. In 1946 streden zes districtskampioenen om de landstitel. Via overwinningen op NEC, Ajax, NAC, Limburgia en Heerenveen werd Haarlem voor het eerst in de historie kampioen van

Nederland. De stadions puilden uit, het geld kwam met ladingen binnen, maar de voetballers waren oprechte amateurs en beurden geen cent. Nederland sprak er schande van, maar Kick Smit gaf Faas Wilkes, Bram Appel en Bertus de Harder groot gelijk dat ze in het buitenland als prof gingen spelen. Hij betreurde het dat hij te vroeg was geboren. Anders was hij ongetwijfeld óók prof geworden. Op 27 november 1946 speelde Smit zijn laatste interland. In Huddersfield verloor Oranje met 8-2 van Engeland.

Op 1 augustus 1950 tekende Kick Smit een contract voor vijf jaar als hoofdtrainer van Haarlem, voor een vergoeding van honderd gulden per week. Om wat bij te verdienen, trainde hij vaak ook nog een kleine club. Op 31 oktober 1954 maakte hij zijn comeback als voetballer, bij de profs. Als speler/trainer was hij actief tegen VSV, Ajax en HVC. Daarna werd hij de vaste reserve die alleen in tijden van nood het veld betrad. Vervolgens was Smit zestien jaar verbonden aan het CIOS. Alle hedendaagse trainers die hem daar meemaakten, praten nog steeds met veel respect over hun voetbaldocent. Kick Smit was de voetbalman, Johan Jelles de conditietrainer.

Op donderdag 4 juli 1974 zat de Heilige Maria van Zeven Smarten en Sint Bavo Kerk in Haarlem bomvol. Ruim zeshonderd familieleden, vrienden en bekenden waren bijeengekomen om afscheid te nemen van een begenadigd voetballer en goedgehartig mens. De wat jongere lezers en voetballiefhebbers hebben waarschijnlijk nog nooit van Kick Smit gehoord, maar hij was een van de beste spelers uit de vaderlandse voetbalhistorie. En er is wel degelijk een tastbare herinnering. De Amsterdamse striptekenaar Henk Sprenger creëerde de stripheld Kick Wilstra, waarvoor de topvoetballers Faas Wilkes, Abe Lenstra en Kick Smit model stonden. De strip verscheen tussen 1952 en 1960 op de markt, en is intussen een collector's item.

Intelligente mensen met achterbakse trekjes

Steven ten Have, voorzitter van de raad van commissarissen bij Ajax, heeft streken. Intelligente mensen met achterbakse trekjes zijn gevaarlijk binnen een club. Hij denkt strategisch, alles verloopt volgens een plan. Ten Have denkt een paar stappen vooruit om zijn doel te bereiken. Daarom weten betrokkenen nooit hoe ze een tussenstap moeten interpreteren.

Iedereen weet dat Johan Cruijff en Louis van Gaal niet door één deur kunnen. Beiden hebben hun sporen in het topvoetbal verdiend, maar de karakterologische verschillen zijn zo groot, dat een verzoenend gesprek zinloos is. Cruijff en Van Gaal moet je niet met elkaar opzadelen, dat geeft louter onrust en daar is Ajax zeker niet bij gebaat. Toch haalde Ten Have de tegenpool van collega-commissaris Cruijff op een stiekeme manier naar Ajax. In Noordwijk werd in het diepste geheim onderhandeld met Van Gaal, terwijl Cruijff in Nederland verbleef en zelfs met Ten Have aan tafel zat. Ten Have deed net alsof hij gek was en repte met geen woord over de voorgenomen benoeming van Van Gaal als algemeen directeur.

Ook de houding van Van Gaal is dubieus. Hij klaagde in de media steen en been over de rol van volksheld Cruijff en voegde er altijd aan toe dat hij nooit meer voor Ajax zou werken, omdat de club hem had vernederd, beledigd en beschadigd. Maar Ten Have had een plan. Hij kent de reglementen en statuten. Alle besluiten van de raad van commissarissen worden genomen met volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen. De raad van commissarissen kan in een vergadering alleen geldige besluiten nemen indien de meerderheid van de commissarissen ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is.

De voorzitter had zijn commissarissen Marjan Olfers, Paul Römer en Edgar Davids ingepakt en Van Gaal kreeg plotseling een kans voor open doel om zijn gram te halen op Ajax en Cruijff. Van Gaal eiste geheimhouding en wilde met de vier commissarissen op één lijn zitten, voordat Cruijff met zijn benoeming werd geconfronteerd. Van Gaal zat dus duidelijk in het complot. En vervolgens zou Cruijff democratisch weggestemd worden. Een dag nadat Cruijff was teruggereisd naar Barcelona om de verjaardag van zijn dochter Chantal te vieren, kreeg hij 16 november 's morgens om 6.59 uur per mail de uitnodiging om 's middags om 16.00 uur aanwezig te zijn bij een ingelaste vergadering van de raad van commissarissen. De onderwerpen waren de rapportage van de commissie en de voortgang samenstelling directie.

Die dag werd Cruijff met een persbericht geconfronteerd waarin de benoeming van Van Gaal werd bekendgemaakt. Tevens was Danny Blind als technisch directeur ad interim benoemd, terwijl er binnen de technische organisatie van Cruijff geen ruimte meer was voor een technisch directeur. Die taken waren overgenomen door een technisch hart, Wim Jonk, Dennis Bergkamp en Frank de Boer. Met deze actie wilde Ten Have, met zijn paladijnen Olfers, Römer, Davids en Van Gaal, de lastige Cruijff liquideren en terugjagen naar

Barcelona.

De voetbalwereld reageerde verbaasd en was het er unaniem over eens dat deze actie onbeschaafd was. De tegenstanders van Cruijff hadden vooral leedvermaak en *Nummer 14* zelf gaf geen krimp. Hij stapte naar de rechter. Op 12 december diende de zaak, rolnummer: 505055/ KG ZA 11-1878, voor de rechtbank in Haarlem. Normaal gesproken zou deze zaak in Amsterdam hebben gediend. Maar omdat de rechtbank Amsterdam sinds begin 2011 bij het ontwerpen van de nieuwe organisatiestructuur wordt begeleid door een organisatiebureau waarvan Ten Have als een van de gedaagden deel uitmaakt, werd het niet wenselijk geacht dat een vast aan de rechtbank Amsterdam verbonden voorzieningenrechter in deze zaak zou optreden.

Daarom moest iedereen in Haarlem opdraven. Hendrik Johannes Cruijff (Barcelona) met Michel Kreek (Diemen), Orlando Trustfull (Almere), Wilhelmus Maria Jonk (Volendam), Dennis Nicolaas Maria Bergkamp (Blaricum), Dean Roberto Gorré (Bowdon), Ruben Jongkind (Barneveld), Ronaldus de Boer (Amsterdam), Jaap Stam Beheer B.V. (Dalfsen), Marc Overmars Vastgoed B.V. (Epe), Bryan Eduard Steven Roy (Amsterdam), Jakobus Johannes Bosman (Amstelveen) en Derk de Kloet (Kortenhoeft) tegen de naamloze vennootschap AFC Ajax N.V. met Steven ten Have (Zeist), Marjan Harinck-Olfers (Amsterdam), Paulus Römer (Amsterdam) en Edgar Steven Davids (Amsterdam).

Ik zal u verder niet lastigvallen met de twaalf kantjes juridische uiteenzettingen die de lachwekkende soap opleverde, omdat Ten Have als een blinde machtswellusteling om zich heen sloeg toen Cruijff niet naar zijn pijpen wilde dansen. Cruijff werd gepaaid voor de raad van commissarissen, met de toezegging dat hij alle technische beslissingen zou nemen. Zo had iedere commissaris zijn specialiteit. Daar dachten Ten Have, Olfers, Römer en Davids totaal anders over. Zij wilden Ajax bedrijfsmatig runnen, zoals ze dat binnen hun eigen organisaties doen. Met deze houding bewezen de betrokkenen volslagen ongeschikt te zijn voor zo'n belangrijke functie binnen een club. Dergelijke naïeve teksten krijgen alleen rookies, die niet geremd worden door enige kennis van voetbalzaken, over hun lippen. In dat kader is het een prettige bijkomstigheid dat de algemene vergadering van aandeelhouders, bij volstreekte meerderheid van stemmen – vertegenwoordigend ten minste een derde van het geplaatste kapitaal – het vertrouwen in de raad van commissarissen kan opzeggen. Het besluit dient wel met redenen omkleed te zijn.

Ten Have misbruikte de ondernemingsraad van Ajax om de snelle aanstelling van de nieuwe directie te rechtvaardigen. In de officiële stukken staat dat de ondernemingsraad zijn zorgen uitsprak over de situatie op De Toekomst en constateerde dat de onrust tevens oversloeg naar de kantoren binnen De Arena. Medewerkers zouden in onzekerheid verkeren, waren angstig en deelden hun toenemende zorgen met de ondernemingsraad. Het is een slim bedachte drogreden, maar even later komt dezelfde ondernemingsraad met een persbericht naar buiten. Na een gesprek met het voltallige personeel, 288 werknemers, laat de ondernemingsraad weten niet blij te zijn met de berichtgeving in de media en volkomen neutraal in het conflict te staan.

Met zijn lompe managementstijl heeft Ten Have bereikt, dat er niemand meer over de voetbalvisie van Cruijff spreekt, dat de club verscheurd is en dat in de catacomben roddel,

achterklap, wantrouwen en rancune overheersen. De oude clubiconen Michael van Praag, Arie van Os, Hennie Henrichs en Uri Coronel hebben de leden niet meer in de hand. De onbeduidende nieuwlichters Hein Blocks, Ruud Haarms, Cees Vervoorn, Marc Stuut, Mark Geestman, Dennis Bogaard, Cees van Oevelen en Richard Louwers mengen zich in de discussie, alsof hun mening relevant is. Wie zijn die mensen? Waar bemoeien ze zich mee? Iedereen wil zich profileren en de heren verschuilen zich achter de doodoener dat ze Ajacied zijn. Intussen broedt de raad van commissarissen op een eervolle aftocht. Hun eigen ego weegt allang veel zwaarder dan het belang van Ajax. Al die Ajacieden vechten elkaar de tent uit, niet voor de club, de ego's staan centraal.

In dat kader lijkt Cruijff de enige echte Ajacied. Hij wil geen functie, hij wil Ajax terugbrengen naar de Europese top en heeft daarvoor een geloofwaardige technische staf samengesteld met de ex-topvoetballers Michel Kreek, Orlando Trustfull, Wim Jonk, Dennis Bergkamp, Dean Gorré, Ronald de Boer, Jaap Stam, Marc Overmars, Bryan Roy en John Bosman. Hij neemt het helemaal alleen op tegen de horde technocraten, met zichzelf schromelijk overschattende voetbalbestuurders. Zouden die mensen zichzelf wel eens afvragen wat zij Ajax daadwerkelijk te bieden hebben? En zouden zij zich realiseren wat Johan Cruijff Ajax te bieden heeft? Cruijff wil zich alleen met voetbal bezighouden en begrijpt dat er binnen een beursgenoteerd bedrijf ook andere specialisten functioneel zijn. Daarom bemoeit hij zich nooit met marketing, juridische zaken, commercie, financiën en personeelsbeleid. Alle commotie is totaal overbodig, want Cruijff draagt dagelijks de oplossing aan. 'Laat mij het voetbal regelen', vraagt hij bijna wanhopig.

Daar gaat het om, daar is alles mee gezegd. Ajax kan alleen een succesvol en winstgevend beursgenoteerd bedrijf zijn als de prestaties op het veld goed zijn. Daar wil Cruijff aan werken en daar zou Ajax dankbaar gebruik van moeten maken. Als Ten Have en de andere commissarissen het echt goed voorhebben met Ajax, stappen ze zo snel mogelijk op en verlengen ze deze zinloze prestigestrijd niet met een nieuwe publiciteitsgevoelige confrontatie in hoger beroep, want bijna niemand binnen de club of de achterban wil deze heren voor Ajax behouden.

Ajax schreeuwt om Theo van Duivenbode

De lichaamstaal van directeur betaald voetbal Bert van Oostveen sprak boekdelen. Hij was gekomen voor een leuke wedstrijd tussen Ajax en AZ, als afsluiting van de eerste competitiehelft, maar plotseling was hij het middelpunt van een hectische persconferentie. Waarom leidt Zeist louter gehersenspoelde robots op, vroeg hij zich af. Alle scheidsrechters missen de persoonlijkheid om in de geest van de wedstrijd te fluiten, het zijn slaven van het spelregelboek. Op basis van spelregelkennis blijven ze op de been, maar zodra er iets onverwachts gebeurt, ontstaat er een rel, waardoor het Nederlandse voetbal wereldwijd wordt beschadigd.

Intussen zat scheidsrechter Bas Nijhuis, naast hem, voortdurend te herhalen dat hij toch echt de enige juiste beslissing had genomen. In Artikel 12 Overtredingen en onbehoorlijk gedag staat: Een speler maakt zich schuldig aan een gewelddadige handeling als hij buitensporige inzet of geweld gebruikt, zonder dat dit in strijd om de bal is. Hij is ook schuldig aan een gewelddadige handeling als hij buitensporige inzet of geweld gebruikt ten opzichte van een ploeggenoot, toeschouwer, wedstrijdofficial of enig ander persoon. 'Ik ben er als scheidsrechter voor om de regels na te leven. En de regels schrijven in dit geval voor dat ik AZ-doelman Esteban een rode kaart moest geven.' Formeel had Nijhuis gelijk, maar de situatie in De Arena was zo uniek dat een heel land gekweld werd door een gevoel van onrecht. Op dergelijke momenten is een spelregelboek niet heilig, maar bepaalt de interpretatie van de scheidsrechter de situatie en het vervolg.

Er stormde een negentienjarige patiënt het veld op. Een man met een oppositionele opstandige gedragsstoornis. Een psychische aandoening. Mensen met een dergelijke stoornis zijn driftig, hebben geen boodschap aan regels, irriteren en zijn haatdragend. Ze zijn lichtgeraakt en wraakzuchtig. Hoe gevaarlijk zo'n patiënt zich kan gedragen in combinatie met alcoholgebruik, heeft heel Nederland kunnen aanschouwen. De dader hoort in een inrichting, niet in een stadion.

De reactie van Esteban, op de onverwachte aanval, was logisch en begrijpelijk. Had hij zich moeten laten aftuigen, totdat de suppoosten, spelers of de scheidsrechter de dader hadden overmeesterd? Het was noodweer, iedereen had er begrip voor, zelfs de tegenpartij, Ajax. Op zo'n moment verdient de wedstrijd een scheidsrechter met levenservaring, mensenkennis en wijsheid. Nijhuis is een aardige scheidsrechter, maar wanneer het erop aankomt is hij een pseudo-persoonlijkheid in een zwart tenue die, onder normale omstandigheden, op de been blijft, omdat hij een spelregelboek uit zijn hoofd heeft geleerd. Van Oostveen zat erbij en hoorde het aan. Hij realiseerde zich dat het volk geen genoeg zou nemen met een schorsing van de AZ-doelman. Maar hij bleef beheerst, al moest het uit zijn tenen komen. 'Bas Nijhuis heeft volgens de reglementen gehandeld. De scheidsrechter moest een rode kaart trekken.'

De reacties van de ex-scheidsrechters Mario van der Ende en Dick Jol waren opvallend. De

heren laten geen mogelijkheid onbenut om rancuneus uit te halen naar scheidsrechters of Zeist, maar zij kwamen ook met Artikel 12 op de proppen. Deze twee betweters begrijpen ook nog steeds niet dat de actuele omstandigheden een scheidsrechter weleens dwingen creatief om te gaan met de spelregels. Indien Nijhuis de wedstrijd na het incident had hervat met een scheidsrechtersbal, was iedereen tevreden geweest en was de rel niet geëscaleerd. Ik kan me nauwelijks voorstellen dat de scheidsrechterscommissie hem bestraffend had toegesproken. En AZ had dat doorzichtige huilverhaal over de veiligheid van de spelers niet uit de hoge hoed hoeven te toveren. Gertjan Verbeek was woedend en voelde zich onrechtvaardig behandeld, zoals alle kijkers, nadat Esteban een rode kaart had gekregen. Hij realiseerde zich dat AZ met tien man niet opgewassen zou zijn tegen een volledig Ajax. Daarom haalde hij zijn spelers van het veld. Gekken en ongeleide projectielen heeft niemand in de hand. Dit kan morgen elders gebeuren. Ajax is formeel verantwoordelijk, maar ik veronderstel dat er bij iedere club mensen op de tribune zitten die er niet horen. Gelukkig werken er achter de schermen bij de KNVB ook nog verstandige mensen. De aanklager van de KNVB seponerde de rode kaart van Esteban en ook daar hadden vriend en vijand vrede mee. Nijhuis miste helaas de persoonlijkheid en de moed om een dergelijke beslissing te nemen, maar het had veel commotie voorkomen.

Intussen lijkt de interne soap bij Ajax qua lengte *Peyton Place* te overtreffen. De nieuwste aflevering gaat over de nieuwe bestuursraad die de ledenraad en het bestuur vervangt. Hennie Henrichs wordt voorzitter. Toen Johan Crujff in 2008 zijn technische plannen aan de ledenraad presenteerde, weigerde Henrichs daaraan mee te werken. Hij dreigde zelfs op te stappen als commissaris. Voortschrijdend inzicht of de drang te overleven als official hebben hem blijkbaar van gedachten doen veranderen. Hij schaaft zich nu volledig achter de visie van Crujff en hij bestrijdt de verhalen dat hij tegen *Nummer 14* zou zijn. Sterker nog, hij zegt er alles aan gedaan te hebben om Crujff voor Ajax te behouden.

Zijn vriend Jan Buskermolen maakt ook deel uit van de bestuursraad. Hij is trainer van de Ajax-veteranen en voorzitter van de evenementencommissie. Die evenementen organiseert hij met zijn bedrijf Sparkling Xperiences. Cees Vervoorn heeft alle commissies versleten. Hij was lid van de voordrachtcommissie en het brein achter de komst van Steven ten Have als president-commissaris. Verder zijn Tonny Bruins Slot en Dick Schoenaker toegevoegd aan de bestuursraad. Op basis waarvan is niet duidelijk, maar Crujff heeft met hen wel twee medestanders aan het front. Hein Blocks hunkert naar iedere functie in het pluche, heeft dan ook een indrukwekkende staat van dienst, maar struikelde over de door een student gemaakte analyse op internet, waaruit duidelijk werd dat hij als voorzitter van de raad van commissarissen van de Davinci Groep in het verleden zaken deed met Ajax, waar nu alle schijn vermeden wordt. Mark Geestman, recreatief voetballer bij de amateurtak en tevens partner bij de Davinci Groep en ex-voorzitter van de voordrachtcommissie, maakte tijdens de laatste algemene ledenvergadering duidelijk dat hij onrealistisch in het leven staat en niets zinnigs aan Ajax toevoegt. Hij kwam opnieuw met het lachwekkende voorstel om Crujff en Louis van Gaal samen aan tafel te brengen. Volslagen zinloos, maar desondanks reageerde Michael van Praag, nota bene de voorzitter van de KNVB, enthousiast op deze utopie.

Hoewel zowel de aandeelhouders als de nieuwe machtshebbers van mening zijn dat alle commissarissen, inclusief Crujff, moeten opstappen, kan Ten Have op 9 februari in hoger

beroep in het gelijk worden gesteld. Op dat moment zijn de benoemingen van Louis van Gaal, Martin Sturkenboom en Danny Blind rechtsgeldig en dan is de chaos compleet. Ajax moet nu eens inzien dat er twee kampen zijn en die kampen willen en kunnen niet samenwerken. Daarom heeft de club behoefte aan een leider die boven de partijen staat. De man met de juiste antecedenten woont op een steenworp van De Arena. Theo van Duivenbode, geboren 1 november 1943, in Amsterdam, was de enige speler die zowel voor Ajax als voor Feyenoord in een Europa Cup I-finale uitkwam. Hij droeg vijf keer het Oranje-shirt, bekleedde een topfunctie bij Amersfoortse Verzekeringen, was commercieel directeur van Stad Rotterdam Verzekeringen, tevens hoofdsponsor van Feyenoord, lid van het sectiebestuur betaald voetbal en bestuurslid van Feyenoord. Hij schreef mee aan het even beroemde als beruchte beleidsplan van Uri Coronel en stapte op toen Ajax de richtlijnen van dat rapport negeerde, door talentvolle jeugdspelers geen kans te geven maar opnieuw spelers te kopen die niets aan de club toevoegden. Van Duivenbode is de ideale man om het zieldogende Ajax weer in balans te brengen. Hij steunt de plannen van Crujff, maar is geen kritiekloze volger. Hij respecteert Van Gaal, maar begrijpt dat er bij Ajax geen ruimte is voor beide heren. Hij werd eerder afgeserveerd, omdat hij een te uitgesproken voetbalvisie had en hij zou te oud zijn.

Alle poppetjes binnen Ajax die structureel in alle bestuurslagen opduiken zijn verantwoordelijk voor de uiteindelijke chaos. Van Duivenbode heeft nooit partij gekozen of zich publicitair met de rellen bemoeid. Ajax heeft een ultieme leider nodig die door alle partijen wordt gerespecteerd en geaccepteerd. Ajax schreeuwt om de komst van Theo van Duivenbode.

Welkom in het jaar van de Oranje-koorts

Ouder worden houdt in dat je de familie, vrienden en bekenden niet meer treft op bruiloften en partijen, maar op crematies. In 2011 overleed een aantal unieke voetbalpersoonlijkheden. We namen afscheid van Coen Moulijn (73), de legendarische linksbuiten van Feyenoord die tot zijn dood uit pure armoede zijn herenmodezaak in Rotterdam exploiteerde. Tonny van Ede (86) was een klassieke rechtsbuiten in de tijd dat Sparta nog tot de topclubs behoorde. Ik zag hem op het ereterras ouder worden. Hij kon al niet meer praten, maar hij bezocht de thuiswedstrijden op Het Kasteel, altijd met zijn vrouw, tot de laatste snik. Jan van Schijndel (83) was een vergeten international. Hij werd in 1949 met SVV kampioen van Nederland en sleet de rest van zijn leven als ambtenaar van de burgerlijke stand in Schiedam. Fritz Korbach (66) was in potentie een toptrainer, maar verloederde door een drankprobleem. Desondanks had de voetballerij een zwak voor hem. Ex-international en Ajacied Hans Boskamp (78) verruilde het topvoetbal voor een carrière in de showbusiness en was ook in dat vak succesvol. Met de bezeten trainer Wiel Coerver (86) trok ik jaren op als ghostwriter van zijn boeken. De trainer die met Feyenoord de UEFA Cup veroverde werd overal gerespecteerd, behalve in Zeist en dat lag ook wel een beetje aan de niet al te diplomatieke oefenstofgoeroe. Met generatiegenoot Jan van Beveren (63) groeide ik op in Drenthe. De beste Nederlandse keeper aller tijden vluchtte voor het harde voetbalmilieu in zijn geboorteland en overleed ietwat verbitterd in Beaumont, Texas. Midvoor Jan van Roessel (86) kon een vermogen verdienen bij Nice, Sampdoria, Torino, Genoa en Fiorentina. Hij bleef Willem II trouw en de rest van zijn leven arm, maar was altijd vrolijk.

Intussen belooft 2012 een boeiend voetbaljaar te worden. Feyenoord levert een unieke prestatie door tijdens een ingrijpende sanering het trouwe Legioen met leuk voetbal en aansprekende resultaten te verrassen. Directeur Eric Gudde, technisch directeur Martin van Geel en trainer Ronald Koeman leggen momenteel de basis voor een nieuwe glorie tijd, want de onderlinge krachtsverhouding in de Eredivisie is dusdanig, dat ieder modaal elftal, aangevuld met drie versterkingen, meedoet aan de titelstrijd. Daarom sluit ik niet uit dat Vitesse volgend seizoen een gooi naar het kampioenschap doet. Door de financiële situatie krijgt de eigen jeugd noodgedwongen een kans in De Kuip en dat lijkt goed uit te pakken. VVV-Venlo heeft het moeilijk, maar voorzitter Hai Berden heeft een goede visie en raakt niet in paniek. Zijn trainers Jan van Dijk en Glen De Boeck lieten hem in de steek, maar de slimme voorzitter blijft zijn beleid trouw, hij laat zich adviseren door de ervaringsdeskundigen Nol Hendriks (Roda JC) en Riemer van der Velde (SC Heerenveen). Hij zal geen financieel onverantwoorde dingen doen en niet rusten, voordat zijn club een rol van betekenis speelt.

Zelf ga ik gebukt onder een schuldgevoel. Toen FC Twente-voorzitter Joop Munsterman overwoog Co Adriaanse aan te trekken om de laatste stap naar de top te kunnen realiseren, heb ik de flamboyante coach warm aanbevolen. Adriaanse is er binnen een half jaar in geslaagd om al zijn krediet te verspelen in Enschede. Zijn beleid stond haaks op het

clubbeleid, maar de coach vond zichzelf belangrijker dan de continuïteit en de toekomst van FC Twente. Hij bleef zaniken over het vertrek van Bryan Ruiz en Theo Janssen, maar maakte nauwelijks gebruik van de aankopen Willem Janssen en Leroy Fer. Munsterman wilde graag de dure miskoop Marc Janko verkopen, maar zijn trainer bleef hem opstellen, ten koste van groeibriljant Luuk de Jong, die een kapitaal vertegenwoordigt en met frisse tegenzin *op 10* moest spelen. Verder wilde Adriaanse de show stelen met roekeloos aanvallend voetbal, terwijl de spelers zich daarbij niet prettig voelden en er geen vertrouwen in hadden. Het logische resultaat zijn tegenvallende prestaties, waardoor Munsterman met de gedachte speelt om Steve McClaren terug te halen, die na zijn landstitel met FC Twente mislukte bij VfB Wolfsburg en Nottingham Forest.

In slechte tijden komt de ware aard van een trainer aan de oppervlakte. Ron Jans was succesvol bij FC Groningen. Hij gedroeg zich als een vrolijke grapjes makende man van de wereld tijdens tv-optredens. Bij SC Heerenveen bleek al vrij snel, dat hij bij FC Groningen vooral parasiteerde op de stabiele organisatie van directeur Hans Nijland. In Friesland was hij plotseling een omhooggevallen schoolmeester die onverstandig omging met de ego's van zijn beste spelers. De spelers die van hem een goede trainer kunnen maken. Kritiek was een nieuw fenomeen voor Jans. Daar kon hij totaal niet mee omgaan. Hij veranderde plotseling in een verbeterd en miskend fenomeen dat hunkerde naar schouderklopjes. Intussen is hij door schade en schande wijs geworden, maar hij moet zich wel realiseren dat hij met de meest getalenteerde aanvallers uit de Eredivisie mag werken en dat het rendement tot op heden onvoldoende is.

Intussen laat zijn opvolger bij FC Groningen, Pieter Huistra, zien dat de invloed van een toevallige passant nauwelijks invloed heeft op de resultaten. In Alkmaar profiteert Gertjan Verbeek ook van de stabiele structuur van AZ, met een integere degelijke directie aan het bewind. Verbeek doet het goed met zijn elftal. Zijn directie steunt hem blindelings, ook als hij zich laat leiden door ongenueanceerde karakterologische kronkels. Om geen incident te veroorzaken laten Toon Gerbrands en Earnest Stewart hun coach gewoon uitrazen, ook als hij ongelijk heeft, om vervolgens achter zijn rug om bij de desbetreffende mensen hun verontschuldiging aan te bieden. Voor zo'n behandeling komt alleen een winnende coach in aanmerking. Zodra Verbeek punten verspeelt, gaat zijn gedrag tegen hem werken.

Ajax maakte de klassieke fout de club uit te leveren aan een paar ijdele intellectuelen. Vervolgens trachtte president-commissaris Steven ten Have zijn prestigestrijd met Johan Crujff te beslechten door op een achterbakse wijze Louis van Gaal, die daar graag aan meewerkte, binnen te halen. Ten Have dacht dat Crujff knock-out zou zijn, maar in werkelijkheid creëerde hij twee kampen binnen de club. Crujff en Van Gaal beschikken beiden over specifieke kwaliteiten, maar zijn tevens de personificaties van de twee kampen die Ajax verscheuren. Het is Ten Have en zijn paladijnen niet eens kwalijk te nemen, de dame en heren kennen de voetbalwereld niet en zullen ongetwijfeld beschadigd vertrekken.

Dat Van Gaal zich leende voor een louche complot spreekt boekdelen over zijn instelling en karakter. Ten Have kon het niet opbrengen, maar PSV-trainer Fred Rutten houdt wel de eer aan zichzelf. Hem is lang verweten dat hij nooit grote wedstrijden won, maar misschien beschikte hij wel niet over een elftal dat topwedstrijden kon winnen. Leden van zijn

technische staf en spelers zijn altijd lovend over het vakmanschap van Rutten. Zijn charisma op tv speelt hem parten, dat kunstje met stoere oneliners ligt hem niet zo. Ik heb vooral respect voor de houding van de PSV-trainer toen er belangrijke spelers op beslissende momenten verkocht moesten worden, omdat de club financiële problemen kende. Zo raakte Rutten zijn beste spelers kwijt, maar hij heeft zich daar nooit achter verscholen. Bij een topclub moet je prijzen winnen, dat is ook zo'n voetbalwet. Ik sluit niet uit dat Rutten dit jaar kampioen wordt met PSV en met opgeheven hoofd uit Eindhoven vertrekt.

In 2012 neemt Oranje deel aan het EK en ik proef een gevaarlijk hoog verwachtingspatroon bij het publiek. Na de tweede plaats op het WK in Zuid-Afrika is de Europese titel slechts een formaliteit. Bondscoach Bert van Marwijk beschikt over een paar spelers van wereldklasse, maar Spanje, Portugal en Italië beschikken ook over dergelijke vedetten. Engeland is een gevaarlijke outsider en Duitsland lijkt een sterker team te hebben dan Nederland. Misschien dat de bondscoach zijn heilig verklaarde concept kan herzien, want het is onverantwoord om de topscorer van Engeland op de rechtervleugel weg te stoppen en de als een beperkte vleugelspits opererende Dirk Kuijt de linkerkant te laten bezetten. Klaas-Jan Huntelaar schittert in Duitsland, Van Persie imponeert in Engeland, Wesley Sneijder hoort bij de wereldtop, Rafael van der Vaart beschikt over ongekenne aanvallende kwaliteiten en een fitte Arjen Robben kan iedere wedstrijd beslissen met een individuele actie. Het is een luxeprobleem, maar wel een moeilijk op te lossen probleem. Alleen als de bondscoach een elftal componeert waarin deze spelers het optimale rendement uit hun capaciteiten halen, wordt Oranje Europees kampioen.

Ik wens u een voorspoedig, gezond en sportief aantrekkelijk 2012. Tegen de Oranje-koorts hoeft u zich niet laten inenten. Als voetballiefhebbers en Oranje-supporters zijn we daar toch immuun voor.

FC Twente hunkert naar een loyale coach

Mecom-topman David Montgomery had nooit durven dromen dat hij het beleid van FC Twente ooit zou beïnvloeden. Hij kreeg in oktober 2010 ruzie met FC Twente-voorzitter Joop Munsterman, omdat de CEO van Wegener weigerde de ICT-afdelingen van zeven regionale dagbladen en ruim tweehonderd huis-aan-huisbladen te reorganiseren, waardoor alle ICT-werkzaamheden naar het veel goedkopere India konden verhuizen. Tijdens vergaderingen in Kopenhagen en Londen, met het bestuur van grootaandeelhouder Mecom, vormde Munsterman als notoire querulant het middelpunt van een niet te winnen machtsstrijd. Munsterman moest nogmaals een sanering doorvoeren in Nederland, maar hij weigerde deze ontslagronde uit te voeren omdat Wegener een florerend bedrijf was. Hij liet zijn verbijsterde hoogste baas Montgomery weten dat hij helemaal niemand zou ontslaan. Hij voegde daar nog aan toe dat hij in Nederland de beslissingen nam, zolang hij de leiding had. Vervolgens verliet hij de deftige vergaderruimte in Londen en keerde terug naar Enschede, waar zijn trouwe directiechauffeur dezelfde avond nog wat dozen met persoonlijke bezittingen op het adres van zijn baas afleverde. Munsterman mocht zijn eigen kantoor niet meer betreden en een dag later zat de door Mecom gestuurde Noor Truls Velgaard al achter zijn bureau. De Noor was wel loyaal aan Montgomery en sloeg meteen aan het saneren. Munsterman werd na veertig jaar trouwe dienst geliquideerd, omdat de Engelse aandeelhouders nog meer dividend wilden opstrijken. Deze moedige houding kostte hem zijn baan, zijn levenswerk. We hoeven overigens geen medelijden met hem te hebben, want de afkoopsom was dusdanig dat Munsterman in één klap financieel onafhankelijk werd. Hij lag er dan ook niet wakker van, maar stortte zich enthousiast als onbezoldigd voorzitter op zijn passie FC Twente.

In 2002 trad Munsterman toe tot de raad van commissarissen. Hij ontwierp het beleidsplan *FC Twente In De Steigers*, een noodscenario dat de met een schuld van 12,5 miljoen euro op een begroting van tien miljoen euro kampende club moest redden van een faillissement. Sinds 1 januari 2004 is hij voorzitter van de rvc. Hij wilde zijn club stabiliteit geven in financiële en organisatorische zin en een vaste positie afdwingen in de top van de Eredivisie. De Grolsch Veste moest een futuristisch bolwerk worden met een regionale centrumfunctie voor wetenschap, onderwijs, sport en recreatie. Hij wil nog steeds een hoofdstation van de NS bij het stadion realiseren, evenals onderwijsinstellingen, kantooruimte, een gezondheids- en een congrescentrum. Munsterman wil Chelsea Village overtreffen met een bioscoop, een overdekte ijshal, een fitness- en healthcentrum, een kart-, golf- en een rollerskatebaan. FC Twente moet de club met het beste imago van Nederland worden en structureel een rol spelen in Europa. De organisatiestructuur leende hij van de Turkse topclub Fenerbahçe. De in 2010 behaalde landstitel camoufleerde alle schoonheidsfoutjes en interne strubbelingen, maar de voorzitter is niet af te remmen. Voor zijn obsessie moet alles en iedereen wijken. Een ongebreidelde ijdelheid is zijn drijfveer. Hij kan zich van 's morgens vroeg tot 's avonds laat

vastbijten in zijn ultieme doel en nu hij Wegener niet meer runt, heeft hij alle tijd voor FC Twente.

Daar is niet iedereen blij mee in Enschede. In het verleden zat Munsterman vanaf zes uur 's morgens achter zijn bureau bij Wegener op het industrieterrein. Hij liet de dagelijkse leiding van FC Twente over aan de professionals. Hij was slechts het brein achter het succesvolle beleid. Van commercieel manager Jan van Halst probeerde hij het boegbeeld van de club te maken. Van Halst kreeg de vrijheid om in voetbalprogramma's op de televisie te verschijnen en hij had een column in alle huis-aan-huisbladen van Wegener. Die landelijke bekendheid werkte positief voor de club en daardoor was de voorzitter tevreden over zijn werknemer. Nadat Munsterman door Montgomery naar huis was gestuurd en een dag later de dagelijkse leiding van FC Twente op zijn bekende dominante wijze overnam, leerde hij zijn professionals pas goed kennen. Toen kwam hij er al vrij snel achter dat de welbespraakte Van Halst tijdens vergaderingen inhoudelijk niets toevoegde en zich handig redde met demagogische teksten, waardoor de buitenwereld de indruk kreeg dat hij een belangrijke pion binnen de club was.

Daarbij komt nog dat Munsterman zichzelf graag profileert. Tijdens wedstrijden is hij niet de gastheer die zijn sponsors behaagt, maar laat hij zich leiden door het jongetje in hem en staat hij in de nabijheid van de dug-out om de behaalde punten voor de camera's te vieren met de coach. Daardoor wekt hij de indruk een publiciteitsgevoelige voorzitter te zijn. Om de haverklap staat hij op de middenstip zijn achterban toe te spreken. Hij acteert de vriendelijke sociale provinciaal, maar is een genadeloze saneerder en hij regeert met harde hand binnen de club. Dat doet hij overigens samen met zijn anoniem opererende Aldo van der Laan, een succesvol ondernemer in de vleesindustrie. Op het moment dat hij Van Halst een lichtgewicht vond die louter open deuren intrapte, was er geen toekomst meer voor de commercieel manager in Enschede. Het hypocriete verhaal dat Van Halst ophing, over een nieuwe uitdaging, kunt u voor kennisgeving aannemen. De voorzitter is geen natrapper, maar als een volleerd artiest kan hij zijn medewerkers perfect persifleren. Ik moet daar altijd smakelijk om lachen, maar Fred Rutten, Erik ten Hag, Michel Preud'homme, Jan van Halst en Co Adriaanse missen de zelfspot om zichzelf te kunnen relativiseren en ervaren dat blijkbaar als een mes in de rug, terwijl het onschuldig volksvermaak betreft.

De voorzitter van FC Twente is wel een echte clubman, daardoor is hij vaak hevig teleurgesteld in trainers die slechts één belang hebben. Voor die passanten weegt het eigenbelang zwaarder dan het clubbelang. Munsterman komt voort uit Enschedese Boys, de arbeidersclub van spinners en wevers in de textielindustrie. In de nacht van 13 op 14 april 1965 besloten Enschedese Boys en SC Enschede, de club van het establishment, samen verder te gaan als FC Twente en sloot de jeugdige Joop Munsterman zich als supporter aan bij de nieuwe fusieclub.

Met zijn clubhart begrijpt hij niet dat Fred Rutten, die een kans kreeg als hoofdtrainer, zijn club voor geld in de steek liet voor Schalke 04. Van Erik ten Hag begrijpt hij helemaal niets. Hij zou de toekomstige hoofdtrainer worden, maar had geen geduld en volgde Rutten even later naar PSV. De rancuneuze voorzitter heeft zich voorgenomen dat deze twee overlopers persona non grata zijn zolang hij aan het roer staat. Ook de Belg Preud'homme liet FC

Twente in de steek toen er in Saoedi-Arabië dollars lonkten en Co Adriaanse moet zich nu maar eens afvragen of het eventueel ook aan hém zou kunnen liggen dat hij overal op weerstanden stuit en bij iedere werkgever op een vervelende wijze vertrekt. Adriaanse verklaarde zijn eigen visie heilig en trok zich niets van clubbelangen aan. De arbeidsverhoudingen met zijn medewerkers waren na een half jaar dusdanig vertroebeld, dat de voorzitter moest ingrijpen. Door de theatrale dramatische teksten en lichaamstaal deed Munsterman zijn uiterste best om er een ramp van te maken, want hij blijft camerabewust. Adriaanse is zelf verantwoordelijk voor zijn ontslag en krijgt keurig zijn geld. Hij bleek geen geschikte coach voor FC Twente, hij weigerde als passant rekening te houden met de belangen en toekomst van de club, dan moet je als voorzitter doortastend handelen.

Een dag later werd Steve McClaren opnieuw heilig verklaard en gecontracteerd. Nadat hij was mislukt als bondscoach van Engeland en was afgebrand door de gevreesde tabloids, kreeg hij bij FC Twente de kans om zijn beschadigde status enigszins te herstellen. Toen hij na de landstitel te horen kreeg dat er geen geld voor grote transfers was, toonde McClaren geen enkele loyaliteit en koos hij voor het geld bij VfL Wolfsburg en na zijn ontslag in Duitsland voor Nottingham Forest, waar hij ook hopeloos mislukte. Nu hij opnieuw geen toekomstperspectief heeft in Engeland, is FC Twente weer goed genoeg.

Munsterman nam een coach in dienst die tijdens zijn eerste verblijf in Enschede totaal niet omkeek naar de jeugd of de reserves. Jonge talenten interesseerden hem niet, hij wilde spelers die een garantie voor succes waren. Voor FC Twente onbetaalbare spelers die van hem een topcoach maakten. Zelfs de wedstrijden van de jeugd negeerde hij vaak, doordat hij, niet altijd relevante, sociale verplichtingen had. Als een lenig people-manager jongleert Munsterman heel opportunistisch, pragmatisch en realistisch met zijn selectieve verontwaardiging. Zijn doel, een Europese topclub realiseren, blijft overeind en hij verheugt zich nu al op de innige omhelzingen naast de dug-out – maar voor het oog van de camera – met McClaren, die niet alleen zijn eigen status maar ook het aanzien van zijn voorzitter moet oppoetsen.

Wapenstilstand ten einde, Ajax-soap wordt hervat

Het kerstreces is voorbij. Dat betekent het eind van de wapenstilstand. Vanaf deze week kunt u zich weer ergeren aan of vermaken met de bekende machtsspelletjes en intriges. Bij PSV blaakt iedereen van zelfvertrouwen, de AZ-leiding blijft nuchter, bij FC Twente wordt het uitgestippelde beleid – na het vertrek van Co Adriaanse – weer voortgezet en SC Heerenveen gaat volgend seizoen niet verder met trainer Ron Jans. Feyenoord presteert het onmogelijke. De sanering verloopt succesvol, maar ook de resultaten zijn verrassend goed.

Alleen bij Ajax is nog niets opgelost. Daar zal de onrust weer toenemen in de catacomben. Johan Crujff wil met zijn team van ex-topspelers de jeugdopleiding runnen, Louis van Gaal wekt de indruk dat hij dat dolgraag wil verhinderen. Steven ten Have heeft geen medestanders meer in de club, maar weigert op te stappen met zijn raad van commissarissen. En als hij het hoger beroep tegen de groep-Crujff wint, heeft hij plotseling weer onverantwoord veel macht. Een groepje recreatievoetballers heeft Piet Keizer als boegbeeld naar voren geschoven, maar de legendarische linksbuiten heeft nog nooit iets gerealiseerd binnen Ajax. De verbitterde ex-voorzitter Uri Coronel blijft achter de schermen tegenstanders van Crujff benaderen. En de beoogde voorzitter van de bestuursraad, Hennie Henrichs, wekt de indruk pro-Crujff te zijn, maar deed er in het verleden alles aan *Nummer 14* buiten de deur te houden. Intussen wil trainer Frank de Boer ook nog een ultieme poging ondernemen met Ajax weer kampioen te worden.

Alle bobo's hebben het er maar druk mee. De supporters lijken geen rol te spelen, terwijl Ajax toch twee erkende fanclubs heeft. De Supporters Vereniging Ajax heeft negentigduizend leden, de AFCA Supportersclub drieduizend. De onvrede onder de aanhangers is groot. SVA-voorzitter Daniël Dekker: 'Wat me zorgen baart, is dat ik als voorzitter nog nooit een supportersbeleid bij Ajax heb ontdekt. Er bestaat geen visie. Supporters willen plezier beleven aan Ajax, terwijl de club vooral geld wil verdienen aan de supporters. Het gaat erom hoe je met elkaar omgaat en hoe je dat in de praktijk uitvoert. Als supporters zijn we afhankelijk van de mensen die toevallig op de bepalende posities zitten. De club zegt dat er in Nederland vier miljoen Ajax-supporters zijn. Dan zou daar veel meer mee moeten gebeuren. Het gaat erom dat die mensen het clubgevoel behouden en geen hekel aan Ajax krijgen. Het is natuurlijk een grote bende. De nadruk bij Ajax lag de laatste tijd te veel op targets en omzet. Als succes dan uitblijft, krijg je vanzelf rotzooi.'

KNVB-voorzitter Michael van Praag is erelid van de SVA en heeft zich als voorzitter van Ajax intensief met de supporters-problematiek beziggehouden. Hij is van mening dat Ajax op supportersgebied een beetje 'doorgeprofessionaliseerd' is. De clubmensen, echte Ajacieden, maakten plaats voor professionals. Volgens Van Praag is het Ajax-gevoel er een beetje uit. 'Ik begin me zo langzamerhand af te vragen of het in het voetbal nog wel in voldoende mate om de supporters gaat', zegt hij. 'Er wordt bedrijfsmatiger gedacht en we realiseren ons minder

waarvoor we het met z'n allen doen. De clubs staan tegenwoordig verder van de mensen af. Behalve in Engeland. De clubs moeten zich dat aanrekenen. Tegelijkertijd dienen supporters zich te realiseren dat bij een profclub niet alles kan wat bij een amateurclub wél mogelijk is. Er wordt weleens geopperd bij Ajax het *socios*-model van Barcelona te kopiëren. Het is wel democratisch, maar ik ben ertegen. Dan worden voorzitters gekozen op basis van demagogische teksten en rijkdom, en meestal niet op basis van kwaliteit en visie. Zo'n gekozen voorzitter wil populair worden door grote spelers aan te trekken. Dat is voor een club helemaal niet goed. Er moet continuïteit zijn. Dat mist Ajax al jaren. Daardoor zijn we nu op Europees clubniveau inmiddels vrijwel alle bestuurlijke connecties kwijt. Binnen Ajax moet iemand zich heel intensief met het supportersbeleid bezighouden. De raad van commissarissen heeft daar geen tijd voor en staat er te ver vanaf. De voorzitter van de bestuursraad moet de bindende figuur zijn. Hij is het boegbeeld van de vereniging Ajax.'

Louis van Gaal is ook SVA-erlid en denkt nog weleens aan zijn beginperiode in september 1991. 'Aanvankelijk had ik helemaal niets met het Ajax-publiek', aldus de toenmalige trainer. 'De eerste zes maanden riepen ze alleen maar om Johan Crujff, hoewel die onvrede waarschijnlijk meer tegen het bestuur dan tegen mij was gericht.' Door zich te conformeren aan het achterbakse gedrag van president-commissaris Ten Have is het niet uitgesloten dat Van Gaal de toekomstige algemeen directeur van Ajax is. Hij heeft in elk geval overal een duidelijke mening over. 'Supporters moeten geen invloed hebben op het beleid', zegt hij. 'Bij Barcelona kun je *socio* worden en de president kiezen. Ook bij Bayern München hebben de fans invloed via de algemene ledenvergadering. Je moet je afvragen of de supporter niet de emotie van het moment vooropstelt, terwijl je als bestuurder aan de lange termijn en de structuur moet denken. Als directeur voetbalzaken communiceerde ik altijd met de supporters. Persoonlijk vind ik dat dit wel voldoende invloed is.'

Er functioneert binnen Ajax een woud van commissies, raden en besturen. Voor de doorsnee voetballiefhebber is er geen touw meer aan vast te knopen. Daar is de Ajax Supporters Delegatie nu bij gekomen. Vanaf deze week klimt boegbeeld en woordvoerder Sander Huisman op de barricaden. Deze groepering is vanaf augustus 2011 nauw betrokken bij de bestuurlijke crisis en mengt zich nu ook in het strijdgewoel. De standpunten zijn duidelijk. Crujff moet behouden worden voor de club. De groepering wantrouwt Henrichs, doordat de voorzitter van de bestuursraad graag op het winnende paard wedt en zo veranderlijk als het weer is. Het stuit deze fans tegen de borst dat Henrichs al eens liet weten dat de visie van Crujff ook heel goed zónder hem kan worden uitgevoerd. De supporters willen iemand uit hun midden in de bestuursraad en het stoort hen dat Henrichs dat tegenhoudt. Intussen is hij zelf wél op zoek naar kandidaten, hij is zijn bestuursraad zelf aan het invullen. Nog kwalijker vinden de supporters het dat de vertrokken Coronel ook kandidaten heeft benaderd. Vorige week had deze groepering een gesprek met Ten Have en Edgar Davids. Er werd nogmaals aangedrongen op een snel vertrek. Tot slot willen de supporters de definitieve benoeming van technisch directeur Danny Blind, directeur Martin Sturkenboom en algemeen directeur Louis van Gaal verhinderen.

En een zichzelf respecterende raad, commissie, bestuur of delegatie komt met een brief. Dat is intussen een traditie bij Ajax. De brief van de Ajax Supporters Delegatie is gericht aan de bestuursraad. 'De bestuursraad moet ons inziens direct en openlijk alles uit de kast halen,

teneinde de raad van commissarissen te bewegen vrijwillig op te stappen en volledig mee te werken aan hun opvolging. Om zodoende de weg vrij te maken voor het ongedaan maken van de aanstellingen van Danny Blind en Martin Sturkenboom, alsmede de intentie Louis van Gaal aan te stellen. Deze aanstellingen zijn namelijk geheel in strijd met de Cruijff-visie, die al maanden wordt uitgevoerd op De Toekomst. Voorzitter Hennie Henrichs blinkt vooralsnog echter vooral uit in het optrekken van rookgordijnen, en in het vertellen van halve waarheden. Hiermee wordt niet alleen de unanieme wens van leden, supporters en aandeelhouders massaal genegeerd, maar ook verregaande afspraken ten aanzien van de voordracht van een stakeholder vanuit de supporters voor een positie in de bestuursraad geschonden. Hiermee wordt het dissidente deel van de raad van commissarissen ruimte geboden om de boel dusdanig te rekken, dat Ajax geremd wordt in de vernieuwingen en veranderingen. Ajax staat stil en ondervindt schade aan deze gijzeling door Steven ten Have & Co.'

'Duidelijk moet ook zijn dat de komst van Louis van Gaal nu uiterst ongewenst is en leidt tot het vertrek van Johan Cruijff. Zorg voor een spoedige invulling van de bestuursraad, geheel in lijn met de belofte de Cruijff-visie te volgen. Indien Cruijff verloren gaat voor Ajax, houden wij voorzitter Henrichs daarvoor verantwoordelijk. Wij willen Ajax in rustig vaarwater, wij willen Ajax en het Ajax-voetbal terug. We hebben met alle groeperingen gesproken om tot een afgewogen oordeel te komen. Aldus namens een vol Ajax-stadion.'

In de Ajax Supporters Delegatie zitten afgevaardigden uit de Ajax Business Association, Supporters Vereniging Ajax, Vak 410, Ouwe Garde en AFCA Supportersclub.

Wordt vervolgd.

Ronald Koeman, de zelfanalyse van een loser

Begin december 2009 brandden de lampen tot diep in de nacht in de bestuurskamer van het AFAS Stadion in Alkmaar. AZ had die avond thuis met 1-2 van Vitesse verloren. Het was al de zevende competitienederlaag van AZ. Directeur algemene zaken Toon Gerbrands, directeur voetbalzaken Marcel Brands en de financiële man René Neelissen vergaderden tot drie uur 's nachts over het lot van trainer Ronald Koeman. Na de strakke en succesvolle aanpak van Louis van Gaal, leidde de vrijblijvende losse stijl van leidinggeven, die Koeman toepaste, tot wanorde en losbandigheid in de spelersgroep. Er werd niet scherp getraind, er was geen enkele vorm van discipline of onderling respect binnen de selectie en de trainer weigerde in te grijpen. De directie probeerde hem duidelijk te maken dat de normen en waarden en de huisregels vervaagden en het elftal sportief verloederde, maar de trainer deed wat naïef een beroep op de professionele instelling van zijn spelers. Hij was van mening dat hij met volwassen mensen te maken had en weigerde zich als kleuterjuf of politieagent op te stellen. De doorgaans nuchtere en evenwichtige AZ-directie zag de interne chaos toenemen en de spelersgroep smeken om duidelijkheid en leiding. De directie had totaal geen vertrouwen meer in de aanpak van Koeman, die alleen maar tot nog meer problemen zou leiden. De volgende morgen werd Koeman, heel koel en zakelijk, op staande voet ontslagen.

De wereld van Koeman stortte in. Hij had het niet zien aankomen en er geen moment rekening mee gehouden. Hij leefde in de veronderstelling, dat de AZ-directie, na de periode Van Gaal, juist erg tevreden was over zijn ietwat vrijere aanpak. Hij realiseerde zich dat zijn imago, reputatie en status ernstig beschadigd waren. Koeman maakte zich terecht zorgen, want het was hem al een paar keer overkomen. Sterker nog, hij had zijn contract nog nergens uitgediend.

Tussen 1 januari 2000 en 2 december 2001 draaide hij als beginnend coach warm bij Vitesse. Maar ondanks de aanwezigheid van topscorer Pierre van Hooijdonk waren de resultaten niet opzienbarend. Op 3 december 2001 begon hij bij Ajax, waar hij in 2002 de dubbel won. Een seizoen later veroverde Ajax de Johan Cruijff Schaal en in mei 2004 werd Koeman opnieuw kampioen met de Amsterdammers. De prestigiestrijd met technisch directeur Van Gaal overleefde hij nog, maar toen vooral de talentvolle spelers hun onvrede over zijn werkwijze toonden, kreeg hij op 25 februari 2005 zijn ontslag.

Op 1 juli 2005 trad hij in dienst bij Benfica. Onder zijn leiding won de club de beker en de Super Cup, maar op 8 mei 2006 was het Portugese avontuur alweer afgelopen. Op 1 juli 2006 trad hij in dienst als trainer van PSV. Op de laatste competitiedag leek PSV kansloos, maar AZ en Ajax faalden, waardoor Koeman dankzij een 5-1 overwinning op Vitesse alsnog kampioen van Nederland werd met PSV.

Vervolgens begon hij zichzelf te overschatten. Hij ging ten onder aan zijn obsessie trainer te willen worden van Barcelona. Daarom tekende hij 5 november 2007 een contract bij

Valencia. Met als achterliggende gedachte dat aansprekende resultaten in Valencia hem naar Camp Nou zouden leiden. Koeman botste opnieuw met bepalende spelers en de resultaten waren bedroevend, waardoor hij op 21 april 2008 werd ontslagen. Barcelona kon hij wel vergeten, daarom was hij dolblij dat hij 1 juli 2009 als opvolger van Van Gaal bij AZ aan de slag kon. Zijn slappe aanpak stond haaks op de werkwijze van zijn voorganger en Koeman leek ongeschikt voor het trainen van een grote club. Zijn prijzen won hij bij clubs die structureel succes afdwongen, maar op 5 december 2009 moest hij ook voortijdig bij AZ vertrekken. Zijn rol in het topvoetbal leek uitgespeeld. Hij zou zijn jaren moeten slijten bij instabiele clubs in onbeduidende voetballanden of als bondscoach in een bananenrepubliek. Koeman parasiteerde op zijn status van ex-topvoetballer, maar was een slappe, weinig passie uitstralende en naar corpulentie neigende loser.

Ronald Koeman werd op 21 maart 1963 geboren in Zaandam. Opa Koeman runde een slagerij in Purmerend. Op 20 september 1961 was oudere broer Erwin al geboren. Vader Martin was profvoetballer bij KFC en later bij het Amsterdamse Blauw-Wit. Dat combineerde hij met een baan als vertegenwoordiger in slagersbenodigdheden. Met moeder Marijke en de twee zonen vertrok Martin in 1963 naar Groningen, waar hij een contract tekende bij GVAV. Hij was tien keer wisselspeler bij Oranje en speelde één interland, tegen Oostenrijk. Martin speelde uiteindelijk ruim vijfhonderd wedstrijden voor GVAV en later FC Groningen. Hij bouwde zijn carrière af bij Heerenveen.

De broers groeiden op in De Wijert, een wijk in het zuiden van de stad. Erwin gold al vroeg als een supertalent, Ronald moest het van kracht en karakter hebben. Maar Ronald was tevens zelfverzekerd en bezat een winnaarsmentaliteit. De broers speelden drie jaar bij de buurtclub Helpman, maar de familie was groot nieuws in de stad, nadat de twee waren overgestapt naar het hoger voetballende GRC. Die dag werd er in de Genestetstraat een nieuwe kleurentelevisie afgeleverd en meteen gingen er geruchten dat GRC de rekening had betaald als een soort transfersom. Vanaf dat moment werd ik ongevraagd betrokken bij de voetbalavonturen van Ronald Koeman. Zijn jeugdtrainer bij GRC, Ger van Gelder, was mijn collega op de stadsredactie van *Het Nieuwsblad van het Noorden* aan het Zuiderdiep in Groningen. Na de redactievergadering werd ik dagelijks bijgepraat over de ontwikkelingen van Ronald en zijn oudere broer. Van Gelder was een gedreven clubman, die me voortdurend voorspelde dat Erwin en Ronald ooit in Oranje zouden spelen. Vervolgens ging ik hoofdschuddend op weg naar de zoveelste raadsvergadering.

Van Gelder vertelde me destijds al dat Erwin kon relativeren, terwijl Ronald doodziek was na een nederlaag. Na een verhuizing naar Haren, bezochten de broers de plaatselijke mavo. Erwin deed zijn best, maar Ronald gooide er met de pet naar. Hij vond al dat huiswerk zinloos, hij wist toch al dat hij zou slagen als profvoetballer. Hij deed uiteindelijk zeven jaar over de mavo. Alleen in de tweede klas bleef hij niet zitten. Na twee herexamens was de lijdensweg ten einde. In die periode speelden de broers al bij FC Groningen en had Ronald 't Luifeltje in Haren ontdekt. In deze stamkroeg werd hij streetwise, daar leerde hij dobbelen, kaarten, drinken, biljarten en gokken. Ronald was er bijna dagelijks te vinden met zijn vrienden. De kroeg was de uitvalsbasis om achter de meiden aan te gaan. Ronald was al op jeugdige leeftijd een notoire stapper. In die periode leerde hij zijn vrouw Bartina kennen, zij was verkoopster in een schoenenwinkel.

De dienstplicht maakte een eind aan het goede leven. Na een opleiding bij de Koninklijke Luchtmacht in Nijmegen vervulde hij zijn dienstplicht op de vliegbasis Leeuwarden. Niet als straaljagerpiloot, maar als hulpkok in de keuken. Iedere morgen moest hij zich om half acht melden en om twee uur 's middags reed hij naar het Oosterpark Stadion om bij FC Groningen te trainen. Op het moment dat Ajax hem aantrok, werd hij als militair overgeplaatst naar Hilversum. In die periode speelde hij met Mario Been, Sonny Silooy, Marco van Basten en Gerald Vanenburg in het Militair elftal. Het is een misvatting te veronderstellen dat de voormalige hulpkok nog steeds actief is in de keuken. Hij is nooit een begenadigd hobbykok geworden, omdat hij in militaire dienst meestal aardappels moest schillen, strafcorvee had of moest wachtlopen.

Soms denk ik nog weleens terug aan die jaren in Groningen. Mijn enthousiaste collega Van Gelder heeft overal gelijk in gekregen. De gebroeders Koeman werden grote voetballers en speelden samen in Oranje. Ze wonnen in 1988 zelfs samen de Europese titel. Maar de beste prestatie uit zijn hele carrière levert Ronald op dit moment als trainer van Feyenoord. Zijn trainersleven leek voorbij. En Louis van Gaal, Co Adriaanse, Guus Hiddink en Dick Advocaat tonen aan dat je de aard van het beestje niet verandert. Het siert Ronald dat hij tijdens zijn werkloze periode, na AZ, aan zelfanalyse heeft gedaan. Toen hij op 21 juli 2011 bij Feyenoord begon, trad er een herboren Ronald Koeman aan. Hij was scherp, afgetraind en gepassioneerd. Vastbesloten om zijn laatste kans op een succesvolle afronding van zijn trainersloopbaan te pakken. Deze Koeman is de coach die het jeugdige Feyenoord nodig heeft, ik denk dat de directieleden in Alkmaar hun ogen uitkijken. Ronald heeft thuis eens goed in de spiegel gekeken en geconcludeerd dat hij zelf ook verantwoordelijk was voor zijn wisselvallige en teleurstellende reis langs Vitesse, Ajax, Benfica, PSV, Valencia en AZ.

Het past ook bij Ronald om nu meteen opzichtig te lonken naar de functie van bondscoach, nadat hij eerder al openlijk had gehunkerd naar Barcelona. Hij vindt zichzelf uitermate geschikt als opvolger van Bert van Marwijk. Door schade en schande wijs geworden, denk ik maar weer eens aan de monologen van collega Van Gelder in Groningen. Als Ronald iets in zijn hoofd heeft, realiseert hij het ook, zei hij. Ik sluit daarom niets meer uit.

En The Winner Is: John Guidetti

Afgelopen zondag heb ik me weer anderhalf uur kostelijk vermaakt met *De Klassieker*. De amusementswaarde was bijzonder hoog. De Eredivisie is sowieso erg leuk om naar te kijken. Het voorspellen van uitslagen is onbegonnen werk, want bijna alle clubs kunnen van elkaar winnen. Feyenoord tegen Ajax heeft dan nog een extra dimensie, omdat iedere Nederlandse voetballiefhebber een zwak voor een van deze twee clubs heeft. De puristen onder de analytici kunnen nu houtsnijdende argumenten aanvoeren dat de wedstrijd voetbaltechnisch discutabel was, maar dat station ben ik intussen gepasseerd. Ik ben blij met een leuke wedstrijd. Dat zie ik liever dan een horde Italiaanse vedetten in een tactische dwangbuis, waardoor ik gapend een wedstrijd in de Serie A uitkijk.

Natuurlijk heb ik zondag zitten kijken naar een duel tussen de lamme en de blinde. Heel Nederland ligt een paar uur plat, doordat we zo nodig naar de prestigestrijd tussen wat spelers van de tweede garnituur willen kijken. Voetballers die iets kunnen, spelen niet in de Nederlandse competitie, maar incasseren het grote geld elders. Steeds vaker zijn dat jongens die we nog nooit hebben gezien, doordat ze al op jeugdige leeftijd, voordat ze debuten in de Eredivisie, worden gescout door kapitaalkrachtige Europese topclubs. Door de blessures van Nicolai Boilesen, Kolbeinn Sigthórsson, Derk Boerrigter, Toby Alderweireld en Gregory van der Wiel speelde Ajax in De Kuip met een veredeld jeugdteam.

Als de prestaties van die spelers tegen Feyenoord een realistische afspiegeling zijn van het niveau van de opleiding in Amsterdam, moet ik concluderen dat de verantwoordelijke voetbalprofessoren er de afgelopen jaren op De Toekomst niets van hebben gebakken. In De Arena wordt voortdurend gekoketteerd met de fantastische jeugdopleiding, maar het is alweer jaren geleden dat er een speler uit de eigen gelederen doorbrak die iets toevoegde aan het elftal. De Amsterdamse ploeg stond in Rotterdam-Zuid bol van de spelers die het trotse Ajax-shirts eigenlijk niet mogen dragen, omdat ze het niveau niet aankunnen. Ze beheersen de elementaire basisvaardigheden niet eens. In dat kader zou iedereen binnen Ajax de komst van Johan Crujff moeten toejuichen.

Jeugdspelers hebben recht op krediet, maar dat geldt niet meer voor Daley Blind, Eyong Enoh, Vurnon Anita en Lorenzo Ebecilio. Tegen De Graafschap, RKC Waalwijk, Excelsior en VVV-Venlo hobbelen ze nog wel mee, maar tegen een gepassioneerde tegenstander als Feyenoord vallen ze meteen hopeloos door de mand. Technisch, tactisch en mentaal kunnen ze het niet bijbenen. Je kunt het deze voetballers niet eens kwalijk nemen, het is puur gebrek aan talent. Door omstandigheden zijn ze bij gebrek aan gewicht omhoog gevallen en Ajax hoeft zich ook geen illusies te maken dat ze ooit wél een nuttige bijdrage zullen leveren. Dergelijke spelers horen bij de modale clubs NEC, Heracles Almelo of Roda JC te voetballen. Dat lijkt me ook wat aantrekkelijker voor hun zelfvertrouwen en hun gevoel voor eigenwaarde.

Jan Vertonghen, Siem de Jong, Christian Eriksen en Miralem Sulejmani speelden tegen Feyenoord niet overtuigend, maar hebben het niveau wel. Evenals de opnieuw falende Theo Janssen. Ik kan Ajax-trainer Frank de Boer niets verwijten, want ik dacht dat Janssen de Amsterdammers kampioen zou maken. Ik was ervan overtuigd dat hij al die middelmatige spelers om hem heen boven zichzelf zou laten uitstijgen. Ik ben bang dat De Boer eenzelfde inschatting maakte, anders had hij de Arnhemmer niet gekocht. Janssen is een miskoop. Hij hobbelt het hele seizoen al achter de feiten aan en is geen schim van de onaantastbaarheid uitstralende spelbepaler van FC Twente, die met geniale acties wedstrijden besliste. Janssen speelt als een uitgebluste veteraan die zich niet thuis voelt in de Ajax-cultuur. En niets wijst erop dat hij in Amsterdam ooit weer zichzelf wordt. Janssen is zo'n typische regionale held, die alleen in zijn eigen omgeving kan presteren. Als Vitesse hem volgend seizoen niet aantrekt om de supporters te pleasen en de seizoenkaartverkoop te stimuleren, gaat zijn carrière uit als een nachtkaaars.

Theo Janssen zou een voorbeeld moeten nemen aan zijn jeugdige alter ego bij Feyenoord. Ook daar speelt een voetballer die streetwise is, maar hij gebruikt zijn levenservaring en kwaliteiten om zijn elftal te stimuleren. Hij is sfeerbepalend in de kleedkamer, op het trainingsveld en tijdens de wedstrijden. Deze speler laat een heel elftal beter functioneren, is de lieveling van het publiek en besliste *De Klassieker*, door eerst heel sluw een strafschop te versieren en vervolgens drie keer te scoren. Door de financiële situatie in Rotterdam moet Feyenoord noodgedwongen jeugdspelers voor de leeuwen gooien, maar die functioneren veel beter dan hun Amsterdamse collega's. De routiniers Ron Vlaar en Otman Bakkal dragen het elftal niet, dat doet John Guidetti. Hij laat al die jeugdige Feyenoorders, die onder normale omstandigheden nog niet in het eerste elftal hadden gestaan, wél goed functioneren. Al zal het ongetwijfeld ook met de jeugdopleiding op Varkenoord te maken hebben. Wat Crujff nastreeft in Amsterdam, gebeurt al jaren in Rotterdam, alleen pocht Feyenoord daar niet voortdurend over. De opleiding wordt daar gerund door een groep oud-voetballers die er blijkbaar voor zorgt dat de jeugdspelers wél Eredivisie-rijp worden afgeleverd. Dat gebeurt onder de bezielende maar anonieme leiding van Wim Jansen.

Intussen doen de beleidsbepalers van de clubs er alles aan die tweede garnituur voetballers te behouden voor hun supporters. Sinds het Bosman-arrest zijn de spelers de baas. Morele overwegingen zijn hen vreemd, het is: ikke, ikke, ikke en de rest kan stikken. Ze dienen hun contract uit en vullen vervolgens ongegeneerd hun zakken bij een andere club of in het buitenland. Het feit dat een club een vermogen in zo'n jongen investeerde, lijkt niet relevant. En nu ook de lagere divisies in de grote voetballanden en de door rijke suikerooms geleide clubs in bananenrepublieken op modale spelers jagen, wordt beleid maken en uitvoeren in Nederland steeds moeilijker. Al die beperkte voetballers die wekelijks grossieren in persoonlijke fouten, verdienen een veelvoud van de Balkenende-norm. Dat staat maatschappelijk en sociaal in geen enkele verhouding tot andere beroepsgroepen, waarin mensen wél veel verantwoordelijkheden hebben, maar dat is nou eenmaal de marktwerking. Bijna alle clubs hebben het financieel moeilijk, omdat ze hun spelers topsalarissen betalen om sportief te overleven. Het grootste deel van de inkomsten bij clubs gaat rechtstreeks naar de voetballers.

Dat weet de spelersvakbond VVCS als geen ander. Daarom is het onbegrijpelijk en bijna

onfatsoenlijk dat uitgerekend deze vakbond ontevreden is over de beloning van de leden. De VVCS begint een procedure bij het gerechtshof in Amsterdam voor de erkenning van het portretrecht voor televisiebeelden, commerciële uitingen en internet. De Nederlandse clubs moeten zich bedruipen met een schijntje van de televisiegelden die buitenlandse clubs incasseren, maar desondanks is de VVCS van mening dat de spelers moeten meedelen in de tv-opbrengsten aan de Eredivisie CV en de Coöperatieve Eerste Divisie. Tijdens het Sport7-tijdperk werd het spelerscollectief gelijk geschaard aan één club en ontving de VVCS 1/37ste deel van de tv-gelden.

Die tijden zijn voorbij. In 2000 verdween die regeling, omdat de clubs moesten overleven en het geld toch al aan de spelers uitgaven. In 2004 verloor de VVCS al eens een rechtszaak, maar de vakbond denkt intussen precies hetzelfde als de leden: ikke, ikke, ikke en de rest kan stikken. Het resultaat zal zijn dat clubs die op de rand van een faillissement balanceren nu omvallen, waardoor er een groep vakbondsleden werkloos wordt. Tel uit je winst. En clubs kunnen ook geen commerciële projecten met hun overbetaalde voetballers meer organiseren, want de opbrengst komt dan niet ten goede aan de club. Vakbondsman Louis Everard vindt echter dat het veel te gemakkelijk is te zeggen dat een speler die een contract tekent, stilzwijgend toestemming geeft tot het exploiteren van wedstrijdbeelden door de club. De VVCS-directeur moet natuurlijk voor zijn leden opkomen, maar in dit geval dient hij zich vooral te schamen. Hij weet als geen ander dat de clubs met de rug tegen de muur staan en dat er overal tekorten ontstaan, omdat de spelers onverantwoord hoge salarissen verdienen. Everard streeft zijn doel volledig voorbij en realiseert zich blijkbaar niet dat hij met deze onredelijke eis de clubs opblaast en zijn eigen leden liquideert.

Wat is er toch aan de hand met Nederland?

In wat voor een land leven we? Ajax werd afgelopen zondag in Amsterdam ondersteboven gespeeld en vernederd door het onsamenhangende FC Utrecht. In De Arena werd het gelijk van Johan Crujff bevestigd. Hij is niet, zoals de door Louis van Gaal naar voren geschoven puinruimer Martin Sturkenboom beweerde, op macht uit. Uit clubliefde en idealisme steekt *Nummer 14* zijn nek uit, omdat het hem stoort dat spelers die de volledige jeugdopleiding hebben doorlopen, niet klaar zijn voor de overstap naar het eerste elftal zodra de trainer een beroep op hen doet. Iedereen die Ajax-FC Utrecht heeft bekeken, kan dat intussen beamen. Sturkenboom ging als een olifant door de porseleinkast op De Toekomst. Hij kan goed saneren, maar is tevens een meester in zinloze intimidatie. Dat geeft wat oververhitte primitieve supporters nog niet het recht de brave borst te bedreigen, al greep het slachtoffer dat incident met beide handen aan om zich als martelaar te profileren.

Wat is er toch aan de hand met Nederland? De oud-rechters Hans Westenberg en Pieter Kalbfleisch worden vervolgd wegens meened en vermeende vriendjespolitiek. Het rebelse BNN introduceerde kannibalisme bij de Publieke Omroep. Dirk Scheringa, ex-voorzitter van AZ en ex-eigenaar van de DSB Bank, zadelde de bewoners van complete nieuwbouwwijken met wurgcontracten op, maar speelt nu de vermoorde onschuld en probeert Wouter Bos, de voormalige minister van Financiën, voor de rechter te slepen. Na één sneeuwbuï lag het hele land plat. Binnen een half uur stond er achthonderd kilometer file en er reed geen trein meer op tijd. Vanuit Den Haag verdrongen de politici zich voor de microfoon met dreigende en gespierde teksten en de NS-woordvoerder grossierde weer in drogredenen. Dames met een kunstmatige bos hout voor de deur maken zich zorgen over hun PIP-borstimplantaten en de helft van de bevolking is te dik en lijkt ten onder te gaan aan obesitas.

Waarom raken steeds meer mensen de weg kwijt? De bouwfondsboeven zitten intussen als klassieke witteboordencriminelen achter slot en grendel. Erik Staal – tot voor kort had het grote publiek nog nooit van hem gehoord – speelde Zonnekoning met het geld van woningbouwcoöperatie Vestia. En het lijkt erop dat alles om Nick & Simon draait in dit smakeloze land. Alsof Blaudzun en Ralph de Jongh niet bestaan. Als Willem-Alexander en Máxima een keer geïnterviewd mogen worden, moet de niet door enige kennis van zaken geremde Linda de Mol dat doen. Het resultaat was een pretentieloos theekransje, terwijl Jeroen Pauw of Frénk van der Linden voor toptelevisie zouden hebben gezorgd. Desondanks zat heel Oranje-gezind Nederland bij de open haard nederig te genieten van deze schertsvertoning. Ik had nou weleens willen weten of onze kroonprins een houtsnijdende mening had over zijn schoonvader, die in Argentinië deel uitmaakte van de Videla-junta en daardoor medeverantwoordelijk was voor de liquidatie van dertigduizend politieke gevangenen. Geen kwaad woord over Máxima, maar haar vader heeft nog het een en ander uit te leggen en zou tot dat moment *persona non grata* moeten zijn in Nederland.

Waarom zijn trainers steeds vaker betweters? Co Adriaanse dacht het allemaal veel beter te weten dan de beleidsbepalers bij FC Twente. De voor een vermogen van Feyenoord overgenomen Leroy Fer paste niet in zijn voetbalvisie en het grootste talent, spits Luuk de Jong, moest met frisse tegenzin op een andere positie spelen, omdat zijn trainer in de punt van de aanval de voorkeur gaf aan de beperkte Marc Janko. Adriaanse drong zijn spelers tactische concepten op waarmee ze niet konden omgaan en waarin ze geen vertrouwen hadden. Het resultaat was een slechte sfeer in de club, veel gekonkel en tegenvallende resultaten. De teruggekeerde Steve McClaren is geen betere trainer dan Adriaanse, maar Fer speelt, De Jong scoort er weer lustig op los als spits en Janko is verkocht aan FC Porto. Iedereen in Enschede zit weer goed in zijn vel: de spelers, de technische staf, de beleidsbepalers, de sponsors en de supporters. Het is zo eenvoudig, maar Adriaanse is mokkend ondergedoken en vindt dat hij onrechtvaardig is behandeld. Ook SC Heerenveen-trainer Ron Jans bewees zijn eigen ongelijk. Toen hij aantrad, had de club – mede op zijn advies – voor een recordbedrag spits Bast Dost gekocht. Jans maakte gedurende zijn eerste seizoen nauwelijks gebruik van zijn aankoop, die volgens de voetbalprofessor anders moest spelen. Het resultaat was vooral veel onrust en het dreigende vertrek van Dost. Nu de aanvaller weer gewoon zichzelf mag zijn en Jans zijn hersenspoeling achterwege laat, voert Dost de topscorerslijst aan en gaat het de club voor de wind. Dat is niet zo vreemd, want SC Heerenveen beschikt over de beste aanvalslinie van de Eredivisie. Door het gedrag van de trainer is de sfeer echter zó vertroebeld, dat zijn contract niet wordt verlengd.

Dit land lijkt bol te staan van de gekken die zich willen profileren. Mijn in Amerika wonende jongste dochter vroeg zich onlangs af waarom ik zo veel onzin en non-informatie uitbraakte via Twitter en op Facebook. Maar ik twitter niet en ik zit niet op Facebook. Allerlei grappenmakers doen dat ongevraagd namens mij. Zo schijn ik ook een fanclub te hebben, waarbij ik niet ben betrokken, en onder mijn naam kom ik columns tegen met ridicule standpunten, waarvan ik me alleen maar kan distantieren. Vergeleken met het stuitende schraapgedrag van Mounir El Hamdaoui en zijn zaakwaarnemer Sigi Lens is het slechts een marginaal probleem.

Het duo List & Bedrog degradeerde alle bonussen opstrijkende bankiers tot krullenjongens. Deze gênante vorm van legale oplichting begon al op 1 augustus 2011. Die dag hadden de heren op de luchthaven van Luik een gesprek met Giampaolo Pozzo, de eigenaar van de Italiaanse club Udinese. Pozzo zat een half uur later alweer in zijn privéjet richting Italië, omdat hij de exorbitante salariseisen van de speler, plus de bonus voor de zaakwaarnemer, lachwekkend vond. El Hamdaoui wilde in Udine nog meer verdienen dan bij Ajax. Vervolgens toonden PSV, Rubin Kazan, Spartak Moskou, Fulham, Trabzonspor, Galatasaray, Espanyol, Real Mallorca en Fiorentina interesse, maar de heren kwamen er nergens financieel uit, waardoor de spits nog steeds op de loonlijst drukt in Amsterdam.

El Hamdaoui debuteerde in 2001 bij Excelsior, waar hij vier seizoenen speelde. Martin Jol onderkende diens talent en nam hem mee naar Tottenham Hotspur. Dat werd geen succes en een kort verblijf bij Derby County evenmin. De speler was in Nederland al vergeten, maar Willem van Hanegem tipte Willem II en in Tilburg bloeide El Hamdaoui weer op. AZ investeerde in de spits en hij leek een goede aankoop te zijn, maar na een serie goede wedstrijden etaleerde hij nare karaktertrekjes, waardoor de Alkmaarders hem aan Ajax

verkochten. Dat gebeurde overigens na slopende onderhandelingen, want de speler had allerlei aanvullende eisen. Zo runde hij met zijn broer een sportzaak in Rotterdam. El Hamdaoui hield er rekening mee dat de omzet zou teruglopen als hij Ajacied werd, daarvoor wilde hij een vergoeding. Hij nam ook geen genoegen met het type Mercedes waarin de voetballers van Ajax rijden. Doordat de Amsterdammers de transfer niet wilden frustreren door het type auto, kreeg El Hamdaoui zijn zin en rijdt hij in een duurdere wagen dan zijn medespelers. Ook bij Ajax ging hij hoopvol van start, maar hij botste al snel met trainer Frank de Boer, die hem na het zoveelste incident uit de selectie zette, omdat de spits in de ogen van De Boer een rotte appel was. Dat was pure kapitaalsvernietiging, want de club investeerde miljoenen in de aankoop van de speler en hij verdient twee miljoen euro per jaar.

Daarom was Ajax gaarne bereid mee te werken aan een transfer naar Fiorentina. De Italianen wilden 2,2 miljoen betalen en financieel directeur Jeroen Slop telde zijn zegeningen. Maar vanuit Italië kwamen El Hamdaoui, broer Fouad, zaakwaarnemer Lens en fiscalist Albert van Werkhoven met aanvullende eisen. De heren wilden een soort smartengeld van Ajax, doordat de club de speler slecht had behandeld en hij daardoor niet namens Marokko werd geselecteerd voor het toernooi om de Afrika Cup. El Hamdaoui wilde negen ton van Ajax, Lens 1,05 miljoen. Dat hield in dat Ajax twee ton aan de transfer zou overhouden en daar ging Slop natuurlijk niet mee akkoord. Tegen de deadline zakten die bedragen, maar El Hamdaoui en Lens bleven samen 750 duizend euro eisen. Doordat Ajax met de spits in de maag zit, wilde Slop drie ton betalen, maar het beschikte nog niet over een bankgarantie van Fiorentina en de belangrijke ontbindingsovereenkomst, waardoor het contract van de speler met de Amsterdammers zou worden verbroken. Door de halsstarrige houding van de speler en zijn zaakwaarnemer, die Ajax met het mes op de keel chanteerden, kwam het drieënhalfjarige contract – voor een vorstelijk salaris – uiteindelijk niet tot stand, aangezien de deadline werd overschreden.

En op dat moment was er sprake van selectieve verontwaardiging. Toen kreeg Ajax overal de schuld van, alsof de directie in Amsterdam voor het eerst een transfer afsloot. El Hamdaoui en Lens zijn ten onder gegaan aan hun eigen hebzucht, maar Ajax is de grote verliezer in dit onsmakelijke machtsspel, want voorlopig moet de club de speler tot medio 2014 twee miljoen euro per seizoen overmaken. Ik begin me echt zorgen te maken over dit land.

Louis van Gaal omarmde achterbaks scenario

Steven ten Have, Danny Blind, Martin Sturkenboom, Edgar Davids en Louis van Gaal groeven een kuil voor Johan Crujff en vielen er zelf in. Terwijl ze op hun rug in de modder liggen, proberen ze wanhopig de publieke opinie te beïnvloeden door Crujff af te schilderen als een machtswellusteling, een ordinaire straatvechter, een man die zich gedraagt als het alter ego van Onze-Lieve-Heer en een incapabele beleidsbepaler die verkeerde mensen aanstelt en belangrijke vergaderingen verzuimt. In de ogen van de heren deugt er weinig van het ultieme Ajax-boegbeeld, de belangrijkste voetballer die Nederland ooit voortbracht, met een grotere naamsbekendheid dan welke vaderlandse multinational ook. Het zijn wanhopige stuip trekkingen van een paar losers en het levert gemakkelijke selectieve verontwaardiging op. Ten Have is in principe een onberispelijke, intelligente man. Hij studeerde Rechten en Psychologie aan de Universiteit van Utrecht, Bedrijfskunde op Nyenrode en promoveerde aan de Universiteit Twente op een proefschrift over veranderingen bij grote ondernemingen. Hij werkte als organisatieadviseur voor het bureau Berenschot en runt al jaren zijn eigen onderneming Ten Have Change Management. Op het eerste gezicht had hij de ideale achtergrond om Ajax te leiden.

Maar op het moment dat hij zijn zin niet kreeg, vertoonde hij plotseling achterbakse trekjes. In een gênant onderonsje met Studio Sport-verslaggever Joep Schreuder hakkelde en pruttelde commissaris Davids dat Crujff tijdens een vergadering racistische opmerkingen had gemaakt. Ten Have geneerde zich er niet voor een paar uur later telefonisch live in te breken bij *Studio Voetbal*, om te bevestigen dat Crujff dat echt had gedaan. Dat is dezelfde Ten Have die nu steen en been klaagt dat er karaktermoord op hem is gepleegd. De problemen tussen Ten Have en Crujff ontstonden over de aanstelling van een directeur. *Nummer 14* droeg Tscheu La Ling voor. Het zou mijn keus niet zijn geweest, maar ik heb ook geen argumenten om tegen zijn aanstelling te zijn. Die hadden de andere leden van de raad van commissarissen ook niet, maar desondanks serveerden ze Ling af. Crujff nam daar geen genoegen mee, omdat twee van zijn collega's nooit met zijn kandidaat hadden gesproken en hij hoorde geen feiten die de benoeming van Ling verhinderden. Ten Have kwam niet verder dan wat verdachtmakingen op het niveau van borrelpraat, wat voor Ling reden was een rechtszaak tegen hem te beginnen.

Over de volgende kandidaat, Marco van Basten, waren Ten Have en Crujff het wél eens. De raad van commissarissen wilde zijn benoeming er snel doordrukken, maar Crujff was van mening dat Van Basten eerst met Wim Jonk, Dennis Bergkamp en Frank de Boer moest praten over het uitgestippelde technisch beleid. Hij had geen behoefte aan een directeur die de voetbalvisie voor de lange termijn niet onderschreef. En Crujff wilde een team van wijze mannen rond Van Basten laten functioneren. De toenmalige voorzitter Uri Coronel had Van Basten als trainer carte blanche gegeven, hij mocht zowel het technisch beleid naar zijn hand zetten als het aankoopbeleid bepalen. De trainer stelde in zijn technische staf louter vriendjes

aan en vernietigde vervolgens een kapitaal.

Het is achteraf ongelooflijk dat Ajax niet ingreep. Oleguer kostte 4,5 miljoen euro, Dario Cvitanich 7,4 miljoen, Evander Sno 2,6 miljoen, Robbie Wilaert 3,4 miljoen, Ismaïl Aisatti 2,7 miljoen en Miralem Sulejmani 17,9 miljoen. *San Marco* gaf in totaal 38,7 miljoen uit aan spelers van wie Sulejmani als enige een rol van betekenis speelde. Nadat opvolger Martin Jol de ruimte had gekregen Thimothée Atouba, Mounir El Hamdaoui en Mido naar Ajax te halen, stak Crujff vanuit Barcelona zijn vinger op. Het leek hem de hoogste tijd de jeugdopleiding anders aan te pakken, waardoor deze geldverkwistende aankopen tot het verleden behoorden. Over die visie wilde hij eerst nog eens praten met Van Basten, die daarop afhaakte, wat voor Ten Have het sein was in het geheim onderhandelingen te beginnen met Louis van Gaal.

Dat was vragen om problemen. Crujff en Van Gaal zijn aartsvijanden die je niet met elkaar moet opzadelen. Dat weet iedereen, met name Van Gaal. Hij gaf de afgelopen jaren voortdurend af op Crujff en voegde eraan toe dat hij nooit meer voor Ajax wilde werken, omdat de club hem tijdens zijn prestigiestrijd met trainer Ronald Koeman liet vallen en daardoor tot op het bot beledigde. Op het moment dat Ten Have hem voorstelde Crujff te liquideren, werkte Van Gaal daar plotseling graag aan mee. Gedreven door rancune werd hij de spil in een achterbaks gevecht, dat tot onoverkomelijke rellen zou leiden. In zijn zoveelste vlaag van zelfoverschatting dacht de megalomane coach de legendarische *Nummer 14* voor eens en voor altijd uit te schakelen. Omdat Crujff binnen Ajax de functie van technisch directeur had opgeheven – de technische beslissingen zouden voortaan worden genomen door Wim Jonk, Dennis Bergkamp en Frank de Boer – leek Danny Blind buiten de boot te vallen. Hij overleefde alle stormen in de club en koos slim het wiel van Van Gaal. Voor het eerst in zijn carrière maakte hij daarbij een inschattingsfout; Blind koos het verkeerde wiel.

De met zijn Ajax-hart koketterende Van Gaal kon pas beginnen zodra zijn contract met Bayern München afliep, want de Duitsers maken nog tot het eind van dit seizoen maandelijks een vermogen over naar Noordwijk aan Zee. Zijn liefde voor Ajax ging niet zo ver dat hij die euro's liet schieten. Om Crujff en zijn medewerkers Wim Jonk, Dennis Bergkamp, Bryan Roy, Jaap Stam, Ronald de Boer en Marc Overmars te frustreren, moest er wél met onmiddellijke ingang een puinruimer in De Arena worden aangesteld. Zodra Van Gaal zijn troon zou bestijgen, moesten die oud-voetballers en de lastige Crujff zijn weggepest.

Martin Sturkenboom was de ideale olifant die met een satanisch genoegen de porseleinkast teisterde. Jammer, want Sturkenboom heeft wel degelijk kwaliteiten, maar is helaas baantjesziek. Nadat hij in 2005 zijn softwarebedrijf had verkocht, kon hij de rest van zijn leven rentenieren aan de goudkust in het mondaine Bosch en Duin. Sturkenboom was blij dat FC Utrecht hem in 2002 benaderde om een schuldenlast van 22 miljoen euro te saneren. Dat deed hij perfect, maar in die periode nam de publiciteit bezit van hem. Gulzig accepteerde hij functies bij de Federatie Betaald voetbal Organisaties, de afdeling scheidsrechterszaken en de raad van toezicht van de KNVB. Ajax was natuurlijk een geschenk uit de hemel voor hem en zonder na te denken stortte hij zich dronken van geluk in de beerput die De Arena heet.

Met veel machtsvertoon schoffeerde Sturkenboom de trainers op De Toekomst. Hij zou wel even orde op zaken stellen en vervolgens samen met Van Gaal en Blind de club terugbrengen

naar de top. Arme Martin. Ook hij overschatte zichzelf en moet alle miljonairs in de buurt nu uitleggen waarom hij tegenwoordig zelf de hond uitlaat. Intussen hunkert hij ongetwijfeld naar een andere functie in de voetballerij en ik sluit niet uit dat hij binnenkort weer ergens opduikt.

Tot op heden heeft alleen Cruijff zich een oprechte Ajacied getoond. Als idealist wil hij de jeugdopleiding perfectioneren, waardoor geldverslindende aankopen tot het verleden behoren. Cruijff wil geen geld, geen macht en geen functie, hij wil zijn protegés goed laten functioneren. En hij laat de hoofdtrainer in zijn waarde, daar bemoeit hij zich niet mee. Cruijff is een idealist, hij droomt van een Ajax met louter oud-spelers aan het bewind. Bayern München geldt als voorbeeld.

Naschoppend probeert Sturkenboom vooral Jonk te beschadigen. Daardoor weten we wat de Volendammer, in de ogen van Sturkenboom, niet beheerst. De opgestapte interim-directeur vindt het blijkbaar niet relevant dat Jonk ook aantoonbare kwaliteiten heeft, die niet onbelangrijk zijn voor de toekomst van Ajax. Intussen voelen de gekrenkte ego's van Ten Have en Sturkenboom zich onrechtvaardig behandeld door *De Telegraaf* en *Voetbal International*. Ik ben in hun ogen een slaafse, kritiekloze volger van Cruijff. Dat mag, ook Ten Have en Sturkenboom hebben recht op een eigen mening. Ik ben het eens met de voetbalvisie van Cruijff, die geen smerige spelletjes speelt, maar zich inzet om het zieltogende Ajax weer op de rails te krijgen. Hij beschermt de mensen die dat namens hem moeten realiseren en is niet onder de indruk van ijdele pseudo-Ajacieden die voor hun domme beslissingen die de club verscheurden als drogreden aanvoeren dat ze alles in het belang van Ajax deden. Ten Have en Sturkenboom hebben tevens een mening over de media. Zij doen liever zaken met journalisten die hun subjectieve informatie ongecensureerd uitstortten over het publiek, waardoor er voor de lezer, luisteraar en kijker geen touw meer aan vast te knopen was. Ten Have en Sturkenboom hebben niets betekend voor Ajax, laat staan toegevoegd aan de club. Cruijff krijgt nu het voordeel van de twijfel en *Voetbal International* zal zijn project uitermate kritisch en journalistiek volgen. Ten Have werd niet geremd door enige kennis van voetbalzaken, Sturkenboom wilde zich alleen maar manifesteren, maar het feit dat Van Gaal zich leende voor dit louche scenario maakt duidelijk dat hij een ongeleid projectiel is, dat in een dwangbuis van zijn eigen ego functioneert. Een gevaarlijke emotionele tijdbom in een organisatie. Ajax mag zijn handen dichtknijpen met deze afloop.

Dwaze Moeders, mensenrechten en zakkenvullers

Adolf Hitler misbruikte in 1936 de Olympische Spelen in Berlijn voor zijn politieke idealen. Hij greep het sportevenement aan voor een charmeoffensief. Hitler wekte de indruk dat niemand iets te vrezen had, *Der Führer* had het beste met de wereld voor. Toen de Argentijnse generaal Jorge Videla in 1976 de macht greep en overeind bleef door zijn politieke tegenstanders te martelen en te vermoorden, kwam de dictator in de problemen omdat Amnesty International kritische rapporten publiceerde. Deze organisatie onthulde dat de tegenstanders van de junta boven zee uit vliegtuigen werden gegooid. Het zou zelfs om dertigduizend politieke gevangenen gaan, van wie nooit meer iets is vernomen. Kinderen die in de foltercentra ter wereld kwamen, werden door militairen geroofd en de moeders werden vervolgens vermoord. Videla creëerde een schurkenstaat met een bedroevend imago. De Dwaze Moeders, die dagelijks protesteerden op de Plaza de Mayo om aandacht te vragen voor hun verdwenen kinderen en kleinkinderen, kregen steeds meer publiciteit. Daardoor moest Videla met een tegenoffensief komen.

Hij besloot daarop de WK's hockey en voetbal, die in 1978 in Argentinië plaatshadden, daarvoor te misbruiken. Het land moest wereldwijd als gastvrij, vriendelijk en vrolijk overkomen. Nederland trapte daar niet in. Tijdens het hockeytoernooi in maart '78 hield international Hans Jorritsma, tegenwoordig teammanager van Oranje, een uitermate kritisch dagboek bij in *Vrij Nederland*, terwijl Freek de Jonge en Bram Vermeulen als Neerlands Hoop met de theatershow *Bloed aan de Paal* door het land trokken. De regering onthield zich van commentaar, maar in Argentinië bleek de Nederlandse ambassadeur jonkheer Donoré van den Brandeler een kritiekloze vazal van de junta. Ik was er destijds bij in Buenos Aires, waar de sprekende pop van Videla de media te woord stond. Verbijsterd noteerde de Nederlandse pers de uitspraken van de jonkheer. Zijn onnozele weergave van de Argentijnse samenleving stond haaks op de daadwerkelijke situatie. 'Ik heb in veertig jaar buitenlandse dienst nogal wat revoluties meegemaakt en ik kan zeggen dat ik nog nooit een revolutie met zo veel gejuich ontvangen heb zien worden als de omwenteling hier in 1976', zei hij. 'Nederland was er trouwens als een der eersten bij om de nieuwe regering te erkennen. De bevolking is niet terneergeslagen onder een militair juk.' De ambassadeur voegde er nog aan toe dat hij zich mateloos ergerde aan de verhalen over Argentinië in de Nederlandse media. Er was volgens hem geen enkele reden voor welke vorm van protest dan ook, in zijn ogen was Videla een keurige katholieke man.

De feiten die later boven water kwamen, waren dodelijk voor de naïeve ambassadeur. De Argentijnse junta schond structureel de mensenrechten en de in 1981 afgezette Videla leek aanvankelijk de dans te ontspringen dankzij de generale amnestie. Maar in 2003, na het aantreden van president Néstor Kirchner, koos de regering nadrukkelijk voor de kant van de slachtoffers en werd de voormalige dictator alsnog veroordeeld.

In 1978 kon de marketingstunt over het vrolijke en vrije Argentinië het alleen winnen van de kritische media als het land de wereldtitel voetbal veroverde. Daar moest alles voor wijken. Argentinië beschikte over een goed elftal, onmogelijk was het niet. Maar tijdens het toernooi moest de ploeg in de tweede groepsronde met vier doelpunten verschil winnen van Peru, anders zou Brazilië de finale tegen Nederland spelen. Terwijl kritische journalisten door de geheime politie in Amerikaanse limousines (Ford Falcon) zonder nummerborden werden gevolgd, maakte de junta zich zorgen over het beslissende duel met de al uitgeschakelde Peruanen. Ik zat erbij en ik keek ernaar. Peru werd met 6-0 van het veld gespeeld. De in Argentinië geboren Peruaanse keeper Ramón Quiroga maakte een ongeïnteresseerde indruk. Vóór de wedstrijd had Videla met Henry Kissinger, de voormalige Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, beide ploegen in de kleedkamers opgezocht. Jaren later zou de Peruaanse aanvaller Juan Oblitas verklaren dat de komst van Videla erg intimiderend was voor de voetballers.

In 1998 vertelde Quiroga in de Argentijnse krant *La Nacion* dat hij ervan overtuigd was dat er spelers waren omgekocht. Hij bedoelde vooral verdediger Rodolfo Manzo, die in Peru de bijnaam *La Vendido* (*De Verkochte*) kreeg. Verder wees hij naar zijn coach. Waarom stonden de wisselers Roberto Rojas en Raul Gorriti plotseling in de basis? En de keeper maakte zich zorgen over het aantal betrokkenen dat sindsdien op onnatuurlijke wijze om het leven was gekomen. Rojas overleefde een auto-ongeluk niet en trainer Marcos Calderón kwam om bij een vliegtuigcrash. Het keiharde bewijs van omkoping werd nooit geleverd.

Door publicaties in Peruaanse kranten van oud-senator Genaro Ledesma is de zaak plotseling weer actueel. Hij diende een aanklacht in bij de rechtbank in Buenos Aires en wil onder ede verklaren dat Argentinië de wedstrijd tegen Peru destijds kocht, wat ten koste ging van Brazilië. Volgens Ledesma was het een samenzwering – Plan Condor – tussen de twee Zuid-Amerikaanse junta's. In ruil voor de 6-0 zou Videla een groep politieke gevangenen hebben vrijgelaten, onder wie Ledesma. Ook ontving Peru veertienduizend ton graan en een flinke lening.

De zaak is nog niet officieel aangekaart bij de FIFA, maar ik sluit niet uit dat Brazilië erop aandringt. Ik hoop in elk geval dat de KNVB zich er niet in mengt. Het lijkt me ongepast met terugwerkende kracht de wereldtitel op te eisen. De Oranje-spelers hebben de acties in Nederland en het schrikbewind in Argentinië destijds alleen maar belachelijk gemaakt en gebagatelliseerd. Zij zijn de laatsten die een Wereldbeker verdienen. Als het zover komt, zou Nederland de bokaal moeten opdragen aan die moedige en wanhopige Dwaze Moeders, die nog steeds niet weten waar hun kinderen en kleinkinderen zijn gebleven. En misschien kan prinses Máxima eens aan haar vader vragen hoe de vork in de steel zit. Jorge Zorreguieta was de minister van Landbouw onder Videla.

Guus Hiddink bezit een kapitaal pand in de Amsterdamse grachtengordel en schurkt graag tegen mensen als Freek de Jonge aan. Hij drinkt zijn kop koffie bij voorkeur in een literair café en voelt zich thuis in semi-intellectuele VPRO-kringen; allemaal mensen die gepassioneerd actie voerden tegen de Argentijnse junta. Ik vraag me af hoe geëngageerd Nederland reageert op het nieuws dat Hiddink, naar verluidt tegen een salaris van tien miljoen euro voor anderhalf jaar, de technische baas wordt van Anzhi Makhachkala. In het

praatprogramma *Voetbal International* trachtte de ex-bondscoach zich afgelopen vrijdag nog als een veredeld sociaal werker te verkopen, die in Dagestan een jeugdopleiding, een medisch centrum en een ziekenhuis ging stichten. Nee, geld speelde geen rol in zijn leven, dat had hij al in overvloed.

Zou Hiddink nou echt denken dat het Nederlandse volk onnozel is? Dat honderdduizenden kijkers zich van alles laten wijsmaken door een hypocriete op geld beluste, oude corpulente coach die met zijn welvaartsbuik bijna uit zijn trainingspak knapt? Hiddink zou een kerel zijn geweest als hij de waarheid had verteld. Dagestan is een verderfelijk land in de door terrorisme geteisterde Kaukasus.

‘Mijn nieuwe baas Suleyman Kerimov heeft geen boodschap aan mensenrechten, volgens getuigen was hij aanwezig bij martelingen van zijn vijanden. We spelen de thuiswedstrijden in de armste en meest corrupte stad aan de Kaspische Zee. Er zijn daar volop restaurants, bordelen en nachtclubs en natuurlijk voldoende criminelen met kalasjnikovs om voor mijn veiligheid te zorgen. Ach, die honderd huurmoorden per jaar neem ik niet serieus, in Amsterdam moet je ook geen verkeerde afslag nemen. Tja, zo’n mensenrechtengroep als Memorial probeert de mensen tegen elkaar op te stoken, dat moet je gewoon negeren. Een normaal mens gaat natuurlijk nooit naar zo’n land, maar vertel mij eens waar ik elders tien miljoen euro in mijn zak kan steken. Daar mag iedereen het zijne van denken, maar ik ben 65 jaar, dat bepaal ik toevallig zelf.’

Voor een dergelijke tirade zou ik nog respect hebben gehad. Ik heb schijt aan de hele wereld, blijft een duidelijk en eerlijk standpunt. Maar het volk wijsmaken dat je ontwikkelingswerk gaat doen, is doorzichtig en oneerlijk. Hiddink gaat in een luxueus hotel in Moskou wonen en wordt met zijn voetballende miljonnairs voor elke thuiswedstrijd met een privéjet naar de zwaarbewaakte Russische deelrepubliek Dagestan gevlogen, waar de wetteloosheid hoogtij viert, waardoor de rijken steeds rijker worden en de lokale bevolking steeds armer wordt. Na de wedstrijd vertrekt het gezelschap meteen naar het vliegveld om terug te keren naar het tweeduizend kilometer van Makhachkala verwijderde Moskou, waar de spelers in de voorstad Kratovo wonen en trainen.

Anzhi was tot 18 januari 2011 een nietszeggende club in de marge. Toen kocht de puissant rijke zakenman Suleyman Kerimov de club met steun van Magomedislam Magomedov, de president van Dagestan. Anzhi kocht de Marokkaanse Nederlander Mbark Boussoufa, Yuri Zhirkov, Roberto Carlos, Samuel Eto’o en Balázs Dzsudzsák, die inmiddels is doorverkocht naar Dinamo Moskou. De technische leiding van Anzhi is sinds vorige week in handen van onze nationale trots Guus Hiddink en de bofkonten Ton du Chatinier en Zeljko Petrovic. Ik feliciteer ze met hun financiële meevaller, maar ze moeten geen sprookjes meer vertellen over sociale projecten en sportieve uitdagingen.

Zwijmelen met een boeiend nostalgisch voetbalboek

Het is een goed gebruik, dat jubilerende clubs een gedenkboek samenstellen. Vaak zijn dat haastig in elkaar geflanste obligate opsommingen van feiten met wat oude foto's, maar er zijn ook clubs die een indrukwekkend standaardwerk produceren. Het beste gedenkboek werd gemaakt door een aantal leden van de Amsterdamse club WV-HEDW, Wilhelmina Vooruit Hortus Eendracht Doet Winnen. De trilogie over de club, die Sportpark Middenmeer aan de Radioweg in Amsterdam als thuisbasis heeft, valt nauwelijks te overtreffen. De redactie stak er zo veel energie en liefde in, dat het een uniek document werd. Jubileumboeken blader ik vaak even door, maar de drie boeken over WV-HEDW heb ik helemaal gelezen, waardoor ik weet dat het beroemdste lid, Frits Barend, overschrijving aanvraag naar VV Buitenveldert, doordat hij de indruk had dat spelers van het eerste elftal werden betaald.

Vorige week viel er opnieuw een juweel van een jubileumboek op mijn bureau. Leraar Nederlands en freelance sportjournalist Maarten Omvlee wilde als ex-keeper een boek schrijven over beroemde Nederlandse doelverdedigers uit de jaren zestig en zeventig. Als pr-man van de Nijmeegse amateurclub SCH, waar zijn zoon Jaap de keeper van het eerste elftal is, raakte hij zo gefascineerd dat hij besloot een boek te schrijven over het negentigjarig bestaan van SCH. Ik heb het 445 pagina's tellende boek *De Verhalen Zijn De Wereld Nog Niet Uit* verslonden. Voor mij was het een nostalgische happening, het feest van de herkenning, want ik groeide op in de schaduw van Sportpark De Biezen aan de Rivierstraat.

Mijn vader en moeder komen uit Nijmegen en tot mijn twaalfde bracht ik veel tijd door bij mijn grootouders in de vooroorlogse Nijmeegse wijk het Waterkwartier. Het gebied achter de Nieuwe Hezelpoort, de toegangspoort tot het oude stadscentrum, heette Hees; daarom heet de in 1921 opgerichte buurtclub SCH, Sport Club Hees. De auteur neemt me weer mee naar de knusse en veilige jaren vijftig. Toen was het Waterkwartier nog geen verpauperd allochtonengetto, maar een gezellige volkswijk. Ik keek tegen nozems op, die jongens waren wat ouder, hadden een vetkuif, een meisje met een petticoat en scheurden op een Kreidler Florett door de Waalstraat. We wilden er in die jaren allemaal uitzien als de Amerikaanse tieneridolen met indrukwekkende kuiven, een phoney smile en ideale schoonzoonsmoelwerken. We waren één grote familie in het Waterkwartier. Iedereen haalde de boodschappen bij de Coöpwinkel van Slotje. Wim Vink, een vrouwonvriendelijke platte Nijmegenaar, die ik nooit zonder bolknak in zijn mond zag, was de groenteboer en de hele wijk ging met hetzelfde bloempotkapsel door het leven, waarop buurtkapper Van Haren patent had. Café De Industrie was het clubcafé van SCH, waar de mannen uit de buurt gingen biljarten en vaak liederlijk dronken werden. Ik was meer gefixeerd op het belletje van Van Dam, de ijscoman die keurig in een wit uniform, met een gemotoriseerde bakfiets het Waterkwartier afstruinde. In de Waterstraat was een snoepwinkel en in de Biezenstraat exploiteerde Janus Geurts zijn sigarenwinkel annex postkantoor. Daar haalde mijn opa kaarten in de voorverkoop van NEC en hij kocht er zijn zware shag, met Rizla-vloei, want

daar kreeg je voetbalplaatjes bij, waardoor ik nog steeds beschik over twee door sportverslaggever Leo Pagano geschreven boekjes *Voetbal Prominenten*. Met gespaarde foto's van Piet van der Kuil, Jan van der Wint, Tinus Bosselaar, Noud van Melis en al die andere legendarische voetballers uit de jaren vijftig.

Op zaterdagmorgen was het feest, dan ging ik naar het badhuis op het Maasplein. De huizen in volkswijken hadden destijds nog geen badkamers met douches. Daarom gingen de buurtbewoners naar het badhuis voor de wekelijkse poetsbeurt. Het echte topvoetbal beleefde je via de radio. Als Nederland op zondagmiddag tegen België speelde, kon je een kanon afschieten in het Waterkwartier. Dan zat iedereen aan de radio gekluisterd. De internationals speelden destijds nog niet bij Internazionale, Barcelona, Manchester City, Arsenal of Bayern München, maar bij VVV, 't Gooi, Scheveningen Holland Sport, NAC, SC Enschede en Fortuna '54. Ik zag alleen beelden van dergelijke wedstrijden tijdens het Polygoon Journaal in de bioscoop. De radioverslaggevers Ad van Emmenes, Dick van Rijn en Leo Pagano brachten het voetbal bij de mensen thuis. En in de rust luisterde heel Nederland ademloos naar het lullige gedichtje van Jan de Cler.

Het leven speelde zich thuis af, het was een huiselijke tijd. We luisterden met de hele familie naar Paul Vlaanderen en de *Bonte Dinsdagavondtrein* op de radio. Toen de televisie zijn schuchtere intrede deed, werd dat nog erger. Iedereen zat de hele avond voor de buis. In Nijmegen konden we meteen ook Duitsland ontvangen met voetbalanchorman Ernst Huberty. De dames roken allemaal naar Boldoot Eau de Cologne, de heren schoren zich met vlijmscherpe scheermessen, een enkeling had een elektrische Philishave. Op school schreven we met kroontjespennen en de avonden leken gezelliger door de met kolen gestookte haard. Nespresso bestond nog niet, in de koffie van Douwe Egberts of Van Nelle ging een lepeltje Buisman, voor de smaak. Alleen op zaterdagavond was er Coca-Cola, voor de jeugd, en bier, voor de volwassenen. Ik beschikte over een heel wagenpark aan Dinky Toys, verslond de boeken van Arendsoog, Pietje Bell en Bas Banning en iedere jongen had een Meccano-doos. In die jaren spaarde je van alles, postzegels, suikerzakjes, sigarenbandjes, luciferdoosjes, speldjes en vooral voetbalplaatjes, want de spelers hadden gelukkig nog nooit van het begrip portretrecht gehoord. De klassieke en uitgestorven generatie tv-omroepsters, Tanja Koen, Hannie Lips, Verti Dixon, Ageeth Scherphuis en Karin Kraaykamp, was kind aan huis en hoorde bij de familie.

Als kind van het Waterkwartier zat ik ieder weekeinde bij SCH. Er zaten drie voetbalclubs op rij aan de Rivierstraat, VV Nijmegen, SCH en Noviomagum, maar ik kwam alleen bij *De Blauwe Jungskes*. Daar speelden mijn idolen Bennie Werts en Tini van Reeken, tijdens wedstrijden zat ik in het gras achter het doel van de stijlvolle keeper Gerard Schönberger. In het Waterkwartier had de hechte gemeenschap een hekel aan Het Goffert Stadion. Veel bewoners, en leden van SCH, belandden in de crisisjaren in de steun en werden gedwongen als onderdeel van werkverschaffingsprojecten mee te helpen bij de aanleg van De Goffert. De depressie veroorzaakte veel armoede, maar de saamhorigheid en het verenigingsleven werden versterkt. De werkloze mannen uit het Waterkwartier die De Goffert bouwden noemden de thuishaven van NEC altijd de 'bloedkuul', doordat ze daar jaren keihard hadden moeten werken.

In 1957 volgde ik mijn held Van Reeken naar NEC. In 1962 kwam Werts, die eerst nog bij Leeuwarden speelde, ook naar rood-groen-zwart. Van Reeken was een geweldige clubspeler. Hij hield op 31 mei 1962 NEC in het betaalde voetbal door het enige doelpunt te maken tegen Oldenzaal en op 30 april 1967 schoot hij NEC tegen RCH naar de Eredivisie. Hij zat tegen Oranje aan, maar werd geen international. Hij bouwde zijn carrière af bij HVC en staat nog wekelijks langs de lijn bij SCH. Zijn voormalige clubgenoot Werts laat zich nooit meer zien. Hij stapte op bij NEC, doordat hij fullprof moest worden, hij bleef zijn baan in het Radboudziekenhuis tot zijn pensioen trouw. In 1970 tekende hij een contract bij Vitesse, maar de sfeer in Arnhem beviel hem niet, waardoor hij stopte met voetballen. Hij werd trainer bij Victoria Afferden, Hernani, en Avios. Tegenwoordig staat de begenadigde middenvelder bij Sportclub Woezik langs de lijn, waar zijn schoonzoon voetbalt.

Van Reken en Werts waren lokale helden die je dagelijks tegenkwam. Ze vonden NEC al een avontuur, waardoor ze geheel ten onrechte nooit voor een grote club speelden. SCH leverde overigens veel meer spelers aan NEC. Ook Chris van der Weerden, Rein Bosch, Henk Roos, Jo Sip, Leo Hermsen, Ronnie de Groot, Rein Baart en Eric van Rossum droegen het trotse blauwe shirt.

Dankzij het vuistdikke boek van Maarten Omvlee had ik een heerlijk weekeinde. Heel ouderwets op de bank, onder een schemerlamp, met de wedstrijden van Eredivisie Live op de buis, een Matelieff van De Olifant in brand, een glas Optimel bij de hand en een vuistdik boek, dat nostalgische gevoelens oproept, op schoot. Heerlijk, even geen Henk Bleker, Diederik Samson, Dominique Strauss-Kahn, Jannetje Koelewijn, Kees Tulleken, Ronald Plasterk of die onvermijdelijke Belg Peter Vandermeersch. Ik voelde me even terug in de tijd, in de jaren vijftig, toen er rust en ruimte was om een boek te lezen. Ik kan het u aanbevelen.

Hoogste tijd voor crisisberaad bij de KNVB

De coalitiepartijen VVD en CDA, plus gedoogpartner PVV, vergaderen onder politieke hoogspanning in het Catshuis. Het Centraal Planbureau heeft beraamd dat Nederland in 2013 een begrotingstekort van 28 miljard euro heeft, terwijl dat volgens de Europese normen slechts 19 miljard mag bedragen. Het kabinet moet 9 tot 16 miljard bezuinigen. Zelfs onze welbespraakte premier Mark Rutte voelt de dwangbuis van de nationale demagoog Geert Wilders knellen. Minister van Financiën Jan Kees de Jager rekt zich rot en oppositiekoning Emiel Roemer profiteert optimaal van al dat slechte nieuws. De kreet dat de rijken steeds rijker worden en de armen steeds armer, werkt als doping voor de SP.

We volgen het allemaal op de voet. En het is eigenlijk heel vreemd dat er nog nooit een heus crisisberaad in het betaalde voetbal is geweest. Ook in het voetbal worden de rijken steeds rijker en de armen steeds armer. Het meeste geld gaat naar de spelers. In Nederland proberen de clubs wanhopig de onrealistische strijd met de Europese top vol te houden, door voetballers onverantwoord hoge salarissen te betalen. Het resultaat is dat het profvoetbal zich diep in de rode cijfers beweegt en dan houdt de KNVB nog, als luis in de pels, een vinger aan de pols. De bond grijpt meteen in zodra de financiële situatie bij een club zorgwekkend wordt. Intussen leven de spelers bij de waan van dag. Na hen de zondvloed. Ze stellen onredelijke financiële eisen en zodra een club noodgedwongen een contract aanbiedt dat het ego van de speler krenkt, voelt hij zich niet met respect behandeld. Voetballers worden louter door eigenbelang gedreven, het algemeen belang is niet relevant. Hoewel de clubs met de rug tegen de uur staan, proberen de meeste beleidsbepalers via creatieve deals met sponsors en gefortuneerde leden van de businessclubs dergelijke voetballers te behouden. De druk van de supporters, sponsors, media en publieke opinie werkt emotiemanagement in de hand.

Het blad *Quote* stelde onlangs een toptien van de rijkste Nederlandse voetballers samen. Wesley Sneijder zou bij Internazionale vijftien miljoen euro bruto verdienen. In het Italiaanse belastingstelsel houdt hij jaarlijks acht miljoen netto over. Ondanks een dure echtscheiding en zijn flamboyante nieuwe diva Yolande heeft hij nu al een vermogen van twintig miljoen euro. Ook Phillip Cocu en Frank de Boer beschikken over een dergelijk kapitaal. Cocu stond zes jaar onder contract in Barcelona, maar verdiende bij PSV, voor Nederlandse begrippen, een topsalaris van twee miljoen. De Boer sprokkelde zijn vermogen bij elkaar dankzij lucratieve verbintenissen met Ajax, Barcelona, Glasgow Rangers, Galatasaray, Al-Rayan en Al-Shamal. Hij investeert in zichzelf als trainer van Ajax, het salaris is niet belangrijk.

Rafaël van der Vaart speelde bij Ajax, Hamburger SV, Real Madrid en Tottenham Hotspur 22 miljoen euro bij elkaar. Erg leuk en heel knap voor een jongen uit het woonwagenkamp in Heemskerk. De introverte Ajax-commissaris Edgar Davids versleet de Amsterdamse club, Crystal Palace, Tottenham Hotspur, Inter, Barcelona, Juventus en AC Milan. Dat leverde ook hem 22 miljoen op. Keeper Edwin van der Sar moest er liefst tot zijn veertigste voor werken,

maar het bij Ajax, Juventus, Fulham en Manchester United verdiende geld bracht hem wel dertig miljoen euro. Eenzelfde vermogen heeft de blessuregevoelige, maar zodra hij fit is geniale Arjen Robben. Geldzorgen kent hij niet, maar zodra een Duitse krant een kritisch artikel over hem schrijft, vermoedt hij een hetze. Zijn vader Hans beheert als persoonlijk manager van zijn zoon het vermogen.

Clarence Seedorf beschikt over een kapitaal van veertig miljoen. Hij deed in het verleden een paar onverstandige zakelijke investeringen, maar wordt nu begeleid door een vermogende Feyenoord-supporter, die samen met Seedorf de Italiaanse derdedivisieclub Monza kocht, waarmee de veteraan zich na zijn voetbalcarrière nadrukkelijk gaat bezighouden. Dennis Bergkamp hield 45 miljoen euro aan zijn spelerscarrière over. Hij kocht voor 5,3 miljoen een stuk grond in Blaricum, waar hij via een hypotheek van 7,5 miljoen een indrukwekkend wit paleis liet bouwen. Ruud van Nistelrooy staat op nummer één in de Quote-lijst. Hij beschikt over een vermogen van vijftig miljoen euro. De spits wilde afbouwen bij zijn grote liefde PSV, maar bij het modale Málaga in Spanje lag een grote zak oliedollars uit Abu Dhabi op hem te wachten. Van Nistelrooy twijfelde geen moment.

Ook coachen op topniveau is lucratief. Henk ten Cate stelde als voetballer weinig voor, maar als trainer, nu weer in China, vergaarde hij zes miljoen euro. De oude Leo Beenhakker heeft zelfs nooit geld verdiend met voetballen, maar was als coach wél succesvol, wat hem een vermogen van zeven miljoen opleverde. Ruud Gullit is als coach mislukt, maar beschikt altijd nog over een kapitaal van acht miljoen. Eenzelfde bedrag trainde Co Adriaanse bij elkaar. Frank Rijkaard en Marco van Basten hebben tien miljoen euro, terwijl Ronald Koeman beschikt over veertien miljoen. Dick Advocaat werkt hard, kiest structureel voor de werkgever die het beste salaris betaalt en geeft geen cent uit. Daardoor heeft hij een vermogen van 23 miljoen euro. Louis van Gaal leeft wél als een bourgondiër en ook hij bezit 23 miljoen. Guus Hiddink is de rijkste coach van Nederland. Hij heeft een kapitaal van 25 miljoen euro, waardoor zijn keus voor het geld in de schurkenstaat Dagestan onbegrijpelijk is.

Deze leuke lijstjes wekken de indruk dat iedereen in de voetballerij slapend rijk wordt, maar dat is een misvatting. De FIFA stelde een onderzoek in onder ruim vijfduizend profclubs. In 2011 bedroeg het gemiddelde salaris van een voetballer 184 duizend euro per jaar. Vedetten als Lionel Messi en Cristiano Ronaldo, die bij respectievelijk Barcelona en Real Madrid een miljoen per maand verdienen, trekken het gemiddelde natuurlijk wat omhoog. We vergeten vaak de grote groep modale spelers, zoals al die noeste ploeters in de Jupiler League. Uit het FIFA-onderzoek bleek dat ruim de helft van alle profs moet leven van minder dan 32 duizend euro per jaar. Dat zijn de gemankeerde voetballers die de kwaliteiten voor het grote geld missen, maar tussen deze anonieme spelers lopen tevens de sterren van de toekomst, waardoor het scouten in dergelijke competities wel degelijk zin heeft. Klaas-Jan Huntelaar, Derk Boerrigter, Ruud van Nistelrooy, Oussama Assaidi, Bas Dost, Eric Botteghin, Dries Mertens, Kevin Strootman, Nacer Chadli, Edouard Duplan en Yanic Wildschut werden gescout in de Jupiler League. Daarom is die afdeling als kweekvijver van eminent belang voor de continuïteit van het vaderlandse profvoetbal.

Maar ook díe clubs hebben het moeilijk. FC Volendam, Telstar, Go Ahead Eagles, MVV en FC Oss zijn financieel gezond, dankzij een zuinig beleid met een piepkleine begroting. De rest

van de Jupiler League heeft de grootste moeite de eindjes aan elkaar te knopen. Daarbij hebben die clubs met oneerlijke concurrentie van de Topklasse te maken, waar de beleidsbepalers creatiever kunnen zijn, doordat de KNVB hen veel minder verplichtingen oplegt. Het is onmogelijk en belachelijk dat clubs met een paar duizend toeschouwers, die nauwelijks aantrekkelijk zijn voor sponsors en weinig televisiegelden ontvangen, met fullprofs werken. In de Topklasse kan een speler hetzelfde bedrag verdienen en tevens werken aan zijn maatschappelijke carrière.

De Topklasse is als competitie, met een concentratie van amateur talenten, een goed initiatief gebleken. De stap naar de profs blijkt echter onoverbrugbaar, doordat die clubs dan worden geconfronteerd met hetzelfde eisenpakket waaraan de ploegen uit de Jupiler League ten onder gaan. De KNVB kan dat simpel oplossen door zowel van de Jupiler League als de Topklasse semiprof-competities te maken, waardoor die laatste afdeling een soort Tweede Divisie wordt. Er ontstaat dan wél een natuurlijke doorstroming. De verenigingen in de Topklasse zijn er klaar voor, vaak zijn ze beter georganiseerd dan de zieltogende clubs in de Jupiler League.

Zoals het nu gaat, schiet de KNVB zijn doel voorbij. Rijnsburgse Boys en Achilles '29 hebben laten weten niet te willen promoveren, waardoor dit jaar opnieuw geen club uit de Jupiler League degradeert. En door alle financiële problemen in de Eredivisie betekent het creëren van een opleidingsinstituut, een broedplaats van talent, onder de hoogste divisie een garantie voor de toekomst. Indien de KNVB niet snel ingrijpt, heft de Jupiler League zichzelf op. FC Wageningen, Haarlem en RBC Roosendaal bestaan niet meer. FC Dordrecht, FC Den Bosch, SC Veendam, FC Emmen, AGOVV Apeldoorn en Helmond Sport vechten wanhopig tegen een naderend faillissement. De Coöperatie Eerste Divisie schermt met mooie verkooppraatjes, maar het is voor de beleidsbepalers onmogelijk een club op een verantwoorde wijze te runnen met de verplichting een door fulltimers uitpuilende huishouding onder contract te nemen. Het betekent geen gezichtsverlies terug te keren naar semiprofessionalisme, het is noodzaak om te kunnen overleven en het heft meteen de oneerlijke concurrentie tussen de Jupiler League en de Topklasse op. Hoogste tijd voor crisisberaad. Zonder lastige gedoogpartner mag dat geen problemen opleveren.

Wlodi Smolarek was ongelukkig bij Feyenoord

In 1982, meteen na het WK in Spanje, probeerde toenmalig Feyenoord-directeur Hans Kraay senior de Poolse balvirtuoos Wlodzimierz Smolarek al naar Feyenoord te halen. Kraay riep daarbij de hulp in van de zakenman en Feyenoord-supporter Jan de Zeeuw, die was getrouwd met een Poolse vrouw en veel zakendeed in Polen. Er viel niet te onderhandelen met het Poolse ministerie van Sport, onder leiding van minister Boleslaw Kapitan. Vier jaar later, na het WK in Mexico, ondernamen de Rotterdammers een nieuwe poging. Bundesligaclub Eintracht Frankfurt was slagvaardiger, maar in 1988 kreeg Kraay toch zijn zin, al verlangden de Poolse officials wel 330 duizend D-mark en twee transitbusjes, die door Feyenoord-sponsor Opel beschikbaar werden gesteld. Het verblijf in De Kuip werd een martelgang voor de Poolse sterspeler, maar uiteindelijk voetbalde hij nog zes seizoenen voor FC Utrecht. Vorige week overleed hij geheel onverwacht in zijn slaap. Smolarek werd 54 jaar.

Wlodi Smolarek werd op 16 juli 1957 geboren in de Poolse industriestad Lodz. Zijn vader werkte in een textielfabriek en benutte elke vrije minuut om met zijn zoon te voetballen. Op tienjarige leeftijd werd Wlodi lid van Alexandrow Lodzki, de club van de textielfabriek. Kenners voorspelden hem een mooie carrière in het topvoetbal, wat voor vader Smolarek een reden was zich intensief met de ontwikkeling van zijn zoon bezig te houden. De hele wereld van Wlodi draaide om een bal. Om af en toe afstand te nemen en tot rust te komen, ging hij vissen. Dat zou zijn favoriete hobby worden.

Hij was zestien jaar toen Widzew Lodz, uitkomend in de tweede divisie, hem aantrok. Vier jaar later verhuisde de aanvaller gedwongen naar Legia Warschau. Hij werd opgeroepen voor militaire dienst en Poolse militairen waren nu eenmaal verplicht voor de legerclub uit te komen. Van het gewone soldatenleven merkte Wlodi weinig. Hij droeg dagelijks een uniform, maar in de praktijk was hij fullprof bij Legia Warschau. Hij had niets te klagen en vond het een feest dagelijks te trainen en te spelen met zijn grote voorbeeld Kazimierz Deyna.

Na zijn militaire dienst keerde Smolarek terug naar Widzew Lodz, waar de jeugdige Zbigniew Boniek intussen de sterspeler was. Poolse voetballers verdienden in die jaren al een veelvoud van het modale inkomen en hadden allerlei privileges, waardoor ze luxe artikelen konden kopen in dollarshops. Wlodi Smolarek was 23 jaar toen hij in 1980 debuteerde in het nationale elftal. In Buenos Aires speelde Polen tegen het Argentinië met Diego Maradona en Mario Kempes. Rapid Wien en Paris Saint-Germain toonden belangstelling voor de kleine Pool, maar spelers achter Het IJzeren Gordijn werden zelden verkocht, doordat de autoriteiten steekpenningen verlangden. Dat leverde Wlodi heel wat slapeloze nachten op. Als Voetballer van het Jaar in 1980, 1981, 1984 en 1986 wilde elke Europese topclub hem inlijven en uiteindelijk braken de Bundesligaclubs na het WK in 1986 de Poolse markt open.

Smolarek tekende een contract met Eintracht Frankfurt, maar werd er nooit gelukkig. Hij reed in een peperdure Mercedes en woonde in een luxueus hotel, maar merkte al snel dat

Duitsers op buitenlanders neerkeken. De pers was negatief, het publiek zette zich af tegen niet-Duitse spelers en ook trainer Kalli Feldkamp had een hekel aan de buitenlandse voetballers in zijn selectie. Voor Kraay en zijn rechterhand De Zeeuw was dat een reden opnieuw een poging te wagen. De slimme De Zeeuw maakte Smolarek enthousiast met verhalen over prachtige visstekjes in Nederland, hij gaf hem boeken over de gloriejaren van Feyenoord en doordat de vrouwen van beide heren goed met elkaar omgingen, regelde de Feyenoord-supporter in Ouderkerk aan den IJssel een huis voor de familie Smolarek, tegenover zijn eigen woning. Wlodi nam afscheid van Eintracht Frankfurt na het winnen van de DFB-Pokal.

Vanaf zijn eerste dag in Rotterdam rustte er een vloek op de relatie tussen de speler en Feyenoord. Vanaf de eretribune zag hij zijn nieuwe club voor het eerst spelen tegen FC Den Bosch. De harde kern was ontevreden over trainer Rinus Israel en wilde het hele ereterras schoonvegen, waardoor Smolarek meteen voor zijn leven moest rennen. Zijn vriend De Zeeuw regelde alles, al was dat ook nodig, want Feyenoord deed niets aan begeleiding van de nieuwe aanwinst. Wlodi had wél een uitstekende relatie met directeur Kraay en trainer Rob Jacobs, maar als gevoelsmens voelde hij zich door de club in de steek gelaten.

Dat werd nog erger toen Pim Verbeek in 1989 trainer werd in De Kuip. In de rust van de oefenwedstrijd in en tegen Eindhoven uitte de Europese topspeler Smolarek kritiek op de speelwijze van zijn ploeg, waarop de jeugdige Verbeek als door een adder gebeten reageerde. Vanaf dat moment gedroeg de trainer zich als een schoolmeester die zijn beste voetballer behandelde als een kleuter. In de pers riep Verbeek dat Smolarek te oud en versleten was, en doelpunten van de Pool deed de coach af als toevalstreffers. Wlodi mocht niet mee naar een UEFA Cup-wedstrijd bij VfB Stuttgart en na de komst van de Zweedse trainer Gunder Bengtsson, eind 1989, werd het nog erger. Op het moment dat Ger Lagendijk directeur werd in De Kuip, kreeg Smolarek meteen te horen dat hij op staande voet diende te vertrekken. Later bleek dat hij moest plaatsmaken voor een andere buitenlander. Lagendijk had de Tsjechoslowaakse aanvaller Stanislav Griga al gekocht, die overigens zou mislukken bij Feyenoord.

Smolarek voelde zich als oud vuil buiten de deur gezet. Hij was een gerespecteerd international en had grote toernooien gespeeld, hij lag er wakker van. Manager Hans Ooft van FC Utrecht schonk hem een nieuwe kans. Vanaf het moment dat daar Ab Fafié trainer werd, bloeide Wlodi weer helemaal op. Hij werd en voelde zich een halve Nederlander, al zou hij nooit negatief over zijn vaderland praten. Met de nodige humor en zelfspot kon hij mooie verhalen vertellen over de cultuur in Polen, waar de autoriteiten een vermogen verdienden aan de verkoop van voetballers. Zo betaalde Eintracht Frankfurt de Poolse officials vierhonderdduizend dollar, een container met sportkleding en een container met video-apparatuur, terwijl de Poolse staat de rechten op Smolarek behield. Ook De Zeeuw had de nodige ervaringen met de Poolse regering. Hij adviseerde Kraay eerst financieel rond te komen met Smolarek, daarna zouden beide Feyenoorders in de slag gaan met de officials. Die heren wilden negenhonderdduizend D-mark van de Rotterdammers. Uiteindelijk wisten de onderhandelaars de linksbuiten aan te trekken voor 330 duizend D-mark.

Smolarek groeide in Lodz op in een arbeidersmilieu. Daardoor onderhield hij een

emotionele band met de organisatie Solidariteit van elektromonteur Lech Walesa, die de arbeidersopstand begon op de Lenin Werf in Gdansk. Doordat in Polen geen vrijheid van organisatie van werknemers bestond, werd Walesa ontslagen. Het was een klap in het gezicht van de zittende politici dat de populaire voetballer en volksheld Wlodi Smolarek zich solidair verklaarde met de stakers. Er volgden allerlei dreigementen, waarop Smolarek geschrokken reageerde en zich wat meer op de vlakte hield. Walesa werd gevangen gezet, maar ontving in 1983 de Nobelprijs voor de Vrede, die zijn vrouw in Stockholm in ontvangst nam. Smolarek voelde het als zijn grootste overwinning toen Walesa in 1990 werd gekozen tot president van Polen.

Nadat de populaire *Smollie* in 1986 zijn actieve carrière had afgesloten bij FC Utrecht, haalde Feyenoord hem als jeugdtrainer naar Varkenoord. Hij had geen enkele ambitie ergens hoofdtrainer te worden, maar voelde zich op zijn plaats tussen de jonge talenten. Na dertien jaar nam hij in 2009 afscheid van de veel geroemde Feyenoord Academie. Smolarek begon weer naar zijn geboorteland te verlangen en kreeg een aanbieding als scout voor de Poolse voetbalbond te gaan werken. Dat deed hij met veel plezier in de anonimiteit, want Smolarek voelde zich nooit aangetrokken door de wereld van het klatergoud. Hij speelde veertien jaar in Polen, twee seizoenen in Duitsland en negen in de Eredivisie. Daarnaast kwam hij 63 keer uit voor Polen. Desondanks bleef hij een ietwat bescheiden, vriendelijke en lieve man die nooit iemand zou beschadigen en het liefst met rust gelaten wilde worden. Zijn ultieme geluk vond hij aan de waterkant met als grootste vriend zijn hengel. Alleen toen hij namens FC Utrecht tegen Feyenoord scoorde, kon hij zich even niet beheersen en rende hij overmand door emoties naar de Rotterdamse bank om daar provocerend te salueren voor de man die hem in De Kuip op zijn hart trapte, trainer Pim Verbeek.

Op 7 maart overleed Wlodziemierz Smolarek in zijn geboortestad Lodz. Afgelopen zondag namen de supporters van Feyenoord en FC Utrecht samen afscheid van een groot voetballer en een van de sympathiekste spelers uit de historie van het betaalde voetbal. De eensgezindheid en het respect waren indrukwekkend. Gedeelde smart is halve smart.

Phillip Cocu, niets is veranderlijker dan de mens

Niets is veranderlijker dan de mens. Een verblijf in het archief met de verhalen van Phillip Cocu betekent afzien. Cocu stond de pers vriendelijk te woord, maar op spraakmakende uitspraken was hij niet te betrappen. Hij gaf voorspelbare, obligate antwoorden. Het was nooit spannend, prikkelend of opzienbarend. Het kabbelde maar door, jaar in jaar uit, van club naar club en van interview naar interview. Ook inhoudelijk zijn de interviews ronduit teleurstellend. Evenals Guus Hiddink had Cocu bitter weinig te melden over voetbaltechnische onderwerpen. René van der Gijp vroeg zich onlangs af of hij wel kon praten, doordat hij hem er niet op had weten te betrappen. Cocu praat wel, maar hij zegt weinig. De enige relevante uitspraken die hij voortdurend herhaalde, maakten duidelijk dat de voormalige topvoetballer geen enkele ambitie had om ooit hoofdtrainer te worden. En dat is nu plotseling wel saillant.

‘Als ik stop met voetballen ga ik eerst een paar jaar helemaal weg uit het voetbal’, zei hij nog niet zo lang geleden. ‘Dan wil ik een paar jaar iets anders doen, andere werelden leren kennen. Trainer wil ik sowieso niet worden, schei uit zeg! Ik zou het wel kunnen, maar dat gezeik altijd met die spelers. Misschien ooit bij de jeugd, maar niet als hoofdtrainer. Ik heb jaren gevoetbald, dan zou ik weer met een zootje stress thuiskomen. Ik ben niet iemand die relaxed naar zijn elftal kan kijken. Als het slecht zou gaan, zou me dat opvreten, dat weet ik nu al. Voetbal is leuk, maar er moet wel gewonnen worden. En dan die publiciteit. Elke dag sta je met je kop in de kranten, er staan altijd camerateams voor je neus, bestuursleden bemoeien zich ermee en doen uitspraken in de media. Het is nooit rustig. Op de golfbaan kom ik wel tot rust, maar ik betrap mezelf erop dat ik de problemen uiteindelijk toch mee naar huis neem. Volgende keer beter, zeggen bepaalde spelers na een nederlaag. Dat moeten ze niet in mijn nabijheid doen, want dan is de kans op een uithaal groot. Nee, ik wil wel mijn trainersdiploma’s halen, maar trainer lijkt me geen aantrekkelijk vak. Ik heb net twintig jaar topvoetbal afgesloten, dan ga je toch niet opnieuw tussen die moeilijke gasten staan? Dan moet je weer elke wedstrijd winnen. Nee, ik blijf niet in het voetbalwereldje hangen, in elk geval niet als trainer. Ik ben verslaafd aan het spel, maar ik ben geen slaaf van het voetbal. Ik heb als voetballer genoeg van mezelf gevergd. Dan ga ik niet nog eens die spanning opzoeken. Dat zou te veel van het goede zijn. Ik zie mezelf niet als een trainer die rustig in de dug-out gaat zitten kijken. Ik oog misschien niet zo, maar ik ben wel zo. Mensen zien nooit mijn binnenkant. Ik lijk rustig. Het is mooi geweest. Ik zou wel graag eens een kijkje nemen in de wereld van de scouting, dat lijkt me een interessant vak.’

De PSV-leiding bestaat uit zwaargewichten. Technisch manager Marcel Brands was succesvol bij RKC Waalwijk en AZ. Hij werkt het liefst in de anonimiteit achter de schermen en moest de hoofdprijs betalen voor Dries Mertens en Kevin Strootman, omdat zijn scouts zaten te slapen toen FC Utrecht deze spelers in de Jupiler League ontdekte. Brands wekt de indruk dat hij bij AZ prettig samenwerkte met Louis van Gaal. Maar hij streepte Van Gaal

haastig van de kandidatenlijst als opvolger van Fred Rutten, toen de gedroomde nieuwe leider Mark van Bommel, de supporters, de lokale opiniebepalers Willy en René van de Kerkhof en ex-voorzitter Harry van Raaij, die maar geen afstand kan nemen van zijn club, lieten weten dat ze Van Gaal niet bij PSV vonden passen.

Algemeen directeur Tiny Sanders is een sterke persoonlijkheid. Waar Sanders binnentreedt, is hij de baas. De voetballerij heeft behoefte aan dergelijke dominante leiders. Hij was succesvol in het bedrijfsleven bij Campina, bij HCS verliep het wat minder voorspoedig. Sanders is een echte clubman, ook dat is niet onbelangrijk. Hij houdt van mensen in zijn organisatie met een visie en die werknemers moeten die kennis ook nog kunnen ventileren. Hij droomt van een heus boegbeeld als trainer. Een man die PSV vertegenwoordigt, die de pers te woord staat en in praatprogramma's aanschuift. Sanders wil zich met PSV profileren. Daarom had hij zijn bedenkingen over Rutten. Dat was een degelijke trainer, maar in de ogen van de PSV-directeur moet een coach tegenwoordig veel meer kunnen. Hij moet de club representeren, sponsors toespreken en televisiegeniek zijn. De loyale Rutten voelde dat goed aan en wist dat zijn einde naderde. Hij probeerde de eer aan zichzelf te houden door aan te geven dat drie jaar PSV genoeg was. Drie jaar zonder hoofdprijs met een coach die begrip had voor de financiële problemen van de club. Hij gaf geen kik toen Danko Lazovic, Ibrahim Afellay, Balázs Dzsudzsák, Nordin Amrabat en Carlos Salcido vertrokken. En de spelers liepen met hem weg en respecteerden Rutten in goede en slechte tijden. Maar zelfs de twee zwaargewichten Brands en Sanders lieten zich verleiden tot emotiemanagement, toen PSV werd weggespeeld door een superieur spelend FC Twente, in de lijn der verwachtingen verloor van Valencia en evenals de vorige seizoenen ten onder ging in Breda tegen NAC.

De heren namen de primitieve reacties van supporters die toegaven aan hun onderbuikgevoelens wel erg serieus. Na het gênante volksgericht rond de spelersbus bij De Herdgang vonden Brands en Sanders dat ze iets moesten doen. Brands lispelde iets over een frisse wind en Sanders maakte zichzelf belachelijk door een positieve impuls als argument te misbruiken voor het ontslag op staande voet van Rutten. Het was louter om de morrende achterban tevreden te stellen, want de spelers gingen gebukt onder een schuldgevoel. Zij wisten dat ze hun trainer hadden laten vallen. Om de geschonden status van Rutten te herstellen wilden de spelers tot het uiterste gaan, maar de PSV-bobo's wilden hun gezicht redden en hoopten als twee groene officials op het klassieke shockeffect. Ze acteerden blijkbaar slechts persoonlijkheden, maar ze opereren even opportunistisch als het gros van de beleidsbepalers.

Interim-trainer Phillip Cocu heeft nog nooit alleen voor een groep gestaan. Bondscoach Bert van Marwijk haalde hem bij zijn complementaire technische staf van Oranje. En bij PSV had hij een rol dicht bij de spelers, zonder verantwoordelijkheden. Volgend seizoen wil hij voor het eerst een jeugdelftal runnen om in het vak te groeien. En plotseling is de man, die geen trainer wilde worden maar in zaken ging met Café XO op de Korenmarkt in Arnhem en een online businessplatform Voetbalzaken.nl, hoofdtrainer van PSV. De praktijkervaring als topvoetballer kan geen probleem zijn, maar Cocu heeft nog nooit leidinggegeven, zelfstandig getraind, people-management verricht of namens een bedrijf als PSV een mediabeleid neergezet.

Phillip John William Cocu, geboren 29 oktober 1970 in Eindhoven, speelde twintig seizoenen profvoetbal, met PSV en Barcelona won hij een prijzenkast vol bekens en met Oranje speelde hij drie EK's en twee WK's. Hij heeft de juiste bagage om te kunnen uitgroeien tot een topcoach, maar Brands en Sanders gaan nu wel erg roekeloos met hem om. Ook zijn twee assistenten Chris van der Weerden en Ernest Faber zijn prima kerels, met een schat aan praktijkkennis, maar weinig ervaring als zelfstandig coach op niveau. Voetbaljongens gaan een dergelijke uitdaging aan, maar ze spelen met vuur. Johnny van 't Schip ging af bij FC Twente, Marco van Basten mislukte bij Ajax, Ruud Gullit wordt na Feyenoord niet meer serieus genomen, maar Frank de Boer blijft onder moeilijke omstandigheden overeind bij Ajax. En we moeten het afbrandrisico ook weer niet overdrijven, want met het spelersmateriaal van PSV doet iedere trainer een gooi naar de titel. En ook Cocu is minstens zo goed als het beschikbare materiaal.

Ik hoop dat hij zich wel realiseert dat Brands en Sanders trainer Rutten gretig opofferden om de achterban de mond te snoeren en de indruk te wekken dat ze in tijd van nood moeilijke beleidsbepalende beslissingen durven nemen. Zodra de publieke opinie zich tegen de club keert, wil de leiding overleven en wordt de trainer geliquideerd. Dan is het ieder voor zich en God voor ons allen. Ik gun Cocu het klassieke Phillip Cocu-effect, maar ik sluit niet uit dat Brands en Sanders eventuele successen claimen. Ik ben nogal geschrokken van de laffe slaafsheid waarmee dat duo zijn oren liet hangen naar wat emotionele kreten van zich misdragende seizoenkaarthouders en zielige figuren die ooit een rol speelden binnen PSV. Het klinkt misschien wat naïef en romantisch, maar dit had Fred Rutten niet verdiend. Daar zal zijn opvolger het roerend mee eens zijn. En Cocu moet eens uitleggen waarom hij nu plotseling wel verder wil als trainer.

Het sprookje van de korfballer uit Almelo

Doordeweekse wedstrijden volg ik altijd vanuit mijn luie Gispens-stoel met *NRC Handelsblad* op schoot. Zodra de wedstrijd niet boeit, erger ik me even heerlijk aan die zelfingenomen columnisten en die pedante Belg Peter Vandermeersch. Sinds hij hoofdredacteur van de kwaliteitskrant is, profileert hij zich als het zelfbenoemde geweten van Nederland. Maar *NRC Handelsblad* volgt de ontwikkelingen rond Hero Brinkman, Desi Bouterse, Jan Kees de Jager en het Catshuis op een voor de lezer integere wijze.

Dagelijks verlang ik naar het artikel waarin de VVD aankondigt het dwangbuis van Geert Wilders zat te zijn, al is de steun van een christelijke sekte die de koopzondag als wisselgeld inbrengt ook niet geloofwaardig. Ook het dreigende faillissement van de boekhandel Selexyz volg ik op de voet. Het zal me toch niet gebeuren dat na de sigarenboeren en de platenzaken ook de goede boekhandel verdwijnt.

De bekerwedstrijd tussen AZ en Heracles leek me een goede gelegenheid om de krant eens goed door te spitten. De wedstrijd was een formaliteit, AZ zou Heracles ongetwijfeld ondersteboven spelen. Maar niets was minder waar. Terwijl *Pauw & Witteman* al bezig waren op Nederland 1, zat ik nog te genieten van de volledig uit zijn bol gaande excentrieke Heracles-voorzitter Jan Smit. Zijn club speelde de trotse koploper van de Eredivisie met goed verzorgd voetbal van het veld en won verdiend met 2-4 in het hol van de leeuw, waardoor de volksclub uit Almelo zich voor het eerst in de 109-jarige historie voor de bekerfinale plaatste. Aan het lezen van de krant ben ik niet meer toegekomen.

Heracles was volgens de Griekse mythologie de zoon van oppergod Zeus en Alcmene. Hij beschikte over bovenmenselijke kracht. Uiteindelijk eindigde zijn leven op de brandstapel, maar toen de vlammen oplaaiden, werden de omstanders verblind door bliksemschichten. Plotseling was zowel Heracles als de brandstapel verdwenen. Sindsdien bevindt Heracles zich voor eeuwig bij de goden op de Olympus.

Toch werd de Almelse club op 3 mei 1903 in Hotel Schreuder aan het Stationsplein opgericht als Hercules en het toeval wilde dat de eerste voorzitter ook al Smit heette, H. E. Smit. Omdat er in Enschede al een voetbalclub Hercules bestond, werd de naam in 1906 gewijzigd in Heracles. Bertus de Freese en Frits Schipper waren in de jaren twintig de eerste internationals, in de jaren dertig speelde Frans van der Veen in Oranje en in de jaren zestig kwam Hennie van Nee voor het Nederlands elftal uit. De Almelse architect Krabshuis ontwierp in 1925 een prachtige houten hoofdtribune met tachtig logeplaatsen. De firma J. H. Weener uit Enschede bouwde het juweel, dat nog steeds dienst doet bij de amateurtak. In 1927 werd Heracles landskampioen. Op zondag 22 juni 1941 – de Duitse bezetters hadden de Engelse trainer Tom Jennings al opgepakt en in een interneringskamp in Münster gevangengezet – versloeg Heracles tegenstander PSV met 6-1, waardoor de Almelse club opnieuw kampioen van Nederland werd. Daarna werd de prijzenkast niet meer aangevuld.

In 1954 stapten acht spelers over naar de Twentse Profs, dat uitkwam in de wilde profvoetbalbond, waardoor Heracles zich even later inschreef voor de door de KNVB georganiseerde nieuwe profcompetitie. Vanaf dat moment leed de club een zieldogend bestaan. Ondanks de aanwezigheid van de structurele topscorers Joop Schuman en Herman Morsink, de vader van tv-persoonlijkheid Eddy Zoëy, moest Heracles in 1966 de hulp van de gemeente inroepen om overeind te blijven. In 1974 hikte de club opnieuw tegen een negatief vermogen aan en tot 1984 werd *De Trots van Almelo* op de been gehouden door de gemeente. Ook in de jaren negentig speelde de door financiële zorgen geteisterde club een marginale rol in het betaalde voetbal. Totdat Jan Smit de leiding op zich nam.

Als jongen van zes jaar bezocht Jan Smit al met zijn vader de thuiswedstrijden van Heracles aan de Bornsestraat. Zelf zou hij nooit voetballen, Smit was wel een nuttige korfballer bij AKC. Doordat hij er op de hbs met de pet naar gooide, belandde hij in de winkel voor huishoudelijke artikelen van zijn ouders. Dat beviel hem zo slecht, dat hij ging studeren en zich een paar jaar later de jongste deurwaarder van Nederland mocht noemen. In 1998 nam hij de leiding op zich bij Heracles. Smit had zich al jaren aan de beleidsvoering gestoord. Het was aan de Bornsestraat een doorgangshuis van trainers, technisch directeuren en voorzitters, terwijl de club er niets mee opschoot. Hij stichtte meteen een businessclub en op 5 augustus 1999 werd er met een wedstrijd tegen Ajax officieel afscheid genomen van het gezellige doch gedateerde stadion aan de Bornsestraat. Daarna werd er in het Polman Stadion gespeeld.

Vanaf die dag was de voorzitter als eerste op de club en deed hij 's avonds het licht uit. Hij huldigde het principe dat er geen euro meer uitging dan dat er binnenkwam. Smit liet zich niet verleiden tot onverantwoordelijke aankopen, hij betaalde geen extreme salarissen en door zijn permanente aanwezigheid trok hij aan alle touwtjes, waardoor hij voor stabiliteit en continuïteit zorgde. In de schaduw van het grote en succesvolle FC Twente, presteerde Heracles het onmogelijke. Smit bewees in Almelo dat een club met een begroting van 8,5 miljoen euro wel degelijk een rol van betekenis kan spelen in de Eredivisie. Hierdoor creëerde hij een voorbeeldfunctie voor al die clubs die met emotiemanagement in de rode cijfers belandden. Jan Smit is de regisseur van het succes in Almelo. Hij trekt zich niets van de ongeschreven voetbalwetten aan. Na een beschamende nederlaag of een wanprestatie stormt hij de kleedkamer binnen om zijn spelers op een donderspeech te trakteren, maar na de onverwachte winst op FC Twente strooide hij in de kleedkamer met extra premies. De voorzitter eet, drinkt, feest en huult met zijn spelers.

De overwinning op AZ in het bekertoernooi is een mijlpaal in de clubhistorie. Maar als supporter maakte Smit op 28 december 1974 ook al een bekersensatie mee. Die dag versloeg de kleurrijke spits Hans Polko uit het naburige Enter – hij had zichzelf aangemeld bij Heracles – de trotse topclub Ajax. Voor de wedstrijd kreeg Polko van trainer Ron Dellow een glas whisky met een rauw ei erin. Tijdens de wedstrijd was hij ongrijpbaar. Ondanks de aanwezigheid van Ruud Geels, Jan Mulder, Willy Brokamp, Arie Haan en Johnny Rep werd Ajax kansloos met 4-2 verslagen. Een sponsor gaf na afloop alle spelers een extra premie van vijfhonderd gulden en in de volgende ronde struikelde Heracles over het bescheiden Wageningen.

Sinds 2005 is Heracles een kerngezonde Eredivisieclub. Het Polman Stadion is intussen te

klein en Smit dreigde zelfs met zijn vertrek als de gemeente weigerde mee te werken aan de realisatie van een nieuw en groter stadion. De voorzitter die met minimale middelen het maximale rendement uit zijn club haalt, kreeg zijn zin. En hij stopt al zijn energie in de ontwikkeling van zijn club. Verder heeft hij weinig zorgen. Hij verkocht zijn incasso-onderneming aan de Nederlandse Credietverzekering Maatschappij en belegde de opbrengst met zijn Beheermaatschappij Ommen. Volgens het blad *Quote* behoort hij tot de vijfhonderd rijkste mensen van Nederland. Smit bezit een hotel, een golfbaan en een kunsthandel, plus een vermogen aan onroerend goed. Toch had de voorzitter ook niet gerekend op een finaleplaats in De Kuip tegen PSV. Op 8 april had hij al een vakantiehuis gehuurd op Vlieland, om met zijn vrouw wat tot rust te komen na een slopend voetbalseizoen.

In 1974 was spits Hans Polko uit Enter de matchwinner tegen Ajax. In Alkmaar waren doelman Dennis Telgenkamp en aanvaller Thomas Bruns, beiden zijn afkomstig van SV Omhoog uit Wierden, de bepalende spelers. Heracles is nog zo'n klassieke profclub met talenten uit de regio. Er staan spelers onder contract uit Glanerbrug, Oldenzaal, Enschede, Wierden en Hengevelde. Mark Looms is de enige speler uit Almelo.

De ex-internationals Peter Bosz en Hendrie Krüzen hebben de technische leiding. Assistent-trainer Krüzen heeft een baan voor het leven en zorgt voor de continuïteit. Na een lange voetbalcarrière, die hem langs Heracles, FC Den Bosch, PSV, KV Kortrijk, FC Luik, SV Waregem, AZ en Go Ahead Eagles leidde, streek hij weer in zijn geboorteplaats neer. En voorzitter Smit is dolblij dat zijn trouwe assistent-trainer niet over de vereiste diploma's beschikt, waardoor hij de clubcultuur kan bewaken. Toch kan het sprookje in Almelo niet eeuwig duren. Zodra Jan Smit stopt, is Heracles plotseling weer een modale club.

Een gemankeerde linkspoot en een wondermidvoor

Voor het Nederlandse voetbal was 1949 een gedenkwaardig jaar. In Heteren werd een linkspoot geboren, van wie er dertien in een dozijn gingen, waardoor hij louter voor modale clubs speelde. Maar hij zou wel tot in lengte van jaren een zelfingenomen en betweterige column schrijven op de laatste pagina van de *Voetbal International*. In hetzelfde jaar werd in Veendorp het zondagskind Kick Wilstra geboren. Hij werd de beste voetballer uit de vaderlandse voetbalhistorie. Beter dan Johan Crujff, Willem van Hanegem, Marco van Basten of Ruud Gullit. Geen wonder, want Kick Wilstra was een stripheld met de koptechniek van Kick Smit, de sierlijke stijl van Faas Wilkes en het spelinzicht van Abe Lenstra. Hij is intussen 63 jaar, maar zijn belevenissen bij de Engelse profclub Malton Rovers en het Italiaanse Titan, waarmee hij in Amerika tegen Brooklyn Badgers speelde, komen nog steeds geloofwaardig en realistisch over. Alle oudere jongeren groeiden in de jaren vijftig op met de avonturen van *Kick Wilstra De Wondermidvoor*.

Alle ervaringen uit de veilige jaren vijftig zijn blijkbaar in mijn hersenen gegrift. Sparta trok in 1953 het meeste publiek. Op Het Kasteel zaten gemiddeld 19.150 Spartanen. Feyenoord speelde dat jaar voor een matig gevulde Kuip, gemiddeld 14.553 toeschouwers, terwijl Ajax met 11.154 toeschouwers gemiddeld genoeg moest nemen. Opvallend is dat het deftige Haagse HBS (Houdt Braef Stant) liefst 13.961 beter gesitueerden gemiddeld trok. Ook Vitesse (13.385 toeschouwers), ADO (11.615) en SVV (10.692) waren publiekstrekkers. De wilde profcompetitie was het gesprek van de dag. Alkmaar, met Evert en Klaas Smit van Volendam, Amsterdam met Hans Boskamp van Ajax en Cees Kick van De Volewijckers, Fortuna '54 met Frans de Munck van 1. FC Köln en Cor van der Hart van Lille, De Graafschap met zes basisspelers van Vitesse, Den Haag met Piet Kraak van Stormvogels en Bertus de Harder van Bordeaux, Rapid '54 met Noud van Melis van Eindhoven en Wiel Coerver van Bleijerheide, Rotterdam met Wim Landman van Sparta en Henk Schouten van Excelsior, Twentse Profs met de beste spelers van Heracles en Enschedese Boys, Utrecht met Louis van den Bogert van DOS en Wout Heinen van Spakenburg, die later zijn moeder beloofde nooit meer op zondag te voetballen, en Venlo met Herman Teeuwen van VVV en Dick Snoek van Eindhoven gingen de spelers betalen. De KNVB sprak er schande van.

Mijn allereerste bezoek aan De Goffert betrof een wedstrijd tussen het voorlopig Nederlands elftal en Borussia Dortmund. Daar kwamen destijds 30.000 mensen op af. Nederland won met 3-1. Max van Beurden van BVV en Tonny van Ede van Sparta waren de uitblinkers. De Nederlandse Televisie Stichting weigerde de interland België-Nederland uit te zenden, omdat de NTS van de KNVB slechts 45 minuten mocht uitzenden. Vervolgens ging het volk zonder mokken bij de radio zitten. Ik herinner me ook nog een wedstrijd op Nieuw-Monnikenhuize in Arnhem. Nederland B tegen Leeds United. Met Rinus Michels van Ajax als midvoor, Jan Klaassens van VVV op het middenveld en doelman Stan de Rijk van MOC '39, hij zou later jaren het doel van NAC verdedigen. Leeds United won met 1-2.

Faas Wilkes ging als prof naar Internazionale en streekgenoot Wim Lakenberg naar het Italiaanse Pro Patria. Jaren later zou hij als trainer van de dorpsclub SDOO twee keer per week op zijn Sparta-bromfiets van Nijmegen naar Heteren rijden om ons te trainen. Ik keek geweldig tegen die man op, hij had als prof in Italië gespeeld. Zijn dochter was zangeres van een band, zij vrolijkte de feestavonden van de club op met klassiekers van Fats Domino en The Everly Brothers. We waren in die jaren gezagsgetrouw en snel tevreden. Af en toe verdwaalde er in de provincie een exemplaar van het Rotterdamse jeugdblad *De Ketelbinkiekrant* of de Amsterdamse stripkrant *Kapitein Robs Vrienden*. De bladen kostten slechts twintig cent, maar bereikten zelden Gelderland. In 1954 verscheen er een reclamefolder met vrijwel dezelfde inhoud, met de titel *Remia Post*. Het weekblad werd gratis verkregen bij Remia-producten. Het waren collector's items en kostbaar ruilmateriaal, want iedere jongen was gek op de strip *Kick Wilstra De Wondermidvoor*.

Tekenaar Henk Sprenger schiep zijn held in 1949, maar midden jaren vijftig verschenen er oblongboekjes (de rug aan de korte zijde) bij de sigarenhandel. De erkende boekhandel haalde daar zijn neus voor op, omdat strips als jeugdbedervende lectuur werden gezien. We lazen de boekjes letterlijk en figuurlijk stuk. Ooit had ik alle achttien delen compleet, ik zou niet weten waar ze zijn gebleven. Ik weet intussen wel dat er op beurzen woekerprijzen voor betaald worden.

Henk Sprenger, geboren op 3 januari 1919 in Oostknollendam, bepaalde in de jaren vijftig met Maarten Toonder het gezicht van de Nederlandse stripcultuur. De strips werden hoofdzakelijk voor kranten gemaakt en waren daarom zwart-wit getekend. In het realistische genre was Sprenger een van de sleutelfiguren voor de ontwikkeling van de strip. De succesvolle tekenaar volgde nauwelijks tekenlessen. Al doende maakte hij zichzelf het striptekenen eigen. Hij tekende niet alleen zijn verhalen, hij schreef tevens de teksten en bedacht de plots. Zo tekende hij jarenlang twee strips per dag voor meerdere kranten. *Kick Wilstra* en *Piloot Storm* waren razend populair.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werkte Sprenger bij Toonder Studio's als animator op de afdeling tekenfilm. Hij publiceerde ook tekeningen in het tijdens de oorlog ondergrondse blad *Metro*. Na de oorlog werden de tekeningen pas gesigneerd. Tijdens de bevrijding kwam Sprenger in contact met de Canadese officieren Bill Percey en George Routley, die hem het blad *The Maple Leaf* gaven. Daarin stond een strip van de beroemde tekenaar Al Capp, die hem inspireerde zelf strips te gaan tekenen. Hij debuteerde met *Demomeneiland*. Begin jaren vijftig sloot hij zich aan bij het Swan Features Syndicaat, een organisatie die de belangen van striptekenaars behartigde. In die periode tekende hij voor het *Tom Poes Weekblad*, maar hij brak door met de sciencefictionavonturen van *Piloot Storm*. Vervolgens stortte de voetballiefhebber en Blauw-Wit-supporter zich op *Kick Wilstra*.

Kick Wilstra De Wondermidvoor was een commercieel succes, maar de tekenaar ging ten onder aan de druk om dagelijks de strips te moeten produceren. En erg lucratief was het ook al niet, want Sprenger had ook nog een volledige baan bij vliegtuigfabrikant Fokker. In de jaren zeventig werd hij benaderd om een nieuwe serie te maken, maar de tekenaar begon er nooit aan, terwijl de bekende Nederlanders Jan Mulder en Freek de Jonge in de publiciteit aangaven dat ze fans waren.

In 1973 bracht Uitgeverij Skarabee wel vier paperbacks op de markt, maar die boeken lagen al snel bij De Slegte, waardoor deel vijf en zes nooit verschenen. In 1984 verschenen de verhalen als bijlage bij het weekblad *Panorama* en in 1996 werden alle verhalen herdrukt door Uitgeverij Boumaar. In 1999 verschenen er bizarre boekjes over Kick Wilstra, met veel seks. De held werd neergezet als een softie die zich in de oorlog met bloemschikken bezighield, zijn vader was een zuiplap en zijn moeder een moffenhoer. Het stoorde Sprenger mateloos, maar toen hij op 29 december 2005 overleed, was hij nooit meer aan een nieuw verhaal over de ultieme held voor hele generaties begonnen.

De populariteit van de jaren vijftig stripheld Kick Wilstra is daarna nooit meer overtroffen. Maar als een hedendaagse tekenaar de levens van Wesley Sneijder, Dirk Kuijt en Robin van Persie in een nieuwe uitgave van Kick Wilstra stopt, liggen de verhalen voor het oprapen. Intussen is de enige echte Kick Wilstra van Henk Sprenger jeugdsentiment, nostalgie. De tekenaar woonde het grootste deel van zijn leven in Amsterdam. Daarom speelde zijn stripheld in Nederland voor Victoria, de voorloper van zijn geliefde Blauw-Wit. Zelf speelde Sprenger waterpolo, eerst in Zaandam bij De Ham, later in Amsterdam bij DJK. Hij maakte ooit nog wel een serie stripverhalen over linksbuiten Piet Keizer, maar dat werd geen succes.

Intussen bewaakt zijn kleindochter in samenwerking met de nostalgische voetbalsite www.voetballegends.nl het complete oeuvre van Henk Sprenger. Vanaf deze week worden de strips als kunstwerken op linnen afgedrukt, waardoor alle oudere jongeren van Nederland naast Corneille, Karel Appel, Anton Corbijn en Herman Brood ook Kick Wilstra aan de muur kunnen hangen. Die in 1949 geboren voetbaljongens maken deel uit van een taaie generatie. Die weten van geen ophouden, daar zijn we nog lang niet van verlost.

De vergeten verlegen vedette Lambert Verdonk

Coen Moulijn en Piet Keizer waren legendarische linksbuitens in de jaren zestig. Ook Peet Petersen en Dick Hollander konden goed uit de voeten op de linkervleugel. In 1968 debuteerde Rob Rensenbrink op die positie in Oranje, maar ik hoor de naam Lambert Verdonk nooit meer. Hij is een vergeten voetballer. Dat heeft ongetwijfeld te maken met zijn introverte en bescheiden karakter. Journalisten lagen er wakker van als ze de op 20 september 1944 in Hoensbroek geboren linksbuiten moesten interviewen. Verdonk was een begenadigd voetballer, maar had een bloedhekel aan contacten met de media. Toch was de verlegen Limburger de gedoodverfde opvolger van Moulijn en Keizer.

Bondscoach Elek Schwartz probeerde het in 1964 vier keer met de PSV'er in Oranje, tegen België, Oostenrijk, Zweden en Albanië. Vervolgens had Verdonk een uitermate avontuurlijk voetballeven, dat hem langs Sparta, NEC, Go Ahead Eagles en de Franse clubs Olympique Marseille, Ajaccio en Angoulême leidde. Op het moment dat hij de kroon op zijn werk had moeten zetten, tijdens het beroemde WK in 1974, stopte hij met voetballen en werd Verdonk postbode in Limburg.

Plotseling plofte er vorige week een door de liefhebber Driek van 't Hoofd op ideële basis gemaakt boek over het leven van Lambert Verdonk op mijn bureau. Van 't Hoofd schreef *Een Voetballeven Op Linksbuiten* om de oude fans van de speler een plezier te doen. Doordat Verdonk zich sinds 1974 nooit meer profileerde, had ik hem niet herkend. Op de actuele foto oogt hij als een keurige oudere heer, met een intussen kaal hoofd, die tevreden voor de fotograaf poseert. Maar het blijft een mysterie waarom een geniale linksbuiten, een serieuze concurrent van Moulijn, Keizer en Rensenbrink, vóór zijn dertigste stopte om de rest van zijn werkzame leven als postbode te slijten.

Lambert Verdonk was de zoon van een mijnwerker en groeide op in de arbeiderswijk Mariarade in Hoensbroek. Toen hij zes jaar was, overleed zijn vader en moest zijn moeder met drie opgroeiende kinderen rondkomen van de bijstand. Lambert werd in die jaren regelmatig gekweld door honger, doordat er geen geld voor eten was. Die ellende probeerde hij te verdringen door te gaan voetballen bij SV Hoensbroek. Als zijn voetbalschoenen versleten waren, kocht zijn vriend Henk Goldschmidt nieuwe. Maar er braken betere tijden aan, want in 1962 werd Verdonk uitgenodigd voor de UEFA-jeugd. Plotseling reisde hij per vliegtuig door Europa, verbleef hij in keurige hotels en nuttigde hij uitgebalanceerde sportmaaltijden. MVV en Sittardia boden hem een contract aan, maar Verdonk tekende uiteindelijk voor PSV, waar hij vierhonderd gulden per maand verdiende. Alle spelers, inclusief de vedetten Roel Wiersma, Toon Brusselers en Willy van der Kuijlen, waren semiprof. De meesten hadden een baan bij Philips, zo ook Verdonk. Zijn concurrent op links was de Zwitserse international Toni Allemann, maar Verdonk keek zijn ogen uit. Voor elke training lag er schone kleding klaar en waren de voetbalschoenen gepoetst. En hij reisde met PSV overal naartoe om Europa

Cup-wedstrijden te spelen.

Evenals zijn teamgenoten Piet Giesen en Gerard Hoenen was Verdonk in de kost bij mevrouw Timmer aan de Pieter Huijssensweg in Eindhoven. Op 22 maart 1964 debuteerde de kostganger in Oranje tegen België. Ondanks de 0-0 vonden de Nederlandse media de debuterende linksbuiten een gouden greep van de bondscoach. Even later pleegde de militaire dienst roofbouw op Verdonk. Hij kwam in die periode uit voor PSV, Oranje en het Militair elftal. Toch werd de Limburger elke morgen om vijf uur uit zijn bed getrommeld en moest hij vaak een dag voor een belangrijke wedstrijd met volle bepakking een mars van twintig kilometer lopen of twee dagen op wacht staan. Verdonk vond het een verschrikking en was van mening dat er met twee maten werd gemeten, want zijn generatiegenoten Johan Crujff en Willy Dullens hoefden níét onder de wapenen. Nadat hij tegen Vitesse geblesseerd was geraakt, reisde hij naar huis, wat hem op zes weken licht arrest kwam te staan. Toen hij uiteindelijk afzwaaide, had hij zestig dagen arrest voor allerlei vergrijpen gehad.

Verdonk denkt met plezier terug aan zijn medespeler Horst Nussbaum bij PSV. In de jaren tachtig zat de Limburger thuis tv te kijken en dacht hij de schlagerzanger Jack White te herkennen. Dat was de speler die in de kleedkamer van PSV altijd op zijn gitaar zat te tokkelen. De club bood Verdonk een nieuw driejarig contract aan, maar bij Sparta kon hij veel meer verdienen. Manager Ben van Gelder was woedend en riep dat Verdonk tevreden moest zijn, omdat hij het dubbele van een arbeider bij Philips verdiende. Bij Sparta maakte de linksbuiten kennis met trainer Wiel Coerver, die als speler van Rapid JC in 1956 kampioen van Nederland was geworden. Verdonk respecteerde de trainingsmethode van de gedreven Limburger, maar dat maniakale fanatisme van Coerver was niet aan hem besteed. NEC was zijn volgende club, omdat Sparta-voorzitter Dolf Aarse begrip toonde voor het feit dat Verdonk er financieel flink op vooruitging. Nadat Elek Schwartz hem al vier keer had opgeroepen voor Oranje, kwam ook diens opvolger George Kessler speciaal naar Nijmegen om de linksbuiten te beoordelen, al koos hij uiteindelijk toch voor Rensenbrink. Toen Coerver trainer van NEC werd, stapte Verdonk over naar Go Ahead Eagles. De aanpak van trainer Barry Hughes sprak hem meer aan, maar de Limburger ondervond verrassend veel concurrentie van de jonge Bert van Marwijk. Verdonk speelde proefduels voor FC Luik en – samen met Guus Hiddink – bij KV Mechelen, maar na een oefenwedstrijd met Olympique Marseille tegen Feyenoord, tekende hij in 1971 een contract in Zuid-Frankrijk. In Marseille kon hij goed opschieten met ploeggenoot Gilbert Gress. De Duits sprekende Gress waarschuwde hem voor de plaatselijke onderwereld, die de club vanaf het ereterras terroriseerde. De trainer had zelfs een pistool gekocht en verliet via de achterdeur het stadion. Tijdens een vlucht naar Reims merkte Verdonk dat bijna alle meereizende supporters een wapen droegen en op de tribune werd op leven en dood gevochten. De spelers werden regelmatig uitgenodigd bij invloedrijke fans. Dat waren dan schatrijke onderwereldfiguren die smeten met geld en de club als hun speeltje zagen. Uiteindelijk won Verdonk met Marseille wel de dubbel.

Een jaar later waren er miljoenen uit de clubkas verdwenen. De dure spelers moesten vertrekken, Verdonk ging naar AC Ajaccio, op het eiland Corsica. Het team reisde per vliegtuig naar uitduels en van die gelegenheid maakte de voorzitter gebruik om mevrouw Thea Verdonk te verleiden tot een romantische tocht met zijn zeewaardige jacht. Daar keek

overigens niemand van op, want de voorzitter had een reputatie. Voor elke wedstrijd verschenen er bestuursleden met hun kinderen en andere familieleden in de kleedkamer en werkelijk iedereen had een pistool of een mes op zak. Zodra er een thuiswedstrijd verloren ging, werd de scheidsrechter gemolesteerd. Verdonk was blij dat Angoulême hem terughaalde naar het vaste land. Maar daar was de medische begeleiding hopeloos. Nadat hij last had gekregen van een achillespeesblessure, gaf de clubarts hem zestig injecties.

Intussen had hij een aannemer opdracht gegeven in de Limburgse plaats Heerlerheide, nabij het veld van Groene Ster, een grote bungalow te bouwen van zijn verdiende voetbalgeld. Nadat Verdonk de rekening had betaald, ging de aannemer failliet en was de linksbuiten zijn geld kwijt. Roda JC, VVV, Fortuna Sittard en MVV wilden hem contracteren, maar Verdonk was het zat. Zijn zwager Rudie Markgraaf adviseerde hem te solliciteren als postbode in Hoensbroek. Op het moment dat Oranje zich voorbereidde op het WK in 1974, zette Verdonk op 29-jarige leeftijd een punt achter zijn carrière. De Nederlandse clubs deden hem de mooiste aanbiedingen, Angoulême wilde het contract verlengen, maar de ex-international kon het niet meer opbrengen en was dolgelukkig dat hij als postbode aan de slag kon.

Hij speelde nog even voor Limburgia en een paar jaar als linkermiddenvelder bij EHC. Vervolgens werd het Duitse Hillensberg, waar de eigenaar van zijn stamcafé speelde, zijn laatste club. De getrukte linksbuiten heeft niet alles uit zijn mogelijkheden gehaald, maar heeft nergens spijt van. Aan zijn voetbalcapaciteiten lag het niet, hij was te bescheiden en te verlegen. Met plezier denkt hij terug aan de wedstrijden in de UEFA-jeugd met Willy Brokamp. Als jongens uit het Westen een opmerking maakten over hun zachte *g*, liet Brokamp zich niet intimideren. ‘Stuur je vriendin maar eens langs, dan zal ik eens laten zien wat je met een zachte *g* allemaal kunt’, blufte hij dan.

De mooiste herinnering van Verdonk dateert van na een duel tussen Olympique Marseille en Ajax. Toen vergaarde hij status in de kleedkamer, doordat Johan Cruijff, met wie hij een keer in Oranje speelde, hem na afloop kwam opzoeken om een praatje te maken. Lambert Verdonk; we waren hem al vergeten, maar hij is er nog steeds, al is hij niets veranderd.

Mario Balotelli zoekt professionele hulp

Het Engelse voetbal heeft een roemrucht verleden met geniale rebellen. Het publiek koesterde de *bad guys* op de velden. Flamboyante persoonlijkheden, die zich niets aantrokken van de gevestigde orde, werden op handen gedragen en waren mateloos populair. Manchester City-vedette Mario Balotelli heeft het nu te bont gemaakt. De publieke opinie keert zich tegen hem. Alleen City-supporter, notoire querulant en zanger/gitarist Noel Gallagher van de band Oasis blijft hem steunen. 'Het Engelse voetbal heeft kleurrijke spelers als Mario nodig', zegt hij. 'Mario is een echte rock-'n-roller. Er zit een beetje Mario in iedere voetbalsupporter.' Manchester City-manager Roberto Mancini is dat station inmiddels gepasseerd. Hij vraagt zich vertwijfeld af waarom hij het begenadigde 21-jarige talent van Internazionale naar Engeland haalde, want hij wordt nu afgerekend op het structurele wangedrag van zijn ongedisciplineerde pupil.

Als jongen van zeven jaar werd Balotelli al door zijn club geroyeerd, omdat hij niet in het gareel was te houden. Als speler van Lumezzane weigerde hij na een doelpunt te juichen. Toen trainer Michele Cavelli daar iets van zei, antwoordde Balotelli dat hij pas zou juichen zodra hij het winnende doelpunt in een Champions League-finale maakte. Ooit passeerde Cavelli hem. Bij een 0-1 achterstand mocht de spits invallen. Vervolgens maakte hij een geniale solo, maar voor open doel schoot hij demonstratief naast. Om de trainer te straffen voor diens domme beslissing, zou Balotelli later verklaren. Bij Inter begon hij met een boete van zeventuizend euro, nadat hij het publiek van Chievo Verona had geprovoceerd. De aanvaller werd zelfs uit de selectie gezet omdat hij zich op de Italiaanse tv liet interviewen in een AC Milan-shirt en zich een *Milanista* noemde, een sympathisant van Milan. Even later werd hij geschorst omdat hij het heilige shirt van Inter na een wedstrijd tegen Barcelona woedend weggooid. Nadat hij was gaan stappen met maffiabazen, was de maat vol en verkocht Inter hem aan Manchester City.

Daar begon Balotelli met een rode kaart tegen West Bromwich Albion. Zelfs tijdens de trainingen zorgde hij voor rellen en vechtpartijen met zijn teamgenoten Jérôme Boateng, Vincent Kompany, Aleksandar Kolarov en Micah Richards. Balotelli gooide een dartpijlje naar een medespeler en zat als reserve van Italië op de bank met zijn iPad te spelen. Tegen Dinamo Kiev liep hij opnieuw tegen rood aan en in zijn badkamer speelde hij met gevaarlijk vuurwerk, waardoor er brand uitbrak. Tijdens een bezoek aan Milaan maakte hij de binnenstad onveilig met zijn roekeloze rijstijl, hetgeen hem een serie bekeuringen opleverde. Toen Balotelli eindelijk voor Italië mocht spelen, verscheen hij in het verkeerde shirt op het veld en voor een wedstrijd tegen Bolton Wanderers bezocht hij tot diep in de nacht een stripclub, wat hem een boete van 133 duizend euro opleverde.

Ook in Manchester teisterde de Italiaan het verkeer. Eerst reed hij zijn Audi in de prak en even later was hij met zijn Bentley betrokken bij een aanrijding. Na een domme overtreding

tegen Liverpool kreeg hij het aan de stok met manager Mancini en even later leverde een smerige overtreding tegen Tottenham Hotspur hem een schorsing van vier duels op. Tegen Sunderland maakte hij op gênante wijze ruzie met medespelers over het nemen van een vrije trap en nu is hij opnieuw geschorst, omdat hij tegen Arsenal twee gele kaarten kreeg. Tijdens de kerst zorgde hij voor een ludiek incident. Bij de politie van Manchester kwam een melding binnen dat een zwarte Kerstman in het centrum van de stad geld uitdeelde aan voorbijgangers. Onder de grijze baard ging Balotelli schuil. In Engeland heeft iedereen de hoop intussen opgegeven dat de spits ooit nog een zinvolle bijdrage aan Manchester City zal leveren.

Mario Barwuah Balotelli werd op 12 augustus 1990 geboren in Palermo, op Sicilië. Hij was de zoon van de Ghanese asielzoekers Thomas en Rose Barwuah. De geboorte verliep niet vlekkeloos. Complicaties aan de ingewanden van de baby zorgden ervoor dat de jonge ouders voortdurend in het ziekenhuis zaten. Nadat ze naar Brescia waren verhuisd, konden ze de situatie niet meer aan. Daarom vroegen ze sociale steun aan, waarop de maatschappelijk werkers adviseerden het kind onder te brengen bij een gastgezin, dat de ziekenhuisrekeningen wél kon betalen. Uiteindelijk vond Mario onderdak bij Francesco en Silvia Balotelli, een Italiaans koppel uit de middenklasse, dat al twee zonen en een dochter had. De adoptieperiode bedroeg een jaar, maar het pleeggezin schakelde een advocaat in om Mario te kunnen behouden.

De kleine jongen toonde nooit enige interesse in zijn biologische ouders. Hij is van mening dat zijn echte ouders pas belangstelling toonden toen hij als voetballer furore maakte, waardoor ze geld roken. Ondanks zijn donkere huidskleur voelt Mario zich Italiaan. Op zijn achttiende kreeg hij zijn Italiaanse paspoort en veranderde hij zijn achternaam van Barwuah in Balotelli. Hij gaf als verklaring dat zijn biologische ouders hem in de steek hadden gelaten en dat zijn adoptieouders hem liefde gaven. In de Italiaanse media klaagden zijn biologische ouders regelmatig over de desinteresse van hun verloren zoon. Tijdens verjaardagen of feestdagen liet hij nooit iets van zich horen.

Balotelli speelde vier jaar voor Internazionale. Dat leverde hem drie landstitels op en in 2010 won hij naast het kampioenschap ook nog de beker en de Champions League. Toch bleef de bijdrage van *Super Mario* beperkt. Tijdens zijn vier seizoenen bij de club speelde hij 86 wedstrijden, waarin hij 28 keer scoorde. Trainer Mancini kon redelijk met hem overweg, maar diens opvolger José Mourinho botste voortdurend met het probleemkind. Balotelli's gedrag was zó stuitend, dat een groep supporters hem fysiek te lijf wilde gaan, waarna ook zijn medespelers en de coach zich tegen hem keerden. Voor Mancini was dat een reden zijn protegé in 2010 naar Manchester City te halen. Balotelli greep die kans met beide handen aan, want hij was de racistische uitingen van de Italiaanse fans meer dan zat. Juventus moest al eens een wedstrijd zonder publiek spelen, nadat het publiek kwetsende liedjes had gezongen over hem: Zwarte Italianen bestaan niet. Maar ook de aanhang van Inter liet zich niet onbetuigd. Rond het Giuseppe Meazza-stadion waren overal in graffiti racistische slogans gespoten: Je bent geen echte Italiaan. Af en toe vertoonde Balotelli wel degelijk menselijke trekjes. Nadat een jeugdige Manchester City-supporter bij hem had uitgehuild, omdat hij op school werd gepest, reed Mario met de jongen naar de pestkoppen, deelde een waarschuwing uit en ging vervolgens met de schoolleiding praten. Hoewel Balotelli zich Italiaan voelt, liet bondscoach Cesare Prandelli al weten dat hij weinig trek heeft hem te selecteren voor het

naderende EK.

In Nederland kunnen voetballers ondeugend zijn, omdat er een gentlemen's agreement is met de media. De vaderlandse pers zal nooit over privé-zaken berichten. De tabloids in Engeland hanteren een totaal andere aanpak. Mediatycoon Rupert Murdoch trok, na de onthullingen over illegale af luisterpraktijken, de stekker uit zijn succeskrant *News of the World*. Maar even later introduceerde hij de zondagsuitgave van *The Sun*, te weten *The Sun Sunday*. In die krant staan overal mededelingen: *Got a story? Ring 020-77824104 or e-mail exclusive@thesun.co.uk*. Met andere woorden: lezers krijgen geld voor een goede tip.

Jenny Thompson wilde wel wat bijverdienen. Ze had al een reputatie, want ooit onthulde ze dat ze voor vijftienhonderd euro het bed deelde met Manchester United-ster Wayne Rooney, terwijl de miljoenen lezers ook op de hoogte waren van het feit dat ze het had gedaan met de voetballers Jack Rodwell en Kevin Nolan en de bokser Amir Khan. De 23-jarige Jenny is niet eenkennig, want ze had seks met ruim honderd partners. Uitgerekend Balotelli liep in de exclusieve nachtclub Sakura tegen deze preutse dame aan. Er volgde een amoureuze nacht en een paar dagen later las hij een ooggetuigenverslag terug in *The Sun*, want zijn vriendin had haar verhaal exclusief verkocht, inclusief alle smeulige details. 'Voor mij is Mario altijd de ultieme Man van de Wedstrijd', zegt ze. 'Hij heeft een geweldig lichaam en weet hoe hij een vrouw moet verwennen. Hij is briljant in de slaapkamer. Hij staat voorlopig in mijn toptien. Wayne Rooney betaalde me, maar met Mario hoopte ik op een mooie toekomst.'

Dat was een misvatting, want Balotelli heeft een vaste relatie met Raffaella. Na de openhartige onthulling in *The Sun* toonde hij, nadat hij had gescoord, een shirt aan de camera's met de tekst: *Raffaella Ti Amo*. Voor de clubleiding, de spelers en de technische staf van Manchester City was het zoveelste schandaal de druppel die de emmer deed overlopen. Balotelli heeft intussen zijn verontschuldigen aangeboden, gezegd dat hij zijn carrière dolgraag bij de club voortzet en is tot de conclusie gekomen dat het de hoogste tijd is voor professionele hulp. Veel keus heeft hij ook niet, want ik kan me niet voorstellen dat er nog een club in Balotelli wil investeren.

Een vreselijk seizoen voor voetbalanalytici

Het huidige seizoen is vreselijk voor voetbalanalytici. Opvallend vaak moest ik de dag na een tv-uitzending concluderen dat ik onzin had zitten uitkramen. De wedstrijden waren niet te voorspellen. Grote clubs lieten onverwacht punten liggen en de kleine wonnen vaak verrassend. Er bestaat geen oplossing voor dat probleem. Een voetbalanalyticus die voorspelt dat Ajax thuis van FC Utrecht verliest, dat Heracles Almelo in Alkmaar voor de beker AZ van de mat speelt of dat bekerwinnaar PSV kansloos ten onder gaat bij RKC Waalwijk, wordt niet langer serieus genomen. Daarom doe ik net alsof ik gek ben, babbel ik er lustig op los en ging ik er heel voorspelbaar van uit dat FC Twente afgelopen zaterdag zou winnen bij Excelsior. De wijze waarop ik uiteindelijk eens gelijk kreeg, was weinig eervol. Ver in blessuretijd wist FC Twente, tegen de verhouding in, de overwinning nog te stelen.

Het is de charme van onze Eredivisie, maar tevens de zwakte van de competitie. Alle clubs kunnen blijkbaar van elkaar winnen en verliezen. Nederland ontbeert topteams, de nivellering heeft genadeloos toegeslagen. Zodra vaderlandse clubs Europa in moeten, is het verschil in kwaliteit schrijnend. Natuurlijk wordt er in Spanje, Engeland, Duitsland en Italië beter gevoetbald dan in Nederland. De amusementswaarde van ons voetbal is echter ongekend hoog. Ik verveel me nooit, de stadions zitten vol en Studio Sport is een kijkcijferkanon. Dat ik samen met mijn gewaardeerde collega's tijdens voorbeschouwingen in het wilde weg zit te zwetsen, neem ik graag op de koop toe.

Evenals Valentijn Driessen, Tom Egbers, Jan Joost van Gangelen, Wilfred Genee, Sjoerd Mossou, Emile Schelvis, Humberto Tan en Willem Vissers voorspelde ik in de Seizoengids van *Voetbal International* dat Ajax dit jaar kampioen zou worden. Het is ook weleens leuk gelijk te krijgen, maar ik had er al vroeg in het seizoen spijt van. Eerst leek PSV eindelijk de titel weer eens te veroveren en later was AZ enige tijd mijn titelkandidaat. Dat het uiteindelijk toch Ajax wordt, is de verdienste van Frank de Boer. Terwijl de raad van commissarissen met de directie, de technische staf, de ledenraad en de ondernemingsraad door De Arena rollebolde, ging De Boer onverstoort door met zijn werk. Geteisterd door blessures moest hij zich vaak behelpen met de tweede keus. Het leedvermaak was groot in Nederland zodra het arrogante Ajax punten morste, maar De Boer bleef zich stoïcijns op zijn elftal concentreren, gaf geen krimp en lacht het laatst. Heel slim haalde hij voor volgend seizoen Lasse Schøne van NEC binnen. Ook De Boer weet nog niet op welke positie hij de getalenteerde Deen moet zetten, maar als een dergelijke speler transfervrij is, contracteer je hem razendsnel. Anders zou Schøne de concurrentie versterken en een topclub heeft voor elke positie een dubbele bezetting nodig. Als het technische hart van Ajax – Wim Jonk, Dennis Bergkamp en Frank de Boer – slim is, trekt de landskampioen Bram Nuytinck van NEC aan als linksbenige centrale verdediger. De aanvoerder van Jong Oranje is pas 21 jaar, staat in de belangstelling van Duitse en Italiaanse clubs. De telg uit een intellectueel gezin uit Malden, die zijn hele familie verbijsterde door te stoppen met zijn studie om te gaan voetballen, is een

fysiek sterke en genadeloze verdediger en een evenwichtige persoonlijkheid.

Ajax wordt kampioen, maar Feyenoord levert de beste prestatie. Armoede maakt een technische staf creatief. Zonder financiële crisis was de club nooit met een mix van jeugdspelers en gratis van Excelsior overgekomen voetballers aan de competitie begonnen. Ik had er blijkbaar weinig vertrouwen in, want ik voorspelde dat Feyenoord als dertiende zou eindigen. Ronald Koeman logenstrafte die voorspelling. Hij is de Trainer van het Jaar. Ajax, PSV, FC Twente, SC Heerenveen en AZ investeerden fors om een representatief elftal op het veld te krijgen; Koeman moest roeien met de riemen die hij had. Hij deed dat indrukwekkend, met de steun van de achterban, want de supporters lieten Feyenoord nooit in de steek, ook niet in slechte tijden. Nu de Rotterdammers weer voorzichtig aan versterkingen mogen denken, lijkt me de komst van Dirk Kuijt iets te overmoedig. Er zijn weinig spelers die miljoenen salaris inleveren voor clubliefde. Daarbij is Kuijt een dertiger die het vooral van zijn inzet moet hebben en zijn beste tijd heeft gehad. Zijn scherpte zal de komende jaren alleen maar afnemen. Lex Immers lijkt me een betere investering.

Algemeen directeur Tiny Sanders en technisch manager Marcel Brands van PSV weten intussen dat het zinloos en opportunistisch is naar de onderbuikgevoelens van hitsige supporters te luisteren. Zonder steekhoudende argumenten werd trainer Fred Rutten vervangen door Phillip Cocu, maar de teleurstellende resultaten blijken wel degelijk aan de onevenwichtige spelersgroep te liggen. Ola Toivonen en Kevin Strootman zouden de leiders van het elftal moeten zijn. De Zweed is structureel bij vervelende incidenten betrokken en demonstreert wekelijks dat hij volkomen ongeschikt is als aanvoerder. Strootman loopt naast zijn schoenen, na alle loftuitingen sinds zijn komst van FC Utrecht. Hij moet eenvoudig en degelijk spelen, maar alle schouderklopjes hebben hem doen geloven dat hij echt kan voetballen. Als middenvelder moet hij zijn verdedigende taak uitvoeren, jagen, druk zetten en bij balbezit zo snel mogelijk een creatieve medespeler aanspelen. Zodra Strootman beseft wat hij wel en niet kan, komt het wel weer goed met de international. Leiderschap dwing je vooral af met goede prestaties, dan stijgt je in de pikorde. Helaas beschikt PSV niet over dergelijke spelers.

Misschien lost de komst van Mark van Bommel dat probleem op. Daardoor wordt Louis van Gaal niet de nieuwe coach in Eindhoven, zodat Bert van Marwijk een optie blijft. Zijn voorkeur gaat uit naar een Engelse club, maar na het EK kan er een vreemde situatie ontstaan voor de bondscoach. Indien Nederland de Europese titel wint, stopt Van Marwijk, als hij verstandig is. Maar als Oranje na de eerste ronde naar huis gaat, kan ook dat een reden zijn te stoppen. Van Marwijk zou met zijn ervaring en als mens uitermate geschikt zijn van PSV weer een trotse topclub te maken.

Ook FC Twente-voorzitter Joop Munsterman is met de vervanging van Co Adriaanse door Steve McClaren niet veel opgeschoten. Tussen Adriaanse en de club was er nooit sprake van enige chemie. McClaren heeft wél een klik met alle medewerkers binnen FC Twente. Hij moet wel oppassen dat hij na het nationale elftal van Engeland, VfL Wolfsburg en Nottingham Forest niet opnieuw een afgang beleeft. Ik voel de irritatie opborrelen in de voetbalwereld. McClaren zeult voortdurend met een sportpsycholoog door De Grolsch Veste, schopt tijdens interviews louter Engelse open deuren in, neemt plaats in de dug-out als de

wedstrijd al bezig is, holde opzichtig de catacomben in om herhalingen te bestuderen en liep demonstratief van het veld toen NAC Breda vlak voor tijd gelijkmaakte. Toen FC Twente in 2010 kampioen werd, was McClaren het stralende middelpunt van de festiviteiten. Ook in mindere tijden blijft hij gewoon verantwoordelijk. Dat moet Munsterman hem toch eens aan het verstand brengen. De voorzitter van FC Twente is een sluwe manager. Om de frivole levensstijl van zijn trainer aan banden te leggen, kreeg McClaren junior een baantje bij de club, waardoor de Engelse coach 's avonds niet meer het avontuur kan zoeken in de regio.

Vandaag (woensdag) wordt Johan Crujff 65 jaar. Hij wist zijn zoveelste strijd tegen alle andere commissarissen en de gevestigde orde bij Ajax in zijn voordeel te beslechten. De oude meester zit blijkbaar nog steeds vol power en gif. Waar heeft de beste Nederlandse voetballer aller tijden op zijn oude dag nog zin in? De jarige is gewoon Ajacied, supporter. Het stoorde hem dat iedereen in de club al jaren genoeg nam met de middelmaat die de jeugdopleiding creëerde. De jeugdteams werden regelmatig kampioen, maar dat vindt Crujff niet relevant. De club moet spelers produceren die Ajax naar een hoger niveau brengen. Met zelfopgeleide voetballers winnen de Amsterdammers in de competitie van De Graafschap, NEC, VVV-Venlo en FC Groningen. Terwijl iedereen de opleiding roemt, is Crujff niet tevreden. Toen hij nog aan het roer stond in De Meer, werden er jeugdspelers opgeleid die aansprekende internationale successen boekten. Als je toch veel geld, tijd en energie in jong talent steekt, doe het dan meteen goed, vindt Crujff. Hij droomt al jaren van een organisatie als bij Bayern München, waar alle beleidsmatige posities zijn ingevuld door oud-voetballers. Hij legt zijn visie nog eens uit in het vorige week verschenen boek *Johan Crujff Voetbal*, geschreven door huisjournalist Jaap de Groot en uitgegeven bij Crujff Library. We leven in een voetballand dat bol staat van de modale eenheidsworsten. Spelers die iets kunnen, haasten zich naar het buitenland. We vermaken ons kostelijk met de tweede garnituur. Niemand weet een oplossing. Crujff steekt nu zijn nek uit bij Ajax. Hij wil met zijn club terug naar de Europese top. Als er nou één man is die het voordeel van de twijfel verdient, is dat de legendarische *Nummer 14*. Gefeliciteerd en succes.

Iedere zaterdag is een feestdag

Faas Wilkes, Cees Kick, Bennie Werts, Hans Verhagen, Tiny van Reeken, Johan Cruijff, Willem van Hanegem en Robin van Persie. Spelers voor wie ik naar het voetballen ging, spelers van wie ik genoot. Dankzij Van Persie verheug ik me op de zaterdag. De ochtend staat die dag altijd in het teken van mijn onschuldige hobby, dan ga ik met een koffer vol cd's naar Radio Rijnmond om *Muziek voor Volwassenen* te presenteren. Als je al vanaf 1966 dagelijks met voetbal bezig bent, moet je af en toe aan een andere cultuur snuffelen.

Levon Helm was vorige week op 71-jarige leeftijd overleden, waardoor het deze keer een thema-uitzending werd. Dan heb ik de kranten al doorgenomen. Op zaterdag heb ik even geen aandacht voor Jan Kees de Jager, ons nationale papzakje dat het onmogelijke realiseerde. Ook niet voor Sybrand van Haersma Buma – veel ambitie, weinig charisma – of Stef Blok – ik weet nog niet of ik hem stuitend of vermakelijk arrogant vind – voor Alexander Pechtold – misschien stem ik wel op hem – of Arie Slob, supporter van FC Zwolle zolang de club niet op zondag speelt, en Jolende Sap, een realistische dame. De vloeiende monologen van Diederik Samsom, die tegenwoordig een kostuum draagt, neem ik voor kennisgeving aan. Hij blijft in mijn ogen een Greenpeace-activist die droomt van een carrière als premier, maar er voorlopig een dagtaak aan heeft zijn eigen blunder goed te praten. Het geeft wel een heerlijk gevoel dat we dat geraaskal van Geert Wilders niet meer serieus hoeven te nemen en dat de charlatans Fleur Agema en Dion Graus geen invloed meer hebben op de toekomst van ons land. Toen ik afgelopen zaterdagmorgen aan mijn zoveelste kopje Nespresso begon, vroeg ik me plotseling af of Van Persie zich in Londen verdiept in de spannende politieke gebeurtenissen in zijn geboorteland. Of hebben vermogende topvoetballers daar geen boodschap aan?

De zaterdagochtend begon goed. Ik kijk altijd even of Aad Ouborg op pagina 2 van *De Telegraaf* staat. Ik ken de brave borst niet, hij schijnt succesvol te handelen in glimmende koffiepotten en andere huishoudelijke artikelen, maar er gaat bijna geen dag voorbij of de Amsterdamse krant voert hem op in de rubriek *Stan Huygens Journaal*. Aad Ouborg is een totaal oninteressante man, die de rol van Mister Nice Guy vertolkt en nooit een relevante mening heeft. Maar hij is de huiscelebrity van de rubriek. Ik zou weleens in de keukenkastjes van Stan Huygens willen kijken. Zaterdagmorgen was hij weer aanwezig en dan kan mijn dag niet kapot. Dan draai ik fluitend drie uur lang plaatjes voor muzikliefhebbers en sentimentele oudere jongeren.

Vervolgens haast ik me naar huis, want Arsenal speelde de lastige uitwedstrijd tegen Stoke City. Ik heb een zwak voor de Londense club. In tegenstelling tot Manchester United, Liverpool, Chelsea en Manchester City beschikt Arsenal niet over een puissant rijke suikeroom uit een ver land die als een koopzieke huisvrouw overbodige spelers aanschafft. Arsenal staat op de derde plaats in de Premier League, weliswaar een straatlengte achter de twee clubs uit Manchester, maar op basis van een doordacht beleid. Er wordt niet met geld

gesmeten, Arsenal trekt nauwkeurig gescoute jonge talenten aan, die het vervolgens opleidt en opvoedt in de clubcultuur. Toen Van Persie in 2004 overkwam van Feyenoord, had de Engelse club hem ruim veertig keer bekeken. Tijdens thuis- en uitwedstrijden, internationale duels en trainingen. Manager Arsène Wenger beschikte over een bijna wetenschappelijk dossier over het begenadigde talent. Van Persie was zó onder de indruk van die professionele aanpak, dat hij niet voor PSV of Sevilla koos, maar voor Arsenal.

De sfeer in Londen werkte als een warm bad voor de notoire querulant. In De Kuip deed vedette Pierre van Hooijdonk er alles aan het jeugdige talent te kleineren, omdat hij zelf alle eer wilde opstrijken. Bij Arsenal werd Van Persie opgevangen en begeleid door de routiniers Thierry Henry, Robert Pires en Dennis Bergkamp. Via invalbeurten, halve wedstrijden en uiteindelijk basisplaatsen werd de nieuwe aanwinst voorzichtig gebracht. Het resultaat is nu dat Van Persie de absolute sterspeler van *The Gunners* is en dat hij zijn integere manager eeuwig dankbaar is voor de genuanceerde aanpak.

Voor deze geweldige voetballer haast ik me elke zaterdagmiddag naar huis. Zijn balcontrolé, sierlijkheid, kapbewegingen, snelheid, aangeleerde koptechniek en spelinzicht zijn uniek. En Van Persie is uitgegroeid tot het boegbeeld en de leider van een heuse topclub. Hij straalt het uit, hij is de baas in de kleedkamer, op het trainingsveld en tijdens de wedstrijden. De onhandelbare puber is geen Van Hooijdonk geworden die een ander het succes niet gunt, maar een Bergkamp die nu op zijn beurt jonge spelers een handje helpt in hun ontwikkeling.

Ook zijn collega-voetballers zien dat blijkbaar. Zij kozen hem vorige week als Speler van het Jaar van de Professional Footballers' Association. Twee dagen later riepen ook de voetbaljournalisten namens de Football Writers' Association hem uit tot Speler van het Jaar. Arsenal kwam zaterdag in Stoke-on-Trent niet verder dan 1-1. Van Persie maakte het enige Londense doelpunt en is met 28 goals topscorer in Engeland. Hij maakt van iedere zaterdag een feestdag. Wakker worden met de ijdele Bredase fluitketelkoning, drie uur blues en americana en tot slot de beste Nederlandse voetballer in de sterkste competitie ter wereld; van mij mag het zeven dagen per week zaterdag zijn.

Er is niets veranderlijker dan een mens, dat geldt overigens zowel voor een voetbaljournalist als voor een voetballer. Toen Van Persie bij Feyenoord vertrok, had ik weinig vertrouwen in zijn toekomst. Ik vond hem een irritant, over het paard getild eikeltje. Tot op dat moment had hij overal voor problemen gezorgd. Na de scheiding van zijn ouders bleef Robin in Kralingen wonen bij zijn vader, een Rotterdamse kunstenaar. Zijn oudere zus Lily ging met zijn moeder mee. Als jochie van vijf jaar werd hij al lid van Excelsior, waar jeugdtrainer Aad Putters zich over hem ontfermde. Van Persie leefde voor het voetbal, sloeg nooit een training over, maar was verder onhandelbaar. Hij deed waar hij zin in had, waardoor zijn medespelers hem zelfs eens onder een koude douche zetten. Als C-junior stapte hij over naar Feyenoord. Als Van Persie niet trainde op Varkenoord, was hij in Kralingen te vinden, waar overal op straat werd gevoetbald. Op het pleintje naast het Libanon College ontmoette hij Sietje Moush, de conciërge van het Thorbecke Lyceum, de school waarop Van Persie zat. Moush werd zijn beste vriend en vertrouwensman, en met Van Persie senior is hij de zaakwaarnemer van de international.

Op school gedroeg de voetballer zich precies hetzelfde als op het veld: eigenwijs, flegmatiek

en gemakzuchtig. Bij Feyenoord ergerden de trainers zich aan de arrogante houding van hun pupil. Hij gedroeg zich denigrerend in de richting van medespelers, tegenstanders en het publiek. Van Persie minachtte zichtbaar spelers met minder talent dan hij. En het stoorde de technische staf dat vader Bob van Persie zijn zoon altijd beschermde en alles met de mantel der liefde bedekte. Toen Van Persie junior zijn generatiegenoten Glenn Loovens, Civard Sprockel en Saïd Boutahar zag doorbreken, werd hij wakker en even later maakte ook hij de overstap naar De Kuip.

Hij bleef zich echter misdragen. Voor een wedstrijd van Jong Oranje werd Van Persie naar huis gestuurd, hij maakte voortdurend ruzie met sterspeler Rafael van der Vaart. Later had hoofdtrainer Bert van Marwijk, die zijn talent wel onderkende, steeds problemen met hem. Hij stuurde hem in 2002 tijdens een buitenlandse trip van Feyenoord ook al eens naar huis. De jeugdige vedette weigerde in die periode in een Volkswagen van de club te rijden en kocht provocerend een Mercedes. In Engeland begon hij met een ernstig verkeersongeluk in zijn nieuwe BMW, maar uiteindelijk zegevierde het gezonde verstand.

Van Persie woont met zijn gezin in het pittoreske Hampstead, in mijn ogen de mooiste wijk van Londen. Hij is een sieraad in de Engelse stadions en een lust voor het oog. Onze bondscoach beschikt over de topscorer van Engeland én de topscorer van de Bundesliga, Klaas-Jan Huntelaar. Dat luxeprobleem moet Van Marwijk nu omzetten in rendement, want ik denk dat alle bondscoaches jaloers op hem zijn. De discussie Van Persie óf Huntelaar is niet aan de orde. Het is Van Persie én Huntelaar, anders is Van Marwijk de rest van zijn leven ongeloofwaardig.

Intussen blijf ik genieten van de ambassadeur van het vaderlandse topvoetbal. Komende zaterdag speelt Arsenal thuis tegen Norwich City, aanvang 12.45 uur. Dat wordt haasten, ik heb drie kwartier om vanuit Rotterdam in Oudewater te komen. Als er geen file op de A12 is, lukt het. Dan wordt zaterdag opnieuw een feestdag, met of zonder Aad Ouberg, maar vooral dankzij Robin van Persie.

George Knobel, sobere boer uit Brabant

Het was in de lente van 1977. Ik was net gestopt als semiprofvoetballer en had het toenmalige *Nieuwsblad van het Noorden*, met die vervelende raadsvergaderingen in Coevorden, ingeruild voor *Voetbal International*, waar het WK in Argentinië me in het vooruitzicht was gesteld. Op de redactie, die destijds nog was gevestigd in de Rotterdamse Robert Fruinstraat, had adjunct-hoofdredacteur Cees van Cuilenborg MVV-trainer George Knobel aan de telefoon. ‘Er zit er één tegenover me’, hoorde ik hem zeggen. Even later legde Van Cuilenborg uit dat Jos Lacroix, de centrale verdediger van MVV, een achillespees had gescheurd en dat Knobel op zoek was naar een ervaren vervanger die meteen inzetbaar was. Toen Van Cuilenborg voor de grap zei dat ik tegenover hem zat, reageerde Knobel direct enthousiast. Hoofdredacteur Joop Niezen vond het een uitstekend idee. Hij bedacht ter plaatse de rubriek *Dagboek van een Back*. Ik zou van binnenuit, als speler in Maastricht, over de voetballerij schrijven.

Een paar uur later stond ik al in trainingspak op een bijveld in de schaduw van De Geusselt, tussen mijn nieuwe ploeggenoten Willy Brokamp, Jo Bonfrère, Gerard Hoenen, Bram Braam, Jan de Koning, Johan Dijkstra, Janusz Kowalik en Chris Dekker. Vooraf had ik kennism gemaakt met George Knobel, een rustige en realistische man, en tijdens de eerste training had ik meteen weer snel contact met hem. Gedurende een onderling partijtje liep vedette Brokamp plotseling, na een tackle van mij, zonder iets te zeggen demonstratief naar binnen. Hij had er geen trek meer in. Even later maakte Knobel me duidelijk dat Willy tijdens trainingen niet getackeld wilde worden, dat vond hij zinloos.

George Knobel was een toptrainer, zo’n ouderwetse vakman, een oefenmeester. Zijn trainingen bereidde hij nauwkeurig voor. Dat Brokamp en Bonfrère tijdens conditietrainingen altijd achteraan sloften, vond hij geen probleem. Hij wist dat die twee tijdens wedstrijden de belangrijkste spelers waren, die van hem een succesvolle coach maakten. Knobel was een evenwichtige persoonlijkheid. Hij straalde rust uit en zijn wedstrijdbesprekingen waren kort, zakelijk en duidelijk. Ik heb hem nooit horen schreeuwen of met stemverheffing horen praten; zelfs niet als de intercity op het station in Maastricht niet kon vertrekken, omdat Brokamp er nog niet was. Ik bewaar dan ook louter prettige herinneringen aan mijn verblijf in de mondaine Limburgse hoofdstad, waar sterspeler Brokamp op het Vrijthof grand café Pays Bas exploiteerde. Ook Knobel was blijkbaar tevreden, want na een paar maanden bood manager Nico Jongen me een driejarig contract aan, terwijl voorzitter Max Tripels me meesleepte naar de hoofdredacteur van *De Limburger*, die me een vast dienstverband als journalist aanbood. Ik zag echter meer toekomst bij *Voetbal International*, maar na mijn MVV-tijd bleef ik altijd contact houden met meneer Knobel.

Hij woonde in een prachtig optrekje aan de rand van Roosendaal, naast de zanger Jack Jersey. Daar, met België aan de horizon, zat ik uren te luisteren naar de boeiende verhalen van Knobel, want hij was een onderhoudend causeur. Als arbeidersjongen werkte hij zich via het

voetbal op tot een bemiddeld man. ‘Ik heb alles aan de voetballerij te danken’, zei hij altijd. ‘Je hoort mij niet zeggen dat we terug moeten naar die goeie ouwe tijd. Zó goed was het niet. Meteen na de lagere school moest ik aan het werk, geld verdienen voor het gezin. Verder studeren was geen optie. Iedere morgen werd ik om zes uur uit mijn bed gehaald, dan moest ik de hele dag keihard werken op het land. Later werkte ik in een fabriek, bij Philips. Het was altijd mijn levensdoel vrij en onafhankelijk te zijn. Als ik later langs die fabriek reed in mijn Mercedes, voelde ik me een gelukkig mens. Zestien jaar heb ik in die fabriek gestaan. Eerst aan de lopende band, in de ploegendienst en later als voorman. Er zijn mensen die hun hele leven in zo’n fabriek doorbrengen, die altijd maar weer dezelfde handeling verrichten. De man naast je is niet te verstaan, vanwege de herrie. Dat is geen feest. Daarom ben ik, evenals mijn vader, een rijkschool begonnen. Uiteindelijk ben ik dolblij dat ik later goed de kost heb kunnen verdienen als trainer.’

Knobel voetbalde zijn hele carrière bij RBC. Tot zijn 35ste speelde hij in het eerste elftal; twaalf seizoenen op het hoogste amateurniveau en nog vier jaar in het betaalde voetbal. Als profs trinden de spelers drie keer per week, voor elke sessie ontvingen ze een rijksdaalder trainingsgeld. Een gelijkspel leverde twintig gulden op en een overwinning werd beloond met een premie van veertig gulden. Dat zijn nu belachelijke bedragen, maar in de jaren vijftig verdiende een arbeider vijftig gulden per week.

Het deftige Alliance probeerde Knobel met een voetbaltas en nieuwe voetbalschoenen te paaien, maar een arbeidersjongen ging niet bij een eliteclub spelen. Als middenvelder ging hij de confrontatie aan met de beste voetballers van Nederland. ‘Abe Lenstra was de allerbeste’, vertelde hij. ‘Alles leek zo makkelijk, maar hij sleepte heel Heerenveen mee. Kees Rijvers was een totaal ander type. Hij speelde driftig, met enorme rushes. Hij was de sterspeler van NAC. Faas Wilkes van Xerxes was ook een fantastische speler. De beste voetballers kwamen altijd van boven de grote rivieren. Bram Lussenberg van NAC en Piet Bakels van PSV waren toppers, maar ze presteerden alleen in Brabant.’ Knobel zelf werd twee keer gekozen voor het elftal van Zuid-Nederland.

Als speler van RBC trainde hij tien jaar de jeugd. Toen Knobel naar de trainerscursus wilde, werd hij niet toegelaten omdat hij een te lange straflijst als voetballer had. Pas op 38-jarige leeftijd mocht hij de D-cursus gaan volgen. In drie jaar haalde hij zijn A-diploma, samen met Kees Rijvers en Cor van der Hart. Het bescheiden Kaaise Boys was zijn eerste club. Hij bracht de amateurclub van de Vierde naar de Tweede Klasse, waarop Baronie, uit de toenmalige Tweede Divisie, hem als fulltimer aantrok in 1966. Na drie jaar in Breda stapte Knobel in 1969 over naar MVV, waar hij zó veel indruk maakte dat het grote Ajax hem in 1973 naar Amsterdam haalde.

Zijn voorgangers Rinus Michels en Stefan Kovacs waren daar bijzonder succesvol geweest, niet in het minst dankzij de aanwezigheid van Johan Crujff. Knobel was nauwelijks aan het werk in De Meer, of Crujff vertrok naar Barcelona. Zijn vrouw adviseerde hem zijn contract in te leveren, maar Knobel ging het gevecht met de bierkaai aan. Hij trof een volgevreten selectie aan, waaruit de passie was verdwenen. De spelers namen hun vak niet serieus meer en de mindere goden gedroegen zich alsof ze de kwaliteiten van Crujff hadden. Nadat Knobel zich tijdens een interview had laten ontvallen dat de voetballers van Ajax aan drank en

vrouwen ten onder gingen, werd hij ontslagen. Zijn dienstverband in Amsterdam duurde van augustus 1973 tot april 1974.

Zijn status als toptrainer was niet beschadigd. In 1974 trok de KNVB hem aan als bondscoach. Daar kreeg hij te maken met internationals die zich afzetten tegen de speciale behandeling die Crujff van zijn coach kreeg. Vooral de PSV'ers Willy van der Kuijlen en Jan van Beveren lagen dwars, botsten met *Nummer 14* en verlieten het trainingskamp van Oranje. Na een mislukt EK in 1976 hield Knobel het voor gezien. Na negen overwinningen met Oranje, één gelijkspel en vijf nederlagen keerde hij terug naar MVV. Hij werkte later nog in België voor Beerschot, was interim-trainer van Willem II en verbleef tot 1985 als coach in Hongkong. Vervolgens ging de Brabander opnieuw de jeugd trainen bij zijn grote liefde RBC en hij bleef nog jaren scouten en wedstrijdanalyses maken voor MVV en RBC.

De op 10 december 1922 in Roosendaal geboren George Knobel was een sobere man. 'Glamour hoeft voor mij niet', zei hij altijd. 'Als trainer heb ik altijd goed verdiend, maar mijn vrouw en ik hadden weinig nodig. Luxe zei ons niets. Ik had alleen een goede auto, omdat ik veel kilometers maakte. Ik sliep altijd thuis, wáár ik ook werkte. De pers is mij altijd als die boer uit Brabant blijven zien. Ik liep nooit mee in de polonaise. Ik heb ook nooit verteld wat ik bij Ajax en Oranje meemaakte. Daar had ik geen behoefte aan. Als ik het wél had gedaan, waren er heel wat mensen gesneuveld. Ik was in dienst als trainer, niet als supporter. Als trainer moet je nuchter blijven analyseren. Ik werd ziek van camerabewuste collega's. Niemand heeft mij ooit op het veld zien juichen. Als trainer heb je een voorbeeldfunctie, daarom kwam ik nooit in een café of in een bestuurskamer. Ik heb nooit gesolliciteerd.'

Op 26 juni 2010 overleed zijn echtgenote aan Alzheimer. Even later werd bij Knobel dezelfde ziekte geconstateerd. Doordat hij zich thuis niet meer alleen kon redden, woonde hij de laatste maanden bij zijn zoon Jan, waar Johan Crujff hem vorig jaar nog opzocht. Zaterdag 5 mei overleed George Knobel op 89-jarige leeftijd in Roosendaal.

Renze de Vries, gedreven door clubliefde

Als succesvolle doch anonieme varkenshandelaar uit Drenthe leefde Renze de Vries in een droomwereld. Hij wilde van FC Groningen een topclub maken, zelf beroemd worden, Europa veroveren en geschiedenis schrijven. Hij haalde aansprekende spelers, Erwin Koeman, Foeke Booy, Johan Neeskens, René Eijkelkamp, Adri van Tiggelen, John de Wolf, Bud Brocken, Rob McDonald, Ron van den Berg, Jurrie Koolhof en Wim Koevermans. Hij werd een volksheld als de voorzitter die het onmogelijke realiseerde. Veertien jaar later was hij een bekende Nederlander en speelde FC Groningen Europees voetbal.

Op maandag 23 januari 1989 kwam er abrupt een eind aan het sprookje. De Fiscale Inlichtingen- en Opsporings Dienst viel binnen bij de club, voorzitter De Vries, secretaris Wubbo de Boer en penningmeester Siebe van der Pruik. De wereld van de aimabele Drent stortte in. De Vries had de spelers jarenlang gepaaid met forse bedragen zwart geld. Hij hunkerde zo naar erkenning en succes dat hij er structureel frauduleuze handelingen voor pleegde. Hij werd tot acht maanden gevangenisstraf veroordeeld en ontwaakte pas in zijn cel in de gevangenis van Heerhugowaard.

Renze de Vries werd op 5 oktober 1930 geboren in Marum. Zijn vader had een boerderij in Nieuw-Roden. De jeugdige Renze had niets tegen het boerenleven, maar hij wilde geld verdienen. Zijn grootvader zat in de veehandel en nam zijn kleinzoon regelmatig mee naar de veemarkt. Daar kocht Renze als jongen van acht jaar al kippen en konijnen. Na de oorlog begon hij voor zichzelf. Zijn beginkapitaal bedroeg vijfhonderd gulden. De Vries stortte zich op de varkenshandel. Een big kostte twaalf gulden, een varken tachtig gulden. Op een bepaald moment had zijn varkenshandel een omzet van 55 miljoen gulden per jaar, wat voor de zakenman een reden was om zichzelf te trakteren op een seizoenkaart van GVAV, de voorloper van FC Groningen. De Vries en FC Groningen-manager Wim Beltman deelden een liefde voor paarden. Even later werd De Vries benaderd om bestuurslid te worden. Omdat de andere bestuursleden drukke banen met volle agenda's hadden, werd De Vries al snel voorzitter. De club moest gereorganiseerd worden en volgens de nieuwe voorzitter ging dat op z'n boerenfluitjes. Dat was voor hem een reden om de macht volledig naar zich toe te trekken.

De doortastende voorzitter werd door de supporters op handen gedragen. Ook de trainers Theo Verlangen, Han Berger en Rob Jacobs waren tevreden, want De Vries had het creatief boekhouden uitgevonden. Iedereen had een zwak voor de kleurrijke varkenshandelaar die naast FC Groningen nog een hobby had. Hij blies graag stoom af in stripteasetenten, paaldansclubs en bordelen. Daardoor werd hij chantabel. Hij liet zich rijden door een goede vriend, de Joegoslavische horecaondernemer Ivan Papp. Toen deze vriend compromitterende foto's van De Vries aan de media trachtte te verkopen, werd het gedrag van de voorzitter een probleem. Even later stond Papp in café Old Dutch in Groningen met een pistool te zwaaien en kwamen er zelfs politieagenten met kogelvrije vesten binnenstormen, waardoor De Vries

opnieuw ter discussie stond. Als bestuurslid technische zaken van het sectiebestuur betaald voetbal logeerde hij regelmatig met zijn chauffeur Papp in het spelershotel van Oranje.

De Vries werd niet geremd door enige kennis van voetbalzaken en sprak niet eens algemeen beschaafd Nederlands, laat staan een woord over de grens. Toch was hij verantwoordelijk voor de portefeuille technische zaken in Zeist, waardoor hij de baas was van de bondscoaches Dick Advocaat, Leo Beenhakker en Rinus Michels. Hij was tevens voorzitter van een commissie die bepaalde dat Johan Crujff een trainerslicentie kreeg, zonder diploma. De Vries kon in het buitenland nog geen eten voor zichzelf bestellen, maar was de belangrijkste KNVB-official en reisde met Oranje de wereld rond. Oranje veroverde in 1988 de Europese titel met De Vries als chef de mission. Hij bracht de KNVB pas echt in de problemen toen de FIOD bij hem binnenviel en al snel bleek dat hij gedurende vijf jaar 2,2 miljoen gulden aan tekengelden zwart had uitbetaald aan spelers. Daardoor was zijn rol bij de KNVB uitgespeeld, even later trad hij ook af als voorzitter van FC Groningen.

De FIOD vond in de boekhouding van de club stapels rekeningen van Varkenshandel R. de Vries uit Roden. Zo creëerde hij zwart geld. De penningmeester maakte het geld over op de rekening van de voorzitter, die nooit een gulden in eigen zak stak, maar de spelers er zwart mee betaalde. De FIOD kwam uiteindelijk tot de conclusie dat De Vries zo veel varkensvlees in rekening bracht bij zijn club, dat iedere bezoeker een heerlijke varkenshaas bij zijn kaartje had moeten krijgen.

De voetballerij reageerde diep geschokt toen de drie bestuursleden werden veroordeeld voor het ontduiken van 2,2 miljoen gulden aan loonbelasting en sociale premies. De Boer kreeg vier maanden, Van der Pruik zes maanden en De Vries werd in hoger beroep veroordeeld tot acht maanden gevangenisstraf. De Boer en Van der Pruik zaten hun straf uit. De Vries werd na een week op advies van een arts in vrijheid gesteld en kwam er uiteindelijk af met een boete van tienduizend gulden. Hij bleef de thuiswedstrijden van FC Groningen trouw bezoeken en hunkerde zichtbaar naar een terugkeer in de voetbalwereld en de publiciteit. Zijn varkensimperium stortte in, zijn zoon Bart overleed op 43-jarige leeftijd en zijn schitterende huis in het bosrijke Drenthe moest hij inruilen voor een sobere bovenwoning, maar hij toonde nooit enig berouw. Hij had nergens spijt van, hij had het allemaal in het belang van de club gedaan.

‘Ik vond die straf onvoorstelbaar’, zei hij. ‘Tijdens de rechtszaak werd duidelijk dat we uitsluitend in het belang van de club handelden en niet ten bate van onszelf. Voor de uitspraak van de rechter was ik in de publiciteit al buiten alle proporties beschadigd. Mijn bedrijf heeft er erg onder geleden. Op het platteland vond het publiek fraude hetzelfde als diefstal. Maar ik heb alleen te weinig loonbelasting afgedragen. Ik heb nooit één cent aan FC Groningen verdiend. Ik hoef me nergens voor te schamen. Natuurlijk bleef ik de thuiswedstrijden bezoeken, wegblijven zou het publiek als een schuldbekentenis kunnen opvatten. Ik heb veertien jaar keihard gewerkt. Ik wilde er na vijftien jaar een punt achter zetten. Ik had niet verwacht dat ik net voor de eindstreep nog zou sneuvelen. We moeten niet hypocriet doen. Netto tekengelden zijn een normaal verschijnsel in de voetballerij, dat gebeurde bij elke club. Je bent met een speler bezig, maar je hebt geen geld in kas om zo’n jongen over de streep te trekken. Dan zocht je een sponsor of je creëerde geld. Dat gebeurde

in goed vertrouwen, dat mocht niemand weten, daar werd nooit over gesproken. Ik betaalde die netto handgelden aan de spelers. Ik heb inderdaad de fiscus benadeeld, maar niet voor mezelf. Ik deed het voor mijn club. Het was pure clubliefde. Ik wilde hogerop met FC Groningen. Toen ik voorzitter werd, was FC Groningen een anonieme club. Toen ik vertrok, was FC Groningen in heel Europa een bekende naam. Ik ben natuurlijk niet gek. Ik kende alle medewerkers, ik wist wie ik kon vertrouwen. Er lopen altijd vijanden en verraders in een organisatie. Ik werd verraden door rancuneuze mensen uit mijn staf. Mensen die ik in vertrouwen had genomen. Achteraf vind ik het stom van mezelf. Ik had het nooit zo vermogen laten komen. Je laat je leiden door je clubhart. Dat is fout, dat ontken ik niet. Omdat ik de netto tekengelden uitbetaalde, hield ik alles keurig bij in een boekje. Ik werd telefonisch getipt voor de FIOD-inval. De man die mij had verraden, tipte mij de avond voor de inval. Hij was de enige die wist wat er ging gebeuren. Ik heb mijn privéboekhouding gelukkig kunnen vernietigen. Dat boekje met alle nettobedragen voor de spelers heeft de FIOD nooit gevonden. Ik wilde een aanval doen op de topdrie, Ajax, Feyenoord en PSV. Goede resultaten brengen sponsors binnen. Ik moest daarom goede spelers aantrekken, spelers die voor een FC Groningen-salaris niet kwamen. Als voorzitter moet je dan zorgen dat je ze wel over de streep trekt. Dat doe je met geld, in al die jaren heb ik nooit een speler getroffen die geen netto handgeld wilde. Dan moet je creatief zijn.'

Na het aantreden van directeur Hans Nijland, die van FC Groningen een professionele organisatie maakte, werd De Vries een karikatuur die in het verleden leefde en bleef mijmeren over die legendarische wedstrijden tegen Atlético Madrid en Internazionale. De supporters lieten hem nooit vallen, maar beleidsbepalers en sponsors namen hem niet meer serieus. Hij was verantwoordelijk voor een roemrucht hoofdstuk uit de historie van FC Groningen. Hij deed alles met de beste bedoelingen, maar liet zijn club in grote financiële zorgen achter, al heeft hij dat altijd gebagatelliseerd. Hij bleef zich verschuilen achter zijn clubliefde, al was de rechter daar totaal niet gevoelig voor. De laatste jaren tobde De Vries met zijn gezondheid. Vorige week dinsdag, 8 mei, overleed hij op 81-jarige leeftijd in een verzorgingstehuis in zijn woonplaats Roden.

Leen Looijen kijkt terug en bijt van zich af

Hans Kraay junior schildert zijn voormalige trainer bij RKC, Leen Looijen, in zijn biografie af als een minkukel, een man met een Napoleon-complex. De vreselijkste man die hij ooit ontmoette. In zijn fonkelnieuwe boek *Van Verliezen Leer Je Winnen* dient Looijen hem van repliek. ‘Als trainer van RKC had ik een speelwijze waarin Leo van Veen op het veld tactisch de baas was. Leo kon de wedstrijd geweldig lezen, maar was op 37-jarige leeftijd niet meer de snelste. Leo speelde als een vrije libero. Dat liep uitstekend tot het moment dat Hans Kraay erbij kwam. Hij ging als verdedigende middenvelder vaak op eigen initiatief bij de spitsen lopen jagen en begon dan met zijn armen te zwaaien en het publiek te beïnvloeden. Het gevolg was dat er een gat van veertig meter en meer ontstond op het middenveld, waardoor Leo verdedigend in de problemen kwam. Kraay kwam op de bank te zitten en dan heb je natuurlijk de poppen aan het dansen. Op zich is Kraay geen nare jongen, maar hij lijdt aan een ziekelijke vorm van aandacht vragen. Een typisch voorbeeld van narcisme. Als hij niet speelde en daardoor weinig aandacht kreeg, ging hij supporters en andere mensen bij de club bestoken. Gelukkig krijgt hij tegenwoordig via de televisie veel aandacht. Hij accepteert het zelfs dat zijn tafelgenoten hem bij *Voetbal International* niet voor vol aanzien en hem in de maling nemen. Als dat soort type mensen in hun eer worden aangetast gaan ze in hun hoofd de situatie verdraaien. Als je jezelf bepaalde dingen maar vaak genoeg wijs maakt, dan ga je het zelf nog geloven ook.’

Leen Looijen en ik groeiden in de jaren vijftig op in de Betuwe. Zijn vader was schoenmaker in Zetten, mijn vader was veldwachter in het naburige Heteren. Hij voetbalde bij Excelsior, ik bij SDOO. Vervolgens bleven we elkaar tot op de dag van vandaag tegenkomen in de wondere wereld van het betaalde voetbal. Looijen heeft een imago dat de lading niet dekt. Hij is helemaal geen introverte, genuanceerde, bescheiden man. Looijen is een ondeugende, emotionele driftkikker, met het hart op de tong. Hij profileerde zich nooit nadrukkelijk, maar hij heeft wel degelijk een indrukwekkende staat van dienst. Zo was hij assistent-trainer bij NEC en Willem II. Hoofdtrainer bij NEC, Vitesse, RKC Waalwijk, NAC Breda, het Zwitserse Sankt Gallen, FC Groningen en FC Emmen. Hij werkte als technisch directeur voor NEC, de Antillen en De Graafschap. Hij was docent op de trainerscursus in Nederland en Suriname en hij was bestuurslid van de belangenvereniging Coaches Betaald Voetbal.

Met de gelouterde gepensioneerde *Voetbal International*-redacteur Bert Nederlof keek hij terug op zijn roemruchte carrière en dat leverde een lezenswaardig boek op. De avonturen die hij met de kleurrijke Wiel Coerver bij NEC beleefde zouden in een spannend jongensboek niet misstaan. Coerver kreeg ooit ruzie met zijn topscorer Cas Janssens. ‘Er was van jou niets terechtgekomen als ik je niet uit dat woonwagenkamp had weggehaald’, beet de trainer zijn speler toe. Maar Janssens was ook mondig: ‘Wat wil je nou, vuile kolenboer. Als ik ze er dit seizoen niet had ingeschopt, had jij nou weer in de mijnen gezeten.’ Coerver was heel ontevreden over de integere clubarts Wout Honing. Hij vond dat Honing, evenals dokter

Rolink van Ajax, de spelers preparaten moest geven, waardoor ze beter gingen presteren. Nadat Honing dat principieel had geweigerd, ging de maniakale trainer zelf de boer op. Vervolgens maakte hij de spelers wijs dat ze na iedere training een vitaminepil moesten innemen, om de weerstand te vergroten, maar die vitaminepillen waren bij geen enkele drogist te koop. Coerver lette ook op de voeding van zijn spelers en liet de beheerder van het spelershome altijd verse kippensoep maken. Daarom nam de oude meneer Kersten altijd twee levende kippen in de fietstassen mee naar De Goffert. Hij slachtte die kippen ter plaatse en maakte dan een overheerlijke pan kippensoep voor de spelers. Intussen had Coerver een groot bad gemetseld, waarin de spelers na de training konden relaxen. Op een bepaald moment kregen alle spelers uitslag onder hun oksels en in de liezen. Niemand begreep er iets van, ook dokter Honing niet. Totdat hij op een goede dag de kleedkamer inliep en Kersten betrapte tijdens het slachten en plukken van twee kippen in het spelersbad.

Hans Croon, met wie Looijen ook samenwerkte, was de tegenpool van Coerver. Hij hield er filosofische ideeën op na en gaf journalisten, die hem interviewden, na afloop van het gesprek altijd enkele boeken mee van bekende filosofen die ze maar eens moesten lezen. Croon had met Anderlecht de Europa Cup II gewonnen. Hij straalde uit dat hij weliswaar trainer van NEC was, maar dat hij die baan ver onder zijn niveau achtte. Daarnaast was hij heel materialistisch. Hij bezat overal huizen en sprak voortdurend over geld verdienen. Filosoferen over persoonlijkheden was zijn stokpaardje. Kees Kornelis kon in zijn ogen geen libero spelen, doordat hij in een huurhuis woonde. Daarom was hij in de ogen van de trainer een man die geen verantwoordelijkheden nam. Tijdens een trainersbijeenkomst in Zeist liep hij een gebouw in waar een bijeenkomst was van aanhangers van de Bhagwan. Even later werd hij lid van de Bhagwanbeweging, gaf al zijn bezittingen weg en werd een ander mens. Hij kwam om het leven bij een auto-ongeluk in Zeeland. Hans Croon werd 48 jaar.

Leen Looijen werd in 1947 in Wageningen geboren, maar groeide op aan de andere kant van de Rijn, in Zetten. Wageningen bood de getalenteerde linkspoot van Excelsior een contract aan, maar dat kostte vader Looijen zijn kinderbijslag, waardoor het financieel niet aantrekkelijk was. Daarop ging Looijen studeren aan het CIOS in Overveen. Hij trainde de amateurclubs VVS en SCE, waar Coerver hem ontdekte. Dat betekende het begin van zijn lange carrière in het betaalde voetbal.

De bescheiden Looijen kon woedend ontploffen en buitengewoon eigenwijs reageren. Zo keek Vitesse-voorzitter Karel Aalbers vreemd op toen hij 's avonds telefonisch een uitnodiging ontving van zijn trainer om naar een parkeerplaats langs de snelweg te komen, waar de trainer de babyface van Aalbers in elkaar wilde slaan. De voormalige topscorer van Vitesse, Herman Veenendaal, was een vermogend zakenman en wilde als 33-jarige zijn comeback in het betaalde voetbal maken. Trainer Looijen gaf de voorkeur aan spits Remco Boere. Vitesse had echter financiële problemen en uitgerekend Veenendaal betaalde de spelerssalarissen. Voor wat, hoorde wat, maar Looijen weigerde de geldschieter op te stellen. Even later werd hij ontslagen. Een andere geldschieter, Arend Jager, betaalde zijn afkoopsom.

Bij NAC Breda werkte hij met voorzitter Frans Derks, de flamboyante oud-scheidsrechter. Volgens Looijen was hij een geweldige persoonlijkheid, vooral als hij had gedronken. Looijen: 'Het klikte niet tussen ons. Derks is een heel egocentrische, nare man. Hij heeft wel veel voor

de club gedaan. Hij saneerde vooral veel schulden. Op een dag verschenen Marcel Brands en Adri Bogers niet op de training. Vervolgens las ik in de krant dat Derks ze had verkocht aan RKC Waalwijk. Dat had je maar te accepteren.' Ook met voorzitter Ale Pijlman van FC Emmen had hij geen goede relatie. Looijen: 'Pijlman was burgemeester van Avereest. Hij kreeg een erectie van een goede vergadering, maar was totaal geen boegbeeld van de club. Hij was een oud-SDAP'er en vond dat iedereen moest leven zoals hij. Zijn zoon zag me eens in een café, de volgende dag moest ik op het matje komen.'

Het zit Looijen wel dwars, dat Johan Neeskens dacht dat hij achter zijn ontslag bij NEC zat, terwijl Looijen als technisch directeur slechts de boodschapper was. 'Toen hij later in Barcelona zat, heb ik hem nog een persoonlijke brief gestuurd, maar die kreeg ik ongeopend terug. Heel vervelend, als je vier jaar zo prettig hebt samengewerkt. Johan kwam vaak bij mij thuis. Zijn opstelling heeft mij pijn gedaan.' Mario Been werd de nieuwe trainer van NEC. Looijen had hem als docent ontdekt op de trainerscursus. 'Toen ik zijn naam op de lijst zag, vroeg ik me af wat ik met die Been moest, met zijn Pietje Bell-imago', zegt hij. 'Het tegendeel was waar, Mario was een heel serieuze cursist. Ik kreeg een totaal ander beeld van hem. Hij was een van de betere cursisten. Nadat de besprekingen met Fred Rutten op niets waren uitgelopen, heb ik Mario van Excelsior naar Nijmegen gehaald.'

In Suriname kreeg Looijen te maken met de bijzondere cursist Ronnie Brunswijk. Een met goud behangen bosneger die in het verleden de lijfwacht van Desi Bouterse was, maar later een bloedige guerrilla voerde tegen de legerleider. Brunswijk scheurde in een Amerikaanse limousine door Paramaribo. Hij was eigenaar, voorzitter, trainer en speler van Inter Moengotapoe. Nadat Looijen had gehoord dat zijn cursist een indringer op zijn erf vol lood pompte, een ontevreden wisselspeler van zijn club bedreigde met een pistool en toen hij tijdens de trainerscursus ook nog eens uit balorigheid zijn pistool leegschoot in het plafond van de kleedkamer, wist Looijen zeker dat Brunswijk gediplomeerd de cursus zou verlaten. Even later slaagde Ronnie Brunswijk, cum laude.

Alleen Marco van Basten en Ruud Gullit in topvorm

De oefenwedstrijd van het Nederlands elftal tegen Bulgarije was het aanzien niet waard, maar de analytici Marco van Basten en Ruud Gullit waren afgelopen zaterdag in topvorm en Hans Kraay junior stelde relevante vragen, waardoor het alsnog een kostelijke avond werd. Oranje kan blijkbaar nog niet met kritiek omgaan. De reacties waren geagiteerd, ietwat lachwekkend, maar desondanks duidelijk. Zonder het zich te realiseren, vertelden de betrokkenen tussen de regels door het hele verhaal. De doorgaans welbespraakte aanvoerder Mark van Bommel is blijkbaar zó gewend geraakt aan de voorspelbare voorzetjes van interviewers, dat hij – heel onprofessioneel – niet wilde ingaan op het probleem waarmee heel Nederland worstelde. Oranje had zonder echte vleugelspelers verloren van een bescheiden tegenstander. Dat lijkt me een onderwerp waarover een topvoetballer een heel referaat kan houden. De relatie van de aanvoerder met zijn coach, die tevens zijn schoonvader is, was voor Van Bommel een reden heel televisiekijkend Nederland met een kluitje in het riet te sturen. Na een overwinning babbelen de heren er lustig op los, maar zodra er gefundeerde kritiek is, slaan ze meteen op tilt.

Robin van Persie weigerde toe te geven dat hij met frisse tegenzin rechtsbuiten speelde. Dat was de keus en de verantwoordelijkheid van de bondscoach. Maar zijn lichaamstaal verraadde dat hij pijnlijk en gefrustreerd was, doordat Klaas-Jan Huntelaar en Wesley Sneijder wél op hun favoriete posities mochten spelen, terwijl hij werd gestraft voor zijn veelzijdigheid en voor een bijrol op de rechtervleugel was misbruikt. Hij had dat best mogen uitspreken, want we hebben het over de sterspeler van Arsenal en de topscorer van de Premier League. Zowel zijn Engelse collega's als de voetbaljournalisten kozen hem als Speler van het Jaar. Vervolgens mocht Arjen Robben nog even benadrukken dat het applaus van het Nederlandse publiek als een warm bad aanvoelde. Hij huilde vorige week louter krokodillentranen en acteerde selectieve verontwaardiging. In een vlaag van zelfoverschatting heeft Robben zichzelf heilig verklaard. Hij verdient bij Bayern München 820 duizend euro per maand, maar is van mening dat hij voor dat salaris onbepaald mag falen, want dat is toch voetbal... Door het missen van twee strafschoppen werd zijn club geen kampioen van Duitsland en ging de Champions League-finale verloren tegen Chelsea. Dan laten supporters zich leiden door hun onderbuikgevoelens. Daar hoort een profspeler volwassen mee om te gaan. In het topvoetbal regeert de waan van de dag. Maar Robben dompelde zich met veel zelfbeklag in de rol van martelaar en bijna het hele wereldje snotterde mee.

Bert van Marwijk is in mijn ogen een uitstekende bondscoach, maar hij is momenteel niet te benijden. Met Wesley Sneijder, Arjen Robben, Robin van Persie, Rafael van der Vaart, Klaas-Jan Huntelaar en Ibrahim Afellay – mits fit – beschikt hij over extreme talenten. Maar het zijn alle zes creatieve en aanvallend ingestelde spelers, waardoor het moeilijk is ze functioneel te gebruiken in een evenwichtig team. Dat luxeprobleem valt nauwelijks op te lossen. De bondscoach moet zich echter wel realiseren dat Huntelaar en Van Persie bij hun clubs perfect

functioneren, terwijl ze in Oranje vaak teleurstellend presteren. Voor een spits valt er geen eer te behalen in het nationale elftal, omdat Van Marwijk meestal voor rechtspoten op links en linkspoten op rechts kiest. Die spelers bereiken nooit de achterlijn, maar gaan voor de eigen actie, waardoor de spits zelden een bespeelbare voorzet krijgt.

Een coach moet zijn systeem afstemmen op het beschikbare materiaal om het optimale rendement uit zijn selectie te halen. Van Marwijk wekt de indruk dat zijn speelwijze niet ter discussie staat en dat hij de individuele kwaliteiten van zijn spelers ondergeschikt maakt aan zijn systeem. Op basis van hun afgedwongen status verdienen spits Huntelaar en Van Persie, áchter de spits, een basisplaats. Geen ander land beschikt over de twee topscorers van twee sterke voetballanden. Dat houdt in dat Sneijder niet meer centraal, maar hangend op rechts moet spelen. Dat kan hij heel goed, dankzij zijn tweebeinigheid kan hij zowel buitenom als binnendoor komen. Robben vertolkt dezelfde rol op links, waardoor hij niet altijd voor zijn eigen actie kan kiezen, maar af en toe noodgedwongen een voorzet moet geven. Vanwege de kwetsbare achterhoede kiest de bondscoach altijd voor twee verdedigende middenvelders: Mark van Bommel met Nigel de Jong of Kevin Strootman.

De defensie blijft een zorgenkind. Gregory van der Wiel, John Heitinga en Joris Mathijsen zijn redelijke verdedigers, geen hoogvliegers. Je ruikt het talent van linksback Jetro Willems, maar hij speelt nog te ingetogen en levert de ballen slaafs en voorspelbaar in bij spelers die hoger in de pikorde staan. Een EK is geen leerproces, dan moet je er staan. Stijn Schaars is het enige alternatief, maar geen garantie voor succes. Het werd tegen Bulgarije ronduit armoedig toen Wilfred Bouma voor de geblesseerd uitgevallen Mathijsen opdraafde. Dit seizoen demonstreerde Bouma bij PSV dat hij in de Eredivisie het tempo al niet meer kon volgen. In balbezit redt hij zich nog wel, maar hij kan het niet meer belopen. Als Van Marwijk voor Bouma kiest, is dat een persoonlijke belediging voor Ron Vlaar. Verder lijkt het me duidelijk dat Maarten Stekelenburg de eerste doelman is.

Er is overigens geen enkele reden tot paniek. Van Marwijk is niet naïef. Hij analyseert de wedstrijden ook en zal ongetwijfeld tot de conclusie komen dat Dirk Kuijt op links een gepasseerd station is. Ik begrijp zelfs niet waarom hij is geselecteerd, naast Huntelaar, Van Persie en Luuk de Jong. De bondscoach weet dat hij een gearriveerde vedette van diens favoriete stekje moet halen. Het zou Sneijder sieren als hij in het belang van het elftal de oplossing zou aandragen, waardoor de topscorers van Duitsland en Engeland in stelling kunnen worden gebracht. Dan kan Nederland met Duitsland en Spanje om de titel strijden. De Duitsers hebben geen betere spelers, maar wél een hechter team en de Spanjaarden hebben zelfs betere spelers, al is dat niet bepalend in het internationale topvoetbal. Indien Van Marwijk de juiste formule vindt, kan zijn elftal Europees kampioen worden. Het heeft geen zin pissig te reageren als zijn voorganger Van Basten in een andere rol de vinger op de zere plek legt. Van Basten verwoordde de mening van het Nederlandse volk, daar heeft een bondscoach serieus op in te gaan. Via een interviewer of een analyticus communiceren de spelers en de bondscoach met het publiek. Dan tellen die lange tenen en dat kwetsbare ego even niet.

Verder hield de KNVB bij de keus van het nieuwe tenue totaal geen rekening met het publiek. De ontwerper van Nike mocht zich uitleven met zinloze donkere vlakken op het

shirt, maar dat is nog een kwestie van smaak. Dat de rug- en de broeknummers op televisie niet te lezen zijn, wekt de indruk dat de voetbalbond de achterban niet serieus neemt. Het design was blijkbaar belangrijker dan de service aan het publiek. Dat is kwalijk en amateuristisch.

Soms begrijp ik de bondscoach niet

U gelooft het of niet, maar heel lang gelden was ik een aardige linksbuiten. Simon & Garfunkel met *The sound of silence*, The Beatles met *We can work it out*, The Mamas & the Papas met *Monday, monday*, Percy Sledge met *When a man loves a woman*, The Troggs met *Wild thing*, The Lovin' Spoonful met *Summer in the city*, The Spencer Davis Group met *Keep on running* en Tom Jones met *Green, green grass of home* domineerden de hitparade. Dan gaan we ver terug in de vorige eeuw. Dr. Frantisek Fadrhonc en Joop Brand bezaten een neusje voor talent en hadden het volste vertrouwen in mij, want ze contracteerden me voor Go Ahead, destijds een topclub. In Deventer werd ik al snel geconfronteerd met mijn beperkingen. Cor Adelaar was een betere linksbuiten. Toen hij na twee seizoenen naar Lierse SK in België vertrok, tekende ik een contract bij SC Cambuur in Leeuwarden. In de jeugd van Go Ahead speelde een klassiek straatschoffie met sluik lang haar. Hij was een lust voor het oog, sierlijk aan de bal, met aangeboren passeerbewegingen in zijn bagage en een fluwelen linkerbeen. Ik speelde nog een paar wedstrijden als linksback achter hem. Tegen de bierkaai vechten is zinloos. Daarom ging ik de concurrentie met Bert van Marwijk niet eens aan.

Ik was een liefhebber van de voetballer Van Marwijk en ik heb vertrouwen in de bondscoach Van Marwijk, al kan ik hem niet altijd volgen. De trend ontstond ooit in Engeland. Rechtspoot Steve Highway speelde linksbuiten bij Liverpool en de eveneens rechtsbenige John Robertson deed dat bij Nottingham Forest. Jaren later werd het een ware epidemie in Oranje. Dirk Kuijt of Ibrahim Afellay op links en Arjen Robben of Robin van Persie op rechts. Dan kunnen ze lekker binnendoor komen en met hun sterke been op doel schieten. Volgens mij een drogreden, want het is erg voorspelbaar en spitsen die bij hun clubs perfect functioneren, stellen altijd ietwat teleur in het Nederlands elftal. Dennis Bergkamp, Ruud van Nistelrooy, Klaas-Jan Huntelaar en Robin van Persie kunnen erover meepraten. Volgens de bondscoach moeten de vleugelspelers juist naar binnen trekken, om ruimte te creëren voor opkomende backs, die de voorzet moeten geven. Dat is een leuke theorie, maar in de praktijk komen die voorzetten niet. In het verleden was dat al het geval en tijdens de oefencampagne voor het EK waren ze opnieuw op de vingers van één hand te tellen.

Desondanks blijft Van Marwijk op links kiezen voor een rechtspoot en op de andere vleugel voor een linkspoot. Arjen Robben is een begenadigd dribbelaar, hij schonk Louis van Gaal de titel bij Bayern München. En Ibrahim Afellay is niet alleen de oogappel van de bondscoach, maar tevens een exceptioneel groot talent. Als rechtsbuiten gaat Robben vaak ten onder aan de jacht op eigen eer. Medespelers die vrij staan, ziet hij over het hoofd. Hij verdrinkt in zijn eigen egoïsme, wat wrevel oproept en het team niet ten goede komt. Afellay speelt effectiever, maar ook hij haalt zelden de achterlijn en kapt de bal voor zijn sterke been. Dat haalt de vaart uit de aanval en is dodelijk voor de spits, terwijl de vleugelspeler binnendoor gemakkelijker te verdedigen is. Van Marwijk denkt daar blijkbaar anders over, hij probeert de andere optie niet eens. Maar Robben is van origine toch echt een linksbuiten en Afellay een

rechtermiddenvelder.

Zodra hij met kritiek wordt geconfronteerd, reageert Van Marwijk geagiteerd en opgefokt. Dat is een zwakgebod, want daar hoort een bondscoach volwassen mee om te gaan en boven te staan. Dat is een onderdeel van zijn vak. Hij moet alles, hoe simpel ook, uitleggen aan zestien miljoen landgenoten, die hem allemaal willen adviseren en het beter denken te weten, terwijl hij als enige verantwoordelijk is voor Oranje. Evenals Robben was Van Marwijk een ouderwetse linksbuiten. Ik vraag me af wat er was gebeurd indien zijn trainers Barry Hughes, Hans Kraay senior of George Knobel hem als rechtsbuiten hadden opgesteld. Dan was hij ontploft, want onze zakelijk redenerende en innerlijke rust uitstralende bondscoach heeft wel degelijk menselijke trekjes zoals u en ik. Hij kan helemaal uit zijn dak gaan en tierend tegenstanders en mensen met een afwijkende mening achter het behang plakken. Daar zijn de stemverheffingen van Van Gaal kinderspel bij. Van Marwijk zou hebben geweigerd op de rechtervleugel te spelen. Na een voetbalcarrière van achttien seizoenen bij Go Ahead, AZ, MVV, Fortuna Sittard en het Belgische FC Assent, maakte Van Marwijk furore als trainer bij Fortuna Sittard, Feyenoord, Borussia Dortmund en Oranje. Het komende EK bepaalt of hij nog in lengte van jaren bondscoach is, maar in zijn hart zou hij een goede prestatie van het Nederlands elftal graag gebruiken voor een overstap naar een Engelse topclub. Hoewel hij zich na zijn MVV-periode blijvend in Limburg vestigde, blijft Van Marwijk een kind van De Worp. Dat is een volksbuurt aan de andere kant van de IJssel, waar je moest overleven op straat. Hij groeide op in een bescheiden rijtjeshuis, Geraniumstraat 118, en had een geweldige jeugd in Deventer. Zijn ouders hadden het niet breed, maar hij kwam niets tekort. Voor zijn eerste paar voetbalschoenen met rubber noppen en zachte neuzen moest Van Marwijk zeven maanden sparen. Hij voetbalde van 's morgens vroeg tot 's avonds laat in de naburige speeltuin. Hij had nooit durven dromen dat dit pleintje op 21 april 2011 zou worden omgedoopt in Bert van Marwijkplein. De straatjongen uit De Worp is intussen een wereldburger en een topcoach, maar zodra hij echt kwaad wordt, keert hij razendsnel terug naar de normen uit zijn verleden.

Sinds het aantreden van Van Marwijk is Oranje een oase van rust. De verwende vedetten spelen weer graag voor het Nederlands elftal, ze kijken er zelfs naar uit. De rellen, de onderlinge machtsstrijd en uitpattingen in het nachtleven behoren tot het verleden. Zelfs teleurgestelde voetballers gooien hun kont niet tegen de krib. Klaas-Jan Huntelaar is teleurgesteld, maar gedraagt zich professioneel. En opnieuw begrijp ik de bondscoach niet. Er moet toch een oplossing zijn om de topscorers van Duitsland en Engeland samen te benutten? Het hele Nederlandse volk wacht erop. Huntelaar wordt het slachtoffer van onze kwetsbare verdediging. Natuurlijk ziet Van Marwijk ook dat er veel betere voetballers in zijn selectie rondlopen dan Nigel de Jong. Maar zodra de bondscoach alleen met Mark van Bommel als breker op het middenveld gaat spelen en hij verliest, wordt hij ongetwijfeld afgeschilderd als een tactische onbenul die roekeloos aanvallend liet voetballen en in het mes van de tegenstander liep. Zo opportunistisch zijn we wel.

Daarom wil Van Marwijk met twee verdedigende middenvelders spelen. Met Wesley Sneijder op de positie van Nigel de Jong zal er opbouwend en aanvallend veel beter worden gevoetbald, maar Van Marwijk is geen blufcoach. Dan kan Van Persie wel achter Huntelaar spelen en zou iedereen tevreden zijn, maar de bondscoach denkt er niet aan. Hij stelt zichzelf

kwetsbaar op, door de topscorer van Duitsland op te offeren voor een verdedigende middenvelder. Dat doet ieder voetbalhart pijn. Geloof me, ik ken hem, hij trekt zich van niemand iets aan. Van Marwijk gaat stoïcijns zijn eigen weg en ergert zich vreselijk aan alle wijsneuzen in de media die het beter denken te weten. Ik zou me ook niet laten beïnvloeden door dat gemankeerde schoppertje, dat in een ver verleden het vuile werk achter me opknapte. Daarom gun ik de bondscoach graag het voordeel van de twijfel, ik wens hem veel succes tijdens het EK en hoop dat hij alle criticasters de mond snoert door Europees kampioen te worden met Oranje.

We leven in Nederland niet in De Efteling

De redactie van *Voetbal International* houdt zich vooral bezig met de waan van de dag, omdat onze doelgroep vooral geïnteresseerd is in de actuele stand van zaken. Om de altijd op de loer liggende oppervlakkigheid uit het blad te verbannen, beschik ik tevens over een paar spraakmakende columnisten, prettig leesbare stilisten, goede interviewers en twee onderzoeksjournalisten. Tom Knipping en Iwan van Duren zijn onze eigen Woodward & Bernstein. Onderzoeksjournalisten drukken zwaar op de begroting. Ze steken veel tijd in hun onthullende verhalen, maar als hoofdredacteur heb je geen enkele garantie dat er na weken van research daadwerkelijk een afgerond journalistiek hoogstaand artikel komt. Dat calculeer ik in. Knipping en Van Duren hebben mijn volledige vertrouwen, ze profileren zich de laatste jaren als de enige onderzoeksjournalisten in de wondere wereld van het topvoetbal. Dit duo produceert voortdurend verhalen die ik nergens anders lees. Daarom aarzelde ik geen moment toen ze vorig jaar het verzoek indienden een half jaar te mogen onderduiken om een boek te schrijven over de oprukkende voetbalmafia.

Het voetbal wordt geteisterd door criminele bendes die miljarden verdienen aan het omkopen van spelers en scheidsrechters en het vervalsen van wedstrijden ten bate van het gokcircuit. In twaalf van de zestien deelnemende landen aan het EK zijn al dergelijke netwerken blootgelegd. De politie vindt dat de KNVB bewijzen moet aandragen, maar op het Binnenhof maken de politici van de PvdA, CDA, VVD, SP en PVV zich ernstig zorgen over de oprukkende corruptie in onze grootste amusementsindustrie. Nadat Knipping en Van Duren op 24 mei de vertegenwoordigers van de Tweede Kamer hadden uitgelegd wat zich achter de schermen van het voetbal afspeelde, reageerden de politici geschrokken. In eerste instantie vond de demissionair minister van Sport, Edith Schippers, het een verantwoordelijkheid van de KNVB. Maar nadat het PvdA-Kamerlid en ex-rechter Jeroen Recourt haar duidelijk had gemaakt dat hij over geheime informatie beschikte waaruit blijkt dat ook in Nederland wedstrijden worden vervalst, kondigde Schippers plotseling een onderzoek aan naar omkoping in het vaderlandse profvoetbal.

Voor die bijeenkomst op het Binnenhof was ook de Amsterdamse toprechercheur Arno van Leeuwen uitgenodigd, maar hij bleef weg. Hij verdiepte zich de afgelopen jaren al in de netwerken die zich bezighouden met omkoping. In de hoofdstad werd de beruchte Ajacied Sven Westendorp geliquideerd. Van Leeuwen was ook betrokken bij het onderzoek rond de moord op Nedim İmaç, de voorzitter van de voormalige voetbalclub FC Türkiyemspor en de afpersing van ex-topspeler Martien Vreijzen door een dader die nauwe banden had met de Haarlemse voetbalclub Young Boys, in drugs handelde, een Oostenrijks wedkantoor bezat en in België was veroordeeld voor het vervalsen van wedstrijden. De rechercheur kwam niet opdagen in Den Haag omdat hij zijn eigen onderzoeken niet wilde frustreren, terwijl het tevens een publiek geheim is dat de politie op het punt staat een omkopingszaak in de Jupiler League af te ronden, waardoor zal blijken dat de voetbalmafia ook in Nederland actief is. Het

zou ook erg naïef zijn te veronderstellen dat deze praktijken wél in de ons omringende landen voorkomen, maar niet in Nederland. Of zoals Van Duren zegt: ‘We leven hier niet in De Efteling.’

De FIFA en de UEFA waren eerder wakker dan de Nederlandse justitie en politiek. Interpol werd ingeschakeld, houdt zich intensief met de zaak bezig en komt tijdens het onderzoek voortdurend oude bekenden tegen uit de prostitutie en drugshandel, zware beroepscriminelen die nu miljarden verdienen aan het gokken op voetbal. Spelers worden ingepakt, afgeperst en afgetuigd. Wie erin zit, kan er niet meer uit. Scheidsrechters zijn het favoriete doelwit van de onderwereld.

Knipping en Van Duren bewezen in het onthullende boek *Voetbal & Maffia* dat de greep van de georganiseerde misdaad op het hedendaagse voetbal vele malen groter is dan de meeste mensen beseffen. De twee auteurs schetsen een ontluisterend beeld over chantabele voetballers, trainers en scheidsrechters die in handen zijn gevallen van niets en niemand ontziende misdadigers, die zijn bezighouden met moord, bedrog, ontvoeringen en intimidaties. Het illegale gokcircuit blijkt een industrie op zich, financieel groter dan het voetbal zelf. Volgens Interpol zijn de gokstromen wereldwijd nu al net zo groot als de bedragen die de onderwereld verdient aan drugshandel. En laten we niet denken dat het in Nederland niet gebeurt. Zo naïef was iedereen in Finland, België, Zwitserland en Duitsland ook. Totdat de politie met afluisteren van telefoons en het controleren van bankrekeningen complete criminele netwerken rond het voetbal blootlegde.

Het is slechts een kwestie van tijd. Het feit dat een toprechercheur niet kwam opdagen op het Binnenhof heeft een tactische reden. Knipping en Van Duren tonen in hun boek aan dat er in Nederland wel degelijk louche deals worden afgesloten. Het is nog niet zo erg als in Azië, waar negentig procent van de wedstrijden wordt gemanipuleerd. Nederland is nu nog een witte vlek in het wereldwijde schandaal, maar nu matchfixing op de politieke agenda staat en de KNVB, de Eredivisie CV, de VVCS en NOC*NSF onderstreepten dat het de grootste bedreiging van het voetbal is, maakt duidelijk dat de bewijslast groeit en dat het eerste vaderlandse schandaal binnenkort aan de oppervlakte komt. Dat kan niet uitblijven, doordat er in Nederland te veel sporen zijn die nog niet werden onderzocht. De goksyndicaten floreerden, doordat bijna niemand doorhad wat zich achter de schermen van het voetbal afspeelde. Het is natuurlijk te gek voor woorden dat justitie de opsporing van onderwereldfiguren wilde overlaten aan onderzoeksjournalisten en de KNVB. Gelukkig heeft de Tweede Kamer nu justitie opdracht gegeven zich daadwerkelijk erin te verdiepen. Het is de wereld op z'n kop, terwijl de lakse justitie het best kan beoordelen dat we niet in een sprookjesland leven.

Voetbal & Maffia leest als een thriller. Maar deze thriller is helaas volledig gebaseerd op feiten. Voetbal is het ultieme kijkcijferkanon van Nederland. Zodra er een bal rolt, zitten een miljoen of meer kijkers voor de buis. Vervolgens is voetbal het gesprek van de dag, maar deze vorm van passieve recreatie is de onschuld allang voorbij. Witwassers, drugsdealers en oplichters corrumperen onze nationale volkssport. Het is de hoogste tijd in te grijpen en ik ben er trots op dat Knipping en Van Duren met hun onderzoek en het daaruit voortvloeiende boek de aanzet hebben gegeven voor een justitieel onderzoek.

Jaren geleden tipte collega Jaap van Essen me. In Nijmegen liepen twee begenadigde journalistieke talenten rond die bij *De Gelderlander* nauwelijks de ruimte kregen. Ik heb ze naar *Voetbal International* gehaald, waar ze zich in een rap tempo ontwikkelden tot gevreesde en gerespecteerde onderzoeksjournalisten. Twee klassieke journalistieke dieren, die dag en nacht willen werken, die zich met veel passie, bijna geobsedeerd op een affaire storten en niet van opgeven weten. Het resultaat ligt nu in de winkel. Een onthutsend dossier en misschien wel het beste voetbalboek aller tijden: *Voetbal & Maffia*.

Bondscoach creëerde zijn eigen ondergang

Bert van Marwijk, de ondoordringbare grijze eminentie van het vaderlandse trainerskorps, werd in 2008 als bondscoach de baas van Oranje. De volkse, nukkige en in zichzelf gekeerde verstokte klaverjasser werd de meest succesvolle bondscoach uit de historie van het Nederlandse voetbal. Hij gaf Oranje terug aan het volk. De verwende vedetten vonden het weer een eer om voor het nationale elftal uit te komen. Ze keken uit naar de periodieke reünie in Noordwijk aan Zee. Van Marwijk was straight, integer en duidelijk. De spelers en de massale achterban begrepen zijn beslissingen, want die waren voorspelbaar en logisch. De onverwachte tweede plaats op het WK 2010 in Zuid-Afrika was, na het winnen van de UEFA Cup met Feyenoord in 2002, het tweede hoogtepunt in de carrière van de ervaren coach. Daarom was iedereen het ermee eens toen de KNVB zijn contract verlengde tot de zomer van 2016. Maar in de opportunistische voetbalwereld is geen status onschendbaar. Na de teleurstellende resultaten tijdens het EK staat de onaantastbaar geachte bondscoach plotseling ter discussie. Houdt hij de eer aan zichzelf? Moet de KNVB zijn contract afkopen? Deze opties behoren wel degelijk tot de mogelijkheden. Feyenoord houdt er al serieus rekening mee dat de KNVB succetrainer Ronald Koeman naar Zeist haalt. Koeman, die bij AZ op staande voet werd ontslagen vanwege zijn slappe en onprofessionele people-management. Hij is de zoveelste kroonprins van het vaderlandse trainersgilde.

Van Marwijk is een dwarse eigenzinnige man, een coach met een voetbalvisie. Die visie leidde bijna tot een wereldtitel, maar vervolgens maakte hij een klassieke fout. Hij idealiseerde zijn denkbeelden en uiteindelijk verklaarde hij zijn eigen voetbalvisie heilig, waardoor improviseren niet meer tot de mogelijkheden behoorde. Zodra een plan in de praktijk niet werkt, moet een coach inhoudelijk een creatieve wending aan zijn strijdwijze geven, waardoor het rendement alsnog wordt behaald. Van Marwijk vergat dat zijn visie, zijn systeem, valt en staat bij de individuele kwaliteiten en karakters van zijn spelers. Hij moet zijn systeem afstemmen op zijn spelers om het optimale rendement uit het elftal te halen.

Zijn eigen visie werd echter een obsessie voor de bondscoach. Hij maakte de spelers ondergeschikt aan het systeem, waardoor al die begenadigde spelers in een dwangbuis voetbalden. Niemand begreep iets van de halsstarrige houding van Van Marwijk. Het werd een nationale discussie, bijna niemand onderschreef zijn standpunten, maar de bondscoach gaf geen krimp. In zijn boek *Bert van Marwijk* geeft hij tekst en uitleg en wordt duidelijk dat hij ten onder ging aan zijn eigen visie die als een handrem op zijn ontwikkeling als coach werkte en een aansprekend resultaat op het EK in de weg stond. Van Marwijk: 'Er zijn coaches die zogenaamd een visie hebben. Maar dan verliezen ze drie keer, komt de pers eroverheen, en dan gaan ze het weer anders doen. Een leider, trainer of coach moet geen angst hebben om te verliezen. Je moet mensen kunnen beïnvloeden. Je moet een individu of groep spelers kunnen laten doen wat jij wilt. Maar ik zou nooit een manier van spelen kiezen die niet past bij mijn spelers. Het mooiste is als mijn visie past bij die van de spelers. Ze moeten

erachter staan en ze moeten het kunnen uitvoeren. Of je dat nou op een autoritaire manier bereikt of als een soort vaderfiguur interesseert me niet. Het belangrijkste is dat een coach in staat is spelers te laten doen wat hij voor ogen heeft. En, dat zeg ik er altijd meteen bij, je moet je niet laten beïnvloeden. Ik ben erg eigenwijs. Er is een tijd geweest dat ik zo ongelooflijk eigenwijs was, dat ik absoluut naar niemand luisterde. Ik wist alles beter. Ik ben nu nog steeds heel eigenwijs en denk nog steeds heel vaak alles beter te weten. Het is mijn waarheid. Ik heb wel geleerd te luisteren. Ik vind dat je moet kunnen beïnvloeden, maar je niet laten beïnvloeden. Maar je moet wel kunnen luisteren, want daar kun je heel veel voordeel mee doen. Ik denk dat je de spelers veel beter bereikt als je ze onder druk zet. Onder een gezonde druk. Daarom moet je doelen durven stellen. Die doelen moeten realistisch zijn, maar mogen best een beetje opportunistisch zijn. Ik zei steeds: Ik wil Europees kampioen worden. We hebben vaak genoeg bewezen dat we van toplanden kunnen winnen. We hebben een missie, jongens. We hebben een missie. Dat woord is belangrijk. Ze werden er doodziek van als ik het weer gebruikte. Die missie, dat we ergens mee bezig waren, ging in die hoofden zitten. En er is altijd weer een volgende wedstrijd. Na winst lopen we de polonaise. We hebben een bepaalde arrogantie over ons. Zodra we de polonaise lopen, gaat het echter fout. Dan gaan we naast onze schoenen lopen. Er komt altijd weer een volgende wedstrijd. Je kunt iets willen en je kunt iets echt willen. Als je echt ergens in gelooft. En dat moet je als coach overbrengen op de spelers. Als je echt iets wil, dan lukt het ook.'

Van Marwijk, door schade en schande wijs geworden, weet intussen dat zijn evangelie niet zaligmakend is. Hij wilde echt Europees kampioen worden, maar het mislukte faliekant. En het treurige is dat hij er helemaal alleen verantwoordelijk voor is. Hij liet linkspoten op de rechtervleugel spelen en rechtsbenige spelers op links, met het resultaat dat er geen voorzetten kwamen, dat de spitsen voortdurend met de rug naar het doel stonden en dat het aanvalsspel van de vleugelspelers doorzichtig en voorspelbaar was. Iedere coach zou dankbaar gebruik maken van de aanwezigheid van de topscorers van Duitsland en Engeland. Klaas-Jan Huntelaar en Robin van Persie hebben een topseizoen achter de rug en zijn een garantie voor goals. Van Marwijk moet zich maar eens afvragen waarom deze spelers bij hun clubs optimaal functioneren, maar in Oranje bijna altijd teleurstellen. En zijn heilige systeem stond blijkbaar niet toe dat Huntelaar en Van Persie aan elkaar werden gekoppeld. De bondscoach blijft verkondigen dat de vleugelverdedigers buitenom moeten komen en verantwoordelijk zijn voor de voorzetten, maar van die opzet kwam niets terecht. Hij gaf de teenager Jetro Willems, met een paar wedstrijden in de Eredivisie in de benen, een basisplaats en negeerde de bij AC Milan gelouterde Urby Emanuelson. Ibrahim Afellay speelde het afgelopen seizoen amper bij Barcelona, maar kreeg na een zware blessure meteen de voorkeur boven al die spelers die wel wedstrijdritme hadden. En de bondscoach blijft vasthouden aan twee verdedigende middenvelders, van wie Mark van Bommel het niet meer kan bijbenen, die in balbezit niets toevoegen en lustig met zinloze passes strooien, terwijl er creatieve spelers op de bank zaten.

Met het systeem van Oranje is niets mis, maar Van Marwijk moet zich realiseren dat de juiste spelers op de juiste posities zijn systeem een tot operationeel succes maken. En daar is hij niet in geslaagd. Hij legt er graag de nadruk op dat hij zo eigenwijs is. Dat kan een leuke en soms best handige karaktereigenschap zijn, maar de bondscoach was zo overtuigd van zijn voetbalvisie en zijn gelijk dat hij zijn eigen ondergang en een afgang van Oranje creëerde.

Kliekjes, ego's en wanprestaties

Na drie beschamende nederlagen likt de bondscoach zijn wonden thuis in Limburg, terwijl de rebellerende en falende internationals naar mondaine vakantiebestemmingen afreisden. Van Marwijk werd met een groep over het paard getilde miljonairs op pad gestuurd. De meeste spelers waren louter op persoonlijk succes uit en dan moet je al een sluwe amateurspsycholoog en een lenige people-manager zijn om te overleven. De bondscoach bleef zijn voetbalvisie trouw, hetgeen zijn ondergang werd. Hij maakte de spelers ondergeschikt aan zijn systeem en op het moment dat het systeem faalde, had hij geen alternatief voorhanden. Maar er viel ook niet veel eer te behalen voor Van Marwijk. Doordat Arjen Robben twee beslissende strafschoppen miste, werd Bayern München geen kampioen van Duitsland en ging de Champions League-finale verloren tegen Chelsea. Sommige Oranje-collega's sloegen zich op de dijnen van het leedvermaak, maar spraken er even later schande van toen Bayern München-supporters hun onderbuikgevoelens lieten spreken en Robben uitfloten. Vervolgens probeerde de op revanche beluste aanvaller zich in het Oranje-shirt te rehabiliteren, wat averechts werkte. Hij verdronk in zijn eigen egoïsme, maar bleef binnen de groep de sterspeler acteren die het verschil maakte, wat veel irritatie opwekte.

Irritatie was er volop. Na een succesvol seizoen in Engeland liep Robin van Persie naast zijn schoenen. Hij negeerde de huisregels en bleek alleen geïnteresseerd in de lusten. Aan de lasten had hij geen boodschap. Zo weigerde hij als enige speler te communiceren met de media, oftewel zestien miljoen landgenoten, terwijl hij opnieuw teleurstellend presteerde als international. Daarbij creëerde hij ook nog eens een kliekje, met Khalid Boulahrouz en Ibrahim Afellay, dat zich afzonderde van de groep. Van Persie was nog topscorer van Engeland geworden, maar het stuitend arrogante gedrag van Afellay viel helemaal verkeerd bij de andere spelers. De wisselers vonden het belachelijk dat een speler die het afgelopen seizoen niet één volledige wedstrijd speelde een basisplaats in Oranje kreeg, terwijl het de hele groep stoorde dat Afellay zich presenteerde als een gevestigde topvoetballer van Barcelona die met dedain neerkeek op collega's die in de subtop van Europa of in de Eredivisie speelden.

Ook de topscorer van de Bundesliga, Klaas-Jan Huntelaar, zorgde voor onrust. Hij nam geen genoegen met een plaats in de dug-out en sprak Van Marwijk daar keer op keer op aan. Hij vroeg zich af wat hij nog meer moest presteren dan twaalf keer scoren in de kwalificatie en topscorer van Duitsland worden om een kans in Oranje te krijgen. Het resultaat was een schreeuwende bondscoach die zijn ontevreden spits adviseerde op te sodemieteren, als hij de sfeer wilde blijven verpesten. Het onderlinge wantrouwen was zo groot, dat er nooit sprake geweest is van enige teamgeest. Mark van Bommel, die zijn mooie carrière eervol wilde beëindigen, werd plotseling als de schoonzoon, de klikspaan en de assistent-bondscoach gezien, waardoor zijn leiderschap werd ondermijnd. De slecht presterende John Heitinga werd verdacht van lekken naar de media, omdat hij bevriend is met journalisten van *De Telegraaf* en zijn vrouw als een aspirant-Yolanthe opdook bij RTL Boulevard, waar de opstelling van

Oranje plotseling ook relevant was. Zelfs de gemoedelijke Rafael van der Vaart rebelleerde, nadat hij voor de zoveelste keer buiten de basis was gevallen.

De spelers die doorgaans het verschil maken begrepen de beslissingen van de bondscoach niet. Gregory van der Wiel presteerde bedroevend. Hij was tijdens het EK met zijn modelijn, zijn muziekproducties en zijn kapper bezig, maar zijn medespelers hebben geen woord met hem over voetbal kunnen wisselen doordat hij voortdurend een koptelefoon met jengelende hiphop op zijn hoofd had, waardoor hij buiten de groep viel. Ook begrepen de ervaren internationals niet waarom de versleten Wilfred Bouma, de onervaren jeugdspeler Jetro Willems en Stijn Schaars waren geselecteerd. En niemand begreep waarom Urby Emanuelson en Vurnon Anita afvielen. Het hoge PSV-gehalte in de selectie schreven de spelers toe aan de aanwezigheid in de technische staf van Phillip Cocu, Ernest Faber en René Eijkelkamp, die allemaal een PSV-verleden hebben. Het is een publiek geheim dat vooral Cocu een zwak heeft voor Afellay, waardoor deze speler vanuit zijn revalidatie, na een zware blessure, doorstroomde naar de basis van Oranje. Voor wedstrijd fitte spelers die een heel seizoen achter de rug hadden, betekende dat een mes in de rug. De bondscoach had altijd gezegd dat hij alleen spelers die bij hun clubs in de basis stonden opstelde.

Wesley Sneijder was de enige speler die zijn niveau haalde en goed presteerde. Ook hij had geen goed seizoen achter de rug, maar verscheen topfit en afgetraind aan de start van het EK. Hij was vanaf de eerste dag de natuurlijke leider binnen de groep. Van Marwijk had hem uit tactische overwegingen aanvoerder moeten maken, maar toen hij Van Bommel passeerde, kreeg wisselspeler Van der Vaart de aanvoerdersband. Daardoor voelde Sneijder zich gekrenkt, hij heeft wel degelijk de ambitie om zich als de leider van de pikorde te profileren. Voor het grote publiek was hij dat ook met volwassen en realistische commentaren in de media.

Van Marwijk, teammanager Hans Jorritsma en perschef Kees Jansma zijn integere mensen met veel levenservaring en een lange staat van dienst in het topvoetbal. Desondanks slaagden zij er niet in de zelfingenomen pseudo-vedetten in het gareel te houden. Huntelaar voelde zich beledigd en maakte van zijn hart geen moordkuil. Hij kwam voor zichzelf op. Hetzelfde deed Van der Vaart, maar wel een onsje minder. Van Persie en Afellay waren een bron van ergernis voor de hele groep, die zich tevens ergerde aan het feit dat Robben iedere vorm van kritiek hooghartig terzijde schoof. Onder voetballers speelt het dan nog een rol of een speler iets heeft gepresteerd. Dat geldt wel voor Van Persie en Robben maar niet voor Afellay, waardoor zijn gedrag als een rode lap op een stier werkte binnen de selectie. Het is onbegrijpelijk dat de leden in de technische staf met een PSV-achtergrond dat niet wisten te voorkomen, want ook in Eindhoven manifesteerde het begenadigde talent zich al als een trotse jongen die zichzelf schromelijk overschatte.

Het lijkt wel alsof de bondscoach zijn beste speler niet serieus neemt. Sneijder stelde zich heel loyaal op, presteerde naar behoren, maar liet intern weten dat hij graag met Robben of links en Dirk Kuijt op rechts wilde spelen. Toen Van Marwijk eindelijk zijn oren liet hangen naar de publieke opinie met Huntelaar en Van Persie, maakte hij daar meteen een kansloze missie van door Robben zijn egotrip opnieuw vanaf de rechterkant te laten opvoeren en Sneijder hangend op links te laten spelen. Door spelers met het verkeerde been op de vleugels te posteren liquideert de bondscoach iedere spits in Oranje.

In Zeist overweegt directeur betaald voetbal Bert van Oostveen hoe Oranje verder moet. In Limburg vraagt Van Marwijk zich af hoe hij zijn toekomst moet invullen. Hij moet zich binnenkort verantwoorden tegenover de baantjeszieke bobo's Peter Vogelzang en Gerard Bouwer en technisch manager Mohammed Allach, ook geen zwaargewicht. Dat volkstribunaal zou al een reden zijn om verder te bedanken voor de eer, maar zaakwaarnemer Rob Jansen zal ongetwijfeld vier jaar salaris eisen voor de bondscoach, indien de KNVB van hem af wil.

Ruud Gullit als boegbeeld van Oranje

Zijn zaakwaarnemer Rob Jansen had hem nog zo gewaarschuwd. Zonder je af, lees niet alles, kijk niet naar alle analyses in die praatprogramma's. Bert van Marwijk had na het voor Nederland dramatisch verlopen EK meteen moeten afreizen naar een verre vakantiebestemming. Daar had hij de kater kunnen verwerken zonder de dagelijkse geseling van het mediacircus. De nuchtere Van Marwijk ging echter gewoon naar huis in het Limburgse Meerssen. Zodra er dan 's morgens een krant op de deurmat ligt met je foto prominent op de voorpagina, is het heel menselijk dat je vervolgens het artikel leest. En als je de hele dag promo's op televisie ziet, met de aankondiging dat er 's avonds nieuwe onthullingen komen over de onrust in Oranje, dan kijk je als verantwoordelijke bondscoach.

Dat is hem uiteindelijk fataal geworden. Zowel de KNVB als Van Marwijk had de intentie door te gaan en het tot 2016 lopende contract te respecteren. Maar plotseling liep de emmer over, al weet alleen de trainer wat de definitieve druppel was. Zelfs voor zijn vertrouwelingen kwam de mededeling dat hij stopte onverwacht.

Zo'n beslissing moet je respecteren, maar het was niet nodig geweest. Slechts een enkeling vond dat de bondscoach de eer aan zichzelf moest houden en zijn consequenties moest verbinden aan de drie smadelijke nederlagen in Charkov. De KNVB, zijn collega's, de spelers, de media en de publieke opinie waren van mening dat Van Marwijk op basis van zijn opgebouwde krediet kon aanblijven. Hij loodste Nederland naar de top van de FIFA-wereldranglijst en de tweede plaats op het WK in Zuid-Afrika was een aansprekende prestatie. Het is ook zinloos coaches genadeloos af te rekenen op een slecht resultaat. Louis van Gaal mocht na een rampseizoen bij AZ zijn werkzaamheden voortzetten. Gertjan Verbeek kreeg na een motie van wantrouwen bij Feyenoord de gelegenheid zich bij Heracles Almelo te revancheren en Steve McClaren is na een desastreus seizoenslot nog steeds in dienst van FC Twente.

Sinds het aantreden van Van Marwijk, in 2008, was er tot het EK nooit enige reden de bondscoach kritisch te analyseren. Daarom viel de golf negatieve publiciteit hem zo rauw op het dak. Voor het eerst in zijn carrière werd hij publiekelijk afgerekend. Dat valt niet mee, maar Van Marwijk kan niet ontkennen dat de media het al weken voor het EK hadden voorspeld. Hij bleef zijn voetbalvisie trouw, wat zijn ondergang werd, terwijl het peloton analytici achteraf gelijk kreeg. Van Marwijk was een voorbeeldige bondscoach in goede tijden, maar bleek in slechte tijden niet bestand tegen kritiek, waardoor hij de handdoek gooide en de KNVB opzadelde met een groot probleem. Heel Nederland kijkt nu naar directeur betaald voetbal Bert van Oostveen, die een nieuwe bondscoach moet aanstellen. Hij wordt overspoeld met ongevraagde adviezen en het is weer een stoelendans met bekende namen. Frank Rijkaard, Frank de Boer, Ronald Koeman en Gertjan Verbeek staan onder contract en de KNVB kan het zich niet veroorloven onrust te veroorzaken bij een club. Ook de routiniers

Dick Advocaat en Guus Hiddink hebben doorlopende verbintenissen. Daardoor blijven Louis van Gaal, Ruud Gullit en Co Adriaanse over als vrije en serieuze kandidaten. Van Gaal heeft zichzelf al eens op een lijstje gezet met landen waar hij ooit nog bondscoach wil worden. Hij wil zijn carrière afsluiten op een WK. Daarom is het vertrek van Van Marwijk voor hem een geschenk uit de hemel. Zijn eerdere periode als bondscoach was geen doorslaand succes, want Oranje wist zich niet te plaatsen voor het WK van 2002. Als dominante controlfreak teisterde hij Zeist van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Van Gaal bemoeide zich overal mee, nam het Jeugdplan Nederland van zijn collega Han Berger over en viel de spelers voor elke interland lastig met ellenlange trainingen en zijn kadaverdiscipline. Indien Van Oostveen zijn voorganger Henk Kesler raadpleegt, valt Van Gaal meteen af als optie. Zijn staat van dienst is echter dusdanig dat hij wel degelijk serieus dient te worden genomen. Al betwijfel ik of de KNVB het leuk vindt dat de bondscoach straks fulminerend en foeterend de media achter het behang plakt, doordat zijn zelfingenomen mening zaligmakend is. Het resultaat is dat perschef Kees Jansma een zwarte lijst van Van Gaal krijgt met namen van journalisten met wie hij niet wenst te communiceren. Als publieke organisatie zou je dat niet moeten willen. Oranje is van het volk. De bondscoach moet een ambassadeur zijn, een boegbeeld, iemand met charisma. Hij moet de achterban voortdurend tekst en uitleg geven, het nationale elftal runnen en verkopen, en hij dient status in het internationale topvoetbal te hebben. Van Gaal is de man van de monologen. Hij predikt zijn evangelie, hij maakt de pers en het volk duidelijk hoe de voetbalwereld functioneert. Van Gaal is de meester van het eenrichtingsverkeer, hij heeft geen respect voor afwijkende meningen. Vanuit zijn ivoren toren kijkt hij met dedain neer op het klootjesvolk. Zijn houding is gedateerd. Zo sprak hij in zijn tijd als leraar misschien pubers toe, maar anno 2012 werkt een dergelijke aanpak niet meer.

Co Adriaanse is ook een coach met een pedagogische achtergrond. Dat dit niet altijd een voordeel is, blijkt uit het feit dat hij onder stress volwassen spelers als kleuters behandelt. Hij heeft aantoonbare kwaliteiten, maar bij elke club waar hij werkt ontstaan problemen, waardoor hij bijna altijd voortijdig vertrekt. Vorig jaar maakte ik een ernstige fout door hem aan te bevelen bij FC Twente-voorzitter Joop Munsterman. Een paar maanden later had Adriaanse zichzelf onmogelijk gemaakt in Enschede en werd hij uitgekotst door de hele organisatie. Daarbij is zijn naamsbekendheid in het internationale topvoetbal nihil. Er gaan geen deuren voor hem open, niemand kent hem, wat hem ongeschikt maakt als bondscoach.

Doordat de bekwaamheden van een bondscoach niet te vergelijken zijn met de kwaliteiten die een clubtrainer moet bezitten, is Ruud Gullit de ideale kandidaat. In Engeland was hij succesvol met Chelsea en Newcastle United, al mocht hij de rit beide keren niet afmaken. Bij Feyenoord faalde hij en zijn uitstapjes naar Amerika en Tsjetsjenië waren onverstandig. Indien iemand van zijn eerdere fouten leert, zou hij nu de ideale bondscoach moeten zijn. Gullit is door schade en schande wijs geworden en daardoor het ultieme boegbeeld; een voormalige wereldster, welbespraakt en bulkend van het charisma. De hedendaagse generatie topvoetballers is gevoelig voor status, sterker nog, het is een must om serieus te worden genomen.

Gullit is geen coach die zich met de hele organisatie van de KNVB bemoeit, wat een voordeel is. De rode draad in Zeist moet continuïteit garanderen. Daar moeten passanten zich niet in mengen, al trok Van Gaal zich daar niets van aan. Gullit is wel afhankelijk van een

ijzersterke technische staf met mensen die zijn zwakke eigenschappen camoufleren. Het zou ideaal zijn als de trainers van de Nederlandse topclubs hem zouden assisteren als parttimers, maar ik vrees dat de ego's van Frank de Boer, Ronald Koeman, Gertjan Verbeek en Dick Advocaat, in de rol van de gelouterde wijze coach, dat niet toestaan. Maar met Pierre van Hooijdonk, Ronald de Boer en Jaap Stam zou Gullit ook een uitstekende technische staf vormen. Hij is geen man die dagelijks op het veld wil staan en dag en nacht met voetbal bezig is. Als bondscoach is Gullit een rondreizende ambassadeur die de KNVB en Oranje aanzien verschaft. En wat niet onbelangrijk is: hij wordt niet warm of koud van welke kritiek dan ook.

Dr. Jekyll & Mr. Hyde als bondscoach

Louis van Gaal wordt als trainer gerespecteerd en geroemd door alle spelers die met hem werkten. Hij is een ervaren coach met een indrukwekkende staat van dienst en hij is mijn persoonlijke favoriet als voetbalanalyticus. Niemand kan zo duidelijk en met zo veel kennis van zaken een voorbeschouwing en een nababbel schetsen. Helaas krijg je die gespleten persoonlijkheid erbij cadeau. Het levert ongetwijfeld weer spannende televisie op, maar de KNVB kan onmogelijk blij zijn met die selectieve verontwaardiging, arrogantie, ongenueanceerde woede-uitbarstingen, megalomanie, zelfingenomenheid en de ziekelijke drang alles en iedereen te willen regisseren. Als zelfbenoemde dictator is Van Gaal er toch weer in geslaagd om van Zeist, tot en met het WK in 2014, zijn bananenrepubliek te maken.

Van Gaal doet mij denken aan het door de Schotse auteur Robert Louis Stevenson geschreven boek over Dr. Jekyll & Mr. Hyde. De gerespecteerde dokter Jekyll is goed ingeburgerd in de samenleving en doet veel liefdadigheidswerk. Een mens van fatsoen. Hij heeft echter tevens een hypocriet karakter en neigt naar losbandig gedrag. Daardoor is hij koortsachtig op zoek naar een methode om goed en kwaad van elkaar te scheiden. Zo ontdekt hij Mr. Hyde, zijn alter ego. Deze Mr. Hyde is een gewelddadig en weerzinwekkend persoon die niet logisch kan denken en vervreemd is van de rationele wereld. Door het contracteren van Van Gaal heeft de KNVB zijn eigen Dr. Jekyll & Mr. Hyde. Van Gaal kan horkerige, met zinloze stemverheffingen gepaard gaande tirades, met veel pathetisch geblèr, afwisselen met charmeoffensieven.

Liefhebbers van de poeslieve Van Gaal kunnen de komende weken hun hart ophalen. Zodra het in zijn kraam te pas komt, kan hij als geen ander een sympathieke man acteren. Dat duurt meestal tot de eerstvolgende persconferentie. De nieuwe bondscoach begrijpt niet dat hij weliswaar de antwoorden geeft, maar dat de desbetreffende journalist de vragen stelt. Tijdens zijn optredens bij SBS 6 als voetbalanalyticus loste hij dat probleem op door de dienstdoende presentator voor de uitzending een zelf samengestelde lijst met vragen te overhandigen, maar zo werkt het in de grotemensenwereld niet. Dus ook de mensen die zich vermaken met een tierende Van Gaal komen straks volop aan hun trekken.

Als trainer van AZ liet Van Gaal al een clauseule in zijn contract opnemen. Hij wilde zijn trainerscarrière afsluiten als bondscoach van Argentinië, Spanje, Engeland, Duitsland of Nederland. Directeur betaald voetbal Bert van Oostveen wist dat Van Gaal thuis in Noordwijk op zijn telefoontje zat te wachten. Van Oostveen vond het blijkbaar niet relevant dat zijn voorganger Henk Kesler opgelucht adem haalde, nadat bondscoach Van Gaal in 2001 afscheid had genomen van de KNVB met een tenenkrommende persconferentie. Oranje had zich niet geplaatst voor het WK in Zuid-Korea en Japan, maar de verantwoordelijke bondscoach deed net alsof hij gek was en veegde in een gênante monoloog de vloer aan met de media. Alsof de journalisten in Dublin met 1-0 van het modale Ierland hadden verloren.

De directeur betaald voetbal heeft zich niet door het verleden laten leiden, maar ik denk dat hij zijn eerste grote fout maakte. Zijn keuze Van Gaal deed het goed bij Ajax en Barcelona, maar toen hij bij die clubs terugkeerde werd het een afgang, omdat hij nog steeds dezelfde irritante controlfreak was, waar iedere medewerker tijdens zijn eerste periode op afknapte. De gedateerde dominante wijze van leidinggeven van de nieuwe bondscoach werkte in het verleden goed met jongelui zonder veel levenservaring en persoonlijkheid. Het is een gotspe te denken dat een dergelijke aanpak anno 2012 nog succesvol is bij de gefortuneerde wereldburgers die nu Oranje bevolken. De internationals staan in alle hoeken van Europa onder druk, er moet gepresteerd worden en er wordt roofofbouw gepleegd. De meeste clubs strijden om de landstitel en doen lang mee in de Europese competities. Het verblijf bij Oranje moet een warm bad zijn. Gezelligheid en ontspanning doen dan wonderen, maar bondscoach Van Gaal werkte zware trainingen af om zichzelf te profileren, waardoor de spelers uitgeput aan een interland begonnen.

Opvallend is dat de KNVB erg makkelijk aan de judasrol voorbij ging die Van Gaal bij Ajax speelde. President-commissaris Steven ten Have voelde dat hij de zinloze prestigestrijd met Johan Crujff ging verliezen en vertoonde plotseling valse trekjes. Via de achterdeur wilde hij de aartsvijand van *Nummer 14* als directeur van Ajax binnenhalen. Een man met fatsoensnormen en enig gevoel voor ethiek had daar nooit aan meegewerkt, maar Van Gaal liet zich misbruiken en toonde de achterbakse en hypocriete kant van zijn karakter. Danny Blind, die altijd met alle winden meewaait om te overleven en karakterloos het voor hem beste wiel kiest, sloot zich meteen aan bij de doorzichtige intrige. Van Gaal en Blind zouden Ajax even nieuw leven inblazen, maar Crujff liet zich niet piepelen, waardoor het duo met het schaamrood op de kaken heel vernederend uit De Arena werd verdreven, voordat de rancuneuze egotrip was begonnen.

Deze beschamende feiten moeten in Zeist ook bekend zijn, maar van de KNVB mag een kandidaat-bondscoach zich blijkbaar ongelimiteerd misdragen, door mensen met een grote verdienste voor het nationale voetbal messen in de rug te steken in een obsessie het beoogde doel te bereiken. Het is dan ook geenszins verrassend dat de twee gluiperige coupplagers bij Ajax elkaar opnieuw in de armen vielen bij Oranje. De people-manager die de KNVB volgens de profielschets zocht is niet binnengehaald in Zeist. Ook dat hadden de wijze mannen van de KNVB kunnen weten. Bij Bayern München behaalde Van Gaal sportief gezien heel behoorlijke resultaten, maar zowel de leiding als de spelers kotsten hem na een jaar uit. Iedereen werd doodmoe van het gedrag van de trainer, die voortdurend de indruk wekte dat hij het voetbal had uitgevonden en tevens de wijsheid in pacht had. Uli Hoeness, Franz Beckenbauer en Karl-Heinz Rummenigge zijn integere beleidsbepalers die al het een en ander hebben bewezen. Ze werden als kleuters genegeerd door hun trainer, waardoor alleen Van Gaal zelf debet was aan de vertroebelde relatie met zijn bazen die de besten van de wereld waren als voetballer, terwijl Van Gaal dat alleen maar schreeuwt als een goedkope volksmenner.

Daarom vraag ik me af of hij wel de ideale man is om onze eigenwijze stervoetballers te coachen. Hij blijft zijn evangelie trouw, maar heeft zich nooit ontwikkeld. In 1991 debuteerde hij als trainer van Ajax, de gebruiksaanwijzing van ruim twintig jaar geleden is nog steeds van kracht. De KNVB beschikt over een ervaren coach, maar tevens over een ongeleid

projectiel. Persoonlijk ben ik erg geïnteresseerd in de argumenten van de voetbalkenner Van Gaal, zijn stemverheffingen maken totaal geen indruk en kunnen me gestolen worden. Tegen beter weten in hoop ik dat het klikt tussen de bondscoach, de spelers, de media en het volk. Ik gun Van Gaal, maar vooral Nederland, een wereldtitel. Doordat bijna niemand hem durft te corrigeren, wil ik graag de volgende afspraak met u maken. Indien Nederland over twee jaar wereldkampioen wordt en succescoach Van Gaal spreekt een massamenigte toe, laten we hem dan ons mooie land niet opnieuw belachelijk maken. Zodra hij weer niveaueloos en hysterisch begint te schreeuwen, verlaten we in alle rust, als een stil protest, de huldiging. Dan mag Dr. Jekyll & Mr. Hyde de rest van de avond uit zijn dak gaan op een verlaten plein, al zal Blind blijven applaudiseren totdat de stem van Van Gaal het begeeft.

Ook topvoetballers hebben een moeder

‘De pers smulde van de commotie, noemde hem een monster en de hetze werd ongekend groot. Maar kijk, het gaat wel over mijn kind. Ze kunnen alles zeggen of schrijven, maar zeg niet dat mijn kind een slecht mens is. Dan breekt mijn hart. En je staat machteloos, ze schrijven maar raak en iedereen gelooft wat er geschreven wordt. Ineens was mijn zoon een crimineel. Terwijl hij zo’n superwarme menselijke jongen is. De pers is extreem wat dat betreft. Het is vaak persoonlijk en kwetsend. Ik heb alles over voor mijn kinderen. Maar ik kon natuurlijk niet alle voedingsadviezen van Ajax opvolgen. Biefstuk bijvoorbeeld! Ja leuk, maar waarvan moest ik dat betalen? Hij kreeg één keer in de week vlees, op vrijdag, dan kwam mijn moeder koken en nam ze vlees mee. Meestal een schnitzel of een bal gehakt. En soms een karbonaadje, dan was hij echt in alle staten. Ik kon als alleenstaande moeder geen vlees betalen. Bij Dirk van den Broek had je voor 89 cent een doosje vissticks. Daar voed je wel twee kinderen mee. Bovendien vonden ze het heerlijk’, zegt Marja Woldberg, de moeder van Nigel de Jong.

Onze sterspelers, de puissant rijke verwende vedetten, gedragen zich doorgaans als onaantastbare macho’s, met snelle vrouwen en auto’s en een dure koptelefoon om zich af te zonderen van de buitenwereld. Ze stellen zich zelden kwetsbaar op en houden hun menselijke trekjes goed verborgen. Daarom las ik het boek *Voetbalmoeders* van Diana Kuip in één ruk en met een glimlach om de mond uit. Moederliefde is romantiek. Voor topvoetballers, bouwvallers, voetbaljournalisten, kortom: voor iedere man. De moeders van onze internationals zien hun beroemde zonen niet als volkshelden, het blijven hun kinderen. Ze leven mee, met grote successen en diepe dalen, met blessures, publiciteit en ze weten als geen ander hoe onrechtvaardig topvoetbal kan zijn. Ze hebben geen waardering voor de trainers die hun zonen passeren en ze haten voetbalanalytici die op de televisie hun bloedeigen kinderen kritisch aanpakken. Voetbalmoeders zijn namelijk gewone moeders, alles draait om liefde.

Silvia Sneijder, de moeder van Wesley, ging bijna ten onder aan alle publiciteit. ‘Ik ging steeds meer roken’, zegt ze. ‘Ik rookte op een gegeven moment meer dan drie pakjes sigaretten per dag. Gewoon van de stress. Toen kreeg ik ook dat hartinfarct, dat heeft er zeker mee te maken gehad. Ik had vooral moeite met alle onzin. Dat hij zijn vrouw in de steek had gelaten, dat hij arrogant was. Allemaal niet waar! Ik heb drie voetballende zonen, Wesley, Rodney en de oudste, Jeffrey. Hij had het meeste talent, hij was beter dan Wesley. Jeffrey zat negen jaar bij Ajax, maar moest door al die blessures stoppen. Toen Wesley doorbrak, vond ik dat heel erg voor Jeffrey. Ik heb een zoon die aan de top staat en een zoon die er nooit zal komen. Gelukkig is Jeffrey supertrots op Wesley. Er was nooit sprake van jaloezie.’

Eljero Elia is naar zanger Al Jarreau genoemd, onthult zijn moeder Nadia Elia. Ze vindt het jammer dat hij na het vmbo niet verder wilde studeren. Zijn argument was dat Pelé ook geen diploma had. Ze werd pas echt boos toen haar zoon de term *kankermarokkaan* gebruikte op

internet. ‘Ik schrok me rot’, zegt ze. ‘Ik was boos omdat ik het stom vond en omdat ikzelf ook in een kwaad daglicht kwam te staan. Op mijn werk hoorde ik iemand zeggen dat het door zijn opvoeding kwam. Toen was ik pas echt pissig.’

‘Het was een heel lief manneke’, zegt Corrie van Hooijdonk, de moeder van Pierre, uit de grond van haar hart. ‘Over meisjes heb ik hem niets hoeven leren’, zegt ze. ‘Daar hoefde ik me niet mee te bemoeien. Hij was geen manneke dat je moest bemoederen. Pierre wist het allemaal zelf wel. Hij overlegde beslissingen nooit met ons. Als hij naar een andere club ging, lazen wij dat vaak in de krant.’

Willy Witschge, de moeder van Rob en Richard, had er vooral moeite mee dat haar jongens zo vroeg naar het buitenland vertrokken. Richard ging naar Barcelona, Rob naar Saint-Étienne. ‘Als dat maar goed gaat, dacht ik. Ze waren nog zo jong, pas 21 en 24. We hadden het zo gezellig. Als de jongens vroeger jarig waren, mochten ze zeggen wat ze wilden eten. Dan kozen ze altijd Kip Caramba. Dat hebben we ooit gegeten bij cafetaria Eijpe Snacks op de Burgemeester de Vlugtlaan in Amsterdam. Ik heb destijds van de eigenaar het recept gekregen.’

Op het moment dat Erwin en Ronald Koeman het huis uit gingen, raakte moeder Marijke van der Gaast in een depressie. ‘Toen de jongens de deur uit gingen, realiseerde ik me dat ik mezelf helemaal was vergeten. Alles draaide om voetbal, ik had mezelf weggecijferd. Ik raakte in een identiteitscrisis. Daar is ook een scheiding uit voortgevloeid. Na de scheiding raakte ik in een depressie. Dat was een moeilijke tijd. Ik heb er nooit met de jongens over gesproken. Je voelde je schuldig, voor de kinderen is het niet niks als de ouders gaan scheiden. Ronald was geen makkelijke jongen. Heel opstandig, echt een donder, ook tegen mij. Achteraf denk ik dat het komt omdat hij misschien dacht dat Erwin mijn lievelingetje was.’

Bij de familie Van der Sar thuis heerst Hollandse nuchterheid. Willie van der Sar, de moeder van Edwin, vat het treffend samen: ‘Wij zijn erg op onszelf. Bij ons is niemand loslippig. Ik heb zelden een interview gegeven. Edwin heeft hetzelfde. Voor hem hoeft die aandacht ook niet zo nodig. Zijn imago klopt: hij is correct, serieus en gedreven. Interviews geven is niet zijn hobby. Hij denkt goed na voordat hij wat zegt en leest zijn interviews goed door voor publicatie.’

Andrea van Bommel vindt haar zoon Mark een bikkelaar. Ze zegt: ‘Aan die overtredingen en dat harde spel wen ik nooit. Soms denk ik: waarom doe je dat nou? Maar dan is het al gebeurd. Of die grote mond tegen de scheidsrechter, vreselijk. Het is zijn temperament, het willen winnen ten koste van alles. Dat is ook een mooie eigenschap.’

Volgens Gitta de Boer, de moeder van Ronald en Frank, zijn haar zonen geboren voetballers. ‘Letterlijk’, zegt ze. ‘Ze kwamen alle twee eerst met hun voeten. Frank was altijd wat stugger dan Ronald. Frank is gesloten en afwachtend, Ronald reageert veel directer. Als ik andijvie met een bal gehakt maakte waren ze blij. En dan lekker prakken. De aardappelen, de bal gehakt, de jus, de andijvie, alles door elkaar.’

Koken is niet de hobby van Lolita van der Vaart, de moeder van Rafael. ‘Ik kan het wel, maar ik heb er geen passie voor’, zegt ze. ‘Ik ben Spaanse, maar ik kookte noodgedwongen Hollandse kost. Rafael lustte geen Spaans eten. Dat at hij niet op.’

Fransien van Bronckhorst is Molukse en werd geboren in Kamp Schattenberg, het voormalige concentratiekamp Westerbork, dat in de jaren vijftig werd gebruikt als opvangkamp voor Molukse KNIL-militairen. Zij heeft nooit ontspannen een wedstrijd van Giovanni kunnen volgen. Ze zegt: 'Ik heb altijd gebeden voor de wedstrijden. Dat hij beschermd en heel zou blijven. Dat vond ik belangrijker dan winnen. Als er een overtreding op mijn zoon werd gemaakt, voelde ik de pijn. Letterlijk, in mijn hele lichaam. Ik kon dan flink schelden en janken. Ik heb heel wat gehuild. Gewoon omdat ik de spanning niet aankon.'

Een deel van de opbrengst van het boek komt ten goede aan de Edwin van der Sar Foundation, die zich richt op het steunen van mensen die door een herseninfarct zijn getroffen.

Dick Nanninga, de vergeten kopspecialist

Een jaar of twintig geleden kwam ik Dick Nanninga voor het laatst tegen op de Markt in Gouda. Ik wist niet wat ik zag. Hij zat perfect in het pak, met stropdas, en had een afspraak met een klant. Met een brede grijns overhandigde hij me zijn kaartje. Hij bleek sales-promotor bij Sphinx in Maastricht te zijn, de bekende sanitair- en tegelfabrikant. 'Ik ben gewoon vertegenwoordiger, hoor', stelde hij me gerust. 'Tegenwoordig krijgt iedereen een dure titel'. Het was een gezellige ontmoeting van twee ex-voetballers die in een ver verleden samen bij Veendam speelden. Daarna heb ik Nanninga nooit meer gezien of gesproken.

Het moet in de herfst van 1973 zijn geweest. Veendam-trainer Cor van der Gijp was op het Friese platteland naar de wedstrijd Marum-Oosterparkers geweest om de spits van de voormalige profclub uit Groningen te beoordelen. Oosterparkers won de wedstrijd met 1-6 en de gescoute spits scoorde zes keer. Zelden zag ik Van der Gijp zo enthousiast. Hij vroeg of ik een week later met hem naar een thuiswedstrijd van Oosterparkers wilde om Nanninga nog eens te bekijken. Ik had mijn twijfels, want Oosterparkers speelde in het Oosterpark Stadion, waar ook FC Groningen de thuiswedstrijden afwerkte. Waarom had FC Groningen zo'n speler niet gecontracteerd? Hij woonde pal tegenover het stadion aan de Zaagmuldersweg.

Ook Heerenveen, SC Cambuur of SC Drenthe hadden nooit interesse in deze wondermidvoor getoond. Maar Van der Gijp, hij was zelf tien seizoenen lang topscorer van Feyenoord, bleef volhouden dat hij een geweldige speler had ontdekt. Eerlijk gezegd zag ik zijn kwaliteiten niet meteen. Nanninga oogde als een houten klaas, met gedateerde bakkebaarden waarop Bradley Wiggins jaloers zou zijn, maakte een statische indruk, maar won wel ieder kopduel. Ik was niet overtuigd, maar Van der Gijp wist het zeker. Even later legde hij de spits contractueel vast voor een jaarsalaris van vierduizend gulden bruto. Omdat Nanninga geen auto bezat, kreeg hij als handgeld een tweedehands Opel Kadett om vanuit Groningen de trainingen in Veendam te kunnen volgen.

Van der Gijp kreeg gelijk. Nanninga was een aanwinst voor Veendam en een prettige jongen in de groep. Hij was machinebankwerker van beroep, maar moest op zijn achttiende trouwen, waardoor hij in de bouw ging werken. Als machinebankwerker verdiende hij 69 gulden per week, in de bouw ging hij met 150 gulden per week naar huis. Als voetballer van 24 jaar toonde er voor het eerst een profclub interesse. Hij was trots en die vierduizend gulden jaarsalaris kon hij ook goed gebruiken. In al die jaren heb ik nooit een betere kopper gezien dan Nanninga en hij bleek uiteindelijk ook heel aardig te kunnen voetballen. Daarnaast was hij een sfeerbepaler in de groep. Na iedere training draaide hij op zijn gemak een zwaar sjekkie in de kleedkamer. 'Ik moet eerst even een weduwe klaarmaken', zei hij dan. In die tijd gingen voetballers op maandagavond nog met elkaar naar de bioscoop en vervolgens de stad in. Tijdens de film lanceerde Nanninga altijd dezelfde grap en ik moest er iedere keer weer smakelijk om lachen. Zodra er iemand neergeschoten werd in de film of gewond raakte, riep

Nanninga keihard: 'Is er ook een dokter in de zaal'. Er riep altijd wel iemand 'Ja, hier'.
Waarop Nanninga terug riep: 'Mooie film hè dokter'.

Toen Van der Gijp, vanwege een versleten heup, werd afgekeurd als trainer, probeerde hij Nanninga bij zijn oude club Feyenoord onder te brengen, maar de topscorer aller tijden van de Rotterdammers werd door de beleidsbepalers weggehoond. Hoe kon een speler van Veendam nou een versterking voor Feyenoord zijn? Daarom belde Van der Gijp zijn vriend Cor van der Hart, destijds trainer van AZ. Nanninga had een clause in zijn contract staan dat hij voor 35.000 gulden mocht vertrekken, maar AZ durfde het risico niet te nemen. Chieft-scout Jan van Veen vond hem te licht. Ten einde raad belde Van der Gijp met Bert Jacobs, de trainer van Roda JC. Jacobs had de spits nooit zien voetballen, de competitie was intussen afgelopen, maar hij nam hem blind op advies van Van der Gijp. Hij zou acht seizoenen in de spits spelen in Kerkrade en op 5 april 1978 debuteerde Nanninga in Oranje. Uiteindelijk zou hij vijftien interlands spelen. Hij maakte tijdens de WK-finale in 1978 het enige Nederlandse doelpunt tegen Argentinië en speelde op 22 februari 1981 zijn laatste interland tegen Cyprus. Die wedstrijd werd gespeeld in zijn vertrouwde Oosterpark Stadion in Groningen.

Roda JC-trainer Jacobs haalde het optimale rendement uit de kopspecialist. Dat had ook te maken met de persoonlijke relatie die Nanninga met zijn trainer onderhield. Maandagavond was de vaste stapavond in Kerkrade. Dick Advocaat was de enige coladrinker in de groep, de rest zakte door, met Jacobs in een hoofdrol. Dergelijke avonden werden traditioneel afgesloten bij Jacobs thuis, omdat de hulptrainer zo gek was op de goulash die mevrouw Jacobs maakte. Dat waren voor Nanninga onvergetelijke avonden, want hij kocht iedere maandag een blik hondenvoer, dat Jacobs in de keuken opwarmde, van de nodige saus voorzag en vervolgens at de lekkerbek zijn bord helemaal leeg. Dezelfde hulptrainer werd ooit stomdronken door Jacobs en Nanninga op de massagetafel in de kleedkamer gelegd om zijn roes uit te slapen. De man was zwaar behaard over zijn hele lichaam. Voordat ze hem achterlieten, schoren de trainer en de spits de man met een tondeuse helemaal kaal, waardoor hij zich de volgende morgen een ongeluk schrok.

Het leven als fullprof bij Roda JC beviel Nanninga allerminst. Daarom volgde hij een cursus voor bloemist en opende hij een bloemenzaak. Even later nam hij er een sportzaak bij. In 1982 vertrok hij naar Seiko Hongkong, omdat hij daar voor het eerst goed kon verdienen. Nadat MVV hem had benaderd, keerde hij terug naar Limburg. Intussen had de FIOD een inval gedaan bij Roda JC, waardoor hij al zijn spaargeld weer kon inleveren bij de fiscus. Dankzij MVV kreeg hij wel een baan bij sponsor Sphinx, waardoor hij plotseling architecten, woningbouwverenigingen en loodgieters met een showroom bezocht om zijn handel aan de man te brengen.

Hij speelde nog vier seizoenen voor MVV om zich vervolgens in het Belgische dorp Neeroeteren te vestigen, om de Nederlandse fiscus te ontlopen. Daar was hij drie jaar trainer van een provinciale club, maar dat beviel hem niet, waarna hij een kroeg begon en bij de veteranen een balletje ging trappen. Bij het profvoetbal liet hij zich nooit meer zien en hij maakte er nooit een geheim van dat hij de door veel internationals geadoreerde Ernst Happel een trainer van niets vond. Nanninga dacht met veel plezier terug aan zijn ploeggenoten Ruud

Krol, Wim Suurbier, Johan Neeskens, René en Willy van de Kerkhof, Hugo Hovenkamp, Piet Schrijvers en Jan Jongbloed. Met Happel heeft hij nooit een woord gewisseld. 'Happel zal best een goede trainer zijn geweest, maar ik heb daar nooit iets van gemerkt', zei hij. 'Hij zei nooit iets, hij zat alleen maar te kaarten. Dat kon hij wel goed'.

De ijzersterke targetman overleefde twee hernia's, een beenbreuk, twee afgescheurde kruisbanden, zes sleutelbeenbreuken, een aantal rib-, arm- en polsfracturen en een miltbeschadiging. Hij was niet kapot te krijgen. Maar plotseling kwam het bericht uit België dat hij in coma lag, nadat in het ziekenhuis in Genk zijn linkeronderbeen was geamputeerd. Dick Nanninga werd op 17 januari 1949 geboren in Groningen. Het was een feest om met hem te voetballen, het was een ramp om tegen hem te spelen en buiten het veld heb ik nooit een prettiger mens meegemaakt.

Kroonprins Willem-Alexander strooit met drogredenen

Van het statige en mondaine Kurhaus in Scheveningen naar het knusse dorpsplein in Naaldwijk en vervolgens naar het bruisende Holland Heineken House in Londen. Een *talking head* op de televisie moet niet alleen ziekelijk ijdel en bijzonder zelfingenomen zijn, hij moet ook nog eens bestand zijn tegen een cultuurschok. Ik distantieer me altijd van bruiloften en partijen, maar de Nederlandse sportliefhebber wil hossen, olé olé blèren, inhaken, de polonaise lopen en iedere gelegenheid aangrijpen om feest te vieren. Dat gun ik die mensen van harte, want ze misdragen zich nooit, ze gaan slechts uit hun bol. Daarom wil ik na een tv-uitzending meteen naar huis of naar mijn hotel.

Nee, ik ben niet van de gezelligheid. Dan is een verblijf in het Holland Heineken House een straf, doordat al die blijde uitgelaten landgenoten denken dat iedereen graag deel uitmaakt van het Oranje-carnaval. Dat is een misvatting. Ik kan erg genieten van sport en als Nederlander ben ik reuze blij met een goed resultaat, maar ik onderga het graag op mijn manier en ik voel me niet prettig te midden van een clowneske menigte. Dat ligt niet aan u, doch helemaal aan mij.

De hele wereld heeft zich zitten vergapen aan de openingsceremonie van de Olympische Spelen. De Engelse kranten noemden het *The Greatest Show On Earth*. Het was ook een indrukwekkend spektakel, maar tevens een zinloos prestigeobject, pure geldverspilling. Al die glitter en glamour kostte 34,4 miljoen euro. De uit de hand gelopen demonstratie ochtendgymnastiek en volksdansen was ruim 250 keer gerepeteerd en er waren 35.456 mensen bij betrokken. Het moet blijkbaar elke keer weer groter, massaler en duurder dan de vorige keer. Waarom wordt dat geld niet in de sport geïnvesteerd? Ik kijk naar de Spelen om te genieten van topsport. Ik zit helemaal niet te wachten op een gelikte show, waarin de topsporters slechts figureren, met James Bond, Mary Poppins, Paul McCartney en Mister Bean. De openingsceremonie was niets meer of minder dan een peperduur statussymbool.

IOC-lid en kroonprins Willem-Alexander begon in Londen meteen de lobby om de Olympische Spelen in 2028 naar Nederland te halen. Waterdichte rapporten maken duidelijk dat de organisatie van een dergelijk evenement de samenleving een vermogen kost. Desondanks vertoont onze toekomstige koning megalomane trekjes. Hij heeft zelfs een heel pakket drogredenen paraat als verkooppraatje om in 2016 een bid uit te brengen, al realiseert hij zich gelukkig wel dat hij eerst draagvlak onder de bevolking moet zien te krijgen. Een realist zou weten dat dit onbegonnen werk is. De mensen hebben het anno 2012 moeilijk, de toekomst ziet er somber uit. Dan mag je van de bevolking geen standpunt vragen over een miljarden kostende hobby van de kroonprins. Nederlanders proberen nu het hoofd boven water te houden en zijn niet in een positie om over investeringen in 2028 te oordelen. Voor iemand die met luxe vakantiehuizen in verre oorden bezig is, ligt dat anders, maar het zou Willem-Alexander sieren als hij zich eens druk maakte over onze bejaarden, de pensioenen van

hardwerkende landgenoten, de gezondheidszorg, de werkgelegenheid en het onderwijs. Er zijn in Nederland wel andere prioriteiten dan een prestigieus sportevenement organiseren.

Hoewel de voetbalwereld in de schaduw van de Olympische Spelen functioneert, gebeurt er van alles zodra je een paar dagen weg bent. Zo lekte een e-mail van Andries Jonker uit, waarin hij de vloer aanveegde met zijn vorige werkgever Bayern München. De brave borst wordt in eigen land niet serieus genomen, maar had geluk toen Louis van Gaal hem als assistent meenam naar Duitsland. Hij mocht zelfs bij Bayern blijven als jeugdtrainer, maar zijn collega's – de voormalige voetballers Michael Tarnat en Hans-Jörg Butt – namen hem ook niet serieus. Op het moment dat Jonker als assistent-trainer onderdak vond bij VfL Wolfsburg, vergat hij in zijn overmoed dat hij zijn handen mag dichtknijpen met een baan in de Bundesliga. Zodra Jonker het voetbalbolwerk Bayern München een laatste waarschuwing geeft, concludeer ik dat ik hem al jaren, volkomen terecht, niet serieus neem. Misschien interesseert het u: ik tip PSV als de nieuwe kampioen, omdat ik een blindelings vertrouwen heb in de werkwijze van Dick Advocaat. De manier waarop hij de dromende spits Tim Matavz aanpakt en de wijze waarop hij de voortdurend over spelen *op 10* zeurende Georginio Wijnaldum negeert, maken duidelijk dat de club de juiste trainer heeft gecontracteerd. In Amsterdam heeft Johan Crujff zijn organisatie compleet. Over Frank de Boer hoeft niemand zich zorgen te maken, hij is een toekomstige topcoach. Ik vermaak me ook kostelijk met de nieuwe directeur Marc Overmars. Ajax geeft geen vermogen meer uit aan spelers die niets toevoegen en de jeugd krijgt nu daadwerkelijk een kans. Overmars blijft onder alle omstandigheden nuchter en lijkt niet vatbaar voor paniekaanvallen. Een dergelijk beleid gaat de komende jaren zijn vruchten afwerpen in De Arena.

Het arme Feyenoord wordt vooral gekweld door spelers die clubliefdede acteren. De nationale demagoog Dirk Kuijt is er een meester in, maar ook Ron Vlaar blijkt dat kunstje te beheersen. Tijdens de Open Dag beloofde hij de achterban nog eeuwige trouw, maar bij de eerste de beste gelegenheid was hij vertrokken. Tijdens het EK waren mensen onder de indruk van spelers die uit volle borst het Wilhelmus zongen, vooral als er een camera in de buurt was. Ik wantrouw dergelijke baasjes altijd en niet ten onrechte; Kuijt en Vlaar zongen de longen uit hun lijf. Financieel wordt Feyenoord weer gezond, maar we mogen van Ronald Koeman niet verwachten dat zijn elftal de stunt van vorig seizoen herhaalt. De club moet nu sportief gezien even pas op de plaats maken, om vervolgens door middel van een weloverwogen beleid weer op te rukken.

Er wordt wat lacherig gedaan over Vitesse, maar als de Arnhemmers erin slagen Theo Janssen los te weken bij Ajax, behoren zij tot de titelkandidaten. Janssen is een typische *local hero*. Piet Fransen bijvoorbeeld was een fenomeen in het Oosterpark Stadion, maar bij Feyenoord onherkenbaar. Janssen moet de Korenmarkt ruiken om te kunnen presteren. Met deze spelbepaler erbij beschikt Vitesse over een prima selectie met een goede trainer, waardoor een toppositie in de Eredivisie tot de mogelijkheden behoort. Geld lijkt in Arnhem geen probleem te zijn, maar de club laat zich niet chanteren door Ismaïl Aissati. Dat geldt ook voor FC Twente, waar de beleidsbepalers er alles aan doen het voorbije rampseizoen zo snel mogelijk te vergeten, zonder onverantwoorde aankopen te doen. Luc Castaignos gaat in Enschede zijn eigen ongelijk bewijzen. Hij vertrok veel te vroeg naar Internazionale. Daar was hij nog niet aan toe, FC Twente is voor hem de ideale club om zich te profileren.

Intussen kijken we de komende weken geboeid naar sporten waar we de komende vier jaar weer niets mee hebben. Topsport gaat nooit vervelen. Jammer is wel dat het olympische voetbal niets met topsport te maken heeft. Een paar rijpe jeugdteams met wat dispensatiespelers strijden om de gouden medaille, maar er is geen sprake van wereldtop. Daarover zou kroonprins Willem-Alexander eens met de voetbalbobo's moeten gaan praten. Als hij blijft neuzelen over het organiseren van de Olympische Spelen in Nederland, slaagt hij nooit voor zijn toelatingsexamen linten doorknippen en met de Gouden Koets rondrijden. Geen land, ook Nederland niet, wil een koning die zijn eigen onderdanen onderschat en financieel belast.

Gelukkig, Louis van Gaal is terug

Ik ben er helemaal klaar mee. Met Mo Farah, Jessica Ennis, Yohan Blake, Michael Phelps en Usain Bolt. Natuurlijk zat ook ik voor de televisie om de verrichtingen van Ranomi Kromowidjojo, Dorian van Rijsselberghe en Marianne Vos te volgen, maar ik heb de Olympische Spelen nu wel gezien. Zodra ik naar schermen, handboogschieten, dressuur, zeilen en gewichtheffen zit te staren, verlang ik met smart naar de nieuwe voetbalcompetitie. Wielrennen, basketbal, beachvolleybal, hockey en de loopnummers zijn nog wel te verteren voor een voetballiefhebber, maar al die andere sporten kunnen me geen moment boeien als er geen Nederlanders een hoofdrol vertolken.

Omdat ik in het Holland Heineken House regelmatig aanschuif naast oud-judoka Dennis van der Geest, heb ik serieus naar het judo gekeken. Het kan me niet bekoren, twee mannen die vier jaar keihard trainen om een paar minuten nerveus aan elkaars pyjamajasje staan te trekken. Het zal best topsport zijn, maar het is aan mij niet besteed. En van de pathetisch brallende spreekstalmeester Humberto Tan word ik ook al niet vrolijk. Het is deze sportzomer ook gebleken dat de televisiebazen wat simplistisch redeneerden door het format van het succesvolle programma *Voetbal International* volledig uit te melken. Tijdens de Tour de France zetten ze Gert Jakobs aan tafel in plaats van René van der Gijp en gedurende de Olympische Spelen is Joop Alberda de stand-in, maar het verschil is schrijnend. Als niet de juiste characters aan tafel zitten, waardoor de chemie ontbreekt, kabbelt het programma voort. De praktijk heeft uitgewezen dat er maar weinig ex-sporters, bekende Nederlanders en cabaretiers zijn die onderhoudend over sport kunnen discussiëren.

Maar gelukkig gaan we weer over tot de orde van de dag. Vanaf maandag zit ik weer met Wilfred Genee, René van der Gijp en de vaste gasten Jan Boskamp en Hans Kraay junior, in een fonkelnieuw Amstel Bier-decor, in Studio 5 op het Mediapark. Dan gaat het gelukkig weer over voetbal. De voorronde van de Europa League bij Eredivisie Live voelde als een warm bad. Dinamo Kiev tegen Feyenoord, Vitesse tegen het Anzhi Makhachkala van Guus Hiddink, FC Twente ontmoette Mlada Bolaslav en SC Heerenveen maakte een goede indruk tegen Rapid Boekarest. Het zou leuk zijn als de missie van Marco van Basten in Friesland slaagt. De vaderlandse toptrainers waren allemaal modale voetballers. Louis van Gaal, Fred Rutten, Co Adriaanse, Guus Hiddink, Gertjan Verbeek, Huub Stevens en Dick Advocaat konden een aardig balletje trappen, maar hadden hun beperkingen. De vorig seizoen succesvolle coaches Ronald Koeman en Frank de Boer waren wél echte topspelers, evenals Jan Wouters en Marco van Basten.

SC Heerenveen leverde door de verkoop van Bas Dost, Luciano Narsingh, Daryl Janmaat, Viktor Elm en Geert Arend Roorda veel kwaliteit in, waardoor de komst van *San Marco* geen garantie voor succes is. Maar de Nederlandse topclubs verdienen een geweldige pluim. Met beperkte financiële middelen moeten ze concurreren met buitenlandse tegenstanders die zich

onbeperkt in de rode cijfers dompelen om succes af te dwingen. Die strijd is onrechtvaardig en niet te winnen, maar het financiële gat tussen de Nederlandse clubs en hun buitenlandse opponenten is veel groter dan het verschil in kwaliteit. Eigenlijk blijven onze ploegen in die ongelijke strijd verrassend goed overeind.

Johan Crujff heeft het altijd gezegd: armoede maakt de clubs creatief. Toen hij nog voetballer was bij Ajax, hadden Real Madrid, Manchester United, AC Milan en Bayern München ook al veel meer financiële mogelijkheden. Nu Crujff eindelijk de ruimte kreeg zijn stokpaardje te realiseren, loopt alles gesmeerd bij Ajax. De dagelijkse gang van zaken wordt niet meer afgeremd door ijdele commissarissen, eigenwijze bobo's die zich verschuilen achter het feit dat ze Ajacied zijn, trainers die voortdurend zeuren over aankopen – bij voorkeur via bevriende makelaars – en een rancuneuze directeur die via een gluiperige sluiproute *Nummer 14* wilde liquideren. De loyaliteit binnen de Ajax-leiding is ongekend. Dat houdt niet in dat de club dit seizoen alle prijzen wint, maar het toekomstperspectief is rooskleurig en financieel verantwoord. Crujff denkt met een goede jeugdopleiding weer een rol van betekenis in Europa te kunnen spelen met Ajax. Met zijn status verdient hij het voordeel van de twijfel, als die al mocht bestaan.

Ook FC Groningen hunkert naar een terugkeer in Europa. Ik ben ietwat geschrokken van directeur Hans Nijland en technisch manager Henk Veldmate. De nieuwe trainer wordt bijna heilig verklaard door het tweetal. Ik hoop dan maar dat Robert Maaskant zich realiseert dat het leidinggevende duo precies een jaar geleden Pieter Huistra omschreef als een toekomstige toptrainer. Ik weet intussen wat er aan Huistra mankeerde, maar ik heb nergens gelezen dat de twee betweterige bobo's aan zelfkritiek deden door toe te geven dat ze vorig jaar de verkeerde trainer aantrokken.

Louis van Gaal is terug aan het front en dat zullen we weten ook. Bij de KNVB kwam hij gewoon door de voordeur binnen. Over zijn motivatie hoeven we ons geen zorgen te maken. Na het ontslag bij Bayern München en de publieke afgang tijdens de Ajax-soap wordt Oranje zijn laatste kans om zijn carrière eervol af te sluiten. Van Gaal heeft de leeftijd voor zijn laatste kunstje. Over zijn voetbalvisie bestaat geen discussie. Hij heeft zichzelf wijsgemaakt dat hij het voetbal heeft uitgevonden en de wijsheid in pacht heeft, hetgeen een misvatting is, maar de begrippen zelfspot en relativeren zijn de nieuwe bondscoach vreemd. Zijn voetbalvisie is niet zaligmakend, maar realistisch en verstandig. Over voetbal zegt hij nooit onverstandige dingen. Van Gaal is echter de enige ezel die zich wél voortdurend aan dezelfde steen stoot. Hij is zonder meer een topcoach, maar gaat steeds onderuit vanwege zijn gedateerde schoolmeestermentaliteit en het feit dat hij afwijkende meningen niet respecteert. Die worden structureel beantwoord met stemverheffingen op de verkeerde toon. Zodra hij die karaktertrek weet te elimineren, is hij plotseling de ideale bondscoach.

Als boegbeeld van de KNVB moet Louis van Gaal een ambassadeur zijn, een man die warmte uitstraalt. Ik hoop dat hij Robin van Persie duidelijk maakt dat deze speler de pers als een volwassen professional te woord moet staan, omdat een international het publiek niet mag negeren. Voetballers die niet willen communiceren met de achterban, zouden niet voor Oranje geselecteerd moeten worden. Het feit dat de internationals van het Nederlands elftal hun nachtrust via internet bij de bondscoach moeten doorgeven, baart me zorgen. Dat willen

volwassen kerels niet. De volgende stap is dat ze over hun voeding, trainingen en seksuele leven moeten rapporteren bij de notoire controlfreak. Het is eigenlijk wel verontrustend dat Van Gaal zich niet realiseert dat hij wat vaker menselijke trekjes moet vertonen en zich eens kwetsbaar moet durven opstellen. Dan loopt heel Nederland met hem weg. Gelukkig is hij terug, gelukkig is het voetbalcircus weer van start gegaan.

Het bord op schoot is onrealistisch gemijmer

De komst van de in Engeland uitgekotste, 81-jarige Australische mediatycoon Rupert Murdoch betekent de redding voor de Eredivisieclubs. Maar meteen steekt het onrealistische sentimentele gemijmer weer de kop op over *Studio Sport* kijken met het bord op schoot. Daaraan is televisiekijkend Nederland gewend en daarom misbruiken allerlei door eigenbelangen geleide mensen die traditie om de onderbuikgevoelens van het publiek te bespelen. De Eredivisie geldt al jaren als een Mickey Mouse League, waardoor de Nederlandse clubs in Europees verband een marginale rol spelen. Dat heeft louter met geld te maken. In Engeland, Duitsland, Italië en Spanje ontvangen de clubs veel meer tv-gelden, waardoor er een oneerlijke concurrentie bestaat tussen de Nederlandse ploegen en de teams in de grote voetballanden. Het resultaat is dat Nederlandse talenten steeds eerder voor een lucratief contract in het buitenland kiezen, waardoor we in de Eredivisie naar wedstrijden tussen de tweede garnituur zitten te kijken.

Mensen die de samenvattingen met het bord op schoot willen bekijken, zijn romantici die genoeg nemen met het gedevalueerde niveau, zonder uitzicht op betere tijden. Politici die direct vragen stellen omdat ze bang zijn dat het vaste voetbalmoment op zondagavond zeven uur verdwijnt, willen goedkoop scoren. Zij weten heel goed dat volgens het mediabesluit van het ministerie van OCW de samenvattingen van de Eredivisieduels op zondagavond vóór half elf op het open net moeten worden uitgezonden. Dat zijn vaak dezelfde politici die van mening zijn dat de Publieke Omroep te veel geld uitgeeft aan voetbalrechten.

Na de val van Talpa lieten SBS en RTL zich niet misbruiken. De commerciële zenders weigerden tegen elkaar op te bieden, waardoor de clubs noodgedwongen Eredivisie Live in het leven riepen om de beelden zelf te exploiteren. Dat gaat helemaal niet slecht, want de betaalzender beschikt intussen over een kleine zeshonderdduizend abonnees die allemaal vijftien euro per maand betalen, maar ruim de helft van dat bedrag gaat naar de kabelmaatschappijen. Dat de clubs desondanks zestig miljoen euro per jaar mogen verdelen, heeft te maken met het feit dat Eredivisie Live een lening afsloot van de Bank of Scotland. Daarnaast werden de samenvattingen voor twintig miljoen per jaar tot de zomer van 2013 verkocht aan de NOS.

Internationaal gezien is dat een fooi, waardoor de clubs wanhopig op zoek waren naar een rijke partner. Al Jazeera en Google waren in de markt, maar uiteindelijk werd er een contract afgesloten met het media-imperium van Murdoch, met ruim vijftigduizend werknemers. News Corporation betaalt de Eredivisieclubs voor de komende twaalf seizoenen een miljard euro.

Daardoor bezit dochteronderneming Fox 51 procent van de aandelen van Eredivisie Media & Marketing. De keuze voor Murdoch is niet onlogisch, want hij exploiteert de voetbalbeelden ook al in Engeland, Duitsland en Italië. Nadat hij in Engeland van BSkyB een

groot succes had gemaakt en onlangs de verbintenis met drie jaar had verlengd voor 3,8 miljard euro, leed hij veel gezichtsverlies met de onsmakelijke rel rond de zondagkrant *News of the World*. Murdoch stond oogluikend toe dat journalisten van die tabloid burgers afluisterden om smeulige verhalen te kunnen publiceren. Tijdens openbare hoorzittingen ging Murdoch diep door het stof en in Engeland wil eigenlijk niemand meer met de Australiër geassocieerd worden. De tabloid werd zelfs van de markt gehaald, de Church of England verkocht demonstratief de aandelen ter waarde van drie miljoen euro. De Nederlandse clubs dachten pragmatisch. Murdoch heeft de voetbalrechten in Engeland, Duitsland en Italië in bezit, waardoor zijn bedrijf over een schat aan ervaring beschikt. En dankzij de komst van de nieuwe exploitant hebben de clubs jaarlijks meteen twintig miljoen euro meer te verdelen.

De verdeling van de tv-gelden leverde tijdens een paar geheime doch emotionele vergaderingen de nodige irritatie op. Zodra het om geld gaat, huldigen de clubs het principe: ieder voor zich en God voor ons allen. De topclubs Ajax, Feyenoord, PSV, AZ en FC Twente eisten 53 procent van de inkomsten, waardoor de rest het overblijvende bedrag mocht verdelen. Vooral VVV-Venlo en het gepromoveerde PEC Zwolle waren woedend, omdat ze met een bescheiden bedrag genoeg moesten nemen. In eerste instantie lagen een paar kleine clubs dwars, maar PSV-directeur Tiny Sanders zette hen in de vergadering als de almachtige Koning Campina onder morele druk. Als de kleine clubs niet akkoord zouden gaan met hun vergoeding, zouden ze het mislukken van deze droomdeal op hun geweten hebben. Indien een moedige voorzitter van zo'n club die verantwoordelijkheid op zich had genomen, was het spelletje blufpoker van Sanders niets anders geweest dan gebakken lucht. De kleine clubs mogen wel tegen de topploegen spelen om tv-gelden te creëren, maar zodra het op verdelen aankomt, staan ze plotseling achter in de rij. Daarom zetten een paar clubs onder protest hun handtekening onder de verdeling naar Bundesliga-model.

Murdoch is geen weldoener, hij runt een commerciële winstgevende mediafabriek. Zijn bedrijf staat op Wall Street genoteerd, met een beurswaarde van bijna vijftig miljard euro. Hij investeert in het Nederlandse topvoetbal om uiteindelijk daaraan te verdienen. Dat is ook zijn goed recht. Allerlei mensen uit zijn organisatie roepen nu dat ze de Nederlandse traditie respecteren en dat er niet wordt gemorreld aan het tijdstip van de samenvattingen op zondagavond, maar dat zou ik niet zo serieus nemen als ik u was. Eredivisie Live en Fox willen zo veel mogelijk abonnees vergaren. Ze zijn er dan ook bij gebaat dat de samenvattingen op zondag zo laat mogelijk worden uitgezonden. Ze zullen ongetwijfeld een belangrijke live-wedstrijd op zondagavond inlassen, waardoor de samenvattingen opschuiven en de voetballiefhebber met zachte hand richting betaalzender wordt geduwd.

Bij de NOS zullen ze blijven kreunen over dat bord op schoot, de politiek zal er tijdens de verkiezingen op inspelen, maar Murdoch komt niet naar Nederland om geremd te worden door allerlei romantische grillen. Zijn komst is een noodzakelijk kwaad. Jan de Mol probeerde het twee keer, SBS en RTL zijn te klein om het voetbal te kopen en de NOS heeft al veel te lang voor een dubbeltje op de eerste rij gezeten. Indien we met de Nederlandse clubs een alternatief Europa Cup-toernooi tegen teams uit Luxemburg, België, Ierland en Liechtenstein willen spelen, moeten we vasthouden aan dat heilig verklaarde tijdstip op zondagavond. Willen we weer serieus worden genomen als voetbalnatie en een rol van betekenis spelen in Europa, dan moeten we realistisch denken en Murdoch zijn gang laten gaan. Dan zullen de

samenvattingen na 2013 ongetwijfeld bij SBS te zien zijn, want De Mol is achter de schermen al tijden bezig met het binnenhalen van voetbalrechten, omdat hij zijn zenders SBS 6 en Veronica meer status wil geven. Daarbij zal het de trotse De Mol niet lekker zitten dat zijn voetbalavontuur twee keer eerder mislukte. RTL calculeert heel nuchter en ik denk dan ook niet dat ze daar het risico nemen, terwijl de Publieke Omroep geen interessante partner is voor Fox. De mensen van Murdoch en De Mol spreken dezelfde taal, zijn commercieel gelouterd en bezitten de creativiteit om aan de Eredivisie te verdienen. Zodra u straks gewend bent aan een ander tijdstip voor de samenvattingen bij SBS, is iedereen tevreden en hebben de clubs wat meer financiële armslag om beleid te voeren.

Huntelaar en Van Persie bepalen lot van Louis

De bondscoach staarde vorige week woensdag met grote, verbaasde ogen voor zich uit na de 4-2 nederlaag in Brussel tegen de Belgen. Hij was niet boos, noch teleurgesteld; hij begreep het niet. Hij, Louis van Gaal, had het elftal tijdens het EK goed geanalyseerd en wist waaraan Oranje daar ten onder ging. Dat zou hij wel even oplossen, fluitje van een cent. Daarom was het voor hem ook geen enkel probleem zich te conformeren aan die belachelijke eis van directeur betaald voetbal Bert van Oostveen dat Van Gaal straks op het WK in Brazilië minimaal de halve finale moet halen. Het was blijkbaar voor de 61-jarige bondscoach bijna een traumatische ervaring te moeten concluderen dat hij ook weleens een verkeerde inschatting maakt. Niets menselijks is hem vreemd, dat moet dan weer een pak van zijn hart zijn.

Ik zal Louis uit zijn lijden verlossen. Hij heeft het goed gedaan, hem treft geen enkele blaam. Als persoonlijkheid vind ik hem een karikatuur van een zichzelf overschattende coach zonder zelfspot, die ook nog het vermogen mist te relativiseren. Als je al die rare maniertjes negeert, blijft er een goede trainer met een boeiende voetbalvisie over. Die man moest ergens beginnen en dat deed hij vakkundig en logisch. Hij maakte meteen een eind aan die rare gril met de linksbuiten op rechts en een rechtspoot op links. Voor zover ik me herinner heeft Ernst Happel de legendarische Coen Moulijn nooit als rechtsbuiten opgesteld en Rinus Michels zette Sjaak Swart nooit op de linkervleugel omdat hij dan zo lekker naar binnen kon komen om met zijn sterke been op doel te schieten. Arjen Robben is onze beste buitenspeler op links, voor Luciano Narsingh geldt dat op rechts. Voor het eerst sinds jaren kwamen er voor de nationale spits weer voorzetten vanaf de flanken.

Daar deed Klaas-Jan Huntelaar teleurstellend weinig mee, want hij speelde matig. Toch was zijn uitverkiezing te begrijpen. De Nederlandse bondscoach heeft te maken met een luxeprobleem. Hij beschikt over de topscorers van de Duitse en de Engelse competities. Bert van Marwijk worstelde met dat gegeven en koos voor Robin van Persie, die voortdurend teleurstelde. Louis van Gaal koos voor Huntelaar, die óók tegenviel. Beide spelers halen in Oranje nooit hun imponerende clubniveau. Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat Van Persie niet mocht spelen omdat hij een dag later medisch werd gekeurd in Manchester. United had 30,5 miljoen euro voor hem over en Arsenal voelde er natuurlijk niets voor dat bedrag in gevaar te laten brengen door een tijdens een oefenpotje van Oranje opgelopen blessure. Ik denk dat Van Persie het daar roerend mee eens was, want hij verdient bij Manchester United 299.305 euro per week. Om dat salaris veilig te stellen neem je glimlachend plaats in de dug-out. Maar niemand vond het vreemd of onrechtvaardig dat de bondscoach tegen België voor Huntelaar koos.

Tijdens het EK klaagde iedereen in Nederland steen en been over de twee verdedigende middenvelders die Van Marwijk steeds handhaafde. Mark van Bommel en Nigel de Jong

waren de controleurs, maar alle kenners en supporters drongen aan op een middenveld met meer voetbalvermogen en slechts één verdediger. Louis bediende die mensen op hun wenken. Van Marwijk was echter door schade en schande wijs geworden, op topniveau is het voor één verdedigende middenvelder niet meer te belopen; zeker als Rafael van der Vaart in de basis staat. Hij is een begenadigd talent, maar heeft het loopvermogen van een veteraan. In balbezit doet hij altijd iets aardigs, maar bij balverlies speelt hij geen rol meer, waardoor het middenveld wordt overlopen.

Van Gaal benoemde Wesley Sneijder tot de nieuwe aanvoerder. Hij heeft dus vertrouwen in de middenvelder van Internazionale. Sneijder heeft de persoonlijkheid van een leider en is een absolute vedette. Soms vraag ik me wel af of hij nog wel optimaal voor het topvoetbal leeft en of hij niet automatisch door zijn trendy vrouw wordt meegezogen in de glitter- en glamourwereld waarin zij zo graag bivakkeert. Is hij nog topfit? Kan hij het nog opbrengen de komende twee jaar tot op de bodem te gaan? En is het geen nadeel dat hij bij zijn club het vuile werk niet hoeft op te knappen? Zijn kwaliteiten staan niet ter discussie, over zijn passie en instelling heb ik mijn twijfels. Toch was ik het helemaal eens met de middenveldbezetting in Brussel. Nu, na de verloren interland, kan Louis pas objectief oordelen.

De defensie is het zwakste onderdeel van Oranje. John Heitinga en Joris Mathijsen zijn kwetsbare verdedigers, daarom vond ik het heel verstandig dat Stefan de Vrij en Nick Viergever een kans kregen, maar zij moesten zichtbaar wennen aan het feit dat ze niet tegen aanvallers van Willem II, RKC Waalwijk of PEC Zwolle speelden, maar tegen internationaal gelouterde spitsen. Ricardo van Rhijn en Adam Maher zijn unieke talenten. Louis liet ze terecht even aan Oranje ruiken. Het is een kwestie van tijd, maar aan deze twee spelers gaat Nederland nog veel plezier beleven. Bruno Martins Indi was de beste debutant, hij liet een betere indruk achter dan de ietwat overschatte Jetro Willems.

De aanvang van het tijdperk Van Gaal begon met een nederlaag, maar daar had hij part noch deel aan. Het Nederlands elftal ging ten onder aan persoonlijke fouten en daar heb je als coach geen enkele invloed op. De spelers die hij gebruikte stonden op de juiste posities en betere hebben we gewoon niet. Bovendien gebruikte hij de oefenwedstrijd om te kijken hoe je jeugdige talenten ervoor stonden. Reden tot paniek is er niet. Een kwalificatiepoule met Turkije, Roemenië, Hongarije, Estland en Andorra mag geen problemen opleveren, maar Louis is een tovenaars als hij met deze selectie over twee jaar de halve finale haalt in Brazilië.

Als Louis slim is, maakt hij van zijn luxeprobleem het speerpunt tijdens de kwalificatiereeks. Hij beschikt over de structurele goaltjesdief Huntelaar, die in de zware Bundesliga aan de lopende band scoort. Daarnaast is er Van Persie, die bij subtopper Arsenal topscorer van Engeland werd en tevens tot Voetballer van het Jaar werd gekozen. Hij speelt de komende jaren voor topclub Manchester United en zal daar ongetwijfeld uitgroeien tot een wereldster. Die twee zijn een garantie voor doelpunten. Maak daar dan ook gebruik van! Huntelaar is een specialist in het strafschopgebied, Van Persie komt het best tot zijn recht als schaduwspits. Deze twee spelers bepalen de toekomst van Oranje en het lot van Louis. De bondscoach zou het hele elftal op deze doelpuntenmachine moeten afstellen. Robben en Narsingh kunnen gewoon op de vleugels blijven spelen, maar de middenveldbezetting vergt wat aanpassingen. Sneijder is de ideale man voor de steekpasses naar de twee spitsen. Met Narsingh, Huntelaar,

Van Persie en Robben in aanvallende rollen zal hij steun moeten krijgen van spelers met loopvermogen, verdedigende kwaliteiten en wedstrijdinstelling die bereid zijn het vuile werk op te knappen voor hun creatieve collega's die wedstrijden kunnen beslissen. Dan denk ik aan Vurnon Anita, Jordy Clasie, Kevin Strootman, Leroy Fer en Nigel de Jong. Zij vormen tevens een buffer voor de kwetsbare defensie, want dat blijft de zwakste schakel. Nederland beschikt over geen enkele topverdediger.

We hoeven niet te wanhopen. De start van Louis was veelbelovend. Daarom ben ik benieuwd naar de voortgang. Een bondscoach die geen gebruik maakt van de topscorers van Duitsland en Engeland is ongeschikt voor zijn functie. Huntelaar en Van Persie kunnen van Louis een legendarische topcoach maken.

Kees Jansma en zijn saaie ideale schoonzonen

Fox International Channels van mediatycoon Rupert Murdoch heeft grote plannen in Nederland. Er wordt dan ook geen opportunistisch beleid gevoerd, maar er wordt een weloverwogen strategie uitgevoerd. Daardoor blijven de samenvattingen van het Eredivisievoetbal tot en met het seizoen 2013/14 om zeven uur 's avonds bij Studio Sport te zien. De NOS betaalde daarvoor 23 miljoen euro, maar de aan dat tijdstip gehechte trouwe kijkers zijn tevreden. Het zal uitstel van executie zijn, maar het geeft wel aan dat de organisatie van Murdoch de consument niet wil tarten. Aan ontevreden mensen heeft Fox niets, want dat zijn straks potentiële klanten voor hun commerciële zender. Daarbij speelden de komende verkiezingen een belangrijke rol, want alle demagogische politici waren ongetwijfeld met dat grijs gedraaide verhaal over het bord op schoot gekomen om de kiezers te paaien. En Fox wil voorkomen dat de forse investering in Nederland meteen een speelbal wordt van politici die louter zieltjes willen winnen.

Daarbij speelde het tevens een rol dat Fox meer tijd nodig heeft om de organisatie neer te zetten en met eventuele partners te onderhandelen. De NOS is in de toekomst geen geschikte partner doordat Studio Sport het budget niet heeft. RTL lijkt niet geïnteresseerd. Daar is men tot de conclusie gekomen dat de investeringen in de samenvattingen niet af te dekken zijn met de inkomsten uit commercials. Hierdoor bleef SBS als enige gegadigde over, waardoor er van concurrentie geen sprake meer was. Daarom wil Fox een eigen sportkanaal starten in Nederland. Het bedrijf exploiteert al de 24Kitchen en het National Geographic Channel. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat er binnenkort een sportzender bij komt, waarop de samenvattingen van het Eredivisievoetbal vanaf 2014 worden uitgezonden, terwijl de live wedstrijden achter de decoder blijven, want laten we vooral niet vergeten dat Murdoch naar Nederland is gekomen om geld te verdienen.

De Eredivisieclubs zal het een zorg zijn, zij hebben de samenvattingen voor twaalf jaar verkocht in ruil voor één miljard euro, oftewel tachtig miljoen euro per seizoen. Toch brak er tijdens de geheime vergadering van de clubs nog paniek uit toen PEC Zwolle en VVV-Venlo het niets eens waren met de verdeling die de topclubs PSV, Ajax, Feyenoord, FC Twente en AZ hadden vastgesteld. De clubs waren als de dood dat Murdoch zijn bod zou intrekken, want iedere Nederlandse club zit te springen om extra inkomsten. PSV-directeur Tiny Sanders zette de dwarsliggers met stemverheffing onder morele druk, maar FC Twente-voorzitter Joop Munsterman moest er uiteindelijk aan te pas komen om met zalvende woorden PEC Zwolle en VVV-Venlo over de streep te trekken. Het stoorde de clubvertegenwoordigers dat de directieleden van Eredivisie Live wit wegtrokken toen twee kleine clubs spelbreker dreigden te worden. De directieleden hielden namelijk een forse bonus over aan de deal met Murdoch, waardoor de clubs zich afvroegen of de heren zich hadden ingespannen voor het welzijn van de clubs of vooral uit eigenbelang handelden.

Als tevreden abonnee van Eredivisie Live vind ik het niet relevant wie de aandelen bezit. Het is een ongekennde luxe om de Eredivisie van de eerste tot de laatste minuut te kunnen volgen. De wedstrijden worden tegenwoordig perfect in beeld gebracht, dat zijn we bij Studio Sport gewend, SBS 6 doet dat met Oranje en in het verleden was er wat dat betreft op Talpa ook weinig aan te merken. Die zender drukte de kijkers tegen heug en meug een andere volgorde van de wedstrijden door de strot. Die fout maakt Fox nu niet, daar kiest men voor de weg van de geleidelijkheid. Maar u kunt er donder op zeggen dat de samenvattingen in de toekomst naar een later tijdstip gaan, want de zondagavondwedstrijd van de week is commercieel aantrekkelijk voor een abonneezender.

Ik hoop wel dat Fox Kees Jansma in ere houdt. Voor mij is het bord op schoot niet heilig, maar het vertrouwde hoofd van Jansma wel. Na al die jaren hoort dat hoofd zo'n beetje bij mijn interieur. Hetzelfde heb ik met Mart Smeets en Jack van Gelder. Als ik Studio Sport aanzet, wil ik Smeets of Van Gelder zien en niet zo'n ambitieuze autocue-junk, die alleen maar voorgeprogrammeerde zinnestukjes kan opdreunen. Ik heb ook niets begrepen van die hetze tegen Smeets. Natuurlijk is hij stuitend ijdel en zelfingenomen, maar dat geldt voor iedereen bij de televisie. Smeets camoufleert het niet en dat maakt een heuse televisiepersoonlijkheid van hem. Van Gelder is de gezelligste gastheer ter wereld. Jack is een warm bad, hij brengt louter vrolijkheid in de huiskamers. Jansma is altijd wat formeler, want na al die jaren is Kees de presentator nog steeds niet dezelfde persoon als de Kees van achter de camera, waar je heel veel pret mee kunt beleven. Jansma hangt tegen beter weten in graag de journalist uit. Maar die act is ongeloofwaardig door zijn Oranje-hobby. Tijdens zijn journalistieke gesprekken achter de presentatiedesk kan hij niet vrijuit praten over de bondscoach en de internationals. Misschien moet je dan wel een formeel hoofd trekken om alsnog geloofwaardig over te komen.

Al die wedstrijden op Eredivisie Live vind ik heerlijk. Dat peloton ideale schoonzonen dat Jansma voortdurend om zich heen verzamelt, gaat wel vervelen. Waar hij ze vandaan haalt is me een raadsel, maar hij weet steeds iemand te vinden die nog saaier is dan zijn voorganger. Van prof. dr. mr. Jan van Halst, de befaamde computerdeskundige, word ik heel erg moe. Voeg daarbij het geneuzel van André Ooijer, het gemompel van Gerald Sibon en het gebabbel van Arnold Bruggink en je vraagt je als kijker af waarom die mensen er zitten. Erik Meijer was vroeger als voetballer een geestige jongen, maar is zichzelf niet voor de camera, waardoor Kenneth Perez met kop en schouders boven zijn collega's uitsteekt. Bij RTL 7 zijn we voor *Voetbal International* voortdurend op zoek naar mensen die zich onafhankelijk durven opstellen en hun mening ventileren. Bij Eredivisie Live zijn ze blijkbaar vooral gek op sprekende poppen die open deuren intrappen. Het zou wel wat spannender en spraakmakender mogen zijn. Een discussie over de aanhoudende graaicultuur in crisistijd is journalistiek best relevant. Bankdirecteuren worden erop afgerekend, maar wat vinden Ooijer, Sibon, Bruggink, Meijer, Van Halst en Perez van de bonus die de directieleden van Eredivisie Live opstreken?

Over ijdel en zelfingenomen gesproken. De onvermijdelijke Wilfred Genee en ik gaan vanaf aanstaande maandag iets nieuws doen. Vanaf 3 september zendt RTL 7 dagelijks het programma *RTL Sport Inside* uit, van 19.00 uur tot 19.30 uur. Daarin nemen we het dagelijkse voetbalnieuws door. Het programma bestaat voor zestig procent uit voetbal en

veertig procent uit andere sporten. Daarvoor zullen Dennis van der Geest, Fatima Moreira de Melo of Barbara Barend aanschuiven. Of er een doelgroep voor bestaat en of we de kijkers er een plezier mee doen weet ik niet. Maar niemand is ten onrechte te zien op de commerciële televisie. Zodra daar de kijkcijfers tegenvallen, trekken ze de stekker eruit.

Pretty Boy Pellè en Louis Laptop

Misschien moeten de internationals bondscoach Louis van Gaal een paar onschuldige computerspelletjes geven voor zijn verjaardag. Sinds hij de Apple Store ontdekte, gebruikt hij zijn computer voor pseudowetenschappelijke doeleinden. Hij onderwerpt zijn spelers digitaal aan een psychologische test, met vragen over hun gevoelens, zorgen en wensen. Hij wil dat de spelers hem dagelijks melden hoe lang ze hebben geslapen en hij heeft van iedere potentiële international een profielschets gemaakt op zijn laptop. En Louis zou Van Gaal niet zijn als hij die profielschetsen niet heilig verklaarde.

Een speler die als centrale verdediger in de computer van de bondscoach staat, komt nooit meer voor een andere positie in aanmerking. De profielschets van Robin van Persie vermeldt dat hij spits is, hij speelt tijdens het bewind van Louis dus niet als vleugelspeler of middenvelder in Oranje. In de laptop van Louis staat dat Van Persie geen *nummer 10* is en dan is iedere discussie zinloos. In dezelfde computer houdt hij nauwkeurig de gespeelde wedstrijden van zijn internationals bij hun clubs bij. Daardoor werden Rafael van der Vaart, Nigel de Jong, Ibrahim Afellay en Gregory van der Wiel niet geselecteerd. Van der Vaart is terug bij HSV, heeft honderd interlands op zijn naam staan, maar daar blijft het bij. Bij Real Madrid en Tottenham Hotspur is gebleken dat hij het loopvermogen voor het spelen van topvoetbal mist. Aan de bal doet hij altijd iets aardigs, maar bij balverlies speelt zijn team met tien man. Als een klassieke *Spielmacher*, met jongens voor het vuile werk om zich heen, kan hij in Duitsland nog een nuttige rol vertolken, maar in Oranje zien we hem niet terug. Afellay is ten onder gegaan aan zelfoverschatting. De stap van PSV naar het dreamteam van Barcelona is niet te overbruggen. Schalke 04 is voor hem de ideale tussenstop naar een topclub. Zijn ego zal ongetwijfeld gekrenkt zijn, maar hij moet in de Bundesliga maar eens laten zien hoe goed hij dan wel is.

Het was natuurlijk een grote fout van Bert van Marwijk om zijn oogappel Afellay, zonder wedstrijdritme, te selecteren voor het EK. Zou Bert geen laptop hebben? Het vertrek van Nigel de Jong bij Manchester City is heel verstandig. Speler die de ambitie hebben wekelijks te spelen, moeten zich niet overleveren aan het roulatiesysteem van manager Roberto Mancini. Bij AC Milan kan De Jong opnieuw uitgroeien tot een bruikbare international. Ajax is dolblij met de transfer van Gregory van der Wiel naar Paris Saint-Germain. Hij loopt nu aan het eind van dit seizoen niet gratis de deur uit en Ajax heeft al een betere vervanger in huis. Ricardo van Rhijn heeft veel meer talent dan Van der Wiel, waardoor het in de lijn der verwachtingen ligt dat Van Rhijn binnenkort de rechtervleugelverdediger van Oranje wordt.

Dat weet je overigens nooit zeker, want de computer van de bondscoach herbergt niet alle voetbalwijsheid. Van Gaal ziet het ook weleens verkeerd. Ooit ontdekte hij hoogstpersoonlijk een geweldig talent in de spits bij Jong Italië. Marcel Brands, destijds technisch manager bij AZ, durfde zijn dominante trainer niet tegen te spreken en de arme directeur Toon Gerbrands

moest gaan onderhandelen met het bestuur van de Serie B-club Lecce, waar Graziano Pellè onder contract stond. Gerbrands wordt er nog weleens badend in het zweet wakker van. Zodra hij dacht dat de transfer rond was, kwamen de Italianen weer met nieuwe eisen. Geld was destijds nog geen probleem in Alkmaar. Voorzitter Dirk Scheringa financierde de club door middel van het verkopen van tophypotheken en andere wurgcontracten aan bezitters van doorzonwoningen. Daarom kreeg de ontdekking van Louis een contract voor vijf jaar met een maandsalaris van 75 duizend euro.

De Argentijn Iván Gabrich bij Ajax en Pellè maken duidelijk dat Van Gaal ook maar een mens van vlees en bloed is. Twee hopeloze miskopen, al is het mij niet duidelijk of Louis destijds al met profielschetsen werkte. Ik denk het niet. Pellè speelde in vier seizoenen slechts zeventig wedstrijden voor AZ, waarin hij twaalf keer scoorde. Dat kan overigens geen verrassing geweest zijn, want ook in Italië scoorde hij zelden. Bij Lecce scoorde hij, gedurende drie periodes, niet één keer. Bij Catania schoot hij ook niet raak, bij Crotone was hij zes keer succesvol en bij Cesena bleef hij op tien goals steken. Parma haalde hem terug naar Italië, waar hij opnieuw mislukte met slechts één doelpunt. Pellè werd vorig seizoen uitgeleend aan Sampdoria, maar na vier goals stuurde die club hem terug naar Parma. Daarom begrijp ik niet goed waarom Feyenoord een structureel falende spits aantrekt.

Gedwongen door de financiële situatie maakte Feyenoord de afgelopen tijd optimaal gebruik van spelers uit de eigen jeugdopleiding. Onder de bezielende leiding van de onzichtbare regisseur Wim Jansen was er op Varkenoord prima werk geleverd. Alle dure spelers verlieten De Kuip en de jongens uit de eigen jeugd stroomden door. Feyenoord dwong er respect mee af en bleek al jaren een jeugdopleiding te runnen die Johan Crujff bij Ajax moest afdwingen. De resultaten waren spectaculair goed. John Guidetti kwam aanwaaien en was een sensatie, terwijl technisch directeur Martin van Geel hem nooit had zien spelen. Voor zijn komst van Manchester City heeft Van Geel nog snel even een dvd met beelden van zijn aanwinst bekeken. Maar Pellè is geen Guidetti. Pellè is geen reden om af te wijken van een doordacht en succesvol beleid. De komst van Joris Mathijsen was al een klap in het gezicht van al die jeugdtrainers, de komst van Pellè is zelfs een belediging voor alle jeugdige talenten binnen de club. De Feyenoord-leiding heeft de supporters willen behagen, maar haalde een speler die tot op heden bij iedere club faalde, al kan ik me nauwelijks voorstellen dat de Italiaan straks die geniale voorzetten van Wesley Verhoek niet weet af te ronden.

Pretty Boy Pellè groeide op in de straten van Lecce. Zijn vader is een ex-profvoetballer van Lecce, die later als vertegenwoordiger van een koffiebranderij werkte. Zijn zus runt een lokale dansschool. Graziano groeide dan ook op met voetbal en stijldansen. Hij schijnt een dansfenomeen te zijn, hij beheerst de polka, de tango, de rumba en de chachacha. Pellè droomt niet van doelpunten in De Kuip, maar van een uitnodiging van *Dancing with the Stars*. Ooit moest hij kiezen tussen voetballen en dansen. Hij weet zeker dat hij als ervaren wedstrijddanser met de hoofdprijs gaat strijken.

De nieuwe Feyenoord-spits weet als geen ander wat de internationals allemaal meemaken. Ook hij kreeg allerlei digitale vragenlijsten toegestuurd van zijn trainer Van Gaal. Pellè vond het zo hinderlijk dat hij ten einde raad terugmailde te overwegen met voetballen te stoppen. Hij werd gek van zijn bemoeizuchtige coach die eindeloos tegen hem aan bleef praten, terwijl

hij daar geen enkele behoefte aan had. Daarom wil ik de spelers die zich achtervolgd voelen door de mails van Louis een cadeautip geven. Het computerspel Football Manager lost alles op. Dat spel is gemaakt voor de bondscoach. De achterkant van de nieuwste uitgave vermeldt: *Iedereen heeft een mening, maar er is maar één mening die telt. Jouw mening!*

Feyenoord-talent vecht voor zijn leven

Ruim 45 jaar geleden, in mei 1967, hadden Go Ahead en Feyenoord er drie wedstrijden voor nodig om te bepalen wie zich kampioen van Nederland van de Jeugdcompetitie Betaald Voetbal mocht noemen. In mijn werkkamer hangt nog steeds een vergeeld vaantje van de KNVB. Kampioenschap van Nederland, tweede plaats, vermelden de gouden letters. Feyenoord won uiteindelijk, vooral dankzij sterspeler Jan Boskamp. De jonge scheidsrechter Leo van der Kroft floot de finale in De Kuip. Mijn medespelers Dick Schneider en Oekie Hoekema groeiden uit tot international. Ger Veerman, André van der Ley, Herman Tiesselink en ik werden modale voetballers. Adrie Steenbergen is nog steeds teammanager van Go Ahead Eagles en Arnold Brouwer is de schoonvader van *VZ*-redacteur Marco Timmer.

Opvallend is dat van mijn generatiegenoten uit Rotterdam alleen Boskamp het eerste elftal van Feyenoord haalde en international werd. Frans Struis kwam ik later nog tegen bij Excelsior en FC Dordrecht, terwijl Adrie van Oudheusden nog even bij Fortuna Vlaardingen in de marge van het betaalde voetbal speelde. U moet niet denken dat ik dagelijks zit te mijmeren over mijn roemruchte voetbalverleden, daar is geen enkele aanleiding voor. De wedstrijden tegen Feyenoord verschenen weer op mijn netvlies, doordat er een boek van Peter Dijkhoff op mijn bureau plofte. Deze Feyenoord-supporter schreef een prachtig boek over het feit dat zijn club door de jaren heen weliswaar hofleverancier van jeugdinternationals was, maar hij concludeerde dat er relatief weinig van deze spelers doorbraken in De Kuip.

Gerrit van Gelder was een stoere voorstopper, hij debuteerde op 30 maart 1966 in de UEFA-jeugd tegen België. Later maakte hij ook nog een trip mee naar Suriname. Hij vertrok bij Feyenoord voordat hij kon debuten, omdat zijn vader de contractaanbieding te laag vond. Vervolgens sloeg senior ook de aanbiedingen van DOS en Sparta af, waardoor Van Gelder junior nog een seizoen voor Fortuna Vlaardingen uitkwam. Omdat hij naast het voetballen nóg een passie had, stortte Van Gelder zich op de duivensport. Hij werkt zijn hele leven al voor de gemeente Rotterdam; Van Gelder onderhoudt sportparken en volkstuinen, een baan die Feyenoord nog voor hem regelde.

In 1967 speelde ik drie wedstrijden in de mandekking tegen de fysiek sterke spits Maup Martens. Ook hij haalde het eerste elftal nooit. Na een periode bij Fortuna Vlaardingen speelde hij nog even in Zwitserland bij FC Bern. Daarna werd hij jeugdtrainer op Varkenoord en de voormalige jeugdinternational is tegenwoordig als scout in dienst van Feyenoord. Aart Ooms was een kloon van Wim Jansen op het middenveld. Er werd veel van hem verwacht, maar dezelfde Jansen zat hem in de weg, waardoor Ooms het eerste elftal niet haalde, maar nog wel jaren voor FC Wageningen en FC Dordrecht speelde. Uiteindelijk werd hij timmerman. Zelfs Matty van Toorn brak niet door bij Feyenoord. Via Excelsior en Fortuna Vlaardingen werd hij alsnog een grote speler in België bij Charleroi, Anderlecht en Standard Luik. In 2007 overleed hij in een ziekenhuis in Luik aan de gevolgen van een virus, dat hij

had opgelopen in Afrika. Ook Thijs Wijngaarde was goed genoeg voor de UEFA-jeugd, maar kwam tekort voor Feyenoord. Hij speelde vervolgens voor DOS, Telstar, FC Den Haag en de Belgische clubs KV Oostende en KSV Oudenaarde.

Aad van der Vall, de jongere broer van Kick, was een supertalent, maar tevens een stapper en levensgenieter. Op een dag kreeg hij te horen dat zijn contract niet zou worden verlengd, omdat Feyenoord veel meer van hem had verwacht. Achteraf is hij het roerend met die beslissing eens. Hij had veel vrienden die in de horeca werkten, hield van het snelle leven, maar heeft nergens spijt van. Een overgang naar FC Utrecht loste niets op, ook daar haalde Van der Vall het eerste elftal niet. Na één seizoen kon hij vertrekken, waarna het jeugdige talent zich meldde bij de Rotterdamse amateurclub Xerxes.

Mijn zoektocht naar uit het oog verloren generatiegenoten boeide me geen moment meer, toen ik het verhaal over de getalenteerde aanvallende middenvelder Robert Kalkman las. Dan is een al dan niet mislukte voetbalcarrière plotseling niet relevant meer. Kalkman haalde als *nummer 10* van Xerxes al Oranje Onder-16. In 1980 maakte hij de overstap naar Feyenoord. De Rotterdamse beleidsbepalers hadden zó veel vertrouwen in hem, dat Kalkman de jongste contractspeler van Nederland werd. In Oranje Onder-17 was hij de aangever van Marco van Basten, met Mario Been en Henk Duut behoorde hij tot de spelers van de toekomst in De Kuip. Barry Hughes was zó onder de indruk van de spelbepaler, dat hij er alles aan deed hem naar Sparta te halen, waar spelers eerder een kans in het eerste elftal kregen. Kalkman twijfelde, maar uiteindelijk hield zijn clubliefde hem in Rotterdam-Zuid. Het was zijn ultieme droom ooit in een volle Kuip te voetballen, in het traditionele Feyenoord-shirt voor al die trouwe supporters. Trainer Hans Kraay senior speelde een grote rol in die beslissing. Hij verzekerde Kalkman dat de middenvelder met zijn talent ongetwijfeld zou doorbreken. En tijdens dat gesprek ging het ook uitvoerig over Oranje. Als speler van Feyenoord kom je immers eerder in aanmerking voor het nationale elftal dan als Spartaan. Ook PSV bood hem een contract aan, maar Kalkman bleef Feyenoord trouw.

Zijn carrière verliep volgens de planning, maar op zijn achttiende ontdekte Kalkman een verdikking bij zijn rechterknie. De medische staf dacht dat er vocht in het gewricht zat, maar hij kreeg tevens rugklachten. Na een wedstrijd kon hij zijn rechterbeen niet eens meer strekken. Uiteindelijk constateerden de artsen van het Sint Franciscus Gasthuis en de Dr. Daniël den Hoed Kliniek in Rotterdam even later een agressieve vorm van botkanker. Die zat niet alleen in zijn rechterknie, maar tevens in zijn rechterbovenbeen. Van de ene op de andere dag was zijn voetbalcarrière voorbij, zijn droom was vervlogen. Kalkman ging naar huis met de boodschap dat hij in het slechtste scenario op korte termijn kon overlijden. Feyenoord liet hem vallen. Sommigen stuurden een kaartje, maar er is nooit meer iemand bij hem op bezoek geweest. Van passie en liefde voor het voetbal was geen sprake meer, hij kon zelfs niet meer naar wedstrijden kijken. Alles stond in het teken van overleven. Zijn levensverwachting werd door de medici geschat op zes maanden. Hij onderging zware operaties en ruim dertig chemokuren. Iedere avond vroeg Kalkman zich af of hij de volgende morgen nog wakker zou worden.

In die periode adviseerde professor Taminiau hem te gaan golfen, omdat zijn patiënt wat moest ontspannen. Na elk bezoek aan het ziekenhuis haastte Kalkman zich naar de golfbaan

voor wat afleiding en om alle ellende even te vergeten. In 2008 onderging hij een beenamputatie. Vijf jaar geleden stichtte hij de Robert Kalkman Foundation. Met als doel zo veel mogelijk kinderen die door kanker worden getroffen, in aanraking te brengen met golf voor de noodzakelijke ontspanning. Daarnaast wil hij jongeren coachen en begeleiden tijdens hun zware strijd tegen deze slopende ziekte die een abrupt eind maakte aan de illusies van Robert Kalkman.

Hillsborough en de borsten van prinses Kate

Onder leiding van Margaret Aspinall, wier achttienjarige zoon James op 15 april 1989 om het leven kwam tijdens de halve finale van de FA Cup tussen Liverpool en Nottingham Forest, hadden de nabestaanden van 96 Liverpool-supporters er 23 jaar voor gevochten. Eerherstel, daar ging het om. De Liverpool-supporters kregen de schuld van de Hillsborough-ramp, vernoemd naar het ouderwetse stadion van Sheffield Wednesday, waar de tragedie plaatsvond. Na een onderzoek van ruim twee jaar was het rapport vernietigend voor de falende politie, de slachtoffers trof geen enkele blaam en de Britse premier David Cameron ging diep door het stof in het Lagerhuis. Heel Engeland was verbijsterd, 23 jaar na dato was Hillsborough opnieuw wereldnieuws.

Een dag later waren er andere prioriteiten die de aandacht vroegen. Prinses Kate, de vrouw van kroonprins William, was rond de villa van David Linley in Frankrijk, een neef van koningin Elizabeth, topless gefotografeerd. Ook waren er foto's gemaakt van de kroonprins die het ontblote achterwerk van zijn vrouw met zonnebrandolie insmeerde. Het Franse magazine *Closer*, eigendom van de uitgeverij van Silvio Berlusconi, publiceerde de foto's en dan zijn in Engeland 96 dodelijke slachtoffers, die ten onrechte beticht werden van wangedrag, plotseling niet relevant meer. Alles draaide om de borsten van prinses Kate en de hele familie met blauw bloed acteerde selectieve verontwaardiging. Kate Middleton stak de hand niet in eigen boezem door toe te geven dat bloot zonnen wat naïef was, omdat de tabloids altijd op de loer liggen. Nee, de blote juffrouw gaat een rechtszaak beginnen tegen het Franse tijdschrift, wegens inbreuk op haar privacy. Niemand binnen de koninklijke familie kwam op het idee om een paar naaktfoto's te bagatelliseren en op te merken dat de nabestaanden van de Hillsborough-ramp aandacht verdienen, nadat de Engelse politie eerst had gefaald en vervolgens valsheid in geschrifte pleegde om de gemaakte blunders te camoufleren.

De schokkende beelden uit 1989 raak ik nooit meer kwijt. Wanhopig om hulp smekende supporters die doodgedrukt dreigden te worden tegen de ijzeren hekken in het stadion en even wanhopige toeschouwers die wilden helpen, maar niets konden doen. De politie had onverantwoord veel mensen in de supportersvakken van Liverpool gepropt, voelde na de ramp de bui hangen en misdroeg zich schandelijk. Nu pas blijkt dat de politie van Yorkshire jarenlang leugens verspreidde. De supporters van Liverpool kregen overal de schuld van. Volgens de rapporten hadden ze geen toegangskaartjes, waren ze dronken en kwamen ze louter naar het stadion om rotzooi te trappen. Dronken supporters zouden zich ernstig misdragen hebben tegen politieagenten en ze zouden de slachtoffers zelfs hebben bestolen. Ook waren er verklaringen in rapporten over supporters die politieagenten verhinderden slachtoffers te reanimeren. Vlak na de ramp zocht de politie in het computersysteem naar de strafbladen en eventuele veroordelingen van de slachtoffers, om die mensen in een kwaad daglicht te stellen en als criminelen af te schilderen. In werkelijkheid ging het om 96 trouwe

en brave Liverpool-supporters, de jongste was tien jaar, de oudste 67 jaar, die doodgedrukt werden, doordat de politie fout op fout stapelde en niet ingreep.

Dankzij het doorzettingsvermogen van een paar nabestaanden, de steun van de voormalige Liverpool-manager Kenny Dalglish en de aandacht van de media werd er in 2010, 21 jaar na de ramp, alsnog een officieel onderzoek ingesteld door een commissie onder leiding van de bisschop van Liverpool. De commissie bestudeerde vierhonderdduizend pagina's aan politieverklaringen en notulen van kabinetszittingen. De meest dramatische ramp uit de voetbalhistorie werd nauwkeurig geanalyseerd. Zevenhonderd mensen raakten gewond, 95 slachtoffers overleden ter plaatse, één supporter raakte in coma en overleed in 1992. De commissie vond het vreemd dat volgens de lijkschouwer alle slachtoffers aan de gevolgen van een ongeluk waren overleden. De verklaring van de lijkschouwer dat alle slachtoffers binnen vijftien minuten waren overleden blijkt nu vals. Nadat ze platgedrukt waren, hadden 41 supporters nog gereanimeerd kunnen worden. Volgens het onderzoeksrapport had de helft van de slachtoffers nog kunnen leven. Het politieoptreden werd met de grond gelijk gemaakt. De politie moffelde belastend materiaal weg. Klachten over de politie werden weggelaten in getuigenverklaringen. Zo blijken er 116 verklaringen over de politieleiding uit de rapporten geschrapt te zijn.

De conclusie over het politieoptreden is ronduit vernietigend. Buiten het stadion werd er niets ondernomen. Na de ramp kon het ambulancepersoneel niet bij de slachtoffers komen en er was sprake van een totale miscommunicatie. Bovendien wist de politie dat Hillsborough niet aan de veiligheidseisen voldeed voor een dergelijke wedstrijd. De onderzoekscommissie was genadeloos over het feit dat de politie doelbewust valsheid in geschrifte pleegde om de schuld van de vreselijke ramp in de schoenen van de kansloze slachtoffers te schuiven. Premier David Cameron kon niets anders doen dan zijn welgemeende excuses aanbieden voor het onbetrouwbare gedrag van de politie en de nalatigheid van de autoriteiten.

In Engeland wordt de affaire gezien als de grootste doofpotrel uit de rechtshistorie. Cameron deed er in het Lagerhuis niets aan om zijn politiekorps nog enigszins te beschermen. Hij gaf het ongelijk van de autoriteiten toe en sprak zelfs over de grootste tragedie in vreedstijd van de twintigste eeuw. Toen het rapport werd geopenbaard vielen er zelfs nabestaanden flauw. Heel Engeland schaamde zich na het optreden van de premier. Ook de politie van Yorkshire trok het boetekleed aan. David Crompton, de hoogste politiebaas, kondigde meteen maatregelen aan. Indien er bewijs is van onwettig handelen, zal hij de schuldigen vervolgen.

De slachtoffers en hun nabestaanden zijn door het onbetrouwbare gedrag van de politie bijzonder onrechtvaardig behandeld. En het is natuurlijk ook schrijnend dat de nabestaanden 23 jaar moesten knokken om de waarheid boven tafel te krijgen. Die waarheid ligt nu op straat, want het rapport is openbaar. Michael Mansfield, de advocaat van de families van de slachtoffers, kan zich nu uitleven. De overheid kan een golf claims tegemoet zien en is na alle negatieve publiciteit niet meer in de positie om zich daartegen te verzetten.

Het is beangstigend dat in een beschaafd land zo iets mogelijk is. De overheid kon de slachtoffers niet beschermen en de families moesten 23 jaar vechten voor eerherstel. Gedurende die periode werden de slachtoffers voortdurend ten onrechte zwartgemaakt en als

hooligans omschreven. Een heel volk had vertrouwen in en respect voor de politie. Na een hopeloos falend optreden in Sheffield werd de schuld ijskoud in de schoenen van onschuldige voetbalsupporters geschoven. Engeland zou op zijn kop moeten staan. Dat is ook het geval, maar dat heeft niets met deze beschamende gebeurtenissen te maken. Nee, de tietten en het kontje van prinses Kate zijn het gesprek van de dag.

Achter iedere foto schuilt een verhaal

Fotograaf Rudy Leukfeldt struint wekelijks Nederland af op zoek naar karakteristieke velden. Dat is de basis van onze nationale volkssport. Iedere topvoetballer begon ooit op de anonieme bijvelden van zijn amateurclub, zowel op het platteland als in de grote stad. Via double-spreadfoto's kunt u zijn ontdekkingsreis langs alle hoeken en gaten van het land volgen.

Vorige week was hij in de Haagse wijk Mariahoeve, waar VUC sinds 1969 floreert als buurtclub op Sportpark Het Kleine Loo. VUC is zo'n nette voetbalclub, niet bekakt en zeker geen volksclub, die eerder veertig jaar aan de Schenkkade in het keurige Bezuidenhout resideerde. De foto van deze week toont een pittoreske klassieke hoofdtribune en wat leden die onder het genot van een drankje op het terras ontspannen napraten over de wedstrijd. Het ziet er allemaal vredig en gezellig uit, waardoor we bijna zouden vergeten dat VUC een club is met een roemrucht verleden.

Ooit bereidde Oranje zich bij VUC voor op de interlands. De Haagse club leverde de internationals Koos van Gelder, Cees van der Zalm, Koos van der Wildt, Bertus de Harder, Bob Stam en Jan Holleman. Karel de Harder bleef op de bank van Oranje steken en Joep Brandes debuteerde pas toen hij al bij Feyenoord speelde. Ook de latere profs Bobby Vosmaer, Joop Castenmiller, Karel Bouwens, Rob Boersma en Jan Mak hebben hun roots bij VUC, een club die vóór de Tweede Wereldoorlog om het kampioenschap van Nederland streed.

Tussen 1928 en 1930 won Oranje slechts drie van de twintig interlands. Voor de NVB was dat een reden in 1931 alle macht aan een Keuze Commissie te geven. De officials Henk Herberts, Miel Mundt en Karel Lotsy werden verantwoordelijk voor de samenstelling en voorbereiding van het Nederlands elftal. De heren besloten de wekelijkse centrale trainingen, onder leiding van bondscoach Bob Glendenning, te laten plaatsvinden op de velden van VUC in Den Haag. De dominante en zelfingenomen Lotsy trok de macht naar zich toe. Hij richtte zich na de trainingen op de mentale aspecten. De Hongaarse trainer van Grasshopper Club Zürich, Dori Kürschner, had hem de concentratie-methode uitgelegd. Voor Lotsy was dat een aanleiding zich te manifesteren als een amateurpsycholoog, die na de training lange donderspeeches afstak. Zijn doel was de spelers te inspireren hun ziel en zaligheid te geven voor vlag, volk en vaderland.

Sommige spelers waren onder de indruk, andere lachten om de holle retoriek van Lotsy, die na ieder goed resultaat het succes opeiste. Hoe dan ook, de kantine waar deze voorstellingen plaatsvonden kreeg de bijnaam *De Wondertent*. VUC-penningmeester Gerrit van Oortmerssen had de houten keet, een voormalige strandtent uit Hoek van Holland, voor vierhonderd gulden gekocht. Het was niets meer dan een veredelde bouwkeet, maar *De Wondertent* van VUC was een begrip in Nederland. Toen VUC verhuisde naar Mariahoeve bleef *De Wondertent* achter in Bezuidenhout. Uiteindelijk werd de houten keet afgebroken om plaats te

maken voor het hoofdkantoor van Siemens.

Linksbuiten Bertus de Harder is de beroemdste speler die VUC voortbracht. Een eenvoudige Haagse jongen die uitgroeide tot een nationale held. Op 30 april 1944 speelde VUC om het kampioenschap van Nederland tegen De Volewijckers. De Amsterdammers wonnen met 5-1 en sterspeler De Harder leverde een wanprestatie. Hij gooide er bewust met de pet naar. De vedette was boos omdat voorzitter Willem Burgwal hem voor de wedstrijd in de kleedkamer vermanend had toegesproken. De Harder zou de avond voor de wedstrijd namelijk zijn doorgezakt. Voor hem was die tirade een reden de wedstrijd te boycotten.

Direct na de wedstrijd werd hem een voorlopige schorsing opgelegd. Ook broer Karel de Harder werd geschorst, omdat hij zonder toestemming een bedrijfsvoetbalwedstrijd speelde en Joep Brandes kreeg een voorlopige schorsing omdat hij geld zou hebben ingezet op de wedstrijd waaraan hij zelf deelnam. De Nederlandse Voetbal Bond nam de schorsingen over en stelde een commissie in die de zaak onderzocht. De bond adviseerde daarna de club de schorsingen van Karel de Harder en Brandes met twee maanden te verlengen. Over publiekslieveling Bertus de Harder was de NVB genadeloos. Hij moest voor twee jaar worden geschorst en VUC diende er meteen een royement aan te koppelen. Het bestuur besloot ook Brandes te royeren, maar daar moest de algemene ledenvergadering van 13 september 1944 toestemming voor geven. Die vergadering kwam er nooit. Op 5 september kondigden de Duitse bezetters een vergaderverbod af.

Na de bevrijding werd er op 13 juli 1945 wél vergaderd. Bertus de Harder werd geroyeerd, Brandes mocht blijven, maar stapte vervolgens zelf op. Eind 1945 hadden de leden al spijt van hun beslissing om De Harder weg te sturen. In een speciale vergadering stemden de leden massaal tegen het royement van de sterspeler. Het bestuur dreigde daarop af te treden. Uiteindelijk werd het royement ingetrokken, maar international De Harder bleef nog wel een jaar geschorst.

In 1949 contracteerde Girondins Bordeaux hem voor dertigduizend gulden handgeld en een vet salaris. In Frankrijk kreeg hij de bijnaam *Divin Chauve, Goddelijke Kale*. VUC-middenvelder Joop de Kubber volgde hem naar Bordeaux. De Harder maakte zijn nieuwe club meteen kampioen van Frankrijk en de sportkrant *l'Equipe* riep hem uit tot Beste Speler in Frankrijk, vóór Raymond Kopa en Just Fontaine.

Op 12 maart 1953 schitterden De Harder en De Kubber in de beroemde Watersnoodwedstrijd tussen de Nederlandse Profs en Frankrijk in het Parc des Princes in Parijs. Dankzij de 2-1 overwinning, met een doelpunt van De Harder, voerde de NVB met frisse tegenzin het profvoetbal in. In 1955 ging De Harder als prof voor Flamingo's in Den Haag spelen, het latere Holland Sport. Door zijn schorsing, de oorlog en zijn verbanning als prof in het buitenland, speelde de linksbuiten slechts twaalf interlands. Na zijn profcarrière keerde De Harder niet terug naar VUC. Hij werd speler/trainer in Frankrijk en uiteindelijk beheerder van het gemeentelijke sportpark in Jeumont.

De Harder, op 14 januari 1920 geboren in Den Haag, werd in 1937 lid van VUC nadat hij alleen bedrijfsvoetbal had gespeeld voor Wilsonmeters. In 1982 overleed de legendarische voetballer aan de gevolgen van een hartinfarct. Hij werd 62 jaar.

Achter iedere foto gaat een verhaal schuil. Bij VUC is iedereen trots op die geweldige linksbuiten uit het verleden. Iedereen is ervan overtuigd dat Bertus de Harder de beste VUC-speler aller tijden is. Hij was een bescheiden, bijna schuwe man. Ooit begon hij bij Transvaal en later Rood-Zwart, clubs die niet waren aangesloten bij de NVB maar bij de Nederlandse Arbeiders Sportbond. Uiteindelijk belandde hij bij de Wilsonmeters, de bedrijfsvoetbalclub van de fabriek in Den Haag die gasmeters maakte. Hij kwam uit een arbeidersgezin, groeide op in de Schilderswijk, en voetbalde in zijn jeugd nooit bij een echte club omdat zijn ouders geen contributie konden betalen. Sportjournalist ir. Ad van Emmenes loodste De Harder door de ballotagecommissie bij VUC die wel een oogje dicht wilde knijpen voor een begenadigde linksbuiten. Bertus de Harder zou uitgroeien tot een fenomeen, de trots van VUC.

Oudere jongeren met verborgen ambities

Hoewel ik geen deskundige op het gebied van gerontologie de ben, vraag ik me toch af wat al die oudere jongeren bezielt. Ze bezitten een schat aan ervaring en weten van geen wijken aan het front. Het is waarschijnlijk de drive van een generatie. Waarom is mijn agenda anders zeven dagen per week structureel volgeboekt? Niemand verplicht me dat, maar toch zit elke week boordevol met activiteiten op de televisie en de radio, plus het runnen van een blad, een internetsite, een boekenuitgeverij en een radiostation. En waarom ben ik daartussendoor een nieuw blad aan het ontwikkelen en met de voorbereidingen bezig van een theatertour met een bluesprogramma? Ik heb geen idee.

Zo weet ik ook niet waarom ik nog dagelijks struikel over Kees Jansma, Frits Barend en Jack van Gelder. Ook zij hebben blijkbaar last van *bejaarden-adhd*. Op mijn vijftigste verjaardag nam ik me ooit voor me niet meer te laten leven, maar soms ontkom je er niet aan. Zo heb ik er spijt van dat ik naast *Voetbal International* op RTL 7 ook nog aanschuif bij een ander tv-programma, terwijl ik niet achter het format sta. Op basis van kennis en ervaring moet je recht van spreken hebben. Maar nu zit ik naast een ex-topjudoka, die niet méér van autosport weet dan de doorsnee kijker, maar het publiek wél moet informeren. Of ik zit naast een beeldschone voormalige hockey-international, die met haar kennis van internet de kijkers vertelt hoe de wielrennerij in elkaar zit. Dat moet je niet meer willen op mijn leeftijd.

Volgens mij heeft Dick Advocaat ook spijt van zijn komst naar PSV. Hij heeft zichzelf of de spelersgroep – of beiden – overschat. Iemand die financieel onafhankelijk is, heeft geen trek meer in vernederende nederlagen bij RKC Waalwijk en FC Utrecht. Advocaat geeft het niet toe en reageert zijn frustratie af op analytici die kritiek hebben op Jetro Willems, journalisten die zijn tactiek en wissels ter discussie stellen of de algemeen directeur van PEC Zwolle, die zoals iedere voetballiefhebber een mening heeft over het gedrag van Ola Toivonen. De titel van PSV moet de kroon op zijn werk worden, maar Advocaat wordt momenteel verscheurd door twijfels.

Co Adriaanse was omgeven met een aureool van een toptrainer. Alle grote Nederlandse clubs hadden hem op hun lijstje staan. Adriaanse leek een garantie voor succes. Behalve bij FC Twente. In Enschede was er nooit sprake van enige chemie tussen de coach en de club. Na een half jaar werd Adriaanse uitgekotst door zijn technische staf, de spelers, de supporters en de directie. Dan zou je kunnen overwegen je werkwijze en houding eens tegen het licht te houden, maar zo zitten oudere jongeren niet in elkaar. Adriaanse werd ontslagen en verdween van alle lijstjes. Hij zal het niet toegeven, maar hij moet spijt hebben van zijn mislukte missie bij FC Twente.

Ik vraag me af of het woord spijt in de vocabulaire van Louis van Gaal voorkomt. Ieder beschaafd mens zou zich diep schamen als hij zich door een rancuneuze raad van commissarissen, achter de rug van de technische staf om, laat misbruiken om de zittende

technische beleidsbepalers monddood te maken. Van Gaal werkte aan dit achterbakse spelletje bij Ajax mee om zijn vijand Johan Crujff een mes in de rug te steken. Uiteindelijk moest hij met het schaamrood op de kaken vertrekken voordat hij begon, doordat *Nummer 14* zich niet liet liquideren. Ik hoop dat Van Gaal er spijt van heeft, maar zeker weten doe ik dat niet.

Ook vraag ik me soms af waarom Crujff zich zo druk maakt over de jeugdopleiding bij Ajax. Hij zette zijn prestige op het spel om Frank de Boer, Dennis Bergkamp en Wim Jonk ongestoord te laten werken. Heel nobel, maar Crujff moest er een heuse loopgravenoorlog voor voeren en had zelfs de hulp van de rechter nodig. Hij zou lekker kunnen gaan golfen, op bezoek gaan bij de kinderen of iets leuks doen met de kleinkinderen, maar dan moet er worden vergaderd over zijn stokpaardje op De Toekomst. Daar heeft hij af en toe spijt van, dat weet ik zeker.

Zoals Huub Stevens er ook spijt van heeft dat hij de Nederlanders Klaas-Jan Huntelaar en Ibrahim Afellay naar Schalke 04 haalde. Huntelaar presteert goed, maar weigert bij te tekenen, omdat hij het beleid van de club eerst wil toetsen en wil kijken of er toekomstperspectief is voor het winnen van prijzen. Stevens kocht een spits, maar krijgt er een beleidsbepaler bij cadeau. Afellay dreigt een eeuwig talent te worden. Een begenadigd voetballer bij PSV, maar te licht bevonden bij Barcelona. Stevens stak zijn nek uit, maar Afellay zeurt voortdurend over het feit dat hij geen basisplaats krijgt van zijn trainer. Dat zou Stevens dolgraag doen, maar Afellay moet eerst zijn reputatie eens waarmaken. Voorlopig voegt hij nog niets toe aan de Bundesligaclub.

Frans van Seumeren liet zijn supportershart spreken toen hij vier jaar geleden 63 procent van de aandelen van FC Utrecht kocht. Vervolgens pompte hij nog een slordige dertig miljoen euro in de club. Onderweg sneuvelden Willem van Hanegem, Ton du Chatinier, Erwin Koeman, Foeke Booy en Jan Willem van Dop, maar Van Seumeren schoot er niets mee op. Hij ervaart nu dat andere sponsors huiverig zijn hun geld te steken in een club van een suikeroom, en de gemeente Utrecht doet een beroep op hem om het stadion te kopen. Een weg terug is er nauwelijks, uitzicht op betere tijden evenmin. Wat zal Van Seumeren een spijt hebben van zijn geldverslindende avontuur.

Riemer van der Velde en Foppe de Haan hebben ook spijt, dat ze als oprechte clubmensen hun zeggenschap bij SC Heerenveen opgaven. Ze hebben hun rol achter de schermen onderschat, daar kunnen ze niet mee omgaan. Van der Velde en De Haan zijn integere mensen, die het beste met hun club voorhebben, maar ze kunnen geen waardering, begrip en respect voor hun opvolgers opbrengen. En het steekt het duo dat de belangrijke beleidsbeslissingen niet eerst bij hén worden getoetst. Ergernis vreet energie, in dat kader hadden Van der Velde en De Haan gewoon in functie kunnen blijven. Dat was voor de club ook beter geweest, want sinds het vertrek van de legendarische voorzitter en zijn trouwe technische man is het onrustig in het Abe Lenstra Stadion.

Guus Hiddink heeft waarschijnlijk elke dag spijt van zijn beslissing nog even een zak met geld op te halen bij de louche clubeigenaar van FC Anzhi, Suleyman Kerimov in Dagestan, waar de mensenrechten niet al te serieus worden genomen. Hiddink acteert altijd de sociaal bewogen man, met liefde voor het platteland van de Achterhoek en de Amsterdamse grachtengordel. Hij woont weliswaar in een luxueus hotel in Moskou, maar ik kan me

voorstellen dat je op zijn leeftijd de knusse sfeer van het land van Normaal of van een Amsterdams café mist. Het verblijf op zo'n chique hotelkamer is toch een exclusieve vorm van huisarrest, terwijl er tegenover Carré een prachtig grachtenpand staat te wachten. Dan is zelfs geld geen alternatief.

Zo ziet u dat oudere jongeren het helemaal niet zo gemakkelijk hebben. We hebben de broekzakken vol levenservaring, we zijn door schade en schande wijs geworden, zijn ouderwets eigenwijs en zeggen dat we kunnen relativeren. Die onverklaarbare drive en de verborgen ambities maken ons kwetsbaar. We maken nog steeds verkeerde inschattingen en domme fouten, maar u bent nog lang niet van ons af. Het spijt me!

De zelfmoord van een flamboyante topvoetballer

Ron Jans heeft als trainer van Standard Luik andere dingen aan zijn hoofd, maar hij zal ongetwijfeld weten wie Roger Claessen is. Jans passeert dagelijks het gigantische schilderij van de voormalige midvoor dat de hoofdingang van stadion Sclessin siert, pal onder de grote witte letters Standard de Liège. Ik weet niet of u dat ook heeft, maar ik kan me nog exact herinneren hoe ik vernam dat John F. Kennedy, Rick Nelson, Frans de Munck, Robert Collette, Elvis Presley, Coen Moulijn, Harry Muskee, Martin Luther King, George Best, Mickey Newbury, Faas Wilkes en Joe South waren overleden.

Zo weet ik ook nog hoe ik op de redactie van *Voetbal International* in de Belgische krant *Het Laatste Nieuws* las dat Roger Claessen was overleden. Onder verdachte omstandigheden nog wel. De betreffende journalist insinueerde zelfmoord, maar sprak dat niet uit. De tijd vliegt blijkbaar voorbij, want dat was begin oktober 1982, dertig jaar geleden.

Waarschijnlijk kwam het doordat ik zelf een gemankeerde voetballer was, maar ik kon genieten van begenadigde technici die ook nog persoonlijkheid uitstraalden. Gilbert Gress, George Best, Johan Crujff, Wolfgang Overath, Gianni Rivera, Florian Albert, Willem van Hanegem, Omar Sivori, José Altafini, Charly Cooke, Mario Corso en Alfredo Di Stéfano waren mijn favorieten. Vanaf het eind van de jaren vijftig volgde ik ook de avonturen van Roger Claessen op de voet. Daartoe kocht ik later wekelijks het Belgische blad *Sport 70*, waarin de excentrieke midvoor zijn memoires schreef. Als tiener droomde ik van de levenswandel van Roger Claessen, met snelle auto's, geld, mooie vrouwen en uitspattingen in het nachtleven. Hij was de ultieme levenskunstenaar die van elke dag een feestdag maakte.

Roger Claessen was een boerenzoon. Hij werd op 27 september 1941 geboren in het landelijke Weerst, waar moeder de boerderij runde en vader nog wat bijverdiende als machinist bij de Belgische spoorwegen. Als nakomertje was Roger een buitenbeetje. Hij verslond boeken, was een poëet en had niets met het zware boerenleven. Daarom stuurden zijn ouders hem naar het internaat van het Klein Seminarie in Sint-Truiden, waar leerlingen zich voorbereidden op het priesterschap. Om de paar weken mocht Claessen een weekeinde naar huis. Dat was zijn vluchtroute. De studie vond hij geweldig, hij sprak Frans, Engels, Nederlands, Duits en Latijn, maar het vooruitzicht de rest van zijn leven als priester in te vullen trok hem geenszins.

Het voetbal moest hem vrijheid schenken. Daarom leefde hij zich in de vrije weekeinden uit bij de plaatselijke voetbalclub Etoile Dalhem. In 1958 kocht Standard Luik hem voor 7.500 euro. Op 12 december van dat jaar liet de Hongaarse trainer Géza Kalocsay hem debuteren tegen Tilleur. In 1960 bezorgde hij Standard de nationale titel en dankzij zijn goede prestaties in Europa Cup-wedstrijden groeide Claessen uit tot een van de beste spitsen van Europa.

Hij was niet alleen de sterspeler van Standard, maar tevens de ongekroonde koning van het Luikse nachtleven. Zijn flamboyante levensstijl maakte in de jaren zestig een idool van hem.

De maatschappij had behoefte aan onafhankelijke figuren die zich van niemand iets aantrokken. Roger Claessen was een kind van de sixties. Hij dweept met Che Guevara, moest de vrouwen van zich af slaan en zorgde voor opschudding toen hij met de wereldberoemde Christine Keeler in een nachtclub werd aangetroffen. Deze peperdure Engelse callgirl ontketende in 1963 een politiek schandaal toen haar relatie met de Engelse minister John Profumo bekend werd. Als lokale held was Roger Claessen elke nacht in Le Carré te vinden, de uitgaansbuurt van Luik. Hij deelde met talloze vrouwen het bed, was kettingroker, dronk terwijl hij niet tegen drank kon, veroorzaakte diverse aanrijdingen onder invloed, maar bleef de publiekslieveling.

1. FC Köln kon hem niet betalen, maar Alemannia Aachen betaalde driehonderdduizend Duitse marken voor hem, waardoor Roger Claessen de eerste Belg in de Bundesliga werd. De Standard-supporters waren woedend en reisden hun held massaal achterna naar Duitsland. Onder trainer Michel Pfeiffer presteerde hij goed, maar diens opvolger Georg Stollenwerk wilde de notoire playboy heropvoeden. Daarom keerde Claessen terug naar België, waar hij een contract tekende met Beerschot. Via Crossing Schaerbeek werd hij speler/trainer van RJS Bas Oha, Sankt Vith en Queue du Bois, waarna hij in 1978 jeugdcoach werd bij zijn oude liefde Standard Luik.

Hij had nergens spijt van, want hij had geleefd. Kolonel Jean Wendelen stuurde hem weg bij het Militair elftal, nadat Claessen in Griekenland naakt had liggen zonnen bij het zwembad van het hotel. Officials vonden ooit een kamermeisje op zijn hotelkamer, opgesloten in de kast. Na een trip door Canada deed het Standard-bestuur aangifte bij de politie wegens vermissing, maar Claessen bleek te zijn ingetrokken bij een Canadese schone. Uiteindelijk besloten de officials de hotelkamer van de spits 's avonds op slot te doen, waardoor hij er niet meer vandoor kon gaan. Aan zijn periode bij Alemannia Aachen hield hij zijn Duitse vrouw Marlies over en zijn zoon Marc-Antoine.

Terug in Luik leefde Roger Claessen teruggetrokken. Voetbal interesseerde hem niet echt meer. Hij liet zich zelden zien bij de thuiswedstrijden van Standard Luik, maar trainde wel de jeugd. Hij kocht in Ans een oude kroeg, waarvan hij een literair café maakte. Claessen was zijn hele leven al geïnteresseerd in literatuur en begon in zijn café Le Havre du Poète, het schuiloord voor de poëet, poëzieavonden te organiseren. Die bijeenkomsten met zijn literaire vrienden ontaardden in zuippartijen, terwijl de kroegbaas niet tegen drank kon. Claessen had nog slechts één obsessie: hij wilde iedereen in zijn omgeving gelukkig maken, maar de vraag was of hij zelf gelukkig was. De supporters van Standard kozen hem tot Speler van de Eeuw, maar zijn levenswandel zorgde ervoor dat hij slechts zeventien interlands voor België afwerkte. Zijn geld gaf hij weg aan vrienden en daklozen, en zijn liefde voor het automerk Alfa Romeo kostte hem een vermogen. Claessen belandde verschillende keren in de gevangenis wegens het veroorzaken van ongelukken onder invloed. Daardoor miste hij belangrijke wedstrijden en zelfs interlands. Nadat hij de pech had de auto van de Luikse commissaris van politie in puin te rijden, deelde hij de cel met de beruchte moordenaar Roger Champenois, die werd beschuldigd van moord op zijn vrouw. De spits raakte zó onder de indruk van het leven in de gevangenis van Saint Léonard, dat hij ook zijn bajesvrienden ging steunen en begeleiden. Roger Claessen was goed voor iedereen, behalve voor zichzelf.

Dertig jaar na zijn dood is hij nog steeds een mythe in Luik. Het schilderij van kunstenaar Vincent Solheid bij de hoofdingang van Sclessin is een blijvende herinnering aan een groot voetballer en een uniek mens. Op 3 oktober 1982 werd hij dood in zijn woning aangetroffen. Volgens het officiële proces-verbaal stierf hij aan een hartaanval, veroorzaakt door een combinatie van valium en alcohol. Roger Claessen werd 41 jaar. Jaren later onthulde de Belgische pers dat hij wel degelijk zelfmoord pleegde.

COLOFON

©2012 Voetbal International/de Buitenspelers, Gouda

AUTEUR	Johan Derksen
EINDREDACTIE	Martin Donker
VORMGEVING	Remy Best
DRUK	HooibergHaasbeek, Meppel
DRUKWERKBEGELEIDING	Geert Gortzak
COÖRDINATIE	Marieke Derksen
OMSLAGFOTO	Tom Bode

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN: 978 90 6797 009 9

NUR: 489